ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΟΥ

τῆς ἰατρικῆς ϗ χειρȣργίας διδασκάλȣ ἰατρȣ͂, ϗ ὀφθαλμιάτρȣ, μέλȣς ἀντεπιϛέλλοντος τῶν ἐν Ἰένῃ ἑταιριῶν, τῆςτε Ὀρυκτολογικῆς ϗ τῆς Φυσικῆς,

# ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
# ΓΡΑΙΚΙΚΟ-ΤΟΥΡΚΙΚΗ,

Συνταχθεῖσα ὡς οἷόν τε ἐντελῶς καὶ εὐμεθόδως πρὸς χρῆσιν τῶν ἐθελόντων ἐκμαθεῖν τὴν Τȣρκικὴν διάλεκτον.

ἀνέχȣ ϗ ἀπέχȣ.

ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΙΩΑΝ. ΒΑΡΘ. ΤΖΒΕΚΙΟΥ, ΠΡΩΗΝ ΒΕΝΔΩΤΟΥ.

1812.

# ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ

# ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ.

## ΜΕΡΟΣ Α΄.

### Περὶ Ὀρθογραφίας.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

### Περὶ γραμμάτων καὶ τῆς προφορᾶς αὐτῶν.

Οἱ Τοῦρκοι παρέλαβον τὴν θρησκείαν καὶ τὰ γράμματα παρὰ τῶν Ἀράβων, δι᾽ ὃ καὶ γράφουσι καὶ ἀναγινώσκουσι, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν περισσοτέρων ἀνατολικῶν ἐθνῶν, ἀπὸ δεξιᾶς ἐπ᾽ ἀριστερὰν, εἰς τρόπον ὥστε τὰ βιβλία αὐτῶν ἀρχίζουν, ὅπου τὰ ἐδικάμας ἔχουν τὸ τέλος. Τὰ δὲ γράμματα τῶν Ἀράβων εἶναι εἰκοσιοκτὼ τὸν ἀριθμὸν, εἰς τὰ ὁποῖα προσθέττουν οἱ Τοῦρκοι πρὸς ἀπαρτισμὸν τοῦ Ἀλφαβήτου αὐτῶν καὶ τέσσαρα Περσικὰ γράμματα, τὰ ὁποῖα ἐσημειώθησαν ἐν τῷ Ἀλφαβήτῳ μὲ ἀστερίσκον. Τούτων ὅμως τῶν γραμμάτων καθὲν διαφέρει ὀλίγον τι κατὰ τὴν γραφὴν ἐν τέλει τῆς λέξεως ἢ μὴ, καὶ κατὰ τὴν συμπλοκὴν αὐτῶν μετὰ τοῦ προηγουμένου γράμματος ἢ μὴ, πλὴν τῶν ا, د, ذ, ر, ز καὶ و, τὰ ὁποῖα συμπλέκονται μόνον μὲ τὸ προηγούμενον γράμμα, οὐχὶ δὲ καὶ μὲ τὸ ἑπόμενον, ὡς ἐν τῷ ἀλφαβήτῳ ὁρᾷς.

## ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ.

| | Ἐν τέλει λέξεως. | | Ἐν ἀρχῇ ϗ μέσῳ λέξεως. | |
|---|---|---|---|---|
| | Μὴ συμπλεκόμενα μετὰ τοῦ προηγουμένου καὶ ἑπομένου γράμματος. | Συμπλεκόμενα μετὰ τοῦ προηγουμένου μόνον. | Συμπλεκόμενα μετὰ τοῦ ἑπομένου μόνον. | Συμπλεκόμενα μετὰ τοῦ προηγουμένου καὶ ἑπομένου. |
| Ἐλίφ. | ا | ـا | | |
| Μπέ. | ب | ـب | بـ | ـبـ |
| Πέ. | پ * | ـپ | پـ | ـپـ |
| Τέ. | ت | ـت | تـ | ـتـ |
| Σέ. | ث | ـث | ثـ | ـثـ |
| Δζίμ. | ج | ـج | جـ | ـجـ |
| Τζίμ. | چ * | ـچ | چـ | ـچـ |
| Χά. | ح | ـح | حـ | ـحـ |
| Χά. | خ | ـخ | خـ | ـخـ |
| Δάλ. | د | ـد | | |
| Ζάλ. | ذ | ـذ | | |
| Ρέ. | ر ر | ـر | | |
| Ζέ. | ز ز | ـز | | |
| Ζέ. | ژ * | ـژ | | |
| Σίν. | س | ـس | سـ | ـسـ |
| Σίν. | ش | ـش | شـ | ـشـ |
| Σσάδ. | ص | ـص | صـ | ـصـ |
| Ζάδ. | ض | ـض | ضـ | ـضـ |
| Τέ. | ط | ـط | طـ | ـطـ |
| Ζέ. | ظ | ـظ | ظـ | ـظـ |
| Ἄϊν. | ع | ـع | عـ | ـعـ |
| Γάϊν. | غ | ـغ | غـ | ـغـ |
| Φέ. | ف | ـف | فـ | ـفـ |

| Ἐν τέλει λέξεως. | | Ἐν ἀρχῇ καὶ μέσῳ λέξεως. | |
|---|---|---|---|
| Μὴ συμπλεκόμενα μετὰ τοῦ προηγουμένου καὶ ἑπομένου γράμματος. | Συμπλεκόμενα μετὰ τοῦ προηγουμένου μόνον. | Συμπλεκόμενα μετὰ τοῦ ἑπομένου μόνον. | Συμπλεκόμενα μετὰ τοῦ προηγουμένου καὶ ἑπομένου. |
| Κάφ. ق | ـق | قـ | ـقـ |
| Κιάφ. ك ἢ ک | ـك ـک | كـ ἢ کـ | ـكـ ἢ ـکـ |
| Σαγὴρ νέν ڭ * | ـڭ | ڭـ | ـڭـ |
| Γγιάφ ἀδζεμί. گ * | ـگ | گـ | ـگـ |
| Λάμ. ل | ـل | لـ | ـلـ |
| Μίμ. م | ـم | مـ | ـمـ |
| Νέν. ن | ـن | نـ | ـنـ |
| Οὐάβ. و | ـو | | |
| Χέ. ه ἢ ه | ـه | هـ | ـهـ ἢ ـہـ |
| Γέ. ي ἢ ى | ـي | يـ | ـيـ |

Τινὲς προσθέττουσιν εἰς τὸ ἀλφάβητον καὶ τὸ لا, πλὴν τοῦτο δὲν εἶναι ἁπλοῦν, ἀλλὰ σύνθετον ἐκ δύο γραμμάτων, τοῦ ل λὰμ καὶ ا ἐλίφ, τὰ ὁποῖα συμπλεκόμενα γράφονται لا ἢ ﻻ, καὶ προφέρονται λᾶ.

Ὅλα τὰ γράμματα τῶν Τούρκων (πλὴν τῶν μόνων φωνηέντων ا ἐλίφ καὶ ع ἄϊν, καὶ τῶν γραμμάτων ه χὲ, καὶ و βάβ, καὶ ي γὲ, τὰ ὁποῖα ποτὲ μὲν εἶναι σύμφωνα, ποτὲ δὲ φωνήεντα) εἶναι σύμφωνα. Τὰ δὲ φωνήεντα ἐννοοῦνται ἔξωθεν, καὶ εἶναι ὀκτὼ, α, η, ο, ȣ, ε, ι, ö καὶ ȣ̈, ἐξ ὧν τὰ μὲν τέσσαρα πρῶτα α, η, ο, ȣ, ἀναφέρονται εἰς τὰ λεγόμενα δασέα γράμματα τὰ ἀκόλουθα· خ ح ث ت ق ط ض ص ش س, τὰ δὲ λοιπὰ τέσσαρα φωνήεντα ε, ϊ, ö, ȣ̈ ἀναφέρονται εἰς τὰ παρὰ τὰ δασέα λοιπὰ λεγόμενα ψιλὰ γράμματα. Διὸ ماق ἀναγινώσκεται μὰκ, ἐπειδὴ τὸ ق εἶναι δασύ· τὸ δὲ مك ἀναγινώσκεται μὲκ, διότι τὸ ك εἶναι ψιλόν. Πλὴν ὅμως καταστρώσω τὴν προφορὰν ἑκάστου τουρκικοῦ γράμματος, ἀνάγκη νὰ προσημειώσω ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν γραμμάτων, ὅσα μεταχειρίζομαι ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ διὰ νὰ ἐκφράσω μερικὰ τουρκικὰ γράμματα ἢ φωνήεντα, τὰ ὁποῖα ὑστερεῖται ἡ ἡμετέρα γλῶσσα· ταῦτα δὲ εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

1. Μπ, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζομαι διὰ νὰ ἐκφράσω τὸ ب, ἂς προφέρῃ ὁ ἀναγνώστης ὡς τὸ Ἰταλικὸν ἢ Γαλλικὸν b, π. χ. بربر μπερμπὲρ ξυριστής.

2. Ντ ἢ δ ἂς προφέρῃ ὁ ἀναγνώστης ὡς τὸ τ μετὰ τὸ ν ἐν τῇ λέξει ἔντερον, ἢ ὡς τὸ Ἰταλικὸν καὶ Γαλλικὸν d.

3. Δζ. Διὰ τούτου ἐκφράζω τὸ ج, καὶ προφέρεται ὡς παρ' Ἰταλοῖς τὸ g πρὸ τοῦ e καὶ i, οἷον جانم δζάννιμ ψυχή μου.

4. ι. Διὰ τούτου ἐκφράζω τὰ σύμφωνα ك, ڭ καὶ ي, καὶ προφέρεται ὡς γ, πλὴν γλυκύτερον, ὥστε μόλις ἀκούεται τὸ γ, π. χ. بڭ μπεΐ αὐθέντης, چاي τζάϊ ποταμός.

5. σ̈. Τοῦτο ἐκφράζει τὸ ش, καὶ προφέρεται ὡς σ μετά τινος συριγμοῦ, ἢ ὡς τὸ Γαλλικὸν ch, ἢ γερμανικὸν sch, π. χ. شربت σ̈ερμπὲτ ποτόν.

6. ö Τοῦτο τὸ φωνῆεν ἂς προφέρῃ ὁ ἀναγνώστης ὡς τὸ Γαλλικὸν eu, ἢ τὸ γερμανικὸν ö, π. χ. كوپك κöπὲκ σκύλος.

7. ϋ. Τοῦτο τὸ φωνῆεν προφέρεται ὡς τὸ γαλλικὸν u, ἢ γερμανικὸν ü, π. χ. توتون τϋτϋν νικοτιανὴ, ταμπάκος.

8. η. Τοῦτο τὸ φωνῆεν προφέρεται ἀπαραλλάκτως ὡς παρὰ Βλάχοις τὸ η εἰς τὰς λέξεις πύηνε ἄρτος, ἠνβέτζου μανθάνω, ἤντρου μέσα κτ. π. χ. آلتون ἀλτὴν χρυσάφι.

Τούτων προτεθέντων, ἂς ἐξετάσωμεν ἤδη πῶς προφέρονται τὰ Τουρκικὰ γράμματα καθέν.

ا Τοῦτο τὸ μόνον γραπτὸν Τουρκικὸν φωνῆεν δέχεται ὅλα τὰ ἄνω ὀκτὼ σημειωθέντα φωνήεντα, δηλ. προφέρεται ποτὲ μὲν ὡς α, ποτὲ δὲ ὡς η, καὶ ἄλλοτε ὡς ο, ου, ε, ι, ö, ϋ· πλὴν, ἡγουμένων ἢ ἑπομένων τῶν δασέων γραμμάτων, ἅπερ ἐσημειώθησαν ἀνωτέρω, προφέρεται μόνον ὡς α, η, ο, ου· ἄλλως δὲ, ἡγουμένων ἢ ἑπομένων τῶν ψιλῶν γραμμάτων, προφέρεται ε, ι, ö ἢ ϋ.

ب Τοῦτο προφέρεται ὡς μπ· ὅμως ἐν τέλει λέξεως, ἢ ἡγουμένων ἢ ἑπομένων τῶν δασέων γραμμάτων, προφέρεται ὡς π, οἷον اثباب ἐσπὰπ ἔπιπλα, καὶ οὐχὶ ἐσμπάμπ.

پ Προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον π.

ت Τοῦτο προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον τ, οἷον توز τοὺζ ἅλας.

ث Τοῦτο προφέρουσιν οἱ μὲν Ἄραβες ὡς θ, οἱ δὲ Τοῦρκοι ὡς σ, π. χ. اثبات ἐσπὰτ ἐπικύρωσις, ἀπόδειξις.

ج Προφέρεται ὡς δζ· ἐν τέλει δὲ λέξεως, καὶ ἡγουμένων ἢ ἑπομένων τῶν δασέων γραμμάτων, προφέρεται ὡς τζ.

چ Προφέρεται πάντοτε ὡς τζ, οἷον كچي κετζὶ, γίδα.

ح Προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον χ.

خ Προφέρεται ὡς χ ὁμοίως, ὅμως σφοδρότερον ϗ μετά τινος συριγμȣ̃ ἐν ἀρχῇ τȣ̃ λάρυγγος (ὡς παρὰ Γερμανοῖς τὸ ch ἐν τῇ λέξει Nacht νύκτα) π. χ. خبر χαμπὲρ εἴδησις, νέον.

د Προφέρεται ὡς ντ ὡς εἴπαμεν· ἐν τέλει δὲ λέξεως, ϗ ἡγȣμένων ἢ ἑπομένων τῶν δασέων γραμμάτων, προφέρεται ὡς ت, οἷον كيتدي γγιττὶ ἀπῆλθεν, ὑπῆγεν.

ذ Προφέρεται ὡς ζ, π. χ. ذوق ζέφκ ἡδονὴ, ἄνεσις.

ر Προφέρεται ὡς ρ, οἷον ريغ ρὶγ ἄμμος.

ز Προφέρεται ὡς ζ, οἷον آز ἂζ ὀλίγον.

ژ Προφέρεται ὡ τὸ j παρὰ Γάλλοις ἐν τῇ λέξει jamais ποτέ.

س Προφέρεται ὡς σ.

ش Προφέρεται ὡς σ̈ μετὰ συριγμȣ̃, ὡς ἐσημειώσαμεν, οἷον شراب σ̈αρὰπ οἶνος, κρασί.

ص Προφέρεται ὡς σσ.

ض Προφέρεται ἐνίοτε ὡς ντ, ϗ ἄλλοτε ὡς ζ, οἷον قاضي καντὴ κριτὴς, رمضان ῥαμαζὰν νηστεία τῶν Τȣ́ρκων.

ط Προφέρεται ὡς ττ.

ظ Προφέρεται ὡς ζ, ὅμως σφοδρότερον.

ع Προφέρεται ὡς α, η, ο, ȣ, ε, ι, ö, ü καθὼς ϗ τὸ ا ἐλὶφ, πλὴν διὰ τȣ̃ λάρυγγος, ϗ ἀπαιτεῖ διδασκαλίαν ζώσης φωνῆς.

غ Προφέρεται ὡ γ, πλὴν διὰ τȣ̃ λάρυγγος, οἷον بوغا μπȣγᾶ ταῦρος.

ف Προφέρεται ὡς φ.

ق Προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον κ πρὸ τȣ̃ α, ο ϗ ȣ, οἷον قلپاق καλπὰκ πῖλος, καλπάκι.

ك Προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον κ πρὸ τȣ̃ ε ϗ ι, οἷον كوپك κöπὲκ σκύλος.

ڭ (Πολλάκις δὲ γράφεται ϗ ك), προφέρεται ὡς ν, διὰ τῆς ῥινὸς ὅμως ὡς παρὰ Γάλλοις τὸ n, οἷον صوڭره صوكره σονρᾶ ἔπειτα. Πρὸ δὲ τȣ̃ ر προφέρεται πολλάκις ὡς γγ, οἷον تكري ταγγρὶ θεός.

گ Κιὰφ ἀδζεμὶ ὀνομαζόμενον, γράφεται ϗ ك, ϗ προφέρεται ὡς γγ, οἷον گول, كل γγȣ̈λ τριαντάφυλλον· ἐν δὲ τέλει λέξεως, ϗ προηγȣμένων ἢ ἑπομένων τῶν δασέων γραμμάτων προφέρεται ὡς ι οἷον بگ ἢ بك μπέϊ αὐθέντης.

ل Προφέρεται ὡς τὸ λ. Πρὸ τȣ̃ ن ν ὅμως προφέρεται ϗ ὡς ν, οἷον اونلر ὀννὰρ ἀντὶ ὀνλὰρ ἐκεῖνοι.

م Προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον μ.

ن Προφέρεται ὡς τὸ ν, οἷον نه νὲ τί.

و Προφέρεται, ὅτε εἶναι σύμφωνον, ὡς β ἢ φ, οἷον او ἒβ οἶκος, ذوق ζέφκ ἡδονή· ὅτε δὲ

φωνῆεν, ὡς ȣ ἢ ο, οἷον قوسمق κȣσμὰκ ξερᾷν, صورمق σορμὰκ ἐρευνᾷν, ἢ ὡς ὁ بولمك μπὄλμὲκ διαμερίζειν, ἢ ὡς ȕ دوكون ντȕγγȕν γάμος.

ه Προφέρεται ὡς χ· πολλάκις ὅμως πλεονάζει, οἷον نه νὲ τί; كه κὶ, ὅτι, ὅςις.

ي Προφέρεται, ὅτε εἶναι σύμφωνον, ὡς ι ὡς ἐσημειώσαμεν, οἷον چاي τζάϊ ποταμός. Ὅτε δὲ εἶναι φωνῆεν, προφέρεται ὡς ι, οἷον دين ντὶν πίςις.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

### Περὶ διαφόρων παρὰ Τȣ́ρκοις εὐχρήςων σημείων, ϗ περὶ τȣ̃ συλλαβίζειν.

Ἐπειδὴ, ὡς εἴπαμεν ἀνωτέρω, οἱ Τȣ̃ρκοι δὲν ἐκφράζȣσι τὰ φωνήεντα ποτὲ ἐν τῷ γράφειν, ἀλλ' ἐννοȣ̃σιν ἔξωθεν, ἐπενόησαν τινὰ σημεῖα πρὸς εὐκολίαν, τὰ ὁποῖα τιθέμενα, ἐπάνω ἢ ὑποκάτω τῶν γραμμάτων, παριςάνȣσι τὰ ὀκτὼ φωνήεντα α, η, ο, ȣ, ε, ι, ö, ȕ. Ταῦτα δὲ τὰ σημεῖα, ἤτοι τονισμοὶ, حركات χαρακὰτ ἀραβιςὶ ὀνομαζόμενα, εἶναι τὰ συνηθέςερα παρὰ Τȣ́ρκοις τὰ ἀκόλȣθα.

1. َ اوستون ὔςȕν ἐπάνω τȣ̃ γράμματος τιθέμενον, καὶ προφέρεται ἐπάνω δασέος μὲν γράμματος ὡς α, ψιλȣ̃ δὲ ὡς ε, οἷον قَ κα, بَ μπέ.

2. ِ اسره ἐσρὲ ὑποκάτω τȣ̃ γράμματος τιθέμενον, καὶ ἀναγινώσκεται ἐπάνω δασέος μὲν γράμματος ὡς η, ψιλȣ̃ δὲ ὡς ι, οἷον قِ κη, بِ μπι.

Τὰ ἀνωτέρω δύο σημεῖα ἀπαντῶσιν ἐνίοτε ϗ διπλᾶ ȣ̃τω ً ٍ, ὀνομαζόμενα ايكي اوستون ἰκὶ ὔςȕν, ϗ ايكي اسره ἰκὶ ἐσρὲ, ϗ προφέρονται αν, εν, ϗ ην, ιν, κατὰ τὸ προηγέμενον δασὺ ἢ ψιλὸν γράμμα, οἷον قاً κὰν, باً μπὲν, قٍ κὴν, بٍ μπίν.

3. ُ اوتره ὔτρȣ̃ ἢ ὔτȕρȕ ὀνομαζόμενον, ϗ προφέρεται ἐπάνω δασέος μὲν γράμματος ὡς ο ἢ ȣ, ψιλȣ̃ δὲ, ὡς ö ἢ ȕ, π. χ. قُ κȣ, κο, بُ μπö, μπȕ.

Τȣ̃το τὸ σημεῖον ἀπαντᾷ προσέτι διπλȣ̃ν ٌ ايكي اوتره ἰκὶ ὔτȕρȕ ὀνομαζόμενον, ϗ προφέρεται ȣν ἢ ον, ϗ öν ἢ ȕν.

4. ْ جزم δτζέσμ, ἤτοι ἀπόςροφος ὀνομαζόμενον, τίθεται ἐπάνω τȣ̃ γράμματος, καὶ δηλοῖ, ὅτι κεῖνο τὸ γράμμα δὲν ἔχει φωνῆεν, οἷον اَرْ ἔρ ἀνὴρ, ἄνδρας.

5. ّ تشديد τεσ̈ντὶδ ὀνομαζόμενον, ϗ δηλοῖ διπλασιασμὸν τȣ̃ γράμματος, ἐπάνω τȣ̃ ὁποίȣ τίθεται, οἷον حمّال χαμμὰλ ἀχθοφόρος.

6. ء همزه الف χὰμζ ἐλὶφ ὀνομαζόμενον, σπανιώτατα ὑπάρχει ἐν χρήσει παρὰ Τȣ́ρκοις, πλὴν ὅτε χρεία διαςολῆς τινος, οἷον تأليف τεελὶφ σύγγραμμα, سؤال σȕὰλ ἐρώτημα, ὅπȣ

τίθεται τὸ σημεῖον ˆ, διὰ νὰ μὴ ἀναγνώσῃ τις ἔλιφ ϗ σεάλ. Τοῦτο τὸ σημεῖον τίθεται πολλάκις ϗ εἰς τὰ οὐσιαστικὰ, ἡγούμενα τῶν ἐπιθέτων, ϗ εἰς τὸ ὄνομα, ἡγούμενον τῆς γενικῆς κτητικῆς, ὡς ἐν τῇ συντάξει ἐροῦμεν.

Σημείωσις. Πρὸς γύμνασιν καὶ περισσοτέραν σαφήνειαν ἐσημειώσαμεν ἐν τῷ τέλει ἕνα διάλογον μὲ ταῦτα τὰ σημεῖα· πλὴν ἐπειδὴ προξενοῦσιν ἐν τῷ ἀναγινώσκειν βλάβην καὶ σύγχισιν εἰς τὴν ὅρασιν, ἐγκαταλιμπάνουσιν οἱ Τοῦρκοι καὶ Ἄραβες παντελῶς, καὶ μόνον εἰς τὸ Ἀλκοράνον, ϗ ἄλλα τινὰ βιβλία προστίθενται ταῦτα τὰ σημεῖα, ἢ εἰς μερικὰς λέξεις ἀμφιβόλους.

Ἰδὲ δὲ κατὰ τίνα τρόπον συλλαβίζουσιν οἱ Τοῦρκοι μὲ τὰ σημεῖα· اَ ἐλίφ οὐσοῦν ε, اِ ἐλίφ ἐσρὲ ι, اُ ἐλίφ οὐτοῦροῦ ου, ε, ι, ου· بَ μπὲ οὐσοῦν μπε, بِ μπὲ ἐσρὲ μπί, بُ μπὲ οὐτοῦροῦ μποῦ, μπε, μπι, μποῦ· پَ πὲ οὐσοῦν πε, پِ πὲ ἐσρὲ πι, پُ πὲ οὐτοῦροῦ ποῦ, πε, πι, ποῦ· تَ τὲ οὐσοῦν τε, تِ τὲ ἐσρὲ τι, تُ τὲ οὐτοῦροῦ τοῦ, τε, τι, τοῦ, ϗ οὕτω καθεξῆς δι' ὅλου τοῦ ἀλφαβήτου ἐπὶ τῶν ψιλῶν γραμμάτων. Ἐπὶ δὲ τῶν δασέων γραμμάτων ἀναγινώσκουσιν οὕτω· قَ κὰφ οὐσοῦν κα, قِ κὰφ ἐσρὲ κη, قُ κὰφ οὐτοῦροῦ κο ἢ κου, κα, κη, κο ἢ κου· ظَ ζὰ οὐσοῦν ζα, ظِ ζὰ ἐσρὲ ζη, ظُ ζὰ οὐτοῦροῦ ζο ἢ ζου, ζα, ζη, ζο ἢ ζου· ϗ οὕτω καθεξῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν δασέων γραμμάτων.

Μὲ τὰ διπλᾶ δὲ σημεῖα συλλαβίζουσιν οὕτω· اً ἐλὶφ ἰκὶ οὐσοῦν εν, اٍ ἐλὶφ ἰκὶ ἐσρὲ ιν, اٌ ἐλὶφ ἰκὶ οὐτοῦροῦ οῦν, εν, ιν, οῦν· بً μπε ἰκὶ οὐσοῦν μπεν, بٍ μπὲ ἰκὶ ἐσρὲ μπιν, بٌ μπε ἰκὶ οὐτοῦροῦ μποῦν, μπεν, μπιν, μποῦν· قً κὰφ ἰκὶ οὐσοῦν καν, قٍ κὰφ ἰκὶ ἐσρὲ κην, قٌ κὰφ ἰκὶ οὐτοῦροῦ κον ἢ κουν, καν, κην, κον ἢ κουν, ϗ καθεξῆς δι' ὅλου τοῦ ἀλφαβήτου.

Ὅτε δὲ ἡ συλλαβὴ συντίθεται ἐκ δύο γραμμάτων, συλλαβίζουσιν οὕτω· اَبْ ἐλὶφ μπὲ ἰλὲ οὐσοῦν ἔμπ, اِبْ ἐλὶφ μπὲ ἰλὲ ἐσρὲ, ἴμπ, اُبْ ἐλὶφ μπὲ ἰλὲ οὐτοῦροῦ οῦμπ, εμπ, ιμπ, οῦμπ· اَپْ ἐλὶφ πὲ ἰλὲ οὐσοῦν ἔπ, اِپْ ἐλὶφ πὲ ἰλὲ ἐσρὲ ἴπ, اُپْ ἐλὶφ πὲ ἰλὲ οὐτοῦροῦ οῦπ, επ, ιπ, οῦπ· ϗ οὕτω καθεξῆς δι' ὅλου τοῦ ἀλφαβήτου, συναπτομένου τοῦ ἑνὸς γράμματος μετὰ τοῦ ἄλλου.

Σημείωσαι δὲ, ὅτι ἐν ἀρχῇ λέξεως οἱασδηποτοῦν τὸ μὲν او, ὅτε τὸ و δὲν εἶναι σύμφωνον, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὰ φωνήεντα ο, ου, ö, ü, τὸ δὲ اي, ὅτε τὸ ي δὲν εἶναι σύμφωνον, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὰ φωνήεντα η, ι. Πότε δὲ εἶναι σύμφωνα τὸ و ϗ ي, πότε δ' οὔ, τοῦτο διδάσκει μόνον ἡ χρῆσις.

Ἐν τῷ τέλει τῶν ἀλφαβηταρίων συνεθίζουσιν οἱ Τοῦρκοι νὰ προσθέττωσι ϗ τὰς ἀκολούθους ἀσήμους λέξεις ضظغ ثخذ قرشت سعفص كلمن حطي هوز ابجد, τὰς ὁποίας ἀναγι-

νώσκουσιν ἀμπδζέδ, χεβέζ, χουττὴ, κελεμὲν, σαφὰς, καρεσ᾽ὲτ, σαχὰδ, ζαζὴγ, ϗ παραγγέλλουσιν εἰς τοὺς μαθητὰς νὰ ἐκστηθίζωσι, διότι αὗται αἱ λέξεις ἐκφράζουσι τοὺς ἀριθμοὺς, καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐννέα γράμματα παρισῶσι τὰς μονάδας, τὰ δὲ ἑπόμενα μετὰ ταῦτα ἐννέα παρισῶσι τὰς δεκάδας, τὰ δὲ λοιπὰ ἐννέα τὰς ἑκατοντάδας, ϗ τὸ τελευταῖον غ δηλοῖ 1000, οἷον ا δηλοῖ ἓν, ب δύο, ج τρία, د τέσσαρα, ه πέντε, و ἓξ, ز ἑπτὰ, ح ὀκτὼ, ط ἐννέα, ي δέκα, يا ἕνδεκα, يب δώδεκα κτ. ك εἴκοσι, كا 21, كب 22 κτ. ل 30 κτ. Οἱ Τοῦρκοι ἔχουσι ϗ ἄλλα σημεῖα ἀριθμῶν ἰνδικὰ, τὰ ὁποῖα γράφουσι ϗ ἀναγινώσκουσιν ἀπ᾽ ἀριστερᾶς ἐπὶ δεξιὰν ὡς ἡμεῖς. Ὅρα τούτους τοὺς ἰνδικοὺς ἀριθμοὺς περὶ τῶν ἀπολελυμένων ἀριθμῶν ἐν τέλει τοῦ ἡμετέρου λεξικοῦ.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

### Περὶ διαφόρων εἰδῶν τοῦ γράφειν παρὰ Τούρκοις.

Τὰ συνηθέστερα εἴδη τοῦ γράφειν παρὰ Τούρκοις εἰσὶ τὰ ἀκόλουθα.

1. نسخي νεχὶ, διὰ τοῦ ὁποίου γράφεται τὸ Ἀλκοράνον ϗ πολλὰ ἱστορικὰ βιβλία, οἱ δὲ εὐρωπαῖοι τυπόνουσι τὰ ἀνατολικὰ βιβλία ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καθὼς ϗ τὴν παροῦσαν γραμματικὴν ϗ τὸ λεξικόν.

2. تعليق ταλὴκ (κρεμαστὸν), διὰ τοῦ ὁποίου γράφουσιν οἱ Πέρσαι, ϗ οἱ περισσότεροι πεπαιδευμένοι κριταὶ ϗ ποιηταὶ Τοῦρκοι.

3. ديواني ντιβανὶ, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται οἱ Τοῦρκοι εἰς τὰ κριτήρια, ϗ ἄλλας δικανικὰς ὑποθέσεις, ϗ τοῦ ὁποίου οἱ στίχοι, μάλιστα πρὸς τὸ τέλος, γράφονται πάντοτε λοξοειδῶς πρὸς τὰ ἄνω.

4. قرمه Κιρμᾶ (θραυστὸν), δι᾽ οὗ σημειοῦσιν οἱ Τοῦρκοι ἐν τοῖς καταλόγοις τὰ ἔξοδα. Τοῦτο τὸ εἶδος, τὸ δυσκολώτατον, συνίσταται ἀπὸ γράμματα λεπτότατα καὶ χωρὶς τῶν διακριτικῶν πολλάκις σημείων, πολλάκις μὴ ἡνωμένων ὡς πρέπει, ὥστε προκύπτει μεγίστη δυσκολία τοῦ ἀναγινώσκειν, ϗ σχεδὸν μόνον ὁ γράψας ἐμπορεῖ νὰ τ᾽ ἀναγνώσῃ.

5. سلسي ἢ ثلث σουλσὴ, δι᾽ οὗ γράφουσιν οἱ Τοῦρκοι τὰ κεφαλικὰ γράμματα ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς τῶν βιβλίων ϗ τῶν βασιλικῶν διπλωμάτων. Τὰ γράμματα τούτου ὁμοιάζουσι τὰ τοῦ Νεχὶ ἢ Διβανὶ, πλὴν εἶναι πολὺ μεγαλήτερα ϗ παχύτερα.

Εὑρίσκονται καὶ ἄλλα εἴδη τοῦ γράφειν, οἷον ياقوتي ιακουτὴ, ريحاني ῥιχανὴ κτ. πλὴν πολλὰ σπανιώτατα ἐν χρήσει.

# ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

## Ὀρθογραφικαί τινες παρατηρήσεις.

1. Οἱ Τȣ̃ρκοι δὲν διαιρȣ̃σι ποτὲ τὴν λέξιν ἐν τῷ τέλει τȣ̃ ςίχȣ ὡς ἡμεῖς, ἀλλὰ γράφȣσι τὸ λοιπὸν τῆς λέξεως ἐπάνωθεν, ἢ εἰς τὸ ἄκρον τȣ̃ περιθωρίȣ· ὅτε δὲ ϗ τότε δὲν χωρεῖ, τότε κείνη μὲν ἡ λέξις γράφεται ὁλόκληρος εἰς τὸν ἀκόλȣθον ςίχον, ϗ διὰ νὰ μὴ μείνη τόπος ἄδειος, ἐπεκτείνεται τῆς προηγȣμένης λέξεως γράμματι πρὸς ἀπαρτισμὸν τȣ̃ ςίχȣ. Τȣ̃το δὲ ποιȣ̃σι πολλάκις καὶ ἐν τῷ μέσῳ ϗ ἐν ἀρχῇ τȣ̃ ςίχȣ εὐπρεπείας χάριν, μάλιςα δὲ ἐν τῷ τετριμμένῳ ἐκείνῳ, بســــم الله الرحمن الرحيم μπίσμ-ἰλλάχιρ-ράχμανιρ-ραχὶμ ἐν ὀνόματι Θεȣ̃ τȣ̃ οἰκτίρμονος ϗ ἐλεήμονος.

2. Ἐν τοῖς Τȣρκικοῖς βιϐλίοις ἀπαντῶσι πολλὰ ὀλίγαι ἀποκοπαὶ λέξεων, οἷον الي م ἀντὶ الي يوم ἰλὰ γιάȣμ ἄχρι τῆς ἡμέρας, καὶ عم ἀντὶ عليه السلام ἀλέϊχισ-σελὰμ εἰρήνη ἐπ' αὐτῷ, λέξεις ἀραϐικαὶ εὔχρηςοι ϗ παρὰ Τȣ́ρκοις ἐπὶ μνημονεύσει τινὸς τῶν προφητῶν, οἷον τȣ̃ Μωάμεθ κτ. Ἀπαντῶσι δὲ ἐν τοῖς Τȣρκικοῖς βιϐλίοις ϗ οἱ μῆνες αὐτῶν κατ' ἀποκοπὴν, ὡς θέλομεν λαλήσει ἐν οἰκείῳ τόπῳ.

3. Τὸ ه ἢ ة ἢ ه, ὅτε ἔχει δύο ἄνω νοκτὰ, ἤτοι ςιγμὰς, ȣ̃τως ة ة ة, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ ت τ, ϗ γράφονται διὰ τȣ́των μόνον τὰ ἀραϐικὰ θηλυκὰ ὀνόματα, οἷον رعاية ρηαὲτ θεραπεία, περιποίησις, محبة μȣχαμπὲτ ἀγάπη.

4. Οἱ Τȣ̃ρκοι δὲν προφέρȣσι ποτὲ τὸ τελικὸν φωνῆεν τῶν εἰς ة ἢ ة ληγȣσῶν ἀραϐικῶν λέξεων ἐν τέλει κόμματος, ȣ̃τε δὲ τὸ τῶν εἰς αἰτιατικὴν ληγȣσῶν, οἷον رعاية ἀραϐιςὶ μὲν ἀναγινώσκεται ρηάετον, ἀλλ' οἱ Τȣ̃ρκοι ἀναγινώσκȣσι ρηαὲτ, اصلا ȣ̓δέποτε ἀραϐιςὶ ἀναγινώσκεται ἄσλᾶν, τȣρκιςὶ δὲ ἀσλᾶ, سمعا وطاعة σεμὰν βὲ τάαταν ἀκοῇ ϗ ὑπακοῇ προφέρȣσιν οἱ Τȣ̃ρκοι σεμὰν βὲ ταὰ, ὅπȣ τὸ σεμὰν προφέρȣσιν ὡς οἱ Ἄραβες, διότι δὲν εἶναι ἐν τέλει κόμματος. Πολλάκις δὲ οἱ Τȣ̃ρκοι γράφȣσι ت ἀντὶ τȣ̃ ة ἐπὶ τῶν ἀραϐικῶν λέξεων, οἷον دولة ντεϐλὲτ εὐτυχία, ἐπαρχία, γράφεται παρὰ Τȣ́ρκοις οὕτω دولت· μάλιςα δὲ συχνάκις ἐν τῷ ἀναγινώσκειν δὲν προφέρȣσι τὸ ρηθὲν τ, γράφοντες τὸ ة χωρὶς τῶν ςιγμῶν, ϗ τȣ̃το παρατηρȣ̃σι πάντοτε εἰς τὰ ἐπίθετα, οἷον خالصه χαλησὰ ἡ εἰλικρινής· ἐπὶ δὲ τῶν ȣ̓σιαςικῶν, ποτὲ μὲν παρατηρȣ̃σι τȣ̃το, ποτὲ δ' ȣ̓χὶ, μεταϐάλλοντες τὸ ة εἰς ت, ἢ πολλάκις ἐν ἑνὶ ϗ τῷ αὐτῷ ȣ̓σιαςικῷ μεταχειριζόμενοι ϗ τȣ̀ς δύο τρόπȣς ἀδιαφόρως.

5. Ἐν τοῖς βιϐλίοις δὲν μεταχειρίζονται οἱ Τȣ̃ρκοι ςιγμὰς, ὑποςιγμὰς καὶ τὰ τοιαῦτα παντελῶς, ἀλλὰ διακρίνȣσι τὴν ἀρχὴν μόνον ἑκάςȣ κεφαλαίȣ μὲ γράμματα γεγραμμένα μὲ κόκκινον μέλαν, ἢ κεχρυσωμένα.

6. Τὸ ت, د, ϗ ط ἐν ταῖς Τȣρκικαῖς λέξεσι πολλάκις παραλλάττονται ϗ γράφονται ἀδιαφόρως, οἷον دورمق ντȣρμὰκ ἵσαθαι γράφεται ϗ طورمق· ἔτι داغ ντὰγ βȣνὸν, γράφεται ϗ طاغ· توتمق τȣτμὰκ κατέχειν γράφεται ϗ دوتمق ἢ طوتمق.

7. Τὸ ا ἐλὶφ εἰς παμπόλλȣς λέξεις δὲν γράφεται πολλάκις, οἷον برقمق ἀντὶ براقمق μπρακμὰκ ἀφίνειν.

8. Τὰ φωνήεντα τῶν πρωτοτύπων λέξεων εἶναι παρὰ Τȣ́ρκοις πάντοτε ἀμετάβλητα, ϗ τȣ̃το διδάσκει ἡ χρῆσις. Ἐπειδὴ δὲ, ἐν τέλει τῶν πρωτοτύπων προθέσει τινῶν καταλήξεων σχηματίζονται αἱ πλάγιαι πτώσεις ϗ τὰ πληθυντικὰ τῶν ὀνομάτων, διάφορα παράγωγα ἐπίθετα ϗ ȣ̓σιαστικὰ, πολλαὶ μετοχαὶ, διάφοροι χρόνοι τῶν ῥημάτων κ. τ. λ., τὰ ἐννοȣ́μενα φωνήεντα τȣ́των τῶν καταλήξεων εἶναι διάφορα κατὰ τὸ διάφορον ληκτικὸν φωνῆεν τῆς πρωτοτύπȣ λέξεως. Τὰ ἐννοȣ́μενα φωνήεντα τῶν πρωτοτύπων λέξεων εἶναι ὀκτὼ τὸν ἀριθμὸν, ὡς εἴπαμεν, ϗ διαιρȣ̃νται εἰς δύο τάξεις, ὧν ἡ μὲν πρώτη περιέχει ταῦτα α, η, ο, ȣ, ἡ δὲ δευτέρα ταῦτα ε, ι, ö, ȣ̈. Τὰ δὲ τῶν καταλήξεων φωνήεντα εἶναι ἓν ἐκ τȣ́των, η, ȣ, ι, ȣ̈. Διὰ νὰ εὕρῃ τις λοιπὸν τὸ ἁρμόδιον φωνῆεν τῶν καταλήξεων, πρέπει νὰ παρατηρήσῃ τὴν ἀκόλȣθον ἁρμονικὴν σχέσιν τῶν φωνηέντων τῶν καταλήξεων πρὸς τὰ φωνήεντα τῶν πρωτοτύπων λέξεων· αὕτη δὲ ἡ ἁρμονικὴ σχέσις εἶναι διττὴ, ἤτοι ἀνὰ δύο πρὸς ἓν, ἢ ἀνὰ τέσσαρα πρὸς ἓν, ὡς ἐν τῷ ἀκολȣ́θῳ πίνακι ὁρᾷς.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Α΄. σχέσις ἀνὰ δύο πρὸς ἕν. | α η → η | ο ȣ → ȣ | ε ι → ι | ö ȣ̈ → ȣ̈ |
| Β΄. σχέσις ἀνὰ τέσσαρα πρὸς ἕν. | α η ο ȣ → α | | ε ι ö ȣ̈ → ε | |

Σημείωσαι λοιπὸν, ὅτι μερικαὶ καταλήξεις ἔχȣσι μόνον τὴν Α΄. σχέσιν, ϗ τὸ φωνῆεν αὐτῶν εἶναι η, ὅτε τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῶν πρωτοτύπων λέξεων εἶναι α ἢ η· ϗ ȣ, ὅτε εἶναι ο ἢ ȣ· ϗ ι, ὅτε εἶναι ε ἢ ι· ϗ ȣ̈, ὅτε εἶναι ö ἢ ȣ̈. Ἄλλαι δὲ καταλήξεις ἔχȣσι μόνον τὴν Β΄. σχέσιν, ϗ τὸ φωνῆεν αὐτῶν εἶναι α, ὅτε τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῶν πρωτοτύπων λέξεων εἶναι, α, η, ο ἢ ȣ· ϗ ε, ὅτε εἶναι ε, ι, ö, ȣ̈. Ποῖαι ὅμως καταλήξεις δέχονται τὴν Α΄. σχέσιν, ϗ ποῖαι τὴν Β΄. θέλομεν σημειώσει ἐν οἰκείῳ τόπῳ. Αὕτη ἡ ἁρμονικὴ σχέσις εἶναι ἡ κυρία βάσις ϗ κλεὶς τῶν Τȣρκικῶν κλίσεων ϗ τȣ̃ σχηματισμȣ̃ τῶν ῥημάτων, ϗ διαφόρων παραγώγων λέξεων, δἰ ὃ ϗ ἂς ἐντυπώσῃ καλῶς εἰς τὴν μνήμην τȣ ὁ ἀναγνώσης ὅσα ἐσημειώσαμεν ἐνταῦθα, διὰ νὰ μὴ μακρολογῶμεν ἀλλαχȣ̃, ϗ πολλαπλασιάζωμεν τὰ πράγματα ἀκαίρως ϗ ματαίως. Μερικοὶ δὲν φυλάττȣσι τȣ́τȣς τȣ̀ς κανόνας τῆς ἁρμονίας, ἀλλὰ προφέρȣσι, μάλιστα δὲ ἀναγινώσκοντες, τὰ ἐννοȣ́μενα φωνήεντα τῶν καταλήξεων ο, ι, ȣ̈ ὡς η, καὶ σπανιώτατα τὰ η, ο, ȣ̈ ὡς ι, π. χ.

λέγουσιν افندم ἔφένδημ, ἀντὶ ἐφένδιμ αὐθέντα μου, σὺ δὲ φεύγε τὸ τοιοῦτο καὶ παρατήρει τὴν ἁρμονίαν τῶν φωνηέντων ἁπανταχοῦ.

Πρὸς περισσοτέραν σαφήνειαν ἔσω παράδειγμα ἡ ἀρνητικὴ κατάληξις سز δίχα, ἄνευ, ἡ ὁποία προφέρεται κατὰ τὴν σχέσιν τὴν ἀνὰ δύο πρὸς ἓν, σὴζ, σοὺζ, σὶζ, σοῦζ, δηλ. σὴζ, ὅτε τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῆς πρωτοτύπου λέξεως εἶναι ἢ α ἢ η, οἷον ايمانسز ἰμαν-σὴζ δίχα πίστεως, ἄπιστος, صبرسز σαμπηρ-σὴζ δίχα ὑπομονῆς, ἀνυπόμονος. Ὅτε εἶναι ο ἢ ου, προφέρεται σοὺζ, π. χ. يولسز γιολ σοὺζ ἄνοδος, χωρὶς διέξοδον, صوچسز σουτζ-σοὺζ ἀθῶος, δίχα ἐγκλήματος. Ὅτε δὲ εἶναι ε ἢ ι, προφέρεται σὶζ, οἷον لكه‌سز λεκε-σὶζ ἀμίαντος, دينسز ντιν-σὶζ ἄθεος. Ὅτε δὲ εἶναι ö ἢ ü, προφέρεται ü, οἷον اولچوسز ὄλτζü-σοὺζ ἄμετρος κτ.

8. Ὁ τόνος τίθεται πάντοτε εἰς τὴν λήγουσαν, οἷον اكمك ἐκμὲκ ἄρτος. Ὅτε δὲ μετὰ τὴν λέξιν εὑρίσκεται κατάληξις, τότε ὁ τόνος τῆς πρωτοτύπου λέξεως εἶναι βραχύτερος παρὰ τὸν τόνον τῆς καταλήξεως, καὶ μόνον ὀλίγαι τινὲς λέξεις δέχονται ἐξαίρεσιν. Σημείωσαι δὲ, ὅτι παρὰ Τούρκοις σπανιώτατα εὑρήσεις λέξιν ἀρχομένην ἀπὸ δύο σύμφωνα, ἀλλ' ἤτοι ἐκφωνοῦσι μεταξὺ τῶν δύο συμφώνων τὸ ϊ βραχέως, ἢ βάλλουσι πρὸ αὐτῶν τὸ ا ἐλίφ, οἷον براقمق μπϊρακμὰκ ἐᾶν, ἀφίνειν, خرستيان χϊρισιὰν χρισιανὸς, فرانچه φϊραντζιὰ Γαλλία. Ὅτε ὅμως ἡ λέξις λήγει εἰς δύο σύμφωνα χωρὶς φωνήεντος καὶ καταλήξεως τινὸς, τότε τίθεται ὁμοίως μεταξὺ τῶν συμφώνων τὸ ἁρμονικὸν φωνῆεν, οἷον اوغل υἱὸς προφέρουσιν ὀγοὺλ, οὐχὶ δὲ ὄγλ· πλὴν اوغلم υἱός μου προφέρεται ὀγλοὺμ καὶ οὐχὶ ὀγουλοὺμ, διότι ἔχει τὴν κτητικὴν κατάληξιν م μου. Ὁμοίως علم σοφία, ἐπιστήμη, προφέρεται ἰλίμ· ἐν δὲ τῇ δοτικῇ علمه τῇ σοφίᾳ ἀναγινώσκουσιν ἰλμὲ καὶ οὐχὶ ἰλιμὲ, διότι ἔχει τὴν κατάληξιν τῆς δοτικῆς. Οἱ Πέρσαι ὅμως ἔχουσι πολλὰς λέξεις ληγούσας εἰς δύο σύμφωνα, οἷον است ἒς ἐστὶ, دست ντὲς χέρι κ. τ. λ.

9. Τὸ ك μετὰ τοῦ ا γράφεται οὕτω كا κια.

10. Τὸ ي ἐν τέλει λέξεως σχεδὸν πάντοτε γράφεται χωρὶς τῶν στιγμῶν, οἷον قاضى καντὴ κριτής.

# ΜΕΡΟΣ Β΄.

## Περὶ Ἐτυμολογίας.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

### Περὶ ὀνόματος ἐν γένει.

Οἱ Τοῦρκοι δὲν ἔχουσιν ἄρθρον, π. χ. انا ἀνὰ σημαίνει μήτηρ καὶ ἡ μήτηρ· μεταχειρίζονται ὅμως τὸ ἀραβικὸν ἄρθρον ال ἀλ εἰς τινας ἀραβικὰς φράσεις, οἷον الحمد لله ἐλχάμντουλλιλλὰχ δόξα τῷ θεῷ, في الحال φιλ-χὰλ παρευθύς· μάλιστα ὅπου χρεία ἰδιαιτέρου τινὸς προσδιορισμοῦ τοῦ ὀνόματος, οἷον ἀντὶ τῶν ἀορίστων Τουρκικῶν λέξεων ادملر اراسنده ἀδαμλὰρ ἀρασηνδὰ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, κάλλιον εἴποι τις ἀραβιστὶ بين الناس μπεϊνιν-νάς. Καὶ τοιαύτας ἀραβικὰς φράσεις μεταχειρίζονται συχνάκις οἱ Τοῦρκοι ἐν τῷ γράφειν καὶ λαλεῖν.

#### §. Α΄. Περὶ γένους ὀνομάτων.

Οἱ Τοῦρκοι δὲν κάμνουν διαστολὴν γένους εἰς τὰ ἐπίθετα, ἐπειδὴ كوزل γγιοὺζὲλ σημαίνει ὡραῖος, ὡραία, καὶ ὡραῖον, قره καρὰ μαῦρος, μαύρη, μαῦρον. Ὁμοίως δὲ καὶ τὰ οὐσιαστικὰ δὲν μεταβάλλονται εἰς θηλυκά, καθὼς ἡμεῖς λέγομεν θεῖος, θεῖα, ἀδελφὸς, ἀδελφὴ κ. τ. λ. ἀλλ' ἤτοι ἔχουν οἱ Τοῦρκοι ὀνόματα χωριστὰ διὰ καθὲν γένος, οἷον اوغل ὀγοὺλ υἱὸς, قز κὴζ θυγάτηρ, كوپك κιοπὲκ σκύλος, قنجق κανδζὴκ σκύλα, ἢ ἀναπληροῦσι τὴν διαφορὰν τοῦ γένους, προστιθέντες εἰς τὸ ὄνομα ἐπὶ μὲν ἀνθρώπων τὰς λέξεις ار ἒρ ἀνὴρ, عورت ἀβρὲτ γυνὴ, قز κὴζ θυγάτηρ, ἐπὶ δὲ τῶν ἀλόγων ζώων τὰς λέξεις اركك ἐρκὲκ ἄρσεν, ديشي ντισὴ θῆλυ, οἷον ار قرنداش ἒρ καρηνντὰσ (κοι. καρδὰσ) ἀδελφὸς, قز قرنداش κὴζ καρηνντὰσ ἀδελφὴ, اركك ارسلان ἐρκὲκ ἀρσλὰν λεοντάρι, ديشي ارسلان ντισὴ ἀρσλὰν λέαινα. Τὰ δὲ τῶν βαναύσων ὀνόματα καὶ τῶν ἐνεργούντων τι προσλαμβάνουσι πρὸς παράστασιν τοῦ θηλυκοῦ τὴν λέξιν قري καρὴ γυνὴ, σύζυγος, οἷον قصّاب κασσὰπ κρεωπώλης, قصّاب قريسي κασσὰπ καρησὴ κρεωπῶλις. Σημείωσαι δὲ, ὅτι πρὸς παράστασιν τοῦ ἀρσενικοῦ γένους αἱ ῥηθεῖσαι λέξεις ار ἒρ,

ارکك ἐρκὲκ, τίθενται εἰς τὰ ὀνόματα μόνον ἐν ἀνάγκῃ, εἰς δὲ παράςασιν τȣ̃ θηλυκȣ̃ τίθενται πάντοτε αἱ λέξεις قز κὴζ, ἢ دیشی ντισ̈ὴ, οἷον δὲν λέγȣν ἐρκὲκ ἀρσλὰν, ἀλλὰ μόνον ἀρσλὰν, διότι αὕτη ἡ λέξις ϗ δίχα τȣ̃ ἐρκὲκ σημαίνει λεοντάρι· ἀλλ' ἐν τῷ θηλυκῷ ἀπαιτεῖται ἡ προσθήκη τῆς λέξεως ντισ̈ὴ ὕτω, ντισ̈ὴ ἀρσλὰν λέαινα, διότι ἐὰν εἴπῃ τις ἀρσλὰν μόνον χωρὶς νὰ προθέσῃ ϗ τὸ ντισ̈ὴ, ὁ ἀκροατὴς ἤθελε νοήσῃ λέοντα ϗ ὄχι λέαιναν.

### §. Β'. Περὶ ἀριθμȣ̃ τῶν ὀνομάτων.

Δύο ἀριθμȣ̀ς ἔχȣσιν οἱ Τȣ̃ρκοι, ἑνικὸν ϗ πληθυντικόν. Ὁ πληθυντικὸς γίνεται προθέσει ἐν τῷ τέλει τῆς καταλήξεως لر λὰρ ἢ λὲρ, προφερομένης κατὰ τὴν Β'. ἁρμονικὴν χέσιν, οἷον انا ἀνὰ μήτηρ, انالر ἀναλὰρ μητέρες, ات ἓτ κρέας, اتلر ἐτλὲρ κρέατα κτ. Ὅτε δὲ τὸ παραλῆγον φωνῆεν τῆς ὀνομαςικῆς εἶναι ع, ἢ ε, ι, ϋ, ἡ κατάληξις لر ἐμπορεῖ ν' ἀναγνωσθῇ ϗ λὲρ, ὁποῖον ϗ ἂν ἦναι τὸ ληκτικὸν φωνῆεν, οἷον عزا ἀζὰ παρηγορία, عزالر ἀζαλὲρ παρηγορίαι, ادا ἐντὰ πληρωμὴ, ادالر ἐνταλὲρ πληρωμαὶ, انسان ἰνσὰν ἄνθρωπος, انسانلر ἰνσανλὲρ ἄνθρωποι, کناه γγϋνὰχ ἁμαρτία, کناهلر γγϋναχλὲρ ἁμαρτίαι.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

### Περὶ κλίσεως τῶν ὀνομάτων.

Δύο κλίσεις ἔχȣσιν οἱ Τȣ̃ρκοι, ϗ εἰς μὲν τὴν πρώτην ἀνάγονται τὰ εἰς σύμφωνον λήγοντα ὀνόματα, εἰς δὲ τὴν Β', τὰ εἰς φωνῆεν· πλὴν ἡ Β'. κλίσις διαφέρει ἀπὸ τῆς πρώτης μόνον εἰς τὴν ἑνικὴν γενικὴν, δοτικὴν ϗ αἰτιατικήν. Αἱ πλάγιαι πτώσεις τῶν ὀνομάτων γίνονται ἀπὸ τῆς ὀνομαςικῆς προθέσει τινῶν καταλήξεων, αἱ ὁποῖαι προφέρονται κατὰ τὴν ἁρμονίαν, ὡς ἐν τῷ ἀκολȣ́θῳ τύπῳ ὁρᾷς.

Καταλήξεις τῶν πλαγίων πτώσεων.

| Τῆς Α'. κλίσεως. | | Τῆς Β'. κλίσεως. | Πληθυντικὸν ἀμφοτέρων τῶν κλίσεων. | |
|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | | | Πληθ. | |
| Γεν. | ڭ ην, ȣν, ιν, ϋν. | نڭ νην, νȣν, νιν, νϋν. | Γεν. | لرڭ λαρὴν, λερίν. |
| Δοτ. | ه, ه α, ε. | يه ιὰ, ιέ. | Δοτ. | لره λαρὰ, λερέ. |
| Αἰτ. | ى η, ȣ, ι, ϋ. | يى ιη, ιȣ, ιι, ιϋ. | Αἰτ. | لرى λαρὴ, λερέ. |
| Ἀφαιρ. | دن ντὰν, ντέν. | دن ντὰν, ντέν. | Ἀφαιρ. | لردن λαρδαν, λερδέν. |

Προθέσει λοιπὸν τȣ́των τῶν καταλήξεων ἐν τέλει τῶν ὀνομάτων κλίνονται ὅλα τὰ ὀνόματα, αἱ κλιταὶ μετοχαὶ, ϗ τὰ ἀπαρέμφατα· ἔςω δὲ πρὸς περισσοτέραν σαφήνειαν παράδειγμα ἓν ἑκάςης κλίσεως.

Παράδειγμα τῆς Α΄. κλίσεως.

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. Ὀνομ. | آت | ἄτ | ἵππος. | Πληθ. آتلر | ἀτλὰρ | ἵπποι. |
| Γεν. | آتك | ἀτ-ὴν | ἵππε. | آتلرك | ἀτλαρ-ὴν | ἵππων. |
| Δοτ. | آته | ἀτ-ὰ | ἵππῳ. | آتلره | ἀτλαρ-ὰ | ἵπποις. |
| Αἰτ. | آتي | ἀτ-ὴ | ἵππον. | آتلري | ἀτλαρ-ὴ | ἵππες. |
| Ἀφ. | آتدن | ἀτ-τὰν | παρὰ τῦ ἵππε. | آتلردن | ἀτλαρ-δὰν | παρὰ τῶν ἵππων. |

κατὰ τῦτον τὸν τύπον κλίνονται ὅλα τὰ εἰς σύμφωνον λήγοντα ὀνόματα, φυλαττομένης μόνον ἐν ταῖς καταλήξεσι τῆς ἁρμονίας, π. χ. ات ἔτ κρέας, اتك ἐτὶν κρέατος, اته ἐτὲ κρέατι, اتي ἐτὶ κρέας κτ.· خوروس χορὸς ἀλεκτρυὼν, خوروسك χορεσὲν ἀλεκτρυόνος, خوروسه χορεσὰ ἀλεκτρυόνι κτ. Ἡ κλητικὴ ἐν ταύτῃ κ̓ τῇ Β΄. κλίσει εἶναι πάντοτε ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ, προταττομένε μόνον τῦ اي ἴ, ἢ يا ιὰ ὦ, π. χ. اي ار, يا ار ιὰ ἢ ἴ ἔρ ὦ ἄνερ.

Τὸ ن τῆς ἀφαιρετικῆς καταλήξεως προφέρεται μετὰ τὰ δασέα γράμματα, ἅπερ ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω σελ. 8. ὡς τ, οἷον آتدن ἀττὰν παρὰ τῶν ἵππων κ̓ ὄχι ἀτντὰν.

Ὅταν ἡ τελικὴ συλλαβὴ τινὸς ὀνόματος συντίθεται ἐκ δύο συμφώνων, ἐξ ὧν τὸ δεύτερον εἶναι س, ἢ ز, ἢ ل, م, ن, τότε ἐννοεῖται ἐπὶ ὀνομαστικῆς ἀπολύτε, ἐπὶ τῆς ἀφαιρετικῆς, κ̓ πασῶν τῶν πτώσεων τῦ πληθυντικῦ, τὸ ἁρμονικὸν φωνῆεν μεταξὺ τῶν δύο συμφώνων, π. χ. اوغل ὀγὲλ ὑὸς, γεν. اوغلك ὀγλῦν, δοτ. اوغله ὀγλᾶ, ἀφαιρ. اوغلدن ὀγελιτὰν παρὰ τῦ ὑῦ. πληθ. اوغللر ὀγελλὰρ ὑοὶ, اوغللرك ὀγελλαρὴν ὑῶν κτ. Ὁμοίως اسم ἰσὶμ ὄνομα, اسمدن ἰσιμντὲν παρὰ τῦ ὀνόματος κτ. بورن μπερῦν ῥὶν, بورنك μπερνῦν ῥινὸς, بورندن μπερεννταν παρὰ τῆς ῥινὸς, بورنلر μπερενλὰρ ῥῖνες· اغز ἀγὴζ σόμα, اغزك ἀγζὴν σόματος, اغزدن ἀγηζντὰν παρὰ τῦ σόματος, اغزلر ἀγηζλὰρ σόματα κτ.

Τὰ εἰς ق λήγοντα ὀνόματα, ἀπαρέμφατα ἢ μετοχαὶ, προηγεμένε ἑνὸς τῶν φωνηέντων α, η, ε τρέπεσιν ἐπὶ τῆς ἑνικῆς γενικῆς, δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς τὸ ق εἰς غ, οἷον اياق ἀϊὰκ πῦς, اياغك ἀϊαγὴν ποδὸς, اياغه ἀϊαγᾶ ποδὶ, اياغي ἀϊαγὴ πόδα· اورمق βερμὰκ τὸ τύπτειν, اورمغك βερμαγὴν τῦ τύπτειν, اورمغه βερμαγᾶ τῷ τύπτειν, اورمغي βερμαγὴ τὸ τύπτειν· اورلدق τυφθεὶς, اورلدغك βερντεγῦν τυφθέντος, اورلدغه βερντεγᾶ τυφθέντι, اورلدغي βερντεγῦ τυφθέντα· ἐν ταῖς λοιπαῖς πτώσεσι μένει τὸ ق ἄτρεπτον. Ἐξαιρεῖται τὸ چوق τζὸκ πολὺ, ὅπε, μ' ὅλον ὅτι τὸ προηγέμενον φωνῆεν δὲν εἶναι α, η, ἢ ε, τρέπεται τὸ ق εἰς غ ἐν τῇ γεν. δοτ. κ̓ ἀφαιρετικῇ, οἷον چوغك τζογῦν πολλῦ, چوغه τζογᾶ πολλῷ, چوغي τζογῦ πολύ. Ὅτε δὲ πρὸ τῦ ق εὑρίσκεται σύμφωνον, τότε τὸ ق μένει ἄτρεπτον, οἷον خلق χὰλκ λαὸς, خلقك χαλκὴν λαῦ, خلقه χαλκᾶ λαῷ, خلقي χαλκὴ λαόν.

Τὸ ك τῶν ὀνομάτων, ἀπαρεμφάτων καὶ μετοχῶν προφέρεται, προηγουμένου ἑνὸς ἐκ τῶν φωνηέντων ε, ι, ü, ἐν τῇ γεν. δοτ. καὶ αἰτιατικῇ τοῦ ἑνικοῦ ὡς ι, οἷον كوپك κöπὲκ σκύλος, كوپككك κöπεῖϊν σκύλου, كوپكه κöπεϊὲ σκύλῳ, كوپكي κöπεϊὶ σκύλον· ἐξαιρεῖται τὸ كوك γγὸκ οὐρανός, τὸ ὁποῖον, μ' ὅλον ὅτι ἔχει φωνῆεν ö, προφέρεται ἐν τῇ γενικῇ كوككك γγöϊὲν οὐρανοῦ, δοτ. كوكه γγöϊὲ οὐρανῷ, αἰτ. كوكي γγöϊὶ οὐρανόν. Ὅτε δὲ πρὸ τοῦ ك εὑρίσκεται σύμφωνον, τότε προφέρεται τὸ ك ὡς γγ, οἷον رنك ῥὲνγγ χρῶμα, رنككك ῥενγγὶν χρώματος, رنكه ῥενγγὲ χρώματι, رنكي ῥεγγὶ χρῶμα.

Ἐνίοτε ἀπαντᾷ ἐν τοῖς βιβλίοις ἡ κατάληξις τῆς γενικῆς γεγραμμένη وك ἢ يك ἀντὶ ك, π. χ. عورتوك ἢ عورتيك ἀντὶ عورتك ἀβρετὶν τῆς γυναικός.

Παράδειγμα τῆς Β΄. κλίσεως.

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑν. | Ὀνομ. | انا ἀνὰ | μήτηρ. | Πληθ. | انالر ἀνα-λὰρ | μητέρες. |
| | Γεν. | انانك ἀνα-νὴν | μητρός. | | انالرك ἀνα-λαρὴν | μητέρων. |
| | Δοτ. | انايه ἀνα-ιὰ | μητρί. | | انالره ἀνα-λαρᾶ | μητράσι. |
| | Αἰτ. | انايي ἀνα-ϊὴ | μητέρα. | | انالري ἀναλαρῆ | μητέρας. |
| | Ἀφαιρ. | انادن ἀνανταν | παρὰ τῆς μητρός. | | انالردن ἀναλαρνταν | παρὰ τῶν μητέρων. |

Κατὰ τοῦτον τὸν τύπον κλίνονται ὅλα τὰ εἰς φωνῆεν λήγοντα ὀνόματα, ἀπαρέμφατα, καὶ αἱ κλιταὶ μετοχαί. Σημείωσαι δὲ,

1) Ἡ αἰτιατικὴ λαμβάνει ἀδιαφόρως يي ἢ ي, οἷον دوه ντεβὲ κάμηλος, دوهيي ἢ دوهي ντèβεϊὶ κάμηλον. Τὰ εἰς ο ه καὶ εἰς ي λήγοντα λαμβάνουσι πολλάκις τὸ ء, οἷον الچي ἐλτζὶ πρέσβυς, αἰτ. الچيي ἢ الچيء ἐλτζìì πρέσβυν.

2) Τὸ صو σοῦ ὕδωρ ἐξαιρεῖται ἐν τῇ γενικῇ, καὶ ποιεῖ صويك σουϊοῦν ἀντὶ صونك σουνοῦν ὕδατος.

3) Τὰ εἰς و καὶ ي σύμφωνα λήγοντα ὀνόματα ἀνήκουσιν εἰς τὴν πρώτην κλίσιν, οἷον چاي τζιάϊ ποταμὸς, چايك τζιαὴν ποταμοῦ, چايه τζαϊὰ ποταμῷ, چايي τζιαὴ ποταμὸν, چايدن τζιαϊντὰν παρὰ τοῦ ποταμοῦ.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

### Περὶ συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν.

Τὸ συγκριτικὸν σχηματίζεται προθέσει τῆς καταλήξεως رق ρὰκ, ὅτε τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῆς ἡγουμένης λέξεως εἶναι α η, ο, ου, καὶ رك ρὲκ, ὅτε εἶναι ε, ι, ö, ü, οἷον الچاق ἀλτζὰκ ποταπὸς, الچاقرق ἀλτζακρὰκ ποταπώτερος, كوزل γγüζὲλ ὡραῖος كوزلرك γγüζελρὲκ

ὡραιότερος· κοινότερον ὅμως σχηματίζεται προτάξει τοῦ ἐπιῤῥήματος دخي νταχὴ (χυδ. νταχὰ) ἀκόμι, οἷον بيوك دخي νταχὰ μπϋϊὲκ μεγαλήτερος. Ὅτε δὲ τὸ πρὸς ὃ ἡ σύγκρισις γίνεται ὄνομα πρόσκειται, τότε τοῦτο τρέπεται εἰς ἀφαιρετικὴν, καὶ τὸ ἐπίθετον μένει ὡς ἔχει, χωρὶς προσθήκης τινὸς μορίου, οἷον اندن بيوك ἀνντὰν μπϋϊὲκ μεγαλήτερος αὐτοῦ. Ὅρα ἐν τῷ περὶ συντάξεως τῶν συγκριτικῶν κεφαλαίῳ πλατύτερον.

Ὑπερθετικὸν δὲν ἔχουν κυρίως οἱ Τοῦρκοι, ἀλλ' ἐκφράζουσιν αὐτὸ προτάττοντες τοῦ ἐπιθέτου τὸ پك πὲκ πολὺ, ἢ τὰς ἀραβικὰς λέξεις زياده ζιαντὲ πολὺ, زياده سيله ζιαντεσιλὲ κατὰ πολλὰ, غايت γαϊὲτ, ἢ غايته γαϊεττὲ, ἢ غايت ايله γαϊὲτ ἰλὲ εἰς ἄκρον, افراط ايله ἰφρὰτ ἰλὲ καθ' ὑπερβολὴν, π. χ. پك بيوك πὲκ μπϋϊὲκ μέγιστος, πολλὰ μεγάλος. Ὅτε δὲ πρόσκειται τὸ συγκρινόμενον ὄνομα, τότε τοῦτο μὲν προηγεῖται εἰς γενικὴν, τὸ δὲ ἐπίθετον, εἰ μὲν λήγει εἰς σύμφωνον, λαμβάνει ἐν τῷ τέλει τὸ ي κατὰ τὴν ἁρμονίαν η, ου, ι, ϋ, εἰδὲ εἰς φωνῆεν, τὸ سي ση, σου, σι, σϋ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον ادملرك كوزلي ἀνταμλαρὴν γγϋζελὶ ὡραιότατος τῶν ἀνθρώπων, انلرك ايوسي ἀνναρὴν ἐϊσὶ κάλλιστος αὐτῶν.

Σημείωσις. 1) ὅταν ἡμεῖς τάττωμεν πρὸ τοῦ συγκριτικοῦ ἢ ὑπερθετικοῦ τὸ ἄρθρον, τότε οἱ Τοῦρκοι προτάττουσι τὸ اك ἐν, οἷον اك ايو ἐν ἐϊ ὁ καλήτερος, ὁ κάλλιστος, جهانده اك كوزل سنميسن δζιχανδᾶ ἐν γγϋζὲλ σένμισιν σὺ εἶ ἐν τῷ κόσμῳ ὁ ὡραιότερος, ὁ ὡραιότατος; Πολλάκις ὅμως ὅτε ἡ γενικὴ πρόσκειται, καὶ ἐννοεῖται, οἷον اك, هرشيك ايوسيني χὲρ σεϊὲν ἐν ἐϊσινὶ, ἢ ايوسيني بلملو ἐϊσινὶ μπιλμελὶ πρέπει νὰ ἐξεύρῃ τις τὸ καλήτερον ἑκάστου πράγματος. 2) Τὸ ايو ἐϊ ποιεῖ τὸ συγκριτικὸν بيك ἰὲκ ἢ بيكرك ἰεκρὲκ κάλλιον καὶ τὸ ὑπερθετικὸν بيكركي γεκρεῖ κάλλιστος ἀνωμάλως· πλὴν συνηθέστερον ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι τὸ μὲν συγκριτικὸν κάλλιον διὰ τοῦ خيرلو χαϊρλὶ, ἢ διὰ τῶν ἀραβικῶν افضل ἀφντὰλ, اولا ἄβλᾶ, اخري ἀχρᾶ τιμιώτερον, αἱρετώτερον, τὸ δὲ ὑπερθετικὸν κάλλιστος διὰ τοῦ ايوسي ἐϊσὶ, οἷον انلرك ايوسي ἀνλαρὴν ἐϊσὶ κάλλιστος αὐτῶν. Τὸ ἐναντίον τοῦ κάλλιον ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι συνηθέστερον διὰ τοῦ Περσικοῦ بتر μπεττὲρ χειρότερος.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

### Περὶ σχηματισμοῦ διαφόρων εἰδῶν ὀνομάτων.

Α'. Τὸ جي δζη, δζου, δζι, δζϋ (κατὰ τὴν ἁρμονίαν) ἐν τέλει λέξεως δηλοῖ τὸν ἐνεργοῦντά τι, καὶ τὸν ἐπαγγελλόμενον ἢ πωλητὴν τινὸς πράγματος, οἷον يول γιὸλ ὁδὸς, يولجي γιολδζὺ ὁδοιπόρος, اكمك ἐκμὲκ ἄρτος, اكمكجي ἐκμεκδζὶ ἀρτοπώλης, ضبط ζὰπτ διοίκησις, ضبطجي ζαπτζὴ διοικητὴς, قپو καπὴ πόρτα, قپوجي καπηδζὴ πορτάρης. Πολλάκις ὅμως

οἱ Τοῦρκοι μεταχειρίζονται καὶ τὰ ἀραβικὰ ἢ περσικά, οἷον قصّاب κασσὰμπ κρεωπώλης, ترزي τερζὶ ῥάπτης. Σπανιώτατα δὲ ἡ جي συλλαβὴ τρέπεται εἰς چي, οἷον طوپچي τοπτζὴ ὁ περὶ τὰ πυρεκβόλα ὄργανα στρεφόμενος canonnière (1).

Ὅταν ἡμεῖς προσθέττωμεν εἰς αὐτὰ τὰ ἐπίθετα τὸ σὺν ἢ ὁμοῦ, οἱ Τοῦρκοι προσθέττουσιν εἰς τὸ οὐσιαστικὸν τὸ داش ντὰσ̄, οἷον يولداش γιολντὰσ̄ συνοδοιπόρος, قرنداش καρην-ντὰσ̄ (κοινῶς καρντὰσ̄) ὁμογάστριος, ἀδελφός, ἐκ τοῦ قرن καρὴν γαστήρ, κοιλία. Πολλὰ ἄλλα ὅμως ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι, προτάττοντες τοῦ ἐπιθέτου τὸ περσικὸν هم χὲμ σὺν, οἷον شهري σ̄εχρὶ πολίτης, همشهري χεμσ̄εχρὶ συμπολίτης, συμπατριώτης.

Β΄. Τὰ χρονικὰ ἢ τοπικὰ ὀνόματα, ὅσα ἡμεῖς σχηματίζομεν ἢ περιφράζομεν διαφόρως, οἱ Τοῦρκοι περιφράζουσι πάντοτε, προσθέττοντες εἰς τὸ ὄνομα, ἢ εἰς τὴν μέλλοντος μετοχὴν τὸ زمان ζεμὰν καιρὸς, ἢ ير γὲρ τόπος, οἷον عبادت زماني ἰμπαδὲτ ζεμανὴ προσευχῆς καιρὸς, طورجق ير ντουραδζὰκ γὲρ καθίσεως τόπος, κάθισμα, κατάλυμα, سير ايدجك ير σεὶρ ἐντεδζὲκ γὲρ περιδιαβατήριον, τόπος περιδιαβάσεως. Συχνότερον ὅμως, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς πολυλογίας, μεταχειρίζονται οἱ Τοῦρκοι τὰ ἀραβικὰ τοπικὰ ἢ χρονικὰ ὀνόματα, οἷον ἀντὶ τοῦ عبادت يري ἰμπαντὲτ γερὶ τόπος προσευχῆς, παρακλήσιον, λέγουσι مسجد μεσδζίδ, ἀντὶ τοῦ طورجق ير ντουραδζὰκ γὲρ λέγουσι مقام μεκὰμ τόπος· ἐνίοτε δὲ μεταχειρίζονται καὶ τὰ περσικὰ τοπικά, σχηματιζόμενα προσθέσει ἐν τέλει τοῦ گاه γγιὰχ τόπος, οἷον عبادتگاه ἰμπαντὲτ γγιὰχ παρακλήσιον.

Γ΄. Πολλὰ ὀνόματα σχηματίζονται ἐκ ῥημάτων καὶ ὀνομάτων προσθέσει ἐν τέλει διαφόρων καταλήξεων, οἷον

1. ش ἐπὶ τῶν εἰς σύμφωνον ληγουσῶν λέξεων, καὶ يش ἐπὶ τῶν εἰς φωνῆεν ληγουσῶν λέξεων, τὰ ὁποῖα προφέρονται ησ̄, ουσ̄, ισ̄, ϋσ̄ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, καὶ σημαίνουσι πάντοτε ἔννοιαν συγκεκριμένην, οἷον بقش μπακὴσ̄ βλέμμα ἐκ τοῦ بقمق μπακμὰκ θεωρεῖν, الش ويرش ἀλὴσ̄ βερὶσ̄ ληψοδοσία, πραγματεία, ἐκ τοῦ المق ἀλμὰκ λαμβάνειν καὶ ويرمك βερμὲκ διδόναι, كولش γγϋλὲσ̄ γέλως ἐκ τοῦ كولمك γγϋλμὲκ γελᾶν. Ὅτε πρὸ τοῦ مك μὲκ ὑπάρχει ت τ, τρέπεται τοῦτο εἰς د ντ, οἷον كتمك γγιτμὲκ ἀπέρχεσθαι, كديش γγιντὶσ̄ ἀπέλευσις· εἰ δὲ πρὸ τοῦ مق ὑπάρχει ق κ, τρέπεται ἐπὶ τῶν πολυσυλλάβων εἰς غ γ, οἷον

(1) Πολλάκις οἱ Τοῦρκοι γράφοντες, ἢ καὶ λαλοῦντες, μεταχειρίζονται τὰ Περσικά, τὰ ὁποῖα σχηματίζονται προσθέσει ἐν τέλει τοῦ كار κιὰρ ποιῶν, وان βὰν φύλαξ, οἷον خدمت χιζμὲτ ὑπηρεσία, خدمتكار χιζμετκιὰρ ὑπηρέτης, δοῦλος· كناه γγϋνὰχ ἁμαρτία, كناهكار γγϋναχκιὰρ ἁμαρτωλός, باغچه μπαγτζιὰ (κοι. μπαχτζὲ), باغچوان μπαγτζαβὰν κηποφύλαξ, κηπωρός.

بِراقمق μπϊρακμὰκ βάλλειν, ῥίπτειν, بِراغيش μπϊραγὴς βολὴ, ῥίψιμον. Εἰ δὲ πρὸ τοῦ مق μὰκ καὶ مك μὲκ ὑπάρχει و, ἀποβάλλεται, οἷον يورومك γουρουμὲκ ὁρμᾶν, يوريش γου-ρους ὁρμὴ, ἔφοδος.

2. لق λὴκ, λοὺκ لك λὶκ, λοὺκ κατὰ τὴν ἀνὰ δύο ἁρμονίαν. Προσθέσει τούτων τῶν καταλήξεων ἐν τέλει τῶν ἀπαρεμφάτων, ὀνομάτων καὶ ἀριθμητικῶν ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι διάφορα οὐσιαστικὰ ἀφῃρημένα, οἷον سومكلك σεβμεκλὶκ ἀγάπη ἐκ τοῦ سومك σεβμὲκ ἀγαπᾶν, اولمقلق ὀλμακλὴκ τὸ εἶναι, ἡ ὕπαρξις ἐκ τοῦ اولمق ὀλμὰκ εἶναι· باقمقلق μπακμακλὴκ θεωρία ἐκ τοῦ باقمق μπακμὰκ θεωρεῖν· پادشاهلق παντισαχλὴκ βασιλικὸν ἀξίωμα, τυραννὶς ἐκ τοῦ پادشاه παντισὰχ βασιλεύς· كسيجيلك κεσιδζιλὶκ λῃστρικὸς βίος ἐκ τοῦ كسيجي κεσιδζὶ λῃστής· بازارگانلق μπαζαργγιανλὴκ ἐμπορικὸν ἐπάγγελμα, ἐκ τοῦ بازارگان μπαζαργγιὰν ἔμπορος· آدملق ἀνταμλὴκ ἀνθρωπότης ἐκ τοῦ آدم ἀντὰμ ἄνθρωπος· تكريلك ταγγριλὶκ θεότης ἐκ τοῦ تكري ταγγρὶ θεός· برلك μπιρλὶκ μονὰς ἐκ τοῦ بر μπὶρ ἕν, εἷς.

Ὅταν ἡμεῖς ἐκφράζωμεν τὰς ἀντωνυμίας ὁρικῶς, ἤτοι ἀφῃρημένως δι' ἄρθρου, οἱ Τοῦρκοι ἐκφράζουσι διὰ τῆς καταλήξεως لك λὶκ, οἷον بنلك μπενλὶκ τὸ ἐγὼ ἐκ τοῦ بن μπὲν ἐγὼ, سنلك σενλὶκ τὸ σὺ ἐκ τοῦ سن σὲν σὺ, بنملك μπενιμλὶκ τὸ ἐμὸς ἐκ τοῦ بنم μπενὶμ ἐμὸς, π. χ. بنملك و سنكلك ايچون دعوادر μπενιμλὶκ βὲ σενινλὶκ ἰτζὶν νταβᾶ ντὴρ διὰ τὸ ἐμὸς καὶ σὸς εἶναι ἡ ἔρις.

Ἐνίοτε σχηματίζεται καὶ τοπικὸν ἢ περιληπτικὸν ὄνομα εἰς θήκη, τροφεῖον, ὼν, ιὰ κτ. διὰ τούτων τῶν καταλήξεων, οἷον اينه‌لك ἰνελὶκ βελονοθήκη ἐκ τοῦ اينه ἰνὲ βελόνη· طراقلق ταρακλὴκ κτενοθήκη ἐκ τοῦ طراق ταρὰκ κτένιον, طاوقلق ταουκλοὺκ ὀρνιθοτροφεῖον ἐκ τοῦ طاوق ταοὺκ ὄρνιθα, چيچكلك τζιτζεκλὶκ ἀνθὼν ἐκ τοῦ چيچك τζιτζὲκ ἄνθος, زيتونلق ζεϊτουνλοὺκ ἐλαιὼν ἐκ τοῦ زيتون ἐλαία (1).

Τὸ لق ἢ لك τίθεται προσέτι ἐν τέλει ἀριθμοῦ ἀπολύτου, ὅταν ἐκφράζεται νόμισμα διωρισμένης τιμῆς, οἷον ايكيلك ἰκιλὶκ δυάρι, νόμισμα δύο ἄσπρων, اونلق ὀνλοὺκ δεκάρι, νόμισμα δέκα δηναρίων κτ. Ὁμοίως, ὅτε ἡμεῖς ἐπὶ συναλλαγῶν καὶ ἀγορᾶς ἐκφράζομεν τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ ὄνομα εἰς γενικὴν, οἱ Τοῦρκοι προσθέττουσιν εἰς τὸ ὄνομα τὰς καταλήξεις لق ἢ لك, οἷον ايكي غروشلق شراب ἰκὶ γροσλοὺκ σαρὰπ δύο γροσσίων οἶνος· بر چاقشرلق چوقه

---

(1) Πολλάκις οἱ Τοῦρκοι μεταχειρίζονται καὶ τὰ περσικὰ τοπικὰ καὶ περιληπτικὰ εἰς دان ντὰν καὶ ستان ισὰν, ἢ شن σὲν, οἷον ريك ρὶγ ἄμμος ريگدان ρηγντὰν ἀμμοθήκη, شمع σὰμ κηρὶ شمعدان σαμδὰν κηροπήγιον, λύχνος, گل γγιοὺλ ῥόδον گلستان γγιουλισὰν, ἢ گلشن γγιουλσὲν ῥοδωνιά.

μπὶς τζιακσ̈υελὴκ τζοχᾶ δύο ἀναξυρίδων πανί· ايكي قماش قتقلق ἰκὶ καφτανλὴκ κυμάσ δύο καφτανίων μεταξωτόν. Τελευταῖον σημείωσαι ϗ τὸ بابالق μπαμπαλὴκ μητρυὸς, انالق ἀναλὴκ μητρυὰ, ϗ ἄλλα τινὰ παρόμοια.

3. Διὰ τέτων τῶν καταλήξεων προσέτι ἐκφράζεται τὸ διάσημα τῶν ἡμερῶν, μηνῶν, ἑβδομάδων κτ., οἷον هفته χαφτὰ ἑβδομὰς, هفتەلق χαφταλὴκ διάσημα μιᾶς ἑβδομάδος, اي ἄϊ μὴν, ايلق ἀϊλὴκ διάσημα μηνός. Ὅσα κοινῶς ἡμεῖς σχηματίζομεν ὀνόματα εἰς ιὰ, ἢ οἱ Λατῖνοι εἰς tus, οἱ Τῦρκοι σχηματίζεσιν ἀπὸ τῦ ἀπαρεμφάτυ ἀφαιρέσει τῦ ق ἢ ك κ, οἷον ايچمك ἰτζμὲκ πίνειν, ايچم ἰτζὲμ ποσιὰ haustus, اتمق ἀτμὰκ ῥίπτειν, اتم ἀτὲμ ῥιψιὰ jactus, يوتمق γιυτμὰκ καταπίνειν, يوتم γιυτὲμ καταπιά.

4. Πολλὰ ὀλίγα ῥηματικὰ ὀνόματα σχηματίζονται ἐκ τῦ ἀπαρεμφάτυ μεταβολῇ τῦ ق ἢ ك εἰς كو γγη, γγε, γγι, γγυ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον بلكو μπιλγγὶ ἐπιςήμη ἐκ τῦ بلمك μπιλμὲκ ἐπίςασθαι· سوكو σεβγγὶ πόθος, ἔρως, ἐκ τῦ سومك σεβμὲκ ἀγαπᾷν· ويركو βεργγὶ δόσιμον, φόρος ἐκ τῦ ويرمك βιρμὲκ διδόναι. Τὸ δὲ قورقمق κορκμὰκ φοβεῖσθαι ποιεῖ قورقو κορκῦ φόβος.

5. Καὶ αὐτὸ τὸ ἀπαρέμφατον λαμβάνεται ὡς ὄνομα, καὶ κλίνεται, οἷον بلمك μπιλμὲκ τὸ εἰδέναι· انلامق ἀνλαμὰκ νοεῖν καὶ τὸ νοεῖν. Τὸ δὲ εἰς ه ἢ ا α, ε λῆγον ἀπαρέμφατον λαμβάνεται πολλάκις ϗ ἀντὶ συγκεκριμένυ ὀνόματος, οἷον بلمه μπιλμὲ ἀναγινώσκειν, ἐπιςήμη, انلمه ἀνλαμὰ ἐπίςασθαι, διάνοια, λογικὸν, ὅρα περὶ τέτυ ἐν τοῖς ἀπαρεμφάτοις.

6. لو ἢ لي, λη, λυ, λι, λυ κατὰ τὴν ἁρμονίαν. Αὗται αἱ καταλήξεις ἐν τέλει λέξεως σχηματίζεσιν ἐπίθετα σημαίνοντα κτῆσιν, ἀναφορὰν, ὕλην ἢ ποιότητα τινὸς πράγματος, οἷον جان δζὰν ψυχὴ, جانلو δζανλὴ ἔμψυχος· مال μὰλ πλῦτος,ماللو μαλλὴ πλέσιος· مروت μυρὲβετ φιλανθρωπία, مروتلو μυρὲβετλὶ φιλάνθρωπος· عقل ἀκὴλ φρόνησις, عقللو ἀκιλλὴ φρόνιμος· او ἐβ οἶκος, اولي ἐβλὶ οἰκιακός· اودون ὀντῦν ξύλον, اودونلو ὀντυνλῦ ξύλινος· التون ἀλτὴν χρυσὸς, التونلو ἀλτηνλὴ χρυσῦς.

Τὰ αὐτὰ μόρια ἐν τέλει ἐπαρχιῶν, πόλεων, τόπων κτ. σχηματίζεσι πάτρια ἢ ἐθνικὰ ἐπίθετα, οἷον اسلامبول ἰσταμπὸλ Κωνςαντινέπολις, اسلامبوللي ἰςαμπολῦ κωνςαντινεπολίτης· بچ μπὲτζ Βιέννα, بچلو μπετζλὶ Βιεννήσιος. Πολλὰ ὅμως ἐθνικὰ ὀνόματα ἔχεσι χωριςὴν κατάληξιν, οἷον روم ῥὲμ Ῥωμαῖος, عرب ἀρὲπ Ἄραψ, فرنك φἰρένκ Φράγγος, نمچه νεμτζιὰ Γερμανός. Τέτοις προσιθεμένης τῆς λέξεως ولايت βιλαὲτ ἐπαρχία, σχηματίζεται τὸ ὑσιαςικὸν, οἷον فرنك ولايتي φρὲνγγ βιλαετὶ ἡ Φραγγία, Γαλλία· بچ ولايتي μπὲτζ βιλαετὶ ἡ Αὐςρία κ. τ. λ.

Σημείωσις. Πολλάκις οἱ Τῦρκοι μεταχειρίζονται ϗ Ἀραβικὰ ἢ Περσικὰ κτητικὰ εἰς ي ι,

οἷον سوداوي σεβδαβῖ μελαγχολικὸς, شهري σεχρὶ πολίτης, ἢ προσθέττουσιν ἐν ταῖς Ἀ-ραβικαῖς ἢ Περσικαῖς λέξεσιν ἐν τέλει τὸ مند μὲννντ, دار ντὰρ ἔχων κτ. οἷον هنر χϋνὲρ ἀρετὴ, ἐπιτηδειότης, هنرمند χϋνερμὲνντ ἐνάρετος, مال μὰλ πλοῦτος, مالدار μαλντὰρ πλούσιος. Πολλάκις ὅμως περιφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι τὰ κτητικὰ διὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ καὶ τῶν ἀραβικῶν λέξεων ذو ζοῦ, صاحب σαχὴπ, (οὗ τὸ πληθυντικὸν اصحاب ἀσχὰπ) κύριος. κτήτωρ, ἔχων, ἢ اهل ἔχλ κύριος, κάτοικος, ἢ τοῦ Περσικοῦ پر πὸρ πλήρης, π. χ. ذو الفضل ζοὺλ-φὰντλ κύριος ἀρετῆς, ἐνάρετος, ذو الكلام ζοὺλ· κελιὰμ κύριος λόγου, εὔγλωττος, صاحب المال σαχὴπ-ὴλ-μὰλ κύριος πλούτου, πλούσιος, اصحاب سيوف ἀσχάμπῖ σϊοὺφ κύριοι ξίφων, ἤτοι στρα-τιῶται, اهل ايمان ἔχλῖ ἰμὰν κύριος πίστεως, πιστὸς, اهل دل ἔχλῖ ντὶλ, κύριος καρδίας, τολμηρὸς, εὔτολμος, اهل بهشت ἔχλῖ μπεχὶστ κάτοικος οὐρανοῦ, ἤτοι οὐρανοφόρος, پر هنر πὸρ χϋνὲρ πλήρης ἀρετῆς, ἐνάρετος.

Ὅσα σημαίνουσι ποιότητα κατὰ συμβὰν εὑρισκομένην εἴς τινα, τότε ἡμεῖς ἐκφράζομεν δι' αἰτιατικῆς συνεκδοχικῆς καὶ ἐπιθέτου, οἱ δὲ Τοῦρκοι ἐκφράζουσι διττῶς, ἢ προτάττοντες τὸ οὐ-σιαστικὸν καὶ προσαρτῶντες ἐν τέλει τὸ ي ἢ سي, τρίτον πρόσωπον τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, ἢ προτάττοντες τὸ ἐπίθετον, καὶ προσαρτῶντες ἐν τέλει τοῦ οὐσιαστικοῦ τὸ لو ἢ لي λη, λου, λι, λϋ, οἷον الي پك ἐλὶ πὲκ σκληρὸς τὴν χεῖρα, φιλάργυρος, الي بوش ἐλὶ μπὸσ τὴν χεῖρα κενὸς, πτωχὸς, اق صقاللو ὰκ σακαλλὴ λευκὸς τὸ γένυ, قره كوزلو καρὰ γγϋζλϋ μαῦρος τὸ ὄμμα, μαυρομάτης, اوزون بويلو οὐζοῦν μποϊλοῦ μακρὺς τὸ ἀνάστημα.

7. Ὅσα ἡμεῖς ἐκφράζομεν διὰ τοῦ ἀρχι, ἢ ἔξαρχος, πρῶτος, ἐπιστάτης καὶ ἑνὸς οὐσιαστικοῦ, οἱ Τοῦρκοι ἐκφράζουσι διὰ τοῦ باش μπὰσ κεφαλὴ, ὅπου προσαρτῶσιν ἐν τέλει τὴν κτητικὴν τοῦ γ'. προσώπου ي, οἷον حكيم χεκὶμ ἰατρὸς, حكيم باشي χεκὶμ μπασὴ ἀρχιατρὸς, بيك باشي μπὶν μπασὴ χιλίαρχος, بوستانجي باشي μποσανδζὴ μπασὴ ἀρχικηπωρὸς, ἔξαρ-χος, ἐπιστάτης τῶν κηπωρῶν.

8. Θέλοντες ἡμεῖς νὰ μεταχειρισθῶμεν ἐπιθετικῶς ἐπιρρήματα ἢ ὀνόματα χρονικὰ καὶ το-πικὰ, τινὰ μὲν τούτων μεταβάλλομεν εἰς ἐπίθετα μὲ τὰς καταλήξεις νος, αιος, σιος κ. τ. λ. οἷον μηνιαῖος, χρονιαῖος, ἐνιαύσιος, χθεσινὸς κτ. Εἰς ἄλλα δὲ, μάλιστα εἰς τὰ προθετόπτωτα ὀνόματα, προτάττομεν τὸ ἄρθρον, ἐννοουμένης τῆς μετοχῆς ὢν, συμβαίνων, ὑπάρχων, οἷον ὁ ἄνω, ὁ κάτω, ὁ ἐνταῦθα, ὁ ἔνδοθεν, ὁ ἐν ᾅδῃ ποταμὸς, ὁ παρ' ἐμοὶ κάλαμος, τὸ ἐν τῇ χειρί μου ξίφος κ. τ. λ. Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς περιστάσεις σχηματίζουσιν οἱ Τοῦρκοι, συνάπτοντες ἐν τῷ τέλει τὸ كه ἢ كي κι, ἐπίθετα ὀνόματα κλινόμενα ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα, οἷον اشغه ἄσαγᾶ κάτω, اشغه كي ἀσαγακὴ κάτω ὁ, ἡ, τὸ, اول ἐββὲλ πρότερον, اولكي ἐββελκὶ ὁ πρότερον, التمده ἀλτημντὰ ὑποκάτω μου, التمده كي ἀλτημντακὶ τὸ ὑποκάτω μου, ὑπ' ἐ-

μοί, التمدن ἀτλημυτὰν ὑποκάτωθέν μυ, التمدنكي ἀλτημυτανκὶ ὁ, ἡ, τὸ ὑποκάτωθέν μυ, بوكون μπῦ γγιῦν σήμερον, بوكونكي μπῦ γγιυνκὶ ὁ, ἡ, τὸ σημερινὸν, هفتاده χαφταντᾶ ἐν μιᾷ ἑβδομάδι, هفتادهكي χαφταντακὶ, ὁ ἐν μιᾷ ἑβδομάδι, ἑβδομαδιαῖος, اوده ἐβντὲ ἐν οἴκῳ, اودهكي ἐβντεκὶ ὁ ἐν οἴκῳ, هفتالقده χαφταλικντὲ ἐν διαςήματι μιᾶς ἑβδομάδος, هفتالقدهكي χαφταλικντεκὶ ὁ ἐν διαςήματι μιᾶς ἑβδομάδος, κ̀ ὕτω καθεξῆς. Τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκφράζυσιν οἱ Τῦρκοι κ̀ τὸ ἄρθρον πρὸ γενικῆς ὀνόματος, οἷον سلطانككي συλτανηνκὶ ὁ τῦ δεσπότυ, ἢ ὁ ἀνήκων εἰς τὸν δεσπότην, اوككي ἐβινκὶ ὁ τῆς οἰκίας, ἤτοι ὁ ἀνήκων εἰς τὴν οἰκίαν. Σημείωσαι δὲ, ὅτι τότε μόνον λαμβάνυσιν ὅλ' αὐτὰ (πλὴν τῶν χρονικῶν ἐπιῤῥημάτων κ̀ ὀνομάτων) τὸ μόριον كي ἢ كه κι, ὅτε τὸ ὑσιασικὸν ἐννοεῖται· ἄλλως δὲ τίθεται ἡ μετοχὴ اولان ὀλὰν ὤν, π. χ. فوچي ايچنده اولان شراب طاتلودر φυτζὴ ἰτζιντὲ ὀλᾶν σαρὰπ τατλὴ ντὴρ ὁ ἐν τῷ πίθῳ οἶνος εἶναι γλυκύς· ἐνταῦθα τίθεται ἡ μετοχὴ اولان ὀλὰν ὤν, καὶ δὲν λέγομεν ايچندهكي ἰτζιντεκὶ, διότι τὸ ὑσιασικὸν οἶνος πρόσκειται· ὀρθῶς ὅμως ἤθελες ἀποκριθῆ دشارودهكي دخي طاتلودر ντισᾶρυντακὶ νταχὰ τατλὴ ντὴρ, ὁ δὲ ἔξω (τῦ πίθυ δηλ.) εἶναι γλυκύτερος. Ὁμοίως κ̀ αἱ ἀπόλυτοι κτητικαὶ ἀντωνυμίαι, ὅτε τὸ ὑσιασικὸν ἐννοεῖται, λαμβάνυσι τὴν κατάληξιν كه ἢ كي, π. χ. بنم μπενὶμ ἐδικός μυ, بنمكي μπενιμκὶ ὁ, ἡ, τὸ ἐδικόν μυ, سنككي σενινκὶ ὁ, ἡ, τὸ ἐδικόν συ, بزمكي μπιζιμκὶ ὁ, ἡ, τὸ ἐδικόν μας κ. τ. λ.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

### Περὶ ἀρνητικῶν ἐπιθέτων.

Τὰ ἀρνητικὰ ἢ ςερητικὰ ἐπίθετα σχηματίζυσιν οἱ Τῦρκοι κυρίως προσθέττοντες ἐν τῷ τέλει τῦ ὑσιασικῦ τὸ ςερητικὸν μόριον سز σὴζ, σὲζ, σὶζ, σὺζ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον قوّت κυββὲτ δύναμις, قوّتسز κυββετσὶζ ἀδύνατος, جان δζὰν ψυχὴ, جانسز δζανσὴζ ἄψυχος· ἐνίοτε δὲ λαμβάνεται τὸ τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον τῆς ὁριςικῆς τῶν ἀρνητικῶν ῥημάτων ὡς ἐπίθετον, οἷον بلمز μπιλμὲζ δὲν ἐξεύρει, ἀμαθὴς, ἐκ τῦ بلممك μπιλμεμὲκ δὲν ἐξεύρειν, اولماز ὀλμὰζ δὲν εἶναι δυνατὸν, ἀδύνατον, ἐκ τῦ اولممق ὀλμαμὰκ δὲν εἶναι.

Οἱ Τῦρκοι μεταχειρίζονται πολλάκις κ̀ τὰ ἀρνητικὰ ἀραβικὰ μόρια بلا μπιλὰ δίχα, ἢ غير γαΐρ μὴ κτ. ἢ τὰ περσικὰ بي μπὶ, نا νὰ χωρὶς, δίχα, προτάττοντες πρὸ ἀραβικῶν ἢ περσικῶν λέξεων, οἷον بلا فايده μπιλὰ φαϊντὰ χωρὶς ὄφελος, ἀνωφελὴς, بي صبر μπὶ σάμπὶρ δίχα ὑπομονῆς, ἀνυπόμονος, غير كامل γαΐρ κιαμὶλ μὴ τέλειος, ἀτελὴς, نا اميد νᾶ ὑμὶντ χωρὶς ἐλπίδος, ἄελπις, نا حقّ νᾶ χὰκκ χωρὶς δίκαιον, ἄδικος.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ϛ΄.

### Περὶ ὑποκοριστικῶν καὶ μειώσεως σημαντικῶν ὀνομάτων.

Τὰ ἐσιασικὰ γίνονται ὑποκοριστικὰ προσθέσει ἐν τέλει τὰς καταλήξεις جق δζὴκ, καὶ جك δζὶκ, κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον بابا μπαμπᾶ πατὴρ, باباجق μπαμπαδζὴκ πατερίδιον, آدم ἀντὲμ ἄνθρωπος, آدمجك ἀντεμδζὶκ ἀνθρωπάριον, صوق σοὺκ ψύχος, صوقجق σουκδζὴκ ψυχρίτζα· ὅπου τὸ τελικὸν ق ἢ ك τῶν ὀνομάτων πολλάκις, εὐφωνίας χάριν, ἀποβάλλεται, οἷον كوپك κο̈πὲκ σκύλος, كوپجك κο̈πεδζὶκ σκυλάκι. Ἐκ τούτων τῶν ὑποκοριστικῶν σχηματίζονται ἕτερα ὑποκοριστικὰ προσθέσει ἐν τέλει τοῦ ز αζ, εζ, κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον الجك ἐλδζὶκ χεράκι, الجكز ἐδζιὲζ μικρότατον χεράκι, قوش κὺσ πουλίον, قوشجق κυσδζὴκ πουλάκι, قوشجغز κυσδζηγὰζ μικρότατον πουλάκι, ὅπου, ὡς ὁρᾷς, τὸ μὲν ك ἀναγινώσκεται ὡς ى, τὸ δὲ ق τρέπεται εἰς غ γ. Τὸ αὐτὸ ἐννόει καὶ περὶ τῶν λοιπῶν.

Τὰ δὲ ἐπίθετα γίνονται ὑποκοριστικὰ προσθέσει τοῦ جه δζα, δζε, κατὰ τὴν ἁρμονίαν, καὶ μεταβαίνουσιν εἰς ἐπιθετικὴν καὶ ἐπιῤῥηματικὴν σημασίαν, οἷον ايو εἴ καλὸς, ايوجه εἰδζὲ καλούτζικος, καὶ καλούτζικα, پهالي παχαλὴ ἀκριβὸς, پهاليجه παχαληδζὲ ἀκριβούτζικος. Μερικὰ ἐπίθετα, μάλιστα δὲ τὰ ποσὸν σημαίνοντα, λαμβάνουσιν ὡς τὰ ἐσιασικὰ τὰς καταλήξεις جق ἢ جك, καὶ ἀποβάλλουσιν ἐνίοτε τὸ τελικὸν ق ἢ ك, οἷον اراق ἰρὰκ μακρυνὸς, اراجق ἰραδζὴκ μακρυνούτζικος, كوچك κο̈τζο̈κ μικρὸς, كوچجك κο̈τζο̈δζο̈κ μικρούτζικος, الچاق ἀλτζὰκ χαμηλὸς, الچاقجق ἀλτζακδζὴκ χαμηλούτζικος. Ταῦτα τὰ ἐπίθετα ἐν συγκρίσει σημαίνουσιν ὀλίγον τι πλέον, οἷον بندن كوزلجك μπεντὲν γγο̈ζελδζὶκ ὀλίγον τι πλέον εὔμορφος παρ' ἐμὲ, ὀλίγον τι εὐμορφότερός μου, بندن كوچجك μπεντὲν κο̈τζο̈δζο̈κ ὀλίγον τι μικρότερός μου.

Σημείωσις. Τὸ κατὰ πολλὰ ἢ τὸ κοινῶς πάρα πολὺ, ἢ πάρα μικρὸν ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι προσθέττοντες ἐν τέλει τῆς λέξεως το جق ἀδζὴκ, ἐδζὲκ, ἢ جك ἐδζὶκ, ἰδζὶκ, οἷον از ἂζ ὀλίγον, ازجق ἀζαδζὴκ πάρα ὀλίγον, دار ντὰρ στενὸν, دارجق νταραδζὴκ πάρα στενὸν, قوش κὺσ πουλὶ, قوشجق κυσουδζὲκ πάρα μικρὸν πουλί.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

### Περὶ ἐπιτατικῶν, ἢ ἐπιτάσεως σημαντικῶν ὀνομάτων.

Ὅσα ὀνόματα ἡμεῖς ἐκφράζομεν προτάττοντες τὰς λέξεις διόλου, κατα, κτ. διὰ νὰ παραστήσωμεν ἐμφατικώτερον τὴν ἐπίτασιν τινὸς πράγματος, οἱ Τοῦρκοι ἐκφράζουσι, διπλα-

σιάζοντες τὴν λέξιν, οἷον بتون بتون μπϋτϋν μπϋτϋν, διόλου ὅλον, ديري ديري ντιρὶ ντιρὶ ὁλοζώνταιος, ماوي ماوي μαβὶ μαβὶ καταγάλαζον, صاري صاري σαρὴ σαρὴ κατακίτρινος, دورلو دورلو τϋρλϋ τϋρλϋ διάφορα εἴδη, قات قات κὰτ κὰτ φοραῖς φοραῖς, ἤτοι πολλὰ συχνάκις, لمه لمه λιμὲ λιμὲ διόλου λῦμα, ῥυπαρία. Συχνότερον ὅμως ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι τὰ τοιαῦτα προτάττοντες ἄσημον λέξιν ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ ἰδίου γράμματος τοῦ ἐπιθέτου ἢ οὐσιαστικοῦ, οἷον قاپ قره κὰπ καρὰ κατάμαυρος, اپ ايو ἐπ ἒϊ πολλὰ καλὸν, κτ. Ἰδὲ ἐν τῷ ἡμετέρῳ λεξικῷ τὰς λέξεις σκότος, τύχη, παχυλὸς, κόκκινος, κοκκοβαφὴς, ξηρὸς, ἀνοικτὸς, χλιαρὸς, μεγάλος, ἄσπρος, ὅμοιος, ὅλος, μαῦρος, μικρὸς, στενὸς, κρῦον, καθαρὸς, ὑγιὴς, κίτρινος, ἄδειος, τέλειος, παστρικὸς, γεμάτος, ἴσιος, ὁμαλὸς, ζωντανὸς, γυμνὸς, ζεστὸς, γαλάζιος, χλωρὸς, πλατὺς, μόνος κτ. ὅπου εὑρήσεις πολλὰ τοιαῦτα παραδείγματα.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

### Περὶ ἀριθμητικῶν ὀνομάτων.

### Α΄. Ἀπολελυμένα.

Ἀπολελυμένα εἶναι بر μπὶρ ἕνα, ايكي ἰκὶ δύο, اوچ ϋτζ τρία, دورت ντὸρτ τέσσαρα κτ. ὅρα περὶ τούτων ἐν τῷ τέλει τοῦ ἡμετέρου γραικοτουρκικοῦ λεξικοῦ.

Ὁ μέγας ἀριθμὸς ἡγεῖται τοῦ μικροτέρου πάντοτε χωρὶς συνδέσμου, ἀπαραλλάκτως, ὡς καὶ εἰς ἡμᾶς, π. χ. 1811 λέγουσι بيك سكز يوز اون بر μπὶν σεκὶζ γϋζ ὂν μπὶρ χίλια ὀκτακόσια ἕνδεκα.

Ὅλα τὰ ἀριθμητικὰ εἶναι ἄκλιτα, καὶ ὡς ἐπίθετα προηγοῦνται τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐν ἑνικῷ ἀριθμῷ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, διότι ὁ ἀριθμὸς δηλοῖ πλῆθος, οἷον ايكي ادم ἰκὶ ἀντὰμ καὶ οὐχὶ ادملر ἀνταμλὰρ δύο ἄνθρωποι, اوچ اوغلان ϋτζ ὀγλὰν τρία παιδία.

Τὰ ἀπολελυμένα ἀριθμητικὰ προσλαμβάνουσιν ἐν τέλει τὴν κτητικὴν ἀντωνυμικὴν κατάληξιν τοῦ γ΄. προσώπου, ὅτε ἡμεῖς ἐκφράζομεν αὐτὰ δι' ἄρθρου, καὶ τότε κλίνονται ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα, ὅτε τὸ οὐσιαστικὸν ἐννοεῖται ἔξωθεν, π. χ. بري μπιρὶ ἢ بريسي μπιρισὶ ὁ εἷς, بريسين μπιρισὶν τὸν ἕνα κτ. ايكيسي ἰκισὶ οἱ δύο, اوچي οἱ τρεῖς κτ.

Ἐπὶ δὲ τῶν κλασμάτων ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι τὴν λέξιν ἥμισυ διὰ τοῦ يارم γιαρὴμ, ὅτε πρόσκειται τὸ οὐσιαστικὸν, καὶ διὰ τοῦ بچوق μπϋτζϋκ ὅτε ἐννοεῖται, οἷον يارم ساعت γιαρὴμ σαὰτ μισὴ ὥρα, بر بچوق μπὶρ μπϋτζϋκ ἓν ἥμισυ, ايكي بچوق ἰκὶ μπϋτζϋκ δύο ἥμισυ κτ. Ὅθεν ὀρθῶς λέγεις, بر بچوق غروش μπὶρ μπϋτζϋκ γρϋσ ἓν ἥμισυ γρόσσι, καὶ οὐχὶ بر يارم غروش μπὶρ γιαρὴμ γρϋσ, διότι τὸ οὐσιαστικὸν γρόσσι ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐπίθετον

ἐν ᾗ οὐχὶ εἰς τὸ ἥμισυ, τοῦ ὁποίου τὸ οὐσιαστικὸν ἐννοεῖται. Τὸ δὲ τεταρτημόριον ἐκφράζουσι διὰ τοῦ چيرك τζεϊρὲκ, ἢ διὰ τοῦ ἀραβικοῦ بر ربع μπὶρ ρὸπ (κοι. οὐρὸπ), π. χ. اوتوز اوچ ایله τριακοντατρία καὶ ἓν τεταρτημόριον. Τὰ δὲ λοιπὰ κλάσματα ἐκφράζουσιν ὡς ἐπιτοπολὺ περιφράζοντες, οἷον اوچنجي پاي οὐτζουνδζοῦ πάϊ τὸ τρίτον μέρος, τριτημόριον, ἢ اوچ پایدن بري οὔτζ παϊντὰν μπιρὶ ἐκ τριῶν μερῶν τὸ ἕν, التنجي پاي ἀλτηνδζὴ πάϊ τὸ ἕκτον μέρος, ἤτοι ἑκτημόριον, ἢ التي پایدن بري ἀλτὴ μπαϊντὰν μπιρὶ ἐξ ἓξ μερῶν τὸ ἕν, ἤτοι $\frac{1}{6}$. Πολλάκις δὲ μεταχειρίζονται καὶ τὰ ἀραβικὰ κλάσματα, ثلث σοὺλς τεταρτημόριον, خمس χοῦμς ἢ χουμοῦς πεμπτημόριον, سدس σοῦντοὺς ἢ σοῦντοῦς ἑκτημόριον, سبع σοῦμπ ἢ σοῦμποῦ ἑπτημόριον, ثمن σοῦμν ἢ σοῦμοῦν ὀκτημόριον, تسع τοῦσ ἢ τοῦσοῦ ἐννεαμόριον, عشر οὖσρ ἢ οὖσοὺρ δεκατημόριον.

Οἱ Τοῦρκοι δὲν ἐκφράζουσι ποτὲ τὸν διαζευκτικὸν σύνδεσμον, ἢ τὸ ἕως, οἷον التمش يتمش آدم ἀλτμὶσ γετμὶσ ἀντὰμ πενῆντα ἕως ἑξῆντα ἄνθρωποι, بش التي ادم بوندە در μπὲσ ἀλτῆ ἀντὰμ μπουντᾶ ντὴρ πέντε ἢ ἓξ ἄνθρωποι εἶν' ἐδῶ.

## Β΄. Τακτικά.

Τὰ τακτικὰ ἀριθμητικὰ ὀνόματα γίνονται προσθέσει ἐν τέλει τῆς καταλήξεως نجي ηνδζὴ, ουνδζοῦ, ινδζὶ, οὐνδζοῦ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, καὶ ἀφαιρέσει τοῦ ي, ὡς برنجي μπιρινδζὶ πρῶτος, ایکنجي ἰκινδζὶ δεύτερος κτ. Εὑρήσεις ταῦτα ἐν τῷ τέλει τοῦ ἡμετέρου λεξικοῦ.

Ἀντὶ τοῦ برنجي μπιρινδζὶ πρῶτος εἶναι πλέον ἐν χρήσει τὸ ἀραβικὸν اول ἐββὲλ, ἢ اولكي ἐββελκὶ, ἢ الك ἴλκ. Ὅταν ἡμεῖς ἐκφράζωμεν τὰ τακτικὰ ἐνάρθρως, καὶ τὸ οὐσιαστικὸν ἐννοεῖται, τότε προσλαμβάνουσιν ἐν τέλει, ὡς καὶ τὰ ἀπολελυμένα, τὴν κτητικὴν αὐτωνυμικὴν κατάληξιν τοῦ γ΄. προσώπου ي ἢ سي, οἷον ایلکي ἴλκι, ἢ ایلکیسي ἴλκισὶ, اولي ἐββελὶ, ἢ اولکیسي ἐββελκισὶ ὁ πρῶτος αὐτῶν, ایکنجیسي ἰκινδζισὶ ὁ δεύτερος αὐτῶν, اوچنجیسي οὐτζουνδζουσοῦ ὁ τρίτος αὐτῶν κ. τ. λ.

Τὰ κτητικὰ εἶναι πάντοτε ἄκλιτα, ὡς ὅλα τὰ ἐπίθετα, ὅτε πρόσκειται τὸ οὐσιαστικὸν, καὶ τότε μόνον κλίνονται, ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα, ὅτε τὸ οὐσιαστικὸν ἐννοεῖται.

## Γ΄. Διαιρετικά.

Τὸ διαιρετικὰ σχηματίζουσιν οἱ Τοῦρκοι, προσιθέντες ἐν τῷ τέλει τῶν ἀπολελυμένων, εἰ μὲν ὁ ἀριθμὸς λήγει εἰς σύμφωνον, ر ἐρ, εἰ δὲ εἰς φωνῆεν شر σὲρ, π. χ. برر μπιρὲρ ἀνὰ ἕν, ایکیشر ἰκισὲρ ἀνὰ δύο, اوچر οὐτζὲρ ἀνὰ τρία, دورتر δὸρτὲρ ἀνὰ τέσσαρα, بشر μπεσὲρ

ἀνὰ πέντε, آلتيشر ἀλτησὲρ ἀνὰ ἕξ, اونر بر ὀνὲρ ἀνὰ δέκα, اون برر ὂν μπιρὲρ ἀνὰ ἕνδεκα, ايكرمشر ἰγιρμισὲρ ἀνὰ εἴκοσι, ايكرمي بر ἰγιρμὶ μπιρὲρ ἀνὰ εἰκοσιὲν, ϗ ὅτω καθεξῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν.

Ταῦτα τὰ διαιρετικὰ πολλάκις ἐπαναλαμβάνονται διὰ περισσοτέραν ἔμφασιν, οἷον بشر بشر μπεσὲρ μπεσὲρ ἀπὸ πέντε πέντε, ἀνὰ πέντε.

Ὅταν θέλωσιν οἱ Τȣ̃ρκοι νὰ ἐκφράσωσι τὴν τιμὴν τινὸς πράγματος, ἐκφράζȣσι τὸ ὄνομα τȣ̃ νομίσματος εἰς δοτικὴν, οἷον ايكيشر غروشه ἰκισὲρ γροσὰ ἀνὰ δύο γρόσσια. Λέγȣσιν ὅμως, ὡς ϗ ἡμεῖς, بري بر غروشه μπιρὶ μπὶρ γροσᾶ τὸ ἕνα ἓν γρόσσι, اوچي بر غروشه ὄτζȣ μπὶρ γροσᾶ τὸ τρίτον, ἤτοι τὰ τρία ἓν γρόσσι, κ. τ. λ.

Ἰστέον ὅτι ἐκ τȣ́των τῶν διαιρετικῶν, προσθέσει ἐν τέλει τῆς لق λὴκ ἢ لك λὶκ γίνονται ἀφῃρημένα εἰς ας, οἷον اونرلق ὀνερλὴκ δεκὰς, ἤτοι πρᾶγμά τι περιέχον δέκα πράγματα. اون ايكيشرلك ὂν ἰκισερλὶκ δωδεκὰς dozzina δȣζζίνα.

## Δ΄. Ἀναλογικά.

Τὰ ἀναλογικὰ εἶναι τ' ἀκόλȣθα· بر قات μπὶρ κὰτ ἢ تك τὲκ ἢ ساده σαντὲ ἁπλȣ̃ς, ايكي قات ἰκὶ κὰτ διπλȣ̃ς, اوچ قات ὄτζ κὰτ τριπλȣ̃ς, چوق قات τζιὸκ κὰτ πολλαπλȣ̃ς, ϗ καθεξῆς διὰ τῶν ἀπολελυμένων ἀριθμῶν ϗ τȣ̃ قات κὰτ πτύξ. Ἐκ τȣ́των γίνονται ἕτερα ἐπίθετα προσθέσει ἐν τέλει τȣ̃ لو, οἷον بر قاتلو μπὶρ κατλὴ ἁπλȣ̃ς, ايكي قاتلو ἰκὶ κατλὴ διπλάσιος κτ. Ἔτι λέγȣσιν ايكي قدر ἰκὶ καντὰρ δύο τόσον, διπλάσιον, ايكي زياده ἰκὶ ζιαντὲ τὸ διπλȣ̃ν περισσότερον, اوچ قدر ὄτζ καντὰρ τρία τόσον, τριπλάσιον, اوچ زياده ὄτζ ζιαντὲ τὸ τριπλȣ̃ν περισσότερον, ϗ ὅτω καθεξῆς.

Τὰς φράσεις κάθε τρίενον, ἑξάμηνον, τρίμηνον κτ. ἐκφράζȣσιν οἱ Τȣ̃ρκοι τὸν ἀκόλȣθον τρόπον· هر اوچ ييلده χὲρ ὄτζ γιλντὲ, ἢ ϗ χωρὶς τȣ̃ χὲρ, προσθέσει ἐν τέλει τȣ̃ μπὶρ, οἷον اوچ ييلده بر ὄτζ γιλντὲ μπὶρ κάθε τρίενον, κάθε τρεῖς χρόνȣς, ايكي كونده بر ἰκὶ γγȣ̈ντὲ μπὶρ κάθε δευτέραν ἡμέραν, اوچ كونده بر ὄτζ γγȣ̈ντὲ μπὶρ κάθε τρεῖς ἡμέρας, ϗ καθεξῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν, ἐκφραζομένȣ τȣ̃ ȣ̓σιασικȣ̃ εἰς δοτικὴν προθετόπτωτον.

Τὰ περιληπτικὰ ἀμφότεροι, ἄμφω ἐκφράζȣσιν οἱ Τȣ̃ρκοι σχεδὸν, ὡς ἡμεῖς κοινῶς, οἷον ايكيسي دخي ἰκισὶ νταχὰ, ἢ κατ' ἀποκοπὴν ايكيسنده ἰκισιντὲ ϗ οἱ δύο, ايكي طرفدن دخي ἰκὶ ταραφτὰν νταχὰ ἑκατέρωθεν, ϗ ἀπὸ τὸ δύο μέρη, اوچني دخي ὄτζȣ̈νὲ νταχὰ ϗ οἱ τρεῖς, κ. τ. λ.

Τὰ σύνθετα ἐκ τȣ̃ ἔτος ȣ̓σιασικὰ εἰς ια, ἢ ρις ἐκφράζȣσιν οἱ Τȣ̃ρκοι προσιθέντες ἐν τέ-

λει τῦ ὀσιαστικῦ τὴν λέξιν لك, οἷον التي ييللك ἀλτὴ γηλλὴκ ἑξαετία, ἑξαετηρὶς, اللي ييللك ἐλλὶ γηλλὴκ πεντηκονταετηρὶς κτ.

Τὰ σύνθετα ἐπίθετα ἀπὸ ἀριθμῦ καὶ ὀσιαστικῦ ἐκφράζυσιν οἱ Τῦρκοι προσιθέντες ἐν τέλει τῦ ὀσιαστικῦ τὸ لو λη, λυ, λι, λϋ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον ايكي يوزلو ἰκὶ γϋζλϋ διπρόσωπος, ايكي دللو ἰκὶ ντιλλὶ δίγλωσσος, اوج باشلو ϋτζ μπασ̈λὴ τρικέφαλος, درت اياقلو ντὂρτ ἀΐακλὴ τετράπυς, التي ييللو ἀλτὴ γηλλὴ ἑξάχειρος, καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων التي ياشنده ἀλτὴ γιασ̈ηνντᾶ ἑξαέτης κτ. Πολλάκις ὅμως ἐκφράζυσι ταῦτα καὶ ἑτέρως πως, οἷον ايكي اياق اوزون ἰκὶ ἀϊὰκ ὀζὸν διποδιαῖος, δύο ποδῶν μακρὺς, ايكي كورك كميسي ἰκὶ κϋρὲκ γγεμισὶ διήρης, δύο κωπίων σκαφίον, ايكي ات عرابسي ἰκὶ ἂτ ἀραμπασὴ δίζυγος, δύο ἵππων ἅμαξα.

# ΜΕΡΟΣ Γ'.

## Περὶ Ἀντωνυμίας.

Αἱ παρὰ Τέρκοις ἀντωνυμίαι ἄλλαι μὲν εἶναι ἀπολελυμέναι, ἄλλαι δὲ προσαρτῶνται ἐν τῷ τέλει τῆς λέξεως καὶ ὀνομάζονται σύνθετοι, καὶ εἶναι πέντε, πρωτότυποι, δεικτικαὶ, κτητικαὶ, ἀναφορικαὶ καὶ καταχρηστικαὶ, καὶ κλίνονται σχεδὸν ὅλαι ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα.

### ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

### Α'. Πρωτότυποι.

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. Ὀνομ. | بن | μπὲν | ἐγὼ | Πληθ. | بز | μπὶζ | ἡμεῖς. |
| Γεν. | بنم | μπενὶμ | ἐμȣ̃ | | بزم | μπιζὶμ | ἡμῶν. |
| Δοτ. | بكا | μπανὰ | ἐμοὶ | | بزه | μπιζὲ | ἡμῖν. |
| Αἰτ. | بني | μπενὶ | ἐμὲ | | بزي | μπιζὶ | ἡμᾶς. |
| Ἀφ. | بندن | μπεντὲν | παρ᾽ ἐμȣ̃ | | بزدن | μπιζντὲν | παρ᾽ ἡμῶν. |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. Ὀνομ. | سن | σὲν | σὺ | Πληθ. | سز | σὶζ | ὑσεῖς. |
| Γεν. | سنك | σενὶν | σȣ̃ | | سزك | σιζὶν | ὑμῶν. |
| Δοτ. | سكا | σανὰ | σοὶ | | سزه | σιζὲ | εἰς ὑσᾶς. |
| Αἰτ. | سني | σενὶ | σὲ | | سزي | σιζὶ | ὑσᾶς. |
| Ἀφ. | سندن | σεντὲν | παρὰ σȣ̃ | | سزدن | σιζντὲν | παρ᾽ ὑμῶν. |

Εἰς τὸ πληθυντικὸν τέτων προσίθεται ἐνίοτε, τιμῆς χάριν τινὸς μεγάλȣ ἀνδρὸς, καὶ ἡ πληθυντικὴ κατάληξις لر λὲρ, οἷον بزلر μπιζλὲρ ἡμεῖς, بزلرم μπιζλερὶμ ἡμῶν, بزلره μπιζλερὲ ἡμῖν, بزلري μπιζλερὶ ἡμᾶς, سزلر σιζλὲρ ὑσεῖς, κτ. Σὺ δὲ φεῦγε τὸ τοιȣ̃το.

Ἑνικ. Ὀνομ. کندو ἢ کندي γγενντὶ, κενντὶ ὁ ἴδιος.
Γεν. کندونك ἢ کندينك γγενντινὶν, κενντινὶν τοῦ ἰδίου, ἑαυτοῦ.
Δοτ. کندونه ἢ کندينه γγενντινὲ, κενντινὲ τῷ ἰδίῳ, ἑαυτῷ.
Αἰτ. کندوني ἢ کنديني γγενντινὶ, κενντινὶ τὸν ἴδιον, ἑαυτόν.
Ἀφ. کندوندن ἢ کنديندن γγενντινντὲν, κενντινντὲν παρὰ τοῦ ἰδίου.

Αἱ πλάγιαι πτώσεις τούτου, πλὴν τῆς γενικῆς, σχηματίζονται καὶ کندويه ἢ کندييه γγενντιγὲ ἑαυτῷ, کندوي ἢ کندئي γγενντιὶ ἑαυτὸν, کندودن ἢ کندييدن γγενντιντὲν, καὶ εἶναι ἐν χρήσει μόνον ἐπὶ ταυτοπροσωπίας, οἷον کندودن کندو κενντὶ κενντιντὲν ἀφ' ἑαυτοῦ, کندوي اوروش κενντιὶ βερμὲσ ἑαυτὸν ἔδειξεν, کندويه ضرر ايتدي γγενντιγὲ ζαρὰρ ἐττὶ ἑαυτῷ ἐποίησε βλάβην. Τὸ δὲ πληθυντικὸν, کندولر ἢ کنديلر κενντιλὲρ οἱ ἴδιοι κλίνεται κανονικῶς ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα.

Τοῦτο προσλαμβάνει ἐν τέλει καὶ τὰς κτητικὰς ἀντωνυμικὰς καταλήξεις, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ὀνόματα, καὶ κλίνεται καθὼς αὐτὰ, οἷον بن کندوم μπὲν γγενντὶμ ἢ کندوم γγενντὶμ ἐγὼ ὁ ἴδιος, کندومك γγενντιμὶν ἐμοῦ τοῦ ἰδίου, ἐμαυτοῦ, بز کندومز μπὶζ γγενντιμὶζ ἢ کندومز γγενντιμὶζ, καὶ τιμῆς χάριν کندولرمز γγενντιλεριμὶζ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι, کندومزك γγενντιμιζὶν ἡμῶν τῶν ἰδίων, κτ. سن کندوك ἢ کندوك γγενντὶν ἢ σὲν γγενντὶν σὺ ὁ ἴδιος, کندوکز γγενντινὶζ ὑσεῖς οἱ ἴδιοι κτ. اول کندوسي ἢ کندوسي γγενντισὶ, ἢ ὂλ γγενντισὶ ὁ ἴδιος, کندولري γγενντιλερὶ ἢ انلر کندولري ὀνλὰρ γγενντιλερὶ ἐκεῖνοι οἱ ἴδιοι, کندولرينك γγενντιλερινὶν ἐκείνων τῶν ἰδίων κτ. Λέγουσι π. χ. واردم کندوم γγενντὶμ βαρντὴμ ἐπηγα ἐγὼ ὁ ἴδιος, کندوکه ضرر ايتمه γγενντινὲ ζαρὰρ ἐτμὲ μὴ ποιῇς βλάβην εἰς τὸν ἑαυτόν σου, کندوسي بوندهدر γγενντισὶ μπουντὰ ντὴρ ὁ ἴδιος εἶναι ἐδῶ, کندومزي برباد ايتمليم γγενντιμιζὶ μπερμπάντ ἐτμελελὶμ μὴ φθείρωμεν τὸν ἑαυτόν μας. Ὅτε δὲ τὸ οὐσιαστικὸν πρόσκειται, τότε τὸ کندو γγενντὶ μένει ἄκλιτον καθ' ὅλας τὰς πτώσεις, οἷον کندو کتابني صاتدي γγενντὶ κιταμπηνὴ σαττὴ ἐπώλησε τὸ ἰδιόν του βιβλίον.

## Β΄. Δεικτικαί.

Ἑνικ. Ὀνομ. بو μπου شو σοῦ اشبو ἴσμπου οὗτος, τοῦτος.
Γεν. بونك μπουνοῦν شونك σουνοῦν اشبونك ἴσμπουνοῦν τούτου.
Δοτ. بوكا μπουνὰ شوكا σουνὰ اشبوكا ἴσμπουνὰ τούτῳ.
Αἰτ. بوني μπουνοῦ شوني σουνοῦ اشبوني ἴσμπουνοῦ τοῦτον.
Ἀφ. بوندن μπουντὰν شوندن σουντὰν اشبوندن ἴσμπουντὰν παρὰ τούτου.

Τὸ πληθυντικὸν τούτων بونلر μπουνλὰρ κοι. μπουλὰρ, شونلر σουνλὰρ, κοι. σουλὰρ, اشبونلر

ἰσ̈μπυλὰς ὗτοι, τῦτοι, κλῖνεται κανονικῶς. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ μὲν اشبو ἰσ̈μπυ λέγεται ἐπὶ πράγματος ἐγγυτάτυ, τὸ δὲ بو μπυ ἐπὶ πράγματος ἐγγυτέρυ, ϗ τὸ شو συ ἐπὶ πράγματος ἀποτέρυ.

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. Ὀνομ. | اول او اُ | ὀλ ἢ ὀ | αὐτὸς ἢ ἐκεῖνος. | Πληθ. | اونلر | ὀνλάρ | ἐκεῖνοι. |
| Γεν. | انك | ἀνὴν κοι. ὀνὺν | αὐτῦ - ἐκείνυ. | | انلرك | ἀνλαρὴν | ἐκείνων. |
| Δοτ. | اكا | ἀνὰ κοι. ὀνὰ | αὐτῷ - ἐκείνῳ. | | انلره | ἀνλαρὰ | ἐκείνοις. |
| Αἰτ. | اني | ἀνὴ κοι. ὀνὺ | αὐτὸν - ἐκεῖνον. | | انلري | ἀνλαρὴ | ἐκείνυς. |
| Ἀφ. | اندن | ἀννταν κοι. ὀννταν | παρ' αὐτῦ. παρ' ἐκείνυ. | | انلردن | ἀνλαρνταν | παρ' ἐκείνων. |

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

### Περὶ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας.

Τὸ ἀναφορικὸν ὅςις, ὁ ὁποῖος ἐκφράζυσιν οἱ Τῦρκοι διὰ τῦ كه (ἐνίοτε كيم κὶμ) κὶ ἀκλῖτυ, ἀναπληρῦντες τὰς πλαγίας πτώσεις διὰ τῆς δεικτικῆς اول ὀλ ἐκεῖνος, οἷον انك كه κὶ ἀνὴν τῦ ὁποίυ, اكا كه κὶ ἀνὰ τῷ ὁποίῳ, اني كه κὶ ἀνὶ τὸν ὁποῖον, اندن كه κὶ ἀννταν παρὰ τῦ ὁποίυ, انلرك كه κὶ ἀνλαρὴν τῶν ὁποίων, انلره كه κὶ ἀνλαρᾶ εἰς τὺς ὁποίυς, انلري كه κὶ ἀνλαρὴ τὺς ὁποίυς, انلردن كه κὶ ἀνλαρνταν παρὰ τῶν ὁποίων, π. χ. اول اغا كه انك قرنداشي دوستك در ὀλ ἀγὰ κὶ ἀνὴν καρηνντασὴ ντοςὺν ντὴρ ἐκεῖνος ὁ κύριος, τῦ ὁποίυ ὁ ἀδελφὸς εἶναι φίλος συ. Συνηθέςερον ὅμως ϗ εὐφραδέςερον ἐκφράζεται τὸ ἀναφορικὸν كه διὰ τῶν μετοχῶν εἰς ن αν, εν, καὶ دوق ντὺκ, ἢ دك ντὶκ ὡς ἐν οἰκείῳ τόπῳ ῥηθήσεται. Ἐνίοτε ὅμως μεταχειρίζονται τὸ ἀναφορικὸν كه κὶ μετὰ τῶν πρωτοτύπων ἀντωνυμιῶν κατὰ τὸν ἀκόλυθον τρόπον, οἷον بنكه سنك اغاك ايم بندن قورقملو سن μπὲν κὶ σενὶν ἀγὰν ἦμ, μπενντὲν κορκμαλὴ σὴν ἐμὲ, ὅςις εἰμὶ ὁ αὐθέντης συ, πρέπει νὰ μὲ φοβῆσαι.

Τῦτο τὸ كه γράφεται ὡς ἐπιτοπλεῖςον كي κὶ (ἢ ϗ غي ἡγυμένυ φωνήεντος α, η, υ), ϗ τότε σημαίνει διαφορὰν ὁ ὢν, ὡς ἐῤῥέθη σελ. 20, ϗ τίθεται πρὸς τύτοις ϗ ἐν τέλει τῆς γενικῆς τῶν πρωτοτύπων ϗ δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν, ὅτε τὸ ὑσιαςικὸν ἐννοεῖται ἀπὸ κοινῦ, ϗ κλίνεται κανονικῶς, οἷον بنمكي μπενιμκὶ ὁ ἐδικός μυ, بنمكينك μπενιμκινὶν τῦ ἐδικῦ μυ κτ. بنمكيلر μπενιμκιλὲρ τὰ ἐδικά μυ, بنمكيلرك μπενιμκιλερὶν τῶν ἐδικῶν μυ κτ. سنككي σενινκὶ τὸ ἐδικόν συ, سنككيلر σενινκιλὲρ τὰ ἐδικά συ, سزككي σιζινκὶ τὸ ἐδικόν σας, سزككيلر σιζινκιλὲρ τὰ ἐδικά σας, انككي ἀνηνκὶ τὸ ἐκείνυ (π. χ. βιβλίον), انككيلر ἀνηνκιλὲρ τα ἐκείνυ, انلرككي ἀνλαρηνκὶ τὸ ἐκείνων, انلرككيلر ἀνλαρηνκιλὲρ τὰ ἐκείνων, بونككي μπυνυνκὶ ὁ τύτυ (π. χ. ἀδελφὸς), بونككيلر μπυνυνκιλὲρ οἱ τύτυ, بونلرككي μπυνλαρηνκὶ

τὸ τέτων, بونلرككيلر μπενλαρηνκιλὲρ τὰ τέτων· ὁμοίως ϗ شونككي σ̈υνυνκὶ ὁ τέτε κτ. كندومككي κεντιμινκὶ τὸ ἰδιόν με, كندولرمككي κεντιλεριμινκὶ τὰ ἴδιά με, كندومزككي κεντιμιζινκὶ τὸ ἴδιόν μας, كندولرمزككي κεντιλεριμιζινκὶ τὰ ἴδιά μας, كندوككي κεντινινκὶ τὸ ἰδιόν σε, كندوكزككي κεντινιζινκὶ τὸ ἴδιόν σας, كندونككي κεντινινκὶ τὸ ἴδιόν τε, كندولرككي κεντιλερινκὶ τὰ ἴδιά των.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

### Περὶ κτητικῆς ἀντωνυμίας.

Δύο εἴδη ἔχεσιν οἱ Τεῦρκοι, ἀπολελυμένην ϗ σύνθετον κτητικὴν ἀντωνυμίαν. Ἀπολελυμέναι εἶναι αἱ γενικαὶ τῶν πρωτοτύπων ἀντωνυμιῶν καὶ τε̃ اول ὀλ ἐκεῖνος, οἷον بنم μπενὶμ ἐδικός με, بزم μπιζὶμ ἐδικός μας, سنك σενὶν ἐδικός σε, سزك σιζὶν ἐδικός σας, انك ἀνὴν ἐδικός τε, انلرك ἀνλαρὴν ἐδικός των.

Σύνθετοι δὲ κτητικαὶ ὀνομάζονται αἱ λοιπαὶ, διότι εἶναι μερικαὶ καταλήξεις, αἱ ὁποῖαι προσίθενται πάντοτε ἐν τέλει τῆς λέξεως, ϗ εἶναι αὗται, م, مز ἐπὶ πρώτε προσώπε, ك, كز ἐπὶ δευτέρε προσώπε, ϗ ي ἢ سي, لري ἐπὶ τρίτε προσώπε, αἱ ὁποῖαι ὅμως προφέρονται κατὰ τὴν ἁρμονίαν ϗ κατὰ τὴν διάφορον κατάληξιν τῆς λέξεως εἰς σύμφωνον ἢ φωνῆεν, ὡς ἐν τῷ ἀκολέθῳ πίνακι βλέπεις.

1. Πίναξ τῶν συνθέτων κτητικῶν ἀντωνυμιῶν ἐν τέλει τῶν εἰς σύμφωνον ληγεσῶν λέξεων κατὰ τὴν ἁρμονίαν.

| Ληκτικὰ φωνήεντα τῶν λέξεων | | α ε | ο ε | ε ι | ö ü | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Φωνήεντα τῶν κτητικῶν κατὰ τὴν ἁρμονίαν. | م | ημ | εμ | ιμ | ϋμ | με |
| | ك | ην | εν | ιν | ϋν | σε |
| | ي | η | ε | ι | ϋ | τε |
| | مز | ημὴζ | εμὲζ | ιμὶζ | ϋμὲζ | μας |
| | كز | ηνὴζ | ενὲζ | ινὶζ | ϋνὲζ | σας |
| | لري | λαρὴ | λαρὴ | λερὶ | λερὶ | τε, των. |

## 2. Πίναξ τῶν συνθέτων κτητικῶν ἀντωνυμιῶν ἐν τέλει τῶν εἰς φωνῆεν ληγουσῶν λέξεων κατὰ τὴν ἁρμονίαν.

Φωνήεντα τῶν κτητικῶν κατὰ τὴν ἁρμονίαν.

| Ληκτικὰ φωνήεντα τῶν λέξεων. | α η | ο ου | ε ι | ö ϋ | |
|---|---|---|---|---|---|
| م | μ | μ | μ | μ | μου |
| ك | ν | ν | ν | ν | σου |
| سي | ση | σου | σι | σϋ | του |
| مز | μὴζ | μοὺζ | μὶζ | μϋζ | μας |
| كز | νὴζ | νοὺζ | νὶζ | νϋζ | σας |
| لري | λαρὴ | λαρὴ | λερὶ | λερὶ | των ἢ του. |

Διὰ τῆς βοηθείας τούτων τῶν πινάκων ἐμπορεῖς εὐκόλως νὰ εὕρῃς τὸ κατάλληλον φωνῆεν τούτων τῶν καταλήξεων ἐν τέλει τῶν λέξεων ἑνικοῦτε καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, π. χ. اوغلان ὀγλὰν παιδίον, اوغلانم ὀγλανὴμ παιδίον μου, اوغلانك ὀγλανὴν παιδίον σου, اوغلاني ὀγλανὴ παιδίον του, اوغلانمز ὀγλανημὴζ παιδίον μας, اوغلانكز ὀγλανηνὴζ παιδίον σας, اوغلانلري ὀγλανλαρὴ παιδίον των. Ἐν τῷ πληθυντικῷ اوغلانلرم παιδία μου, اوغلانلرك παιδία σου, اوغلانلري ὀγλανλαρὴ παιδία του, اوغلانلرمز ὀγλανλαρημὴζ παιδία μας, اوغلانلركز ὀγλανλαρηνὴζ παιδία σας, اوغلانلري انلرك ἀνλαρὴν ὀγλανλαρὴ παιδία των. Ὁμοίως ἐπὶ τῶν εἰς φωνῆεν ληγουσῶν λέξεων λέγεις, انا ἀνὰ μήτηρ, انام ἀνὰμ μήτηρ μου, اناك ἀνὰν μήτηρ σου, اناسي ἀνασὴ μήτηρ του, انامز ἀναμὴζ μήτηρ μας, اناكز ἀνανὴζ μήτηρ σας, انالري ἀναλαρὴ μήτηρ των, انالرم ἀναλαρὴμ μητέρες μας, انالرك ἀναλαρὴν μητέρες σας, انالري ἀναλαρὴ μητέρες του, انالرمز ἀναλαρημὴζ μητέρες μας, انالركز ἀναλαρηνὴζ μητέρες σας, انالري انلرك ἀνλαρὴν ἀναλαρὴ μητέρες των. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον σχηματίζονται καὶ αἱ λοιπαὶ λέξεις λήγουσαι εἰς φωνῆεν η, ο, ου, ε, ι, ö, ϋ, φυλαττομένης μόνον τῆς ἁρμονίας, οἷον طوز τὸζ κονιορκτός, طوزم τοζοὺμ κονιορκτός μου, ال ἒλ χείρ, الم ἐλὶμ χείρ μου, كل γγϋλ τριαντάφυλλον, كلم γγϋλϋμ τριαντάφυλλόν μου قورقوم κορκοὺμ φόβος μου, قورقوسي κορκουσοὺ φόβος του κ. τ. λ. Ἐνταῦθα σημειωτέον 1) ὅτι τὸ του καὶ των ἔχουσι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν κατάληξιν ἐν τῷ ἑνικῷ καὶ πληθυντικῷ τῶν ὀνομάτων, ὡς ἐκ τῶν παραδειγμάτων γνωστόν, διότι اوغلانلري ὀγλανλαρὴ σημαίνει παιδίον των καὶ παιδία του, انالري ἀναλαρὴ μήτηρ των καὶ μητέρες του· 2) τὸ των ἐν τῷ πληθυντικῷ τῶν λέξεων ἐκφράζεται πάντοτε διὰ τοῦ انلرك ἀνλαρὴν ἐκείνων καὶ τῆς λέξεως εἰς لري λαρὴ, λερὶ, οἷον انالري انلرك ἀνλαρὴν ἀναλαρὴ μητέρες των, اللري انلرك ἀνλαρὴν ἐλλερὶ χεῖρές των.

Πρὸς περισσοτέραν ἔμφασιν προτάττονται τούτων αἱ ἄκλιται ἀπολελυμέναι κτητικαὶ ἀντωνυμίαι ὁμοιοπροσώπως, οἷον بنم اوغلانم μπενὶμ ὀγλανὴμ τὸ ἐδικόν μου παιδίον, سنك كتابك σενὶν κιταμπὴν τὸ ἐδικόν σου βιβλίον, انك اوغلاني ἀνὴν ὀγλανὴ τὸ ἐδικόν του παιδίον, بزم اوغلانمز μπιζὶμ ὀγλανιμὴζ τὸ ἐδικόν μας παιδίον, سزك اوغلانكز σιζὶν ὀγλανινὴζ τὸ ἐδικόν σας βιβλίον, انلرك اوغلاني ἀνλαρὴν ὀγλανὴ τὸ παιδίον των. Τοῦτο τὸ πρόσωπον ἐξαιρεῖται, ἐπειδὴ δὲν λέγομεν ὁμοιοπροσώπως انلرك اوغلانلري ἀνλαρὴν ὀγλανλαρὴ, διότι τοῦτο σημαίνει τὰ παιδία των. Ὁ κοινὸς ὄχλος λέγει χωρὶς τῶν καταλήξεων بنم اوغلان μπενὶμ ὀγλὰν τὸ παιδίον μου, سنك كتاب σενὶν κιτὰπ τὸ βιβλίον σου κτ.· σὺ δὲ φεῦγε τὸ τοιοῦτο, ὅτι εἶναι σόλοικον, καὶ λέγε πάντοτε μὲ τὰς καταλήξεις بنم اوغلانم μπενὶμ ὀγλανὴμ, سنك كتابك σενὶν κιταμπὴν, ἢ χωρὶς τῶν ἀπολελυμένων اوغلانم ὀγλανὴμ τὸ παιδίον μου, كتابك κιταμπὴν τὸ βιβλίον σου κ. τ. λ.

Ὅλα ταῦτα τὰ σύνθετα κτητικὰ ὀνόματα, ἐπὶ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου ἑνικῶς τε καὶ πληθυντικῶς, κλίνονται κανονικῶς κατὰ τὸν τύπον τῶν εἰς σύμφωνον ληγόντων ὀνομάτων, οἷον اوغلانمك ὀγλανημὴν τοῦ παιδίου μου, اوغلانمه ὀγλανημὰ τῷ παιδίῳ μου, اوغلانمي ὀγλανημὴ τὸ παιδίον μου, اوغلانمدن ὀγλανημντὰν παρὰ τοῦ παιδίου μου· اوغلانلرمك ὀγλανλαρημὴν τῶν παιδίων μου, اوغلانلرمه ὀγλανλαρημὰ τοῖς παιδίοις μου, اوغلانلرمي ὀγλανλαρημὴ τὰ παιδία μου, اوغلانلرمدن ὀγλανλαρημντὰν παρὰ τῶν παιδίων μου, اوغلانمزك ὀγλανιμηζὴν τοῦ παιδίου μας, اوغلانمزه ὀγλανημηζὲ τῷ παιδίῳ μας, κ. τ. λ. κανονικῶς. Τὰ γ΄. προσώπου ὅμως σύνθετα κτητικὰ πάσχουσιν ἀνωμαλίαν τινὰ ἐν τῷ ἑνικῷ ἀριθμῷ, ὡς ἐκ τοῦ ἀκολούθου τύπου δῆλον.

## Τύπος τῶν γ΄. προσώπου κτητικῶν.

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Ὀν. | اناسي | ἀνασὴ | μήτηρ του | اوغلاني | ὀγλανὴ | παιδίον του |
| Γεν. | اناسينك / اناسنك | ἀνασηνὴν | μητρός του | اوغلاننك / اوغلانينك | ὀγλανηνὴν | παιδίου του |
| Δοτ. | اناسينه | ἀνασηνὰ | μητρί του | اوغلانينه | ὀγλανηνὰ | παιδίῳ του |
| Αἰτ. | اناسيني | ἀνασηνὴ | μητέρα του | اوغلانيني | ὀγλανηνὴ | παιδίον του |
| | اناسين / اناسن | ἀνασὴν | | اوغلانين / اوغلانن | ὀγλανὴν | |
| Ἀφ. | اناسندن | ἀνασηντὰν | παρὰ μητρός του | اوغلانيندن | ὀγλανηντὰν | παρὰ παιδίου του. |

Τὸ πληθυντικὸν τοῦ γ΄. προσώπου κλίνεται κανονικῶς, οἷον انالري ἀναλαρὴ μήτηρ των, καὶ μητέρες του, انالرينك ἀναλαρηνὴν μητρός των καὶ μητέρων του, انالرينه ἀναλαρηνὰ μητρί των

ϗ μητράσιν αὐτȣ̃, انالرنی ἀναλαρηνὴ μητέρα των ϗ μητέρας τȣ, انالرندن ἀναλαρηνταν παρὰ μητρός των ϗ παρὰ μητέρων τȣ.

## Παρατηρήσεις ἀναγκαιόταται.

1) Τὸ ن ν ἀντὶ τȣ̃ ی ι παρενείρεται ȣ̉ μόνον ἐπὶ τῆς ἀφαιρετικῆς τȣ̃ ἑνικȣ̃ ϗ πληθυντικȣ̃ τῶν γ'. προσώπȣ κτητικῶν, ὡς ἀνωτέρω ὁρᾷς, ἀλλὰ ϗ εἰς ὀνόματα ϗ πρωτοτύπȣς ἢ κτητικὰς ἀντωνυμίας, ὅσα προσλαμβάνȣσιν ἐν τέλει τὰς προθέσεις ده ντα, ντε ἐν, جه δζα, δζε, παρά, κατά, لین λεῖν ἤ جلین δζȣλαὴν δίκην, ὡσὰν, سز σὴζ δίχα, π. χ. یاننده γιαννηντὰ ἢ یاننجه γιαννηδζὰ εἰς τὸ πλάγιόν τȣ, παρ' αὐτῷ, عادتنجه ἀντετηδζὲ κατὰ τὴν συνήθειάν τȣ, انده ἀνντὰ ἐν αὐτῷ, ἐκεῖ, بونده μπȣνντὰ ἐν τȣ́τῳ, ἐνταῦθα, بونجلین μπȣντζȣλαὴν δίκην τȣ́τȣ, ὡσὰν αὐτὸ, ȣ̃τως, یاردمنسز γιαρδημηνσὴζ δίχα βοηθείας τȣ, بوننسز μπȣνσὲζ δίχα τȣ́τȣ.

2) Ὅτε τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῶν εἰς ق κ ληγȣσῶν λέξεων εἶναι, α, η, ȣ. τότε τρέπεται ἐν τῷ ἑνικῷ ἀριθμῷ μὲ τὰ κτητικὰ οἱȣδήποτε προσώπȣ εἰς ὅλας τὰς πτώσεις τὸ ق εἰς غ γ, οἷον قلپاق καλπὰκ καλπάκι, قلپاغم καλπαγὴμ καλπάκι μȣ, قلپاغمك καλπαγημὴν καλπακίȣ μȣ κ. τ. λ. فندق φηνντὴκ λεπτοκάρυον. فندغم φηνντηγὴμ λεπτοκάρυόν μȣ, فندغك φηνντηγὴν λεπτοκάρυόν σȣ, فندغی φηνντηγὴ λεπτοκάρυόν τȣ, فندغمز φηνντηγημὴζ λεπτοκάρυόν μας κ. τ. λ. بوللق μπολλȣ̀κ ἀφθονία, بوللغم μπολλȣγὲμ ἀφθονία μȣ, بوللغك μπολλȣγὲν ἀφθονία σȣ, κ. τ. λ.

3) Ὅτε τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῶν εἰς ك κ ληγȣσῶν λέξεων εἶναι ε, ι, ȣ̈, τότε προφέρεται ὡς ي τὸ ك κ ἐν τῷ ἑνικῷ ἐπὶ παντὸς προσώπȣ ϗ πτώσεως, οἷον كوپك κöπὲκ σκύλος, كوپكم κöπεϊ̮ὶμ σκύλος μȣ, كوپكك κöπεϊ̮ὶν σκύλος σȣ, κ. τ. λ. كورلك κöρλȣ̈κ τυφλότης, كورلكم κöρλȣ̈ϊ̮ȣ̈μ τυφλότης μȣ κ. τ. λ.

4) Ὀλίγαι τινὲς λέξεις προσλαμβάνȣσι δύο κτητικὰς καταλήξεις τȣ̃ τρίτȣ προσώπȣ, οἷον آدمیسی ἀντεμισὶ ὁ ἄνθρωπός τȣ, ἀντὶ آدمی ἀντεμὶ, بریسی μπιρισὶ ὁ εἷς ἀντὶ بري μπιρὶ, هپیسی χεπισὶ καθεῖς αὐτῶν ἀντὶ τȣ̃ ἀχρήσȣ هپی χεπὶ, ارته اخشامیسی ἰρτὲ ἀχσ̈αμησὴ τῆς ἐπαύριον τὸ ἑσπέρας, ἀντὶ اخشامی ἀχσ̈αμὴ, الكي ἰλκὶ ἢ الكیسی ἰλκισὶ ὁ πρῶτος αὐτῶν, غیریسی γαϊ̈ρισὶ ὁ ἄλλος ἀντὶ غیري γαϊ̈ρί.

# ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ.

## Περὶ καταχρηστικῶν ἀντωνυμιῶν.

1) كيم κὶμ, τὶς, ποῖος, ϗ نه νὲ τί, τὰ ὁποῖα κλίνονται κανονικῶς, οἷον كيمك κιμὶν τίνος, κ. τ. λ. نه نك νενὶν, ἢ δίχα τοῦ ه ἐπὶ παντὸς ἀριθμοῦ ϗ πτώσεως, نڭ νενὶν τίνος πράγματος, نه يه ἢ نيه νεϊὲ τίνι πράγματι, نهء νεὲ τί, نه دن ἢ ندن νεντὲν παρὰ τίνος πράγματος, نه لر ἢ نلر νελὲρ τίνα κτ. Ταῦτα τὰ ἐρωτηματικὰ, συντασσόμενα μετὰ τοῦ وار βὰρ ἀπροσώπου ἔχω, ϗ μετὰ τοῦ ἀπροσώπου يوق γιὸκ δὲν ἔχω, ἢ ὅταν ἡμεῖς ἐκφράζωμεν ἢ ἐννοῶμεν ἀντωνυμίαν μετ᾿ αὐτὰ τὰ μόρια, προσλαμβάνουσιν ἐν τέλει τὰς ἁρμοδίας κτητικὰς καταλήξεις, οἷον كيمم وار κιμὶμ βὰρ τίνα ἔχω; نهك وار νὲν βὰρ τί ἔχεις; نه سي وار νεσὶ βὰρ τί ἔχει; نه لري وار νελερὶ βὰρ τί ἔχουσι; نهك الدي νὲν ἀληνντὶ τί σοὶ ἐλήφθη, ἡρπάγη; نه لريني كوردك νελερινὶ γγϋρντοῦν ποῖα (αὐτῶν) ἴδες; نكز ضايع اولدي νενὶζ ζαη ὀλντοῦ τί σᾶς ἐχάθη;

2) قنغي ἢ قانغي καγγὴ, χαγγὴ ὁποῖος, ὁποία, ὁποῖον; οἷον قنغي كتاب καγγὴ κιτὰπ ὁποῖον βιβλίον; Ὅτε ὅμως τὸ οὐσιαστικὸν ἐννοεῖται ἔξωθεν, ἢ ἡμεῖς βάλλομεν ἀντωνυμίαν πρωτότυπον, τότε τὸ قنغي καγγὴ προσλαμβάνει τὰς κτητικὰς καταλήξεις, οἷον قنغيسي καγγησὴ ὁ ποῖος; ἡ ποία; τὸ ποῖον; قنغيمز καγγημὴζ ποῖος ἡμῶν; قنغيلري καγγηλαρὴ, ἢ قنغيسي καγγησὴ ποῖος (αὐτῶν);

3) قنغي ولايتلو καγγὴ βιλαετλὶ, ἢ قنغي ديارلو καγγὴ ντιαρλὴ, ἢ نه ولايتلو νὲ βιλαετλὶ, ἢ نه يرلو νὲ γερλὶ (κοι. νερελοῦ) ποδαπός; τίνος ἔθνους; Τὸ δὲ قنغي بر καγγὴ μπὶρ προσκειμένου τοῦ οὐσιαστικοῦ, ϗ قنغي بري καγγὴ μπιρὶ ἐννοουμένου τοῦ οὐσιαστικοῦ, σημαίνει ϗ τὶς, ϗ τί; οἷον قنغي بريني سويليين καγγὴ μπιρὶν σöϊλεϊὲν ϗ τί νὰ εἰπῶ;

Ἐὰν εἰς ἓν τῶν ῥηθέντων ἐρωτηματικῶν προτάξῃς τὸ هر χὲρ, ἕξεις ἀόριστα, οἷον هر كيم χὲρ κὶμ ὅστις, ὅποιος, هر قنغي χὲρ καγγὴ ὅποιος, هر نه χὲρ νὲ ὅ,τι, ἢ نه كي νὲ κὶ ὅ,τι.

# ΜΕΡΟΣ Δ′.

## Περὶ Ῥήματος.

### ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α′.

#### Περὶ σχηματισμῦ διαφόρων εἰδῶν ῥημάτων.

Τὰ τῶν Τύρκων ῥήματα λήγυσιν ὅλα εἰς مق μὰκ ἢ مك μὲκ, κατὰ τὴν ἀνὰ τέσσαρα ἁρμονίαν, ϗ διαιρῦνται εἰς καταφατικὰ ϗ ἀρνητικά.

Τὰ ἀρνητικὰ διαιρῦνται εἰς ἁπλῶς ἀρνητικὰ, ϗ εἰς ἀδυνάτως ἀρνητικά.

1) Τὰ ἁπλῶς ἀρνητικὰ σχηματίζονται προσθέσει πρὸ τῦ مق μὰκ τῦ ما μα, ϗ πρὸ τῦ مك τῦ مه με, οἷον باقمق μπακμὰκ κυττάζειν, باقمامق μπακμαμὰκ μὴ κυττάζειν, سومك σεβμὲκ ἀγαπᾷν, سومامك σεβμεμὲκ μὴ ἀγαπᾷν, διότι οἱ Τῦρκοι δὲν μεταχειρίζονται ἀρνητικὰ μόρια πρὸ τῶν ῥημάτων ὡς ἡμεῖς τὸ δὲν, μὴ, ὐ, ἀλλὰ παρενείρυσι τὸ ما μα, με πρὸ τῦ مق ϗ مك, ϗ ποιῦσι ῥῆμα παράγωγον.

2) Ἀδυνάτως ἀρνητικὰ ὀνομάζω, ὅσα ἡμεῖς ἐκφράζομεν διὰ τῦ δὲν ἐμπορῶ ϗ ἑνὸς ἄλλυ ῥήματος, οἷον δὲν ἐμπορῶ ν᾽ ἀγαπήσω. Ἐν ταύτῃ τῇ περιστάσει οἱ Τῦρκοι παρενείρυσιν εἰς τὰ ἁπλῶς ἀρνητικὰ ῥήματα πρὸ τῦ مامق μαμὰκ τὸ ا α, προηγυμένυ συμφώνυ, ϗ τὸ يا ια προηγυμένυ φωνήεντος· πρὸ δὲ τῦ مامك μεμὲκ τὸ ه ε, προηγυμένυ συμφώνυ, ϗ τὸ يه ιε προηγυμένυ φωνήεντος, οἷον باقامامق μπακαμαμὰκ μὴ ἐμπορεῖν κυττάζειν, صاقلامامق σακλαμαμὰκ μὴ φυλάττειν, صاقلايامامق σακλαϊαμαμὰκ μὴ ἐμπορεῖν φυλάττειν, سوهمامك σεβεμεμὲκ μὴ ἐμπορεῖν ἀγαπᾷν, سويلمامك σοϊλεμεμὲκ μὴ λαλεῖν, سويليهمامك ἢ سويلهيهمامك σοϊλεγεμεμὲκ μὴ ἐμπορεῖν λαλεῖν. Πολλάκις δὲ δὲν διαφέρυσι κατὰ τὴν γραφὴν ἀπὸ τὰ ἁπλῶς ἀρνητικὰ, ἢ προσλαμβάνυσι ي, ὡς سومامك ἢ سويمامك σεβεμεμὲκ μὴ ἐμπορεῖν ἀγαπᾷν, باقمامق ἢ باقيمامق μπακαμαμὰκ μὴ ἐμπορεῖν θεωρεῖν. Πῶς ὅμως ἐκφράζυσιν οἱ Τῦρκοι τὸ ἐμπορῶ μετ᾽ ἄλλυ ῥήματος, θέλω διδάξει ἐν οἰκείῳ τόπῳ.

Τὰ καταφατικὰ ῥήματα διαιροῦνται εἰς ἁπλᾶ ϗ σύνθετα, τὰ δὲ ἁπλᾶ ἐπιδιαιροῦνται εἰς πρωτότυπα ϗ παράγωγα. Πρωτότυπα εἶναι τὰ ἐνεργητικὰ καὶ οὐδέτερα. Τὰ δὲ παράγωγα εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

1) Παθητικὰ, τὰ ὁποῖα σχηματίζονται ἐκ τοῦ ἐνεργητικοῦ προσθέσει πρὸ τοῦ مق μὰκ ϗ مك μὲκ τοῦ ل (ἢ σπανίως يل), τὸ ὁποῖον προφέρεται ηλ, ουλ, ιλ, ϋλ, κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον باقلمق μπακηλμὰκ κυττάζεσθαι, اورلمق βουρουλμὰκ τύπτεσθαι ἐκ τοῦ اورمق βουρμὰκ τύπτειν, سولمك σεβιλμὲκ ἀγαπᾶσθαι, كورلمك γγϋρϋλμὲκ βλέπεσθαι ἐκ τοῦ كورمك γγϋρμὲκ βλέπειν. Ὅτε δὲ πρὸ τοῦ مق μὰκ ϗ مك μὲκ ἡ συλλαβὴ λήγει εἰς φωνῆεν, παρενείρεται πρὸ τοῦ ل λ ϗ τὸ ن ν, οἷον قومق κομὰκ βάλλειν, قونلمق κονουλμὰκ βάλλεσθαι, πλὴν εἰ μὴ ὅτε ὑπάρχει ἐν τῷ πρωτοτύπῳ ῥήματι ن ν, ὅπου τότε περιττὸν τὸ δεύτερον ن ν, οἷον طانيمق τανημὰκ γινώσκειν, طانينلمق τανηλμὰκ γινώσκεσθαι. Τὰ περισσότερα ὅμως εἰς φωνῆεν πρὸ τοῦ مق μὰκ ϗ مك μὲκ λήγοντα ῥήματα, καθὼς ϗ ὅλα τὰ εἰς ل λ λήγοντα, προσλαμβάνουσι ن ν μόνον, οἷον اوقومق ὀκουμὰκ ἀναγινώσκειν, اوقونمق ὀκουνμὰκ ἀναγινώσκεσθαι, بولمق μπουλμὰκ εὑρίσκειν, بولنمق μπουλουνμὰκ εὑρίσκεσθαι.

2) Μέσα ὀνομάζονται ὅσα ἡμεῖς ἐκφράζομεν παθητικῶς, ϗ τῶν ὁποίων ἡ ἐνέργεια ἀντιστρέφει εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον, οἷον στολίζομαι, δηλ. στολίζω ἐμαυτὸν κτ. Ταῦτα σχηματίζονται παρὰ τοῖς Τούρκοις ἀπὸ τοῦ ἐνεργητικοῦ προσθέσει πρὸ τοῦ مق μὰκ ϗ مك μὲκ τοῦ ن, τὸ ὁποῖον, ἐπὶ μὲν τῶν εἰς φωνῆεν ληγουσῶν λέξεων προφέρεται ν, ἐπὶ δὲ τῶν εἰς σύμφωνον, ην, ουν, ιν, ϋν κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον بزمك μπεζεμὲκ στολίζειν, بزنمك μπεζενμὲκ στολίζεσθαι, باقنمق μπακηνμὰκ θεωρεῖσθαι, اوكمك ὄγμὲκ ἐπαινεῖν, اوكنمك ὄγϋνμὲκ ἐπαινεῖσθαι, καυχᾶσθαι. Ἐντεῦθεν εἶναι φανερὸν ὅτι τὰ μέσα συμπίπτουσι πολλάκις μὲ τὰ παθητικὰ, πλὴν διακρίνονται εὐκόλως ἀπὸ τὴν ἔννοιαν. Σημείωσαι ὅμως, ὅτι ταῦτα τὰ μέσα ἐνίοτε καὶ διάφορόν τι παρὰ τὸ πρωτότυπον ἔχουν σημαινόμενον, οἷον سونمك σεβινμὲκ σημαίνει οὐχὶ ἀγαπᾶσθαι, ἀγαπᾷν ἑαυτὸν, ἀλλὰ χαίρειν.

3) Διαβατικὰ ὀνομάζω, ὅσα σημαίνουσιν ἐνέργειαν ἔμμεσον, καὶ ἡμεῖς ἐκφράζομεν ἢ διὰ πρωτοτύπου ῥήματος, ἢ διὰ παραγώγου εἰς ιζω, ἢ διὰ τοῦ διενεργῶ τί ἢ φροντίζω, παραγγέλλω, προστάζω νὰ γένη τι, νὰ κάμη τις τί. Σχηματίζονται δὲ ἀπὸ ἐνεργητικὰ ϗ οὐδέτερα προσθέσει πρὸ τοῦ مق μὰκ ϗ مك μὲκ, προηγουμένου μὲν φωνήεντος, τοῦ ت τ, προηγουμένου δὲ συμφώνου, τοῦ در ντὴρ, ντὺρ, ντὶρ, ντὺρ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, ϗ τότε τὰ οὐδέτερα γίνονται ἐνεργητικὰ, οἷον اوقومق ὀκουμὰκ ἀναγινώσκειν, προσκαλεῖν, κράζειν, اوقوتمق ὀκουτμὰκ κάμνω, παραγγέλλω εἰς τινὰ ν' ἀναγνώση, ἤτοι διδάσκω, ἢ παραγγέλλω νὰ κράξη, προσκαλέση, باقديرمق μπακτηρμὰκ κάμνω τινὰ νὰ κυττάξη, كوردرمك γγϋρντϋρμὲκ κάμνω τινὰ νὰ ἰδῆ,

سودرمك σεβντιρμὲκ κάμνω τινὰ ν' ἀγαπᾷ. Ἐκ τῶν διαβατικῶν, ὅσα σχηματίζονται ἐκ τῶν οὐδετέρων ῥημάτων, καθὼς καὶ ἐκ μερικῶν διαβατικῶν, ὅσα σχηματίζονται ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν, γίνονται ἕτερα διαβατικὰ προσθέσει τοῦ ت τ ἐν τέλει τοῦ در ἐπὶ τῶν εἰς σύμφωνον ληγουσῶν λέξεων, καὶ πρὸ τοῦ در ἐπὶ τῶν εἰς φωνῆεν ληγουσῶν, οἷον اولمك ὄλμὲκ θνήσκειν, اولدرمك ὄλντοὐρμὲκ κάμνειν ν' ἀποθάνῃ, ἤτοι φονεύειν, اولدرتمك ὄλντοὐρτμὲκ κάμνειν νὰ φονεύσῃ, سويلدرمك σöϊλεντιρμὲκ κάμνειν νὰ λαλῇ, سويلتدرمك σöϊλεττιρμὲκ εἰμὶ ἡ ἀφορμὴ τοῦ νὰ κάμνῃ νὰ λαλῇ.

Ἐξαιρέσεις. 1) Τὸ قومق κομὰκ βάλλειν, καὶ ديمك ντεμὲκ λέγειν, ποιοῦσι τὸ διαβατικὸν قوندرمق κοντουρμὰκ φροντίζειν νὰ βάλῃ τις, ديدرمك ντευτιρμὲκ κάμνειν νὰ εἴπῃ τις. 2) Τὰ πρὸ τοῦ مق μὰκ καὶ مك μὲκ εἰς ش σ̈, ج δζ ἢ چ τζ λήγοντα ῥήματα λαμβάνουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρὸ τοῦ μὰκ καὶ μὲκ, εὐφωνίας χάριν, μόνον ر ηρ, ουρ, ιρ, οὐρ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον شاشمق σ̈ασ̈μὰκ ἐκπλήττεσθαι, شاشرمق σ̈ασ̈ηρμὰκ ἐκπλήττειν, كچمك γγετζμὲκ διαβαίνειν, كچرمك γγετζιρμὲκ κάμνειν νὰ διαβῇ τις, διαβιβάζειν κτ. 3) Τὰ πρὸ τοῦ مق μὰκ καὶ مك μὲκ εἰς ق κ λήγοντα ῥήματα λαμβάνουσιν ὡς ἐπιτοπολὺ ر ἢ ت τ, οἷον چقمق τζηκμὰκ ἐξέρχεσθαι, ἀναβαίνειν, چقرمق τζηκαρμὰκ ἀναβιβάζειν, قورقمق κορκμὰκ φοβεῖσθαι, قورقتمق κορκουτμὰκ φοβεῖν τινά.

4) Τὰ ἀντίστροφα, σημαίνοντα ἐνέργειαν ἀμοιβαίαν μεταξὺ δύο, ἢ καὶ πολλῶν, ἡμεῖς μὲν ἐκφράζομεν παθητικῶς, ἢ διὰ τῆς σὺν προθέσεως, ἢ τοῦ ἄλληλοι καὶ ἑνὸς ῥήματος, οἱ δὲ Τοῦρκοι παρενθέσει πρὸ τοῦ مق μὰκ καὶ مك μὲκ τοῦ ش σ̈, τὸ ὁποῖον, ἡγουμένου συμφώνου, προφέρεται ησ̈, ουσ̈, ισ̈, οὐσ̈ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον سويلشمك σöϊλεσ̈μὲκ συλλαλεῖν, سوشمك σεβισ̈μὲκ συναγαπᾶσθαι, ἀγαπᾷν ἀλλήλους.

Σημείωσις. Καθὲν ἐκ τούτων τῶν παραγώγων ῥημάτων ἐμπορεῖ νὰ τραπῇ κατὰ τοὺς δοθέντας κανόνας εἰς ἄλλο παράγωγον ῥῆμα, π. χ. τὸ παθητικὸν νὰ γένῃ ἀρνητικὸν, ἀδυνάτως ἀρνητικὸν, διαβατικόν. Ἰδοὺ δὲ, πρὸς εὐκολωτέραν ἐπιθεώρησιν, ὁ ἀκόλουθος πίναξ.

## Πίναξ τῶν Τουρκικῶν παραγώγων ῥημάτων.

1. Ἐνεργητικὸν سومك σεβμὲκ ἀγαπᾷν·
οὗ τὸ ἁπλῶς ἀρνητικὸν سومهمك σεβμεμὲκ μὴ ἀγαπᾷν, καὶ τὸ ἀδυνάτως ἐνεργητικὸν سوهممك σεβεμεμὲκ μὴ δύνασθαι ἀγαπᾷν.

2. Παθητικὸν سولمك σεβιλμὲκ ἀγαπᾶσθαι·
οὗ τὸ ἁπλῶς ἀρνητικὸν سولمهمك σεβιλμεμὲκ μὴ ἀγαπᾶσθαι, τὸ ἀδυνάτως ἀρνητικὸν سولهممك

σεβιλεμεμὲκ μὴ δύνασθαι ἀγαπᾶσθαι. Τούτου τὸ διαβατικὸν ποιεῖ سولدرمك σεβιλιτιρμὲκ κάμνειν νʼ ἀγαπᾶταί τις.

3. Διαβατικὸν سودرمك σεβντιρμὲκ, κάμνειν νʼ ἀγαπᾷ τις· οὗ τὸ ἁπλῶς ἀρνητικὸν سودرمامك σεβντιρμεμὲκ μὴ κάμνειν νʼ ἀγαπᾷ τις, καὶ τὸ ἀδυνάτως ἀρνητικὸν سودرەمامك σεβντιρεμεμὲκ μὴ δύνασθαι κάμνειν νʼ ἀγαπᾷ τις. Τούτου τὸ παθητικὸν سودرلمك σεβντιριλμὲκ κάμνεσθαι, ἢ ποιεῖσθαι ἵνα ἀγαπᾷ τις, καὶ τούτου τὸ ἁπλῶς ἀρνητικὸν سودرلمامك σεβντιριλμεμὲκ μὴ ποιεῖσθαι ἵνα ἀγαπᾷ τις, καὶ τὸ ἀδυνάτως ἀρνητικὸν سودرلەمامك σεβιτιριλεμεμὲκ μὴ δύνασθαι ποιεῖσθαι ἵνα ἀγαπᾷ τις. Ὅμως εἶναι σπάνια τὰ τοιαῦτα ἐκ παραγώγων παράγωγα.

4. Ἀντίστροφον سوشمك σεβισμὲκ συναγαπᾶσθαι· οὗ τὸ ἁπλῶς ἀρνητικὸν سوشمامك σεβισμεμὲκ μὴ συναγαπᾶσθαι, καὶ τὸ ἀδυνάτως ἐνεργητικὸν سوشەمامك σεβισεμεμὲκ μὴ δύνασθαι συναγαπᾶσθαι. Τὸ παθητικὸν τούτου سوشلمك σεβισιλμὲκ κτ. μὲ τὰ ἀρνητικά. Τὸ διαβατικὸν سوشدرمك σεβισντιρμὲκ κάμνειν συναγαπᾶσθαι, καὶ τούτου τὸ ἁπλῶς ἀρνητικὸν سوشدرمامك σεβισντιρμεμὲκ, καὶ τὸ ἀδυνάτως ἀρνητικὸν سوشدرەمامك σεβισντιρεμεμὲκ· καὶ πάλιν τοῦ διαβατικοῦ τὸ παθητικὸν سوشدرلمك σεβισντιριλμὲκ μὲ τὰ ἀρνητικά.

5. Μέσον سوينمك σεβινμὲκ ἀγαπᾶν ἑαυτόν· οὗ τὰ ἀρνητικὰ سوينمامك σεβινμεμὲκ μὴ ἀγαπᾶν ἑαυτὸν, καὶ سوينەمامك σεβινεμεμὲκ μὴ δύνασθαι ἀγαπᾶν ἑαυτόν. Τὸ παθητικὸν τοῦ μέσου سوينلمك σεβινιλμὲκ δίδεσθαι ἀγάπην ἑαυτῷ, πλὴν σπάνιον. Συχνότερον δὲ ἀπαντᾷ τὸ διαβατικὸν سويندرمك σεβιντιρμὲκ κάμνειν νʼ ἀγαπᾷ τις ἑαυτὸν, κἀκ τούτου ἄλλα παράγωγα ὡς ἀνωτέρω.

Ὄχι ὅμως ὅλα ταῦτα τὰ παράγωγα παράγονται ἀπὸ παντὸς ῥήματος ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε, διότι μερικὰ ἔχουσιν ἄλλην σημασίαν, ὡς ἐν τούτῳ τῷ πίνακι τὸ سوينمك σεβινμὲκ σπανιώτατα ἐκλαμβάνεται ὡς μέσον, μᾶλλον δὲ σημαίνει χαίρειν· ὁμοίως گيىشمك γγεϊσμὲκ σημαίνει ἐνδύειν ἀλλήλους, καὶ οὐχὶ ἐνδύειν ἑαυτὸν, καὶ τούτου ἡ χρῆσις διδάσκαλος. Πρὸς τούτοις ἐ μερικὰ οὐδέτερα, καὶ ἄλλα ἐνεργητικὰ ποιοῦντα τὸ παθητικὸν διὰ τοῦ ن ν, δὲν σχηματίζουσι μέσα ῥήματα, π. χ. τὸ گيتمك γγιτμὲκ πορεύεσθαι ποιεῖ οὐχὶ μέσον ῥῆμα, ἀλλὰ μόνον παθητικὸν ἀπρόσωπον گيدلمك γγιντιλμὲκ πορεύεσθαι, ἀφικνεῖσθαι. Ὁμοίως ايتمك ἐτμὲκ ποιεῖν, ἔχει μόνον ἐνεργητικὸν ايتدرمك ἐττιρμὲκ παραγγέλλειν τι, κάμνειν νὰ κάμνῃ faire faire, machen lassen, καὶ σπανιώτερον ايتشمك ἐντισμὲκ συμποιεῖν· παθητικὸν δὲν ἔχει, καὶ ἀντʼ αὐτοῦ εἶναι ἐν χρήσει τὸ اولنمق ὀλουνμὰκ, τὸ παθητικὸν τοῦ اولمق ὀλμὰκ γίνεσθαι· καὶ μὲ

ὅλου ὅτι ایدنمك ἐντινμὲκ ἔχει μορφὴν ἀντιςρόφȣ ῥήματος, ὅμως εἶναι ἐνεργητικὸν ϗ σημαίνει χειροτονεῖν.

Παρεκτὸς τȣ́των τῶν παραγώγων ἔχȣσιν οἱ Τȣ̃ρκοι ϗ ἀπὸ ὀνομάτων παραγόμενα προσθέσει τȣ̃ لمق λαμὰκ ἢ لمك λεμὲκ, ϗ لنمق λανμὰκ, ἢ لنمك λενμὲκ, οἷον ἀπὸ τȣ̃ ایر ἲρ ψαλμὸς, ایرلمق ἰρλαμὰκ ψάλλω, ἀπὸ τȣ̃ کیجه γγιδζὲ νύκτα, کیجه لمك γγιδζελεμὲκ νυκτερεύω, ἀπὸ τȣ̃ ات ἂτ ἵππος, اتلنمق ἀτλανμὰκ ἱππεύω, ἀπὸ τȣ̃ شبهه σȣ̈πχὲ ἀμφιβολία, شبهه لنمك σȣ̈πχελενμὲκ ἀμφιβάλλειν, ϗ τὰ παρόμοια, τὰ ὁποῖα διδάσκει ἡ χρῆσις.

Τὰ ἐφετικὰ ῥήματα ἐκφράζȣσιν οἱ Τȣ̃ρκοι διαφόρως, καθὼς ϗ ἡμεῖς, οἷον قرنم اچدر καρνὴμ ἀτζντὴρ, ἢ قرنم اچقدي καρνὴμ ἀτζηκτὴ, ἢ ἁπλῶς اچ ایم ἀτζ ἦμ, ἢ اشتهام واردر ἰστιχὰμ (κοι. ἰσταχȣ̃μ) βὰρ ντὴρ πεινάω, πεινῶ, صوسادم σȣσαντὴμ ἢ صوساز ایم σȣσὰζ ȣ̃μ διψάω, διψῶ, اویقوم وار ȣ̓ïκȣ̃μ βὰρ νυςάζω. Ἐνίοτε περιφράζȣσι διὰ μετοχῆς, ὡς ایسدکم واردر ἰσεδζεΐμ βὰρ ντὴρ, ἢ συνηθέστερον ایسدکم کلدي ἰσεδζεΐμ γγελντὶ ȣ̓ριάω, ἐπιθυμῶ νὰ κατȣρήσω, μοὶ ἦλθε νὰ ȣ̓ρήσω, قوساجغم وار, کلدي κȣσαδζαγὴμ βὰρ, γγελντὶ ἐμετιάω, μοὶ ἔρχεται νὰ ξεράσω. Συνηθέστερον ὅμως περιφράζȣσι διὰ τȣ̃ کوکلم ایستر γγȣ̈νλȣ̈μ ἰσὲρ ἡ καρδία μȣ θέλει, ἤτοι ἔχω ὄρεξιν, ἐπιθυμῶ νὰ ....

Σύνθετα ῥήματα ἔχȣσι πάμπολλα οἱ Τȣ̃ρκοι, τὰ ὁποῖα, διὰ τὴν ἔνδειαν τῆς γλώσσης των, συνθέττȣσιν ἐξ ἑνὸς ὀνόματος ἢ μετοχῆς Ἀραβικῆς καί τινων βοηθητικῶν ῥημάτων, οἷα τὰ ἐφεξῆς, ایتمك ἐτμὲκ ἢ ایلمك εἴλεμὲκ ποιεῖν, κάμνειν, بیورمق μπȣγιȣρμὰκ ποιεῖν (ἐπὶ Θεȣ̃, προφήτȣ, βασιλέως καὶ ἄλλων μεγάλων ἀνδρῶν), قلمق κηλμὰκ παρέχειν, τελεῖν, οἷον رعایت ایتمك ῥιαέτ ἐτμὲκ τιμὴν ποιεῖν, ἤτοι τιμᾷν, حاضر ایتمك χαζὴρ ἐτμὲκ ἕτοιμον ποιεῖν, ἑτοιμάζειν, ترك ایلمك τὲρκ εἴλεμὲκ παραιτεῖν, نماز قلمق ναμὰζ κηλμὰκ προσευχὴν τελεῖν, προσεύχεσθαι, تشریف ایتمك τεσρὶφ ἐτμὲκ τιμᾷν, ἢ ὅταν ὁ λόγος ἐπὶ μεγάλȣ ἀνδρὸς تشریف بیورمق τεσρὶφ μπȣιȣρμὰκ τιμὴν προσάζειν, ἤτοι τιμᾷν, تشریف بیورك τεσρὶφ μπȣιȣρȣν τιμήσατε, ὁρίσατε, ἀξιώσατε. Τὸ παθητικὸν τȣ̃ ایتمك ἐτμὲκ ϗ ایلمك εἴλεμὲκ εἶναι اولمق ὀλμὰκ, ὅταν ἡ ἄλλη λέξις εἶναι ἐπίθετον, ἢ μετοχὴ ἐνεργητικὴ ἀραβικὴ, καὶ اولنمق ὀλȣνμὰκ, ὅτε ἡ ἄλλη λέξις εἶναι ȣ̓σιαστικὸν ὄνομα, ἢ μετοχὴ παθητικὴ ἀραβικὴ, οἷον حاضر اولمق χαζὴρ ὀλμὰκ ἑτοιμάζεσθαι, پاك ایتمك πὰκ ἐτμὲκ καθαρὸν ποιεῖν, καθαρίζειν, پاك اولمق πὰκ ὀλμὰκ καθαρίζεσθαι, امتحان ایتمك ἰμτιχὰν ἐτμὲκ δοκιμασίαν ποιεῖν, ἐρευνᾷν, امتحان اولنمق ἰμτιχὰν ὀλȣνμὰκ ἐρευνᾶσθαι, مقبول ایتمك μακμπȣ̃λ ἐτμὲκ λαμβάνειν, δέχεσθαι, مقبول اولنمق μακμπȣ̃λ ὀλȣνμὰκ λαμβάνεσθαι. Εὑρίσκονται καὶ ἄλλα τινὰ ῥήματα χρησιμεύοντα πρὸς σύνθεσιν ἑτέρων ῥημάτων, ἐξ ὧν τὰ συνηθέστερα, καὶ περὶ τῶν ὁποίων πολλὰ παραδείγματα εὑρήσεις ἐν τῷ ἡμετέρῳ γραικοτȣρκικῷ λεξικῷ εἶναι

ταῦτα· آلمق ἀλμὰκ λαμβάνειν, چكمك τζεκμὲκ σύρειν, πάχειν, سورمك σϋρμὲκ ἀλείφειν, ἄγειν, گتورمك γγετιρμὲκ φέρειν, گورمك γγϋρμὲκ βλέπειν, ويرمك βερμὲκ διδόναι, اورمق βουρμὰκ τύπτειν, قومق κομὰκ βάλλειν, كسمك κεσμὲκ κόπτειν, گلمك γγελμὲκ ἔρχεσθαι, يمك γεμὲκ τρώγειν, ايچمك ἰτζμὲκ πίνειν, بلمك μπιλμὲκ γινώσκειν, ἐξεύρειν.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

### Περὶ χρόνου, ἀριθμοῦ, προσώπου, ἐγκλίσεως καὶ συζυγίας τῶν ῥημάτων.

Χρόνους ἔχουσιν οἱ Τοῦρκοι ἐνεστῶτα, παρατατικὸν, παρακείμενον, ὑπερσυντέλικον, μέλλοντα, καὶ ἄλλους τινὰς ὡς ἐν τῇ συζυγίᾳ τῶν καταφατικῶν ῥημάτων θέλεις ἴδῃ παρακατιὼν, ὅπου θέλομεν διδάξει καὶ τὸν τρόπον, καθ' ὃν σχηματίζεται ἕκαστος χρόνος.

Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι δύο ἑνικὸς καὶ πληθυντικός· πρόσωπα δὲ τρία, πρῶτον, δεύτερον καὶ τρίτον. Αἱ ἐγκλίσεις εἶναι πέντε, ὁριστικὴ, προστακτικὴ, εὐκτικὴ, ὑποτακτικὴ καὶ ἀπαρέμφατος, ὅπου ἀνήκουσι καὶ αἱ μετοχαί.

Συζυγίαν μίαν ἔχουσιν οἱ Τοῦρκοι, διότι μ' ὅλον ὅτι τὰ ῥήματα ποιοῦσι τὸ ἀπαρέμφατον διττῶς, εἰς مق μὰκ, ἢ مك μὲκ, ὅμως δὲν διαφέρουσιν εἰς τὸν σχηματισμὸν, εἰ μὴ κατὰ τὴν ἁρμονίαν τῶν φωνηέντων, ὡς θέλομεν ἴδῃ παρακατιών. Ἐπειδὴ δὲ τὸ βοηθητικὸν اولمق ὀλμὰκ (εἶναι) χρησιμεύει εἰς σχηματισμὸν διαφόρων χρόνων ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν ῥημάτων, ἀναγκαῖον εἶναι νὰ προτάξωμεν αὐτοῦ τὸν σχηματισμόν.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

### Περὶ τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος اولمق ὀλμὰκ εἶναι, καὶ τοῦ ἀρνητικοῦ αὐτοῦ اولمامق ὀλμαμὰκ μὴ εἶναι.

Τὸ ῥῆμα اولمق ὀλμὰκ, ὅτε σημαίνει γίνεσθαι, τότε σχηματίζεται μετὰ τοῦ ἀρνητικοῦ اولمامق ὀλμαμὰκ μὴ γίνεσθαι κατὰ τὸν τύπον τῶν λοιπῶν ῥημάτων, περὶ ὧν θέλομεν λαλήσει ἐν τῷ ἑπομένῳ κεφαλαίῳ. Ὅτε δὲ τὸ اولمق ὀλμὰκ σημαίνει εἶναι, τότε θεωρεῖται ὡς κατάληξις, λαμβάνουσα φωνήεντα κατὰ τὴν γνωστὴν ἁρμονίαν, καὶ ὀλίγους ἔχει μόνον χρόνους ἀρχομένους ἀπὸ τοῦ او, τοὺς δὲ λοιποὺς δανείζεται ἀπὸ τοῦ ὁμαλοῦ اولمق ὀλμὰκ γίνεσθαι.

## Σχηματισμὸς τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος اولمق ὀλμὰκ εἶναι.

## Ὁριστική.

### Ἐνεστώς.

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | ايم ἢ ام, ϗ يم ἢ م (1) | ημ, | ουμ, | ιμ, | ϋμ | εἶμαι |
| | سن (σπανίως سين) | σην, | σουν, | σιν, | σϋν | εἶσαι |
| | در (σπανίως دير) | ντηρ, | ντουρ, | ντιρ, | ντϋρ | εἶναι |
| Πληθ. | ايز ἢ از, ϗ يز ἢ ز | ηζ, | ουζ, | ιζ, | ϋζ | εἴμεθα |
| | سز (σπανίως سيز) | σηζ, | σουζ, | σιζ, | σϋζ | εἶσθε |
| | ἢ سكز | σηνὴζ, | σουνοὺζ, | σινὶζ, | σϋνϋζ | |
| | درلر | ντηρλὰρ, | ντουρλὰρ, | ντιρλὲρ, | ντϋρλὲρ | εἶναι |

### Παρατατικὸς ϗ παρακείμενος.

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | ادم ἢ ايدم (2) | ἠντὴμ, | οὐντοὺμ, | ἰντὶμ, | ϋντϋμ | ἤμουν, ἦν |
| | ادك ἢ ايدك | ἠντὴν, | οὐντοὺν, | ἰντὶν, | ϋντϋν | ἦσο |
| | ادي ἢ ايدي | ἠντὴ, | οὐντοὺ, | ἰντὶ, | ϋντϋ | ἦτο |
| Πληθ. | ادك ἢ ايدك | ἠντὴκ, | οὐντοὺκ, | ἰντὶκ, | ϋντϋκ | ἤμεθα |
| | ادكز ἢ ايدكز | ἠντηνὴζ, | οὐντουνοὺζ, | ἰντινὶζ | ϋντϋνϋζ | ἦσεθαν |
| | اديلر ἢ ايديلر | ἠντηλὰρ, | οὐντουλὰρ, | ἰντιλὲρ, | ϋντϋλὲρ | ἦσαν. |

---

(1) Τὸ ايم ϗ ام δὲν ἑνώνονται ποτὲ μὲ τὸ προηγούμενον γράμμα τῆς λέξεως, τὸ δὲ يم ϗ م ἑνώνονται. Τὸ αὐτὸ ἐννόει ϗ περὶ τοῦ ايز ϗ از, يز ϗ ز, π. χ. كوزل ايم ἢ كوزلم γγϋζὲλ ἲμ ὡραῖος εἰμὶ, كوزل ايز ἢ كوزلز γγϋζὲλ ἲζ ὡραῖοι ἐσμὲν, كوزل سين ἢ كوزلسن γγϋζὲλ σὶν, ὡραῖος εἶ, كوزل در ἢ كوزلدر γγϋζὲλ ντὶρ ὡραῖος ἐςὶ, ἢ δίχα τοῦ در ντὶρ ὡς ϗ παρ᾽ Ἕλλησι كوزل ὡραῖος (ἐςὶ δηλ.), كوزل سيز ἢ كوزلسز γγϋζὲλ σὶζ ὡραῖοι ἐςὲ, ὅπου σημειωτέον, ὅτι τὸ سز μόνον ἐν τοῖς βιβλίοις, ἐνίοτε δε ϗ παρὰ τοῖς ἐν Ἀνατολῇ Τούρκοις εἶναι εὔχρηςον, ἀνθ᾽ οὗ εὐχρηςότερον τὸ سكز, كوزلسكز γγϋζὲλ σινὶζ. Τὸ γ΄. πληθυντικὸν كوزللردر γγϋζελλὲρ ντὶρ καὶ ἔχει كوزلدرلر γγϋζὲλ ντιρλὲρ ὡραῖοι εἰσὶ, ἢ δίχα τοῦ در, كوزللر γγϋζελλὲρ, ἢ ἑνικῶς كوزل γγϋζὲλ εὔμορφοι. Σημείωσαι δὲ, ὅτι τὸ در μὲ παθητικὰς ἀραβικὰς μετοχὰς δὲν φυλάττει τὴν ἁρμονίαν, ἀλλὰ προφέρεται πάντοτε ντὶρ, οἷον معلومدر μαλοὺμ ντὶρ γνωςὸν εἶναι.

(2) Τὸ πρῶτον φωνῆεν τούτου τοῦ χρόνου, ὅτε ἡ ἡγουμένη λέξις λήγει εἰς φωνῆεν, προφέρεται πάντοτε ὡς ι, ϗ τὸ δεύτερον μόνον φυλάττει τὴν ἁρμονίαν, οἷον باباسي ايدي μπαμπασή-ντὴ ὁ πατήρ του ἦτο, اولايدي ὀλάϊ-ντὴ εἴη, ἵνα ᾖ.

### Παρατατικὸς ϗ παρακείμενος ἀναφορικός.

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | ایمشم | ἡμησὴμ, | ὲμὲσὲμ, | ἱμισὶμ, | ἒμὲσὲμ | ἤμεν |
| | ایمشسن | ἡμησσὴν, | ὲμὲσσὲν, | ἱμισσὶν, | ἒμὲσσὲν | ἦσον |
| | ایمش | ἡμησ, | ὲμὲσ, | ἱμὶσ, | ἒμὲσ | ἦτο |
| Πληθ. | ایمشز | ἡμησὴζ, | ὲμὲσὲζ, | ἱμισὶζ, | ἒμὲσὲζ | ἤμεθα |
| | ایمشسکز | ἡμησσηνὴζ, | ὲμὲσσενὲζ, | ἱμισσινὶζ, | ἒμὲσσενὲζ | ἤσεθαν |
| | ایمشلر | ἡμησλὰρ, | ὲμεσλὰρ, | ἱμισλὲρ, | ἒμὲσλὲρ (1) | ἦσαν |

| Παρακείμενος. | | | Ὑπερσυντέλικος. | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | اولدم ὀλντὲμ | γέγονα ϗ ὑπῆρχα | اولمش ایدم | ὀλμὲσ ὲντὲμ | ἤμην, ἐγεγόνειν (2) |
| | اولدک ὀλντὲν | γέγονες ϗ ὑπῆρχες | اولمش ایدک | ὀλμὲσ ὲντὲν | ἦσο, ἐγεγόνεις |
| | اولدي ὀλντὲ | γέγονε ϗ ὑπῆρχε | اولمش ایدي | ὀλμὲσ ὲντὲ | ἦτο, ἐγεγόνει |
| Πλ. | اولدق ὀλντὲκ | γεγόναμεν ϗ ὑπήρχαμεν | اولمش ایدک | ὀλμὲσ ὲντὲκ | ἤμην, ἐγεγόνειμεν |
| | اولدکز ὀλντενὲζ | γεγόνατε ϗ ὑπήρχατε | اولمش ایدکز | ὀλμὲσ ὲντενὲζ | ἦτε, ἐγεγόνειτε |
| | اولدلر ὀλντελὰρ | γεγόνασι ϗ ὑπήρχασι | اولمش ایدیلر | ὀλμὲσ ὲντελὰρ | ἦσαν, ἐγεγόνεισαν. |

| Μέλλων. | | Ἕτερος Μέλλων. | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | اولورم ὀλὲρεμ | اولاجغم | ὀλαδζαγὴμ | ἔσομαι | γενήσομαι |
| | الورسن ὀλὲρσεν | اولاجقسن | ὀλαδζάκσην | ἔσῃ | γενήσῃ |
| | اولور ὀλὲρ | اولاجقدر | ὀλαδζάκ ντὴρ | ἔσαι | γενήσεται |
| | اولوردر ἢ ὀλερντὲρ | اولاجق ἢ | ὀλαδζὰκ | | |

---

(1) Οὗτος ὁ χρόνος προφέρεται ϗ κατ' ἀποκοπὴν مشم μησὴμ ἀντὶ ἡμησὴμ εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα ἑνικῶς τε ϗ πληθυντικῶς. Τὸ ἑνικὸν γ'. πρόσωπον, ὡς ϗ τὸ πληθυντικὸν, προσλαμβάνει πολλάκις ϗ τὸ در ἐν τέλει, οἷον ایمشدر ἡμησυτὴρ κτ. κατὰ τὴν ἁρμονίαν, ἢ κατ' ἀποκοπὴν, مشدر μησυτὴρ ἦτο, λέγεσιν ὅτι ἦτο, ایمشلردر ἡμησλὰρ ντὴρ κτ. κατὰ τὴν ἁρμονίαν, ἢ κατ' ἀποκοπὴν مشلردر μησλὰρ ντὴρ ἦσαν, λέγεσιν ὅτι ἦσαν. Τὸ β'. πληθυντικὸν πρόσωπον γράφεται καὶ ایمشسز ἡμησσὴζ κτ. ἀντὶ ایمشسکز ἡμησσηνήζ. Ὅτε τὸ ὄνομα πρόσκειται, τότε τὸ ἑνικὸν τρίτον πρόσωπον εἶναι ἐν χρήσει ἀντὶ τῦ πληθυντικῦ γ'. προσώπυ, οἷον کوزللر ایمش γγϋζελλὲρ ἱμὶσ (ἀντὶ ایمشلر ἱμισλὲρ) ὡραῖοι ἦσαν.

(2) Οὗτος ὁ χρόνος γράφεται καθ' ὅλα τὰ πρόσωπα ϗ κατ' ἀποκοπὴν, οἷον اولمشدم ὀλμεσντὲμ, اولمشدک ὀλμεσυτὲν, اولمشدي ὀλμεσυτὲ, اولمشدک ὀλμεσυτὲκ, اولمشدکز ὀλμεσυτενὲζ, اولمشدیلر ὀλμεσυτελάρ. Σπανιώτατα δὲ ἀπαντᾶ ϗ ὁ ὑπερσυντέλικος τῦ βοηθητικῦ ῥήματος ایمش ایدم ἡμὴσ ἡντὴμ κτ. ἢ κατ ἀποκοπὴν ایمشدم ἡμησυτὴμ κτ.

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Πληθ. | اولورز ὀλέρεζ | اولاجغز ὀλαδζαγὴζ | ἐσόμεθα | γενησόμεθα |
| | اولورسكز ὀλέρσενεζ | اولاجقسكز ὀλαζάκσηνηζ | ἔσεσθε | γενήσεσθε |

ἢ اولورسز ὀλέρσεζ

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | اولورلر ὀλερλὰρ | اولاجقلر ὀλαδζακλὰρ | ἔσονται | γενήσονται. |

## Π ρ ο ς α κ τ ι κ ή.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | اول ὂλ | ἔσο, | γενȣ̃ |
| | اولسون ὀλσȣ̀ν, ὀσȣ̀ν ἢ اولا ὀλὰ | ἔσω, | γενέσθω |
| Πληθ. | اولالم ἢ اولالم ὀλαλὴμ | ἂς εἴμεθα, | ἂς γένωμεν |
| | اولك ὀλȣ̀ν ἢ اولكز ὀλενὲζ | ἂς εἶσθε, | ἂς γένητε, |
| | اولسونلر ὀλσȣνλὰρ (ὀσσȣνλὰρ), | ἔσωσαν, | γενέσθωσαν. |

ἢ اوللر ὀλαλὰρ

## Ε ὐ κ τ ι κ ή.

### Ἐ ν ε σ ὼ ς καὶ π α ρ α τ α τ ι κ ό ς.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | اولايدم ἢ اوليدم ὀλαϊντὴμ | εἴην, | γενοίμην |
| | اولايدك ἢ اوليدك ὀλαϊντὴν | εἴης, | γένοιο |
| | اولايدي ἢ اوليدي ὀλαϊντὴ | εἴη, | γένοιτο |
| Πληθ. | اولايدك ἢ اوليدك ὀλαϊντὴκ | εἴημεν, | γενοίμεθα |
| | الايدكز ἢ اوليدكز ὀλαϊντηνὴζ | εἴητε, | γένοισθε |
| | اوللرايدي ὀλαλὰρ ἠντὴ | εἴησαν | γένοιντο |

### Π α ρ α τ α τ ι κ ὸ ς ὑ π ο θ ε τ ι κ ό ς.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | اولوردم ὀλȣρντȣ̀μ | ἤθελον | εἶμαι, | γένω |
| | اولوردك ὀλȣρντȣ̀ν | ἤθελες | εἶσαι, | γένης |
| | اولوردي ὀλȣρντȣ̀ | ἤθελεν | εἶναι, | γένη |
| Πληθ. | اولوردق ὀλȣρντȣ̀κ | ἠθέλομεν | εἴμεθα, | γένωμεν |
| | اولوردكز ὀλȣρντȣνὲζ | ἠθέλετε | εἶσθε, | γένητε |
| | اولورلردي ὀλȣρλὰρ ντȣ̃ | ἤθελον | εἶναι, | γένωσι (1). |

---

(1) *Ἐνίοτε δὲ ἀντὶ τȣ́τȣ τȣ̃ χρόνȣ εἶναι ἐν χρήσει καὶ ὁ παρατατικὸς τῆς ὁριστικῆς* ايدم *ἰντὶμ κτ.*

### Παρακείμενος.

اولمش اولام ὀλμȣ̈σ ὀλὰμ εἴην, γεγόνοιμι, ἢ ایمش اولام ἰμὶσ ὀλὰμ, κλίνεται μόνον τὸ اولام ὀλὰμ ὡς κατωτέρω, τὸ δὲ اولمش ὀλμȣ̈σ, ἢ τὸ ایمش ἰμὶσ μένȣσιν ἄκλιτα.

### Ὑπερσυντέλικος.

ایمش ἢ اولمش اولایدم ἰμὶσ ἢ ὀλμȣ̈σ ὀλαϊντὴμ εἴην, γεγονείην, κλίνεται μόνον τὸ اولایدم ὀλαϊντὴμ ὡς ἀνωτέρω, τὸ δὲ ایمش καὶ اولمش μένȣσιν ἄκλιτα.

### Μέλλων.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | اولام ἢ اولهم | ὀλὰμ | ἐσοίμην, | γενησοίμην |
| | اولاسن ἢ اولهسن | ὀλασὴν | ἔσοιο, | γενήσοιο |
| | اولا ἢ اوله | ὀλὰ | ἔσοιτο, | γενήσοιτο |
| Πληθ. | اولاز ἢ اولهز | ὀλαὴζ | ἐσοίμεθα, | γενησοίμεθα |
| | اولاسکز ἢ اولهسکز | ὀλασηνὴζ | ἔσοισθε, | γενήσοισθε |
| | ἢ اولاسز ἢ اولهسز | ὀλασὴζ | | |
| | اولالر ἢ اولهلر | ὀλαλὰρ | ἔσοιντο, | γενήσοιντο (1) |

## Ὑποτακτική.

### Ἐνεστὼς καὶ μέλλων.

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | ایسم ἠσὰμ, | ȣ̈σὰμ, | ἰσὲμ, | ȣ̈σὲμ | ἐὰν ὦ, | ὅτε ἔσομαι (2) |
| | ایسن ἠσὰν, | ȣ̈σὰν, | ἰσὲν, | ȣ̈σὲν | ἐὰν ᾖς, | ὅτε ἔσῃ |
| | ایسه ἠσὰ, | ȣ̈σὰ, | ἰσὲ, | ȣ̈σὲ | ἐὰν ᾖ, | ὅτε ἔσαι |
| Πληθ. | ایسك ἠσὰκ, | ȣ̈σὰκ, | ἰσὲκ, | ȣ̈σὲκ | ἐὰν ὦμεν, | ὅτε ἐσόμεθα |
| | ایسکز ἠσανὴζ, | ȣ̈σανὴζ, | ἰσενὶζ, | ȣ̈σενὶζ | ἐὰν ἦτε, | ὅτε ἔσεσθε |
| | ایسه‌لر ἠσαλὰρ, | ȣ̈σαλὰρ, | ἰσελὲρ, | ȣ̈σελὲρ | ἐὰν ὦσι, | ὅτε ἔσονται. |

---

(1) Καὶ τὸ ἑνικὸν ϗ πληθυντικὸν γ΄. πρόσωπον τῆς προςακτικῆς εἶναι ἐν χρήσει ἀντὶ τȣ̃ ἑνικȣ̃ ϗ πληθυντικȣ̃ γ΄. προσώπȣ τȣ́τȣ τȣ̃ χρόνȣ.

(2) Οὗτος ὁ χρόνος ἑνȣ́μενος μὲ ὀνόματα εἰς σύμφωνον λήγοντα γράφεται ϗ προφέρεται ὁμοίως κατ᾽ ἀποκοπὴν τῆς πρώτης συλλαβῆς εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα, π. χ. گوزلسم γγȣζέλ·σὲμ ἐὰν ἦμαι εὔμορφος. Ὅτε δὲ ἡ προηγȣμένη λέξις λήγει εἰς φωνῆεν, τότε δὲν δέχεται ἀποκοπὴν, ϗ ἡ πρώτη συλλαβὴ προφέρεται πάντοτε ὡς ι, οἷον باباسی ایسم μπαμπασήϊ-σὰμ ἐὰν ἦμαι ὁ πατὴρ

| Ἐνεστῶτος اولمق ὀλμὰκ γίνεσθαι. | | | Παρατατικὸς ϗ ὑπερσυντέλικος. | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | اولسم ὀλσὰμ | ἐὰν ὦ, γένω | (1) اولسیدم ὀλσαΐντὴμ | ἐὰν ἤμην |
| | اولسك ὀλσὰν | ἐὰν ἦς, γένῃς | اولسیدك ὀλσαΐντὴν | ἐὰν ἦσο |
| | اولسه ὀλσὰ | ἐὰν ἦ, γένῃ | اولسیدی ὀλσαΐντὴ | ἐὰν ἦτο |
| Πλ. | اولسق ὀλσὰκ | ἐὰν ὦμεν, γένωμεν | اولسیدق ὀλσαΐντὴκ | ἐὰν ἤμεθα |
| | اولسکز ὀλσανὴζ | ἐὰν ἦτε, γένητε | اولسیدکز ὀλσαΐντηνὴζ | ἐὰν ἦσεθαν |
| | اولسهلر ὀλσαλὰρ | ἐὰν ὦσι, γένωσι | اولسیدیلر ὀλσαΐντηλὰρ | ἐὰν ἦσαν. |

### Παρακείμενος.

Ἑνικ. اولمش ایسم (2) ὀλμὺσ̈ ὑσὰμ, ὦ. Κλίνεται μόνον τὸ ایسم ὑσὰμ ὡς ἀνωτέρω, τὸ δὲ اولمش ὀλμὺσ̈ μένει ἄκλιτον.

### Μέλλων Β΄.

اولمش اولورم (3) ὀλμὺσ̈ ὀλὺρυμ ὅτε ἔσομαι, γενήσομαι. Κλίνεται μόνον τὸ اولورم ὀλὺρυμ ὡς ἀνωτέρω, τὸ δὲ اولمش ὀλμὺσ̈ μένει ἄκλιτον.

## Α΄. Ἀπαρέμφατον.

اولمق ὀλμὰκ, εἶναι, γίνεσθαι. Κλίνεται ἑνικῶς μόνον ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα.

### Β΄. Ἀπαρέμφατον.

اولمه ὀλμὰ εἶναι, γίνεσθαι. Κλίνεται κανονικῶς ἑνικῶς τε ϗ πληθυντικῶς.

## Μετοχαί.

### 1. Ἀπόλυτοι.

1. ایکن ἰκὲν ϗ κατ᾽ ἀποκοπὴν كن κεν, ἢ اولورکن ὀλύρκεν ὄντας.
2. اولوب ὀλὺπ ὄντας.

### Ἐνεστώς.

اولان ὀλὰν ὤν. Κλίνεται κανονικῶς ἑνικῶς τε ϗ πληθυντικῶς.

---

του. Σημείωσαι δὲ ὅτι, ὅτε οὗτος ὁ χρόνος σημαίνει ἐὰν ἤμην, τότε ἀπαντᾶ πολλάκις οὕτω γεγραμμένος مسّم μισσὲμ, οἷον حقمسّه χάκκμισσε ἐὰν ἦτον ἀληθὲς, دیلرلرمسّه ντιλερλέρμισε ἐὰν ἐζήτουν.

(1) Σπανίως εἶναι ἐν χρήσει οὗτος ὁ χρόνος ἐκ τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος εἶναι, οἷον ایسیدم ὑσεΐντὶμ κτ. ἢ مسیدم μισεΐντὶμ ἐὰν ἤμην.

(2) Σπανίως ایمش ایسم ἰμὶσ̈ ἰσέμ, (3) Σπανίως ایمش اولورم ἰμὶσ̈ ὀλὲρυμ.

### Παρῳχημένοι.

1. ایمش ἢ اولمش ὀλμοὺσ̄, ἢ ἰμὶσ̄ (ἄκλιτα) ὁ ὑπάρξας.

2. ایدك ἢ اولدق ὀλντὸκ ἢ ἰντὶκ ὁ ὑπάρξας. Κλίνονται κανονικῶς, καὶ λαμβάνουσιν, ὅτε χρεία, καὶ τὰς κτητικὰς καταλήξεις.

### Μέλλων.

1. اولاجق ὀλαδζὰκ ἐσόμενος. Κλίνεται κανονικῶς, καὶ προσλαμβάνει ὡσαύτως καὶ τὰς κτητικὰς καταλήξεις.

2. اولیسر ὀλισὲρ ἐσόμενος. Ἄκλιτος καὶ σπανιώτατα ἐν χρήσει.

Τὸ ἀρνητικὸν τοῦ اولمق ὀλμὰκ ποιεῖ اولمامق ὀλμαμάκ· πλὴν, ὅτε σημαίνει μὴ γίνεσθαι, κλίνεται ὁμαλῶς, ὡς τὰ λοιπὰ ἀρνητικά. Ὅτε δὲ σημαίνει μὴ εἶναι, τότε κλίνεται ἀνωμάλως, καὶ ἔχει τόσους μόνον χρόνους, ὅσους τὸ καταφατικὸν, τοὺς δὲ λοιποὺς δανείζεται ἀπὸ τοῦ اولمامق ὀλμαμὰκ μὴ γίνεσθαι.

### Σχηματισμὸς τοῦ ἀρνητικοῦ ῥήματος اولمامق ὀλμαμὰκ μὴ εἶναι.

## Ὁριστική.

### Ἐνεστώς.

| | | |
|---|---|---|
| Ἑνικ. | دكلم ντεΐλιμ | δὲν εἶμαι |
| | دكلسن ντεΐλσιν | δὲν εἶσαι |
| | دكل ντεΐλ ἢ دكلدر ντεΐλντιρ | δὲν εἶναι |
| Πληθ. | دكلز ντεΐλιζ | δὲν εἴμεθα |
| | دكلسكز ντεΐλσινιζ ἢ دكلسز ντεΐλσιζ | δὲν εἶσθε |
| | دكللردر ντεΐλλέρντιρ | δὲν εἶναι |

### Παρατατικὸς καὶ παρακείμενος.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | ایدم دكل ντεΐλ ἰντὶμ | ἢ | دكلدم ντεΐλντιμ | δὲν ἤμουν |
| | ایدك دكل ντεΐλ ἰντὶν | ἢ | دكلدك ντεΐλντιν | δὲν ἤσουν |
| | ایدي دكل ντεΐλ ἰντὶ | ἢ | دكلدي ντεΐλντι | δὲν ἦτο |
| Πληθ. | ایدك دكل ντεΐλ ἰντὶκ | ἢ | دكلدك ντεΐλντικ | δὲν εἴμεθα |
| | ایدكز دكل ντεΐλ ἰντινὶζ | ἢ | دكلدكز ντεΐλντινιζ | δὲν εἴσεθαν |
| | ایدیلر دكل ντεΐλ ἰντιλὲρ | ἢ | دكلدیلر ντεΐλντιλὲρ | δὲν ἦσαν |

Παρατατικὸς κ̓ παρακείμενος ἀναφορικός.

ايمشم ايدكل ντεῖλ ἰμισῖμ ἢ κατ' ἀποκοπὴν دكلمشم ντεῖλμισῖμ δὲν ἤμεν. Κλίνεται μόνον ὁ παρατατικὸς ἀναφορικὸς τοῦ اولمق ὀλμὰκ εἶναι, τὸ δὲ دكل ντεῖλ μένει ἄκλιτον.

Παρακείμενος.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | اولمدم ὀλμαντὴμ | δὲν ἤμεν, | δὲν ἔγινα |
| | اولمدك ὀλμαντὴν | δὲν ἦσεν, | δὲν ἔγινες |
| | اولمدي ὀλμαντὴ | δὲν ἦτο, | δὲν ἔγινε |
| Πληθ. | اولمدق ὀλμαντὴκ | δὲν ἤμεθαν, | δὲν ἐγίναμεν |
| | اولمدكز ὀλμαντηνὴζ | δὲν εἴσεθαν, | δὲν ἐγίνετε |
| | اولمديلر ὀλμαντηλὰρ | δὲν ἦσαν, | δὲν ἔγιναν |

Ὑπερσυντέλικος.

اولماز ايمشم (1) ὀλμὰζ ἠμησῆμ, ἢ κατ' ἀποκοπὴν اولمازمشم ὀλμάζμησῆμ δὲν ἤμεν, ἐκ ἐγεγόνειν. Κλίνεται μόνον τὸ ايمشم ἠμησῆμ.

Μέλλων.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | اولمم ὀλμὰμ | δὲν θέλω | εἶμαι | ἢ γένω |
| | اولمازسن ὀλμάζσην | δὲν θέλεις | εἶσαι | ἢ γένῃς |
| | اولماز (2) ὀλμὰζ | δὲν θέλει | εἶναι | ἢ γένῃ |
| Πληθ. | اولمازيز ὀλμάζηζ | δὲν θέλομεν | εἴμεθα | ἢ γένωμεν |
| | اولمازسكز ὀλμάζσηνηζ | δὲν θέλετε | εἶσθε | ἢ γένηθε |
| | اولمازلر ὀλμαζλὰρ | δὲν θέλουν | εἶναι | ἢ γένωσι |

Προςακτική.

| | | |
|---|---|---|
| Ἑνικ. | اولمه ὀλμὰ ἢ اولماسن ὀλμάσην | ἂς μὴ ἦσαι |
| | اولماسون ὀλμάσουν | ἂς μὴ ἦναι |
| Πληθ. | اولمايالم ὀλμαϊάλημ | ἂς μὴ ἤμεθα |
| | اولمكز ὀλμάνηζ | ἂς μὴ εἶσθε |
| | اولماسونلر ὀλμάσουλαρ | ἂς μὴ εἶναι |

Εὐκτική.

Ἐνεςὼς κ̓ παρατατικός.

اولمايايدم ὀλμαϊάϊ-ντὴμ μὴ εἴην. Κλίνεται κανονικῶς.

---

(1) Καὶ Σπανίως ايمشم ايمش ἰμιμὶς ἰμισῖμ κτ.

(2) Τὸ اولماز ὀλμὰζ σημαίνει κ̓ δὲν ἐμπορεῖ νὰ εἶναι, νὰ γένῃ.

## Παρατατικὸς ὑποϑετικός.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | اولمازدم | ὀλμαζντὴμ | δὲν ἤϑελον | εἶμαι |
| | اولمازدك | ὀλμαζντὴν | δὲν ἤϑελες | εἶσαι |
| | اولمازدي | ὀλμαζντὴ | δὲν ἤϑελεν | εἶναι |
| Πληϑ. | اولمازدق | ὀλμαζντὴκ | δὲν ἠϑέλομεν | εἴμεϑαι |
| | اولمازدكز | ὀλμαζντηνὴζ | δὲν ἠϑέλετε | εἴσϑε |
| | اولمازديلر | ὀλμαζντηλὰρ | δὲν ἤϑελον | εἶναι |

## Παρακείμενος.

اولام اولمامش ἢ ايمش ἰμιμὶς ἢ ὀλμαμὴς ὀλὰμ μὴ εἴην, μὴ γεγόνοιμι. Κλίνεται μόνον τὸ اولام ὡς ἀνωτέρω.

## Ὑπερσυντέλικος.

اولايدم اولمامش ἢ ايمش ἰμιμὶς, ἢ ὀλμαμὴς ὀλάϊ-ντὴμ μὴ εἴην, μὴ γεγονείην. Κλίνεται μόνον τὸ اولايدم ὀλάϊ-ντὴμ ὡς ἀνωτέρω.

## Μέλλων.

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | اولايم ἢ | اولمايم | ὀλμαϊὰμ | μὴ ἐσοίμην, | μὴ γενησοίμην |
| | اولاسن ἢ | اولمايسن | ὀλμαϊάσην | μὴ ἔσοιο, | μὴ γενήσοιο |
| | اولا ἢ | اولمايه | ὀλμαϊὰ | μὴ ἔσοιτο, | μὴ γενήσοιτο |
| Πληϑ. | اولاوز ἢ | اولمايوز | ὀλμαϊάνζ | μὴ ἐσοίμεϑα, | μὴ γενησοίμεϑα |
| | اولاسكز ἢ | اولمايسكز | ὀλμαϊάσηνὴζ | μὴ ἔσοισϑε, | μὴ γενήσοισϑε |
| | اولالر ἢ | اولمايلر | ὀλμαϊαλὰρ | μὴ ἔσοιντο, | μὴ γενήσοιντο. |

# Ὑποτακτική.

## Ἐνεςὼς καὶ μέλλων.

ايسم دكل ἢ دكيلسم ντεῖλ ἰσὲμ ἐὰν μὴ ὦ. Κλίνεται μόνον τὸ ايسم ἰσὲμ, ὡς ἀνωτέρω.

Ἐνεςὼς τῦ اولمامق ὀλμαμὰκ μὴ γίνεσϑαι.

اولماسم ὀλμάσαμ ἢ اولمازسم ὀλμάζσαμ ἐὰν μὴ ὦ, κτ. Κλίνεται μόνον τὸ سم σαμ κατ' ἀποκοπὴν τῦ ايسم ὡς ἀνωτέρω.

## Παρατατικὸς καὶ ὑπερσυντέλικος.

ايسيدم دكل ἢ دكليسيدم ντεῖλ ἰσέϊντιμ ἐὰν δὲν ἤμην κτ. Κλίνεται μόνον τὸ ايسيدم ἰσέϊντιμ ὡς ἀνωτέρω. Ἐν τοῖς βιβλίοις ἀπαντᾷ ἀντὶ τύτυ τῦ χρόνυ دكلمشم

ντεῖλμισσὲμ, دكلمشسك ντεῖλμισσεν κτ. κανονικῶς, οἷον الله دكلمشسه ἀλλαχιτὰν ντεῖλμισσε ἐὰν δὲν ἦτον ἐκ Θεοῦ.

Π α ρ α κ ε ί μ ε ν ο ς.

ايسم اولمامش ἢ ايميمش ἰμιμὶς ἢ ὀλμαμὴς ἦσὰμ, ἐὰν μὴ ὦ, κτ. Κλίνεται κανονικῶς μόνον τὸ ايسم ἦσὰμ ὡς ἀνωτέρω.

Μ έ λ λ ω ν.

اولورم اولمامش ὀλμαμὴς ὀλὲρεμ δὲν θέλω εἶμαι ἢ γένω κτ. Κλίνεται κανονικῶς μόνον τὸ اولورم ὀλὲρεμ ὡς ἀνωτέρω.

## Ἀ π α ρ έ μ φ α τ ο ς.

1. اولمامق ὀλμαμὰκ μὴ εἶναι, μὴ γίνεσθαι. Κλίνεται ἑνικῶς μόνον ὡς τὰ ὀνόματα.
2. اولمیه ἢ اولمیا ὀλμαϊά. Κλίνεται ἑνικῶς τε καὶ πληθυντικῶς ὡς τὰ ὀνόματα.

## Μ ε τ ο χ α ί.

Ἀ π ό λ υ τ ο ι.

1. دكل ايكن ντεῖλ ἰκὲν, ἢ اولماز ايكن ὀλμὰζ ἰκὲν, ἢ اولمازكن ὀλμάζκεν ὤντας, γένωντας.
2. اولمايوب ἢ اولميوب ὀλμαϊὴπ ὤντας.

Ἐ ν ε σ ώ ς.

اولميان ἢ اولميان ὀλμαϊὰν ὁ μὴ ὤν. Ἄκλιτος.

Π α ρ ω χ η μ ε ν ο ι.

1. دكلمش ντεῖλ ἰμὶς, ἢ ايميمش ἰμιμὶς ὁ μὴ ὑπάρξας. Εἶναι ἄκλιτος.
2. دكل ايدك ντεῖλ ἰντὶκ ἢ اولمادق ὄλμαντὲκ ὁ μὴ ὑπάρξας. Κλίνονται καὶ προσλαμβάνουσι καὶ τὰς κτητικὰς καταλήξεις.

Μ έ λ λ ω ν.

اولمياجق ἢ اولميه‌جق ὀλμαϊαδζὰκ ὁ μὴ ἐσόμενος. Κλίνεται ὡς τὰ ὀνόματα, καὶ δέχεται καὶ τὰς κτητικὰς καταλήξεις.

# ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

## Π ε ρ ὶ σ υ ζ υ γ ί α ς τ ῶ ν ῥ η μ ά τ ω ν.

Εἴπαμεν ἀνωτέρω, ὅτι ὅλα τὰ Τουρκικὰ ῥήματα ὁποιουδήποτε εἴδους λήγουσιν εἰς مق μὰκ, ἢ مك μὲκ, καὶ ὅτι ὅλα σχηματίζονται καθ᾽ ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τύπον, φυλαττομένης μόνου

τῆς ἁρμονίας. Τὰ ἀρνητικὰ μόνον πάσχεσιν ἀνωμαλίαν τινὰ εἰς τὴν ὁρισικὴν μετοχὴν, ϗ εἰς τὸ πρῶτον πρόσωπον τȣ ἐνεςῶτος τῆς ὁρισικῆς, δί ὃ ϗ περὶ τέτων θέλομεν λαλήσει μετὰ τὰ καταφατικά. Ἰςέον δὲ, ὅτι τὸ πρῶτον ἀπαρέμφατον εἰς مق μὰκ ἢ مك μὲκ εἶναι ἡ βάσις ϗ τὸ θέμα τῶν ῥημάτων, ϗ ἐκ τέτȣ σχηματίζονται τὸ Β΄. ἀπαρέμφατον, ἡ ὁρισικὴ μετοχὴ, ϗ ἡ εἰς مش μίσ μετοχὴ, ἐξ ὧν σχηματίζονται οἱ λοιποὶ χρόνοι ὅλων τῶν ῥημάτων. Διὰ τȣ̃το πρὸ πάντων ἀναγκαῖον εἶναι νὰ προτάξωμεν τὸν τρόπον, καθ᾽ ὃν σχηματίζονται ὗτοι οἱ τρεῖς χρόνοι.

1. Τὸ Β΄. ἀπαρέμφατον τῶν καταφατικῶν ῥημάτων σχηματίζεται ἀφαιρέσει τȣ̃ مق μὰκ ϗ مك μὲκ ϗ προσθέσει ἀντὶ τȣ̃ مق μὰκ τȣ̃ ا ἢ ه α, ϗ ἀντὶ τȣ̃ مك μὲκ τȣ̃ ه ε, οἷον آتمق ἀτ-μὰκ ῥίπτειν, τὸ Β΄. ἀπαρέμφατον آتما ἢ آتمه ἀτ-μὰ, سومك σεβ-μὲκ ἀγαπᾷν, τὸ Β΄. ἀπαρέμφατον سومه σεβ-μέ. Ὅτε δὲ πρὸ τȣ̃ μὰκ καὶ μὲκ ὑπάρχει φωνῆεν, τότε τίθεται يا ἢ يه ια, ϗ يه ιε, π. χ. اولايا ἢ اولايه ἀβλα-ιὰ ἐκ τȣ̃ ἀβλα-μὰκ θηρεύειν, سويليه σοϊλε-ιὲ ἐκ τȣ̃ سويلمك σοϊλε-μὲκ λαλεῖν. Σημείωσαι δὲ, ὅτι ἐπὶ τῶν ἐχόντων πρὸ τȣ̃ مك μὲκ ت τ, τρέπεται τȣ̃το εἰς د ντ, οἷον ايده ἐντὲ ἐκ τȣ̃ ايتمك ἐτ-μὲκ ποιεῖν· τὸ δὲ ت τ τῶν διαβατικῶν ῥημάτων εἰς مق μὰκ ἔξεσι τρέπειν ἢ μὴ, οἷον چاغرتمق τζαγηρτμὰκ μεταπέμπεσθαι, προσάζειν νὰ κράξῃ τινὰ, τὸ Β΄. ἀπαρέμφατον چاغردا τζαγηρντὰ, ἢ چاغرته τζαγηρτά.

2. Ἡ ὁρισικὴ μετοχὴ γίνεται ἀφαιρέσει τȣ̃ مق μὰκ ἢ مك μὲκ ϗ προσθέσει τȣ̃ ر, τὸ ὁποῖον μετὰ μὲν φωνῆεν προφέρεται ρ, μετὰ δὲ σύμφωνον ηρ, ȣρ, ιρ, ϋρ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον اولار ἀβλά-ρ θηρεύων ἐκ τȣ̃ ἀβλα-μὰκ θηρεύειν, اورور βȣρ-ȣ̀ρ τύπτων ἐκ τȣ̃ اورمق βȣρ-μὰκ τύπτειν, ويرور βερ-ὶρ δίδων ἐκ τȣ̃ ويرمك βερ-μὲκ διδόναι κτ., ὅπȣ σημειωτέον, 1) Τὰ πρὸ τȣ̃ مق μὰκ ἢ مك μὲκ εἰς ل λ, ن ν, ἢ ر ρ λήγοντα ῥήματα δίχα φωνήεντος κατόπιν προσλαμβάνȣσι ϗ τὸ ἀργὸν و πρὸ τȣ̃ ر, ὡς ἀνωτέρω βλέπεις اورور βȣρȣ̀ρ ϗ ويرور βερὶρ, ϗ الور ἀλ-ὴρ λαμβάνων ἐκ τȣ̃ المق ἀλ-μὰκ λαμβάνειν, καὶ سونور σεβιν-ὶρ χαίρων ἐκ τȣ̃ سونمك σεβιν-μὲκ χαίρειν. 2) Τὸ ت τ τρέπεται, ὡς ἐπὶ τȣ̃ Β΄. ἀπαρεμφάτȣ ἐν ταῖς αὐταῖς περισάσεσιν, εἰς د ντ, οἷον ايدر ἐντὲρ ποιῶν, چاغردر τζαγηρντὴρ ἢ چاغرتر τζαγηρτὴρ μεταπεμπόμενος. 3) Ἐξαιρȣ̃νται τȣ̃ ἀνωτέρω κανόνος τὰ πρὸ τȣ̃ مق μὰκ ϗ مك μὲκ εἰς σύμφωνον λήγοντα, διότι ταῦτα πάντοτε δὲν δέχονται τὸ ἁρμονικὸν φωνῆεν τῆς μετοχῆς, οἷον آتمق ἀτ-μὰκ ῥίπτειν ποιεῖ آتر ἀτ-ὰρ ῥίπτων, ايتمك ἐτ-μὲκ ποιεῖν, ايدر ἐντὲρ ποιῶν, اويمق ȣ̈ϊμὰκ μιμεῖσθαι, ποιεῖ اويار ȣ̈ϊὰρ μιμέμενος ϗ ὄχι اوير ȣ̈ϊȣ̀ρ, τὸ ὁποῖον ἡ χρῆσις μόνον διδάσκει. 4) Ἐπὶ τῶν πολυσυλλάβων τρέπεται τὸ ق εἰς غ, οἷον براقمق μπϊρακ-μὰκ ἐᾷν, براغر μπϊραγὰρ ἐῶν.

3. Ἡ εἰς مش μετοχὴ σχηματίζεται μεταβολῇ τȣ̃ مق μὰκ ἢ مك μὲκ εἰς مش μὴσ,

μοῦς, μίς, μοῦς κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον آتمش ἀτ-μὴς ῥίψας ἐκ τοῦ آتمق ἀτ-μὰκ ῥίπτειν, اوقومش ὀκου-μοῦς ἀναγνώσας ἐκ τοῦ اوقومق ὀκουμὰκ ἀναγινώσκειν.

Ἡ συζυγία παντὸς εἴδους ἀρνητικῶν ῥημάτων εἶναι ἡ εὐκολωτάτη οἱουδήποτε ἄλλου καταφατικοῦ ῥήματος, καθότι ἡ πρὸ τοῦ μὰκ ϗ μὲκ συλλαβὴ λήγει εἰς φωνῆεν α ἢ ε, ϗ ἑπομένως εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς ὁριστικῆς μετοχῆς δὲν ἀπαντᾷ κἀμμία ἐξαίρεσις· σχηματίζεται δὲ αὕτη ἀφαιρέσει τοῦ μὰκ ϗ μὲκ, ϗ προθέσει τοῦ ز, οἷον باقممق μπάκμαμακ μὴ κυττάζειν, باقمز μπακμὰζ μὴ κυττάζων· باقاممق μπακάμαμακ μὴ ἐμπορεῖν κυττάζειν, باقامز μπακάμαζ μὴ ἐμπορῶν κυττάζειν· سومەمك σέβμεμεκ μὴ ἀγαπᾷν, سومز σεβμὲζ μὴ ἀγαπῶν· سوەممك σεβέμεμεκ μὴ ἐμπορεῖν ἀγαπᾷν, سوەمز σεβέμεζ μὴ ἐμπορῶν ἀγαπᾷν (1).

Τούτων προτεθέντων, ἔστωσαν πρὸς γύμνασιν δύο παραδείγματα καταφατικῶν ϗ ἀρνητικῶν ῥημάτων, τοῦ μὲν εἰς μὰκ, τοῦ δὲ εἰς μὲκ, οἷον باقمق μπακμὰκ κυττάζειν, باقممق μπάκμαμακ μὴ κυττάζειν· سومك σεβμὲκ ἀγαπᾷν, سومەمك σέβμεμεκ μὴ ἀγαπᾷν.

## Ὁ ρ ι σ τ ι κ ή.

### Ἐ ν ε σ τ ῶ ς (2).

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | باقرم | μπακάρ-ιμ | κυττάζω | سورم | σεβέρ-ιμ | ἀγαπῶ |
| | باقرسن | μπακάρ-σιν | κυττάζεις | سورسن | σεβέρ-σιν | ἀγαπᾷς |
| | باقر ( باقرر) | μπακὰρ | κυττάζει | سور ( سورر) | σεβὲρ | ἀγαπᾷ |
| Πληθ. | باقرز | μπακάρ-ιζ | κυττάζομεν | سورز | σεβέρ-ιζ | ἀγαπῶμεν |
| | باقرسکز | μπακάρ-σινιζ | κυττάζετε | سورسکز | σεβέρ-σινιζ | ἀγαπᾶτε |
| | باقرلر ( باقرلرر) | μπακαρ-λὰρ | κυττάζουν | سورلر ( سورلرر) | σεβερ-λὲρ | ἀγαπῶσι |

---

(1) Σημείωσαι δὲ περὶ τῆς προσῳδίας τῶν χρόνων τῶν καταφατικῶν ῥημάτων 1) εἰς τοὺς ἐκ μετοχῆς ἢ τοῦ Β´ ἀπαρεμφάτου ϗ τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος συνθέτους χρόνους ὁ τόνος μένει πάντοτε εἰς τὴν μετοχὴν ἢ εἰς τὸ Β´ ἀπαρέμφατον, ἡ δὲ βοηθητικὴ κατάληξις δὲν ἐπιδέχεται τόνον, πλὴν τοῦ πληθ. ά. προσώπου τῆς προστακτικῆς, τῆς εἰς ῥὰκ ἢ ῥὲκ μετοχῆς, ϗ εἰς δζὰκ ἢ δζὲκ μέλλοντος μετοχῆς, ὅπου ὁ τόνος ἐννοεῖται εἰς τὴν λήγουσαν τῆς καταλήξεως· 2) εἰς τοὺς χρόνους, ὅσοι συντίθενται ἐκ τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος ϗ τοῦ ά ἀπαρεμφάτου κατ' ἀποκοπὴν τοῦ μὰκ ἢ μὲκ, ὁ τόνος ἐννοεῖται πάντοτε εἰς τὴν λήγουσαν τῆς καταλήξεως πλὴν τοῦ πληθ. Β´. προσώπου τῆς προστακτικῆς, ὅπου ὁ τόνος ἐννοεῖται πρὸ τῆς καταλήξεως, οἷον σέβιν ἀγαπήσατε.

Ὁ δὲ τόνος τῶν χρόνων τῶν ἀρνητικῶν καὶ ἀδυνάτως ἀρνητικῶν ῥημάτων δὲν δέχεται κἀμμίαν ἐξαίρεσιν, ἀλλὰ μένει πάντοτε εἰς τὴν μετοχὴν, ἢ εἰς τὸ ἀπαρέμφατον, ϗ τὸ βοηθητικὸν δὲν δέχεται ποτὲ τόνον. Τὸ αὐτὸ ἐννόει ϗ περὶ τῶν ἀρνητικῶν θετικῶν ἐπιρρημάτων, ϗ τῶν ἀπαρεμφάτων τῶν προσλαμβανόντων διαφόρους καταλήξεις πρὸς παράστασιν διαφόρων σημαινομένων.

(2) Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ὁριστικῆς μετοχῆς ϗ τοῦ ἐνεστῶτος τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος, πλὴν τοῦ πρώτου ἑνικοῦ προσώπου τῶν ἀρνητικῶν, ὅπου τὸ ز ἀποβάλλεται, καὶ δὲν λέγομεν μπακμάζ-ιμ ἀλλὰ

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑν. | بقمم ἢ بقمام | μπακμάκ | δὲν κυττάζω | سومم | σεβμὲμ | δὲν ἀγαπῶ |
| | بقمازسن | μπακμάζ-σην | δὲν κυττάζεις | سومزسن | σεβμέζ-σιν | δὲν ἀγαπᾶς |
| | بقماز | μπακμάζ | δὲν κυττάζει | سومز | σεβμὲζ | δὲν ἀγαπᾷ |
| Πληθ. | بقمازز | μπακμάζ-ηζ | δὲν κυττάζομεν | سومزز | σεβμέζ-ιζ | δὲν ἀγαπῶμεν |
| | بقمازسكز | μπακμάζ-σηνηζ | δὲν κυττάζετε | سومزسكز | σεβμέζ-σινιζ | δὲν ἀγαπᾶτε |
| | بقمازلر | μπακμαζ-λὰρ | δὲν κυττάζουν | سومزلر | σεβμεζ-λὲρ | δὲν ἀγαποῦν. |

## Ἐνεστὼς Συνεχής (1).

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | بقيورم | μπακά‿ϊορουμ | κυττάζω | ἤδη | سويورم | σεβέ‿ϊορουμ | ἀγαπῶ | ἤδη |
| | بقيورسن | μπακά‿ϊορσουν | κυττάζεις | ἤδη | سويورسن | σεβέ‿ϊορσουν | ἀγαπᾶς | ἤδη |
| | بقيور | μπακά‿ορ | κυττάζει | ἤδη | سويور | σεβέ‿ϊορ | ἀγαπᾷ | ἤδη |
| Πληθ. | بقيورز | μπακά‿ϊορουζ | κυττάζομεν | ἤδη | سويورز | σεβέ‿ϊορουζ | ἀγαπῶμεν | ἤδη |
| | بقيورسكز | μπακά‿ϊορσουνουζ | κυττάζετε | ἤδη | سويورسكز | σεβέ‿ϊορσουνουζ | ἀγαπᾶτε | ἤδη |
| | بقيورلر | μπακά‿ϊορλαρ | κυττάζουν | ἤδη | سويورلر | σεβέ‿ϊορλαρ | ἀγαποῦν | ἤδη |
| Ἑν.* | بقمايورم (2) | μπάκμα-‿ϊορουμ | δὲν κυττάζω | ἤδη | سومييورم | σέβμε‿ϊορουμ | δὲν ἀγαπῶ | ἤδη |

## Παρατατικός (3).

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | بقاردم | μπακάρ-ντημ | ἐκύτταζον | سوردم | σεβέρ-ντιμ | ἀγαποῦσα |
| | بقاردك | μπακάρ-ντην | ἐκύτταζες | سوردك | σεβέρ-ντιν | ἀγαποῦσες |
| | بقاردي | μπακάρ-ντη | ἐκύτταζε | سوردي | σεβέρ-ντι | ἀγαποῦσε |
| Πληθ. | بقاردق | μπακάρ-ντηκ | ἐκυττάζομεν | سوردك | σεβέρ-ντικ | ἀγαπέσαμεν |
| | بقاردكز | μπακάρ-ντηνηζ | ἐκυττάζετε | سوردكز | σεβέρ-ντινιζ | ἀγαπέσατε |
| | بقارلردر | μπακαρλάρ-ντηρ | ἐκύτταζον | سورلردر | σεβερλέρ-ντιρ | ἀγαποῦσαν. |
| Ἑν. * | بقمازدم | μπακμάζ-ντημ | δὲν ἐκύτταζον | سومزدم | σεβμέζ-ντιμ | δὲν ἀγαποῦσα. |

---

μπακμάμ· οἱ δὲ λοιποὶ χρόνοι τῶν ἀρνητικῶν ἐπὶ πάσης ἐγκλίσεως σχηματίζονται κατὰ τοὺς κανόνας τῆς συζυγίας τῶν καταφατικῶν ῥημάτων, δι᾽ ὃ καὶ τὸ πρῶτον πρόσωπον αὐτῶν μόνον ἐσημειώθη μὲ ἀστερίσκον, τὰ δὲ λοιπὰ εὐκόλως ἐμπορεῖ νὰ σχηματίσῃ ὁ ἀναγνώστης ἀφ᾽ ἑαυτοῦ.

(1) Οὗτος ὁ χρόνος σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ Β΄ ἀπαρεμφάτου προσθέσει τοῦ يورم ϊορουμ, καὶ σημαίνει ἐνέργειαν ἐν τῷ γίνεσθαι, καὶ τοῦτο ἐκφράζεται ἑλληνιστὶ, ἀραβιστὶ καὶ ἀγγλιστὶ διὰ μετοχῆς καὶ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, οἷον كليورم γγελί‿ϊορουμ ἐρχόμενος διατελῶ, τυγχάνω انا جاي i am coming.

(2) Ἀντὶ τούτου εἶναι εὐχρηστότερος ὁ πρῶτος ἐνεστὼς προτάξει τοῦ شمدي σίμντι, ἢ شمديكي حالده σίμντικι χαλντὲ, ἤδη, κατὰ τὸ παρὸν, π. χ. شمدي, شمديكي حالده اتمز σίμντι ἢ σίμντικι χαλντὲ ἀτμὰζ δὲν ῥίπτει κατὰ τὸ παρὸν, οὐ ῥίπτων τυγχάνει, ἀντὶ اتميور ἄτμα‿ϊορ.

(3) Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ὁριστικῆς μετοχῆς καὶ τοῦ παρατατικοῦ τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος κατ᾽ ἀποκοπὴν τῆς πρώτης συλλαβῆς ἢ μὴ, πλὴν τὸ πρῶτον συνηθέστερον.

## Παρατατικὸς ἀναφορικὸς (1).

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | بقارمشم | μπακάρ μὴσὴμ | ἐκύτταζον | سورمشم | σεβέρ-μισὶμ | ἀγαπῦσα |
| | بقارمشسن | μπακάρ-μησσὴν | ἐκύτταζες | سورمشسن | σεβέρ-μισσὶν | ἀγαπῦσες |
| | بقارمش | μπακαρμὴσ | ἐκύτταζε | سورمش | σεβερ-μὶσ | ἀγαπῦσε |
| Πλ. | بقارمشز | μπακάρ-μησὴζ | ἐκυττάζομεν | سورمشز | σεβέρ-μισσὶζ | ἀγαπῦσαμεν |
| | بقارمشسكز | μπακάρ μησσηνὴζ | ἐκυττάζετε | سورمشسكز | σεβέρ μισσινὶζ | ἀγαπῦσατε |
| | بقارلرايمش | μπακαρλάρ-ημὴσ | ἐκύτταζον | سورلرايمش | σεβερλέρ-ιμὶσ | ἀγαπῦσαν |
| Ἑν.* | بقمازمشم | μπακμάζ-μησὴμ | λέγουσιν ὅτι δὲν ἐκύτταζον. | سومزمشم | σεβμὲζ-μισὶμ | λέγουσιν ὅτι δὲν ἀγαπῦσα. |

## Παρακείμενος ϗ ἀόριστος (2).

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | بقدم | μπακ-τὴμ | ἐκύτταξα | سودم | σεβ-ντὶμ | ἀγάπησα |
| | بقدك | μπακ-τὴν | ἐκύτταξας | سودك | σεβ-ντὶν | ἀγάπησας |
| | بقدي | μπακ-τὴ | ἐκύτταξε | سودي | σεβ-ντὶ | ἀγάπησε |
| Πληθ. | بقدق | μπακ-τὴκ | ἐκυττάξαμεν | سودك | σεβ-ντὶκ | ἀγαπήσαμεν |
| | بقدكز | μπακ τηνὴζ | ἐκυττάξατε | سودكز | σεβ ντινὶζ | ἀγαπήσατε |
| | بقديلر | μπακ-τηλὰρ | ἐκύτταξαν | سوديلر | σεβ-ντιλὲρ | ἀγάπησαν |
| Ἑνικ.* | بقمدم | μπακμαντὴμ | δὲν ἐκύτταξα | سومدم | σεβμεντὶμ | δὲν ἀγάπησα. |

---

(1) Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ὁριστικῆς μετοχῆς ϗ τοῦ ἀναφορικοῦ παρατατικοῦ τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος κατ' ἀποκοπὴν τῆς πρώτης συλλαβῆς, τὸ συνηθέστερον, ἢ μὴ, εἰς τὸν ὁποῖον χρόνον ἐνίοτε, μάλιστα δὲ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς, προστίθεται ἐν τῷ τέλει ϗ τὸ در ντηρ, ντερ, ντιρ, ντϋρ κατὰ πλεονασμὸν ἐπὶ παντὸς προσώπου ϗ ἀριθμοῦ. Σημείωσαι δὲ ἐν γένει, ὅτι οἱ ἀναφορικοὶ χρόνοι εἶναι τότε μόνον ἐν χρήσει, ὅτε ὁ λαλῶν περί τινος πράγματος ἔχει κάποιαν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ἀληθείας αὐτοῦ, ἢ ἐπερειδόμενος εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰς μαρτυρίας τῶν ἄλλων ἀνθρώπων λαλεῖ, π. χ. قرنداشك اون ياشنده ايكن نحو اوقور ايمش καρηνντασὴν ὂν γιασηνντὰ ικὲν, ναχὲ ὀκὲρ ἰμὶσ, λέγουσιν ὅτι ὁ ἀδελφός σου, δώδεκα χρόνων ὄντας, ἐσπούδαζε τὸ συντακτικόν.

Οὗτος ὁ παρατατικὸς, ϗ ὁ πρὸ αὐτοῦ, ὅτε σημαίνουσιν ἐνέργειαν ἐν τῷ γίνεσθαι, τότε σχηματίζονται ἀπὸ τοῦ τρίτου ἑνικοῦ προσώπου τοῦ συνεχοῦς ἐνεστῶτος ϗ τῶν παρατατικῶν τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος ὀλμὰκ εἶναι, π. χ. بقيوردم μπακαΐορ-ντὲμ ἐτύγχανον κυττάζων. بقمييوردم μπακμαΐορ-ντὲμ δὲν ἐτύγχανον κυττάζων, بقيورمشم μπακαΐορμουσὲμ λέγουν ὅτι ἐτύγχανον κυττάζων, بقمييورمشم μπακμαΐορμουσὲμ λέγουν ὅτι δὲν ἐτύγχανον κυττάζων κτ. π. χ. دون انالك اوليور ايمش ντοῦν ἀνὰν ὀλοϋὸρ ἰμὶσ λέγουν, ἢ ἤκουσα ὅτι χθὲς ἡ μήτηρ σου ἦτον ἢ ἐκινδύνευε ν' ἀποθάνῃ.

(2) Σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἀφαιρέσει τοῦ μὰκ ϗ μὲκ, ϗ προσθέσει τοῦ παρατα-

### Παρακείμενος ϗ ἀόριστος ἀναφορικοί (1).

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | بقمشم | μπακ-μησῆμ | ἐκύτταξα | سومشم | σεβ-μισῖμ | ἀγάπησα | |
| | بقمشسن | μπακ-μησῆν | ἐκύτταξας | سومشسن | σεβ-μισσῖν | ἀγάπησας | |
| | بقمش | μπακ-μὴσ | ἐκύτταξε | سومش | σεβ-μὶσ | ἀγάπησε | |
| Πληθ. | بقمشز | μπακ-μησῆζ | ἐκυττάξαμεν | سومشز | σεβ-μισῖζ | ἀγαπήσαμεν | |
| | بقمشسكز | μπακ-μησσηνῆζ | ἐκυττάξατε | سومشسكز | σεβ-μισσινῖζ | ἀγαπήσατε | |
| | بقمشلردر | μπακ-μησλάρ ντὴρ | ἐκύτταξαν | سومشلردر | σεβ-μισλέρ-ντιρ | ἀγάπησαν | |
| Ἑν. * | بقمامشم | μπακμάμησῆμ | λέγεσιν ὅτι δὲν ἐκύτταξα. | سومامشم | σεβμέμισῖμ | λέγεσιν ὅτι δὲν ἠγάπησα. | |

(beside both columns, printed vertically:) λέγει ὅτι — λέγει ὅτι

### Ὑπερσυντέλικος (2).

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Ἑνικ. | بقمش ايدم | μπακμὴσ ἠντὴμ εἶχε κυττάξω κτ. | سومش ايدم | σεβμὶσ ἰντὶμ, εἶχεν ἀγαπήσω. |
| * | بقمامش ايدم | μπακμαμὴσ ἠντὴμ δὲν εἶχε κυττάξω. | سومامش ايدم | σεβμεμὶσ ἰντὶμ, δὲν εἶχεν ἀγαπήσω. |

---

τικȣ̃ τȣ̃ ὀλμὰκ εἶναι κατὰ συγκοπὴν τῆς πρώτης συλλαβῆς, τȣ̃ ὁποίȣ τὸ د ἐν τέλει λέξεως, ϗ ἡγεμένων ἢ ἑπομένων τῶν δασέων γραμμάτων προφέρεται ὡς τ.

(1) Σχηματίζεται ἀπὸ τȣ̃ ἀπαρεμφάτȣ ἀφαιρέσει τȣ̃ μὰκ ϗ μὲκ, ϗ προθέσει τȣ̃ ἀναφορικȣ̃ παρατατικȣ̃ τȣ̃ ὀλμὰκ εἶναι κατὰ συγκοπὴν, ϗ προσλαμβάνει πολλάκις, μάλιςα δὲ ἐν τῷ γράφειν τὸ πλεονάζον در ντηρ, ντȣρ, ντιρ, ντϋρ ἐπὶ παντὸς προσώπȣ ϗ ἀριθμȣ̃, οἷον سومشمدر σεβμισῖμ ντὶρ λέγȣν ὅτι ἠγάπησα, κτ. ἡ δὲ χρῆσις αὐτȣ̃ εἶναι ὡς ἡ τȣ̃ ἀναφορικȣ̃ παρατατικȣ̃ ἐπὶ ἀμφιβόλȣ διηγήσεως, π. χ. شو كتابي اوقومشسن σȣ̀ κιταμπὴ ὀκȣμέσμȣσȣν, ἐδιάβασες τȣ̃το τὸ βιβλίον;

(2) Οὗτος ὁ χρόνος σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ἀναφορικῆς μετοχῆς ϗ τȣ̃ παρατατικȣ̃ τȣ̃ ὑπαρκτικȣ̃ ῥήματος κατὰ συγκοπὴν ἢ μὴ, ϗ ἐπειδὴ μόνον ὁ παρατατικὸς τȣ̃ ὑπαρκτικȣ̃ ῥήματος κλίνεται, διὰ τȣ̃το ἐσημειώσαμεν τὸ πρῶτον μόνον πρόσωπον, τὰ δὲ λοιπὰ εὐκόλως ἐμπορεῖ νὰ εὕρῃ ὁ ἀναγνώςης εἰς τὴν συζυγίαν τȣ̃ ὑπαρκτικȣ̃ ῥήματος, ϗ μόνον τὸ πληθυντικὸν γ'. πρόσωπον ἐξαιρεῖται, διότι ποιεῖ بقمشلر ايدي μπακμησλὰρ ἠντὴ ϗ ὄχι بقمش ايديلر μπακμὴσ ἠντηλὰρ εἶχε κυττάξω.

Ὑπάρχει ϗ ἕτερος ὑπερσυντέλικος ἐν χρήσει σχηματιζόμενος ἐκ τȣ̃ παρακειμένȣ τȣ̃ πρωτοτύπȣ ῥήματος ϗ τȣ̃ παρατατικȣ̃ τȣ̃ ὑπαρκτικȣ̃ ὀλμὰκ εἶναι, κλινομένȣ μόνον ἑνὸς ἐκ τῶν δύο, ἢ ϗ ἀμφοτέρων, π. χ. بقدم ايدي μπακτὴμ ἠντὴ, ἢ بقدي ايدم μπακτὴ ἠντὴμ, ἢ بقدم ايدم μπακτὴμ ἠντήμ· διαφέρει δὲ κατὰ τȣ̃το ἀπὸ τȣ̃ ἀνωτέρω ὑπερσυντελικȣ̃, καθότι ȣ̃τος σημαίνει μα-

## Ὑπερσυντέλικος ἀναφορικὸς (1).

Ἐνικ. بقمش ایمشم μπακμὴσ ἠμησὴμ, λέγουν ὅτι εἶχε κυττάξω. سومش ایمشم σεβμὶσ ἰμισὶμ, λέγουν ὅτι εἶχεν ἀγαπήσω.

Ἐν.* بقممش ایمشم μπακμαμὴσ ἠμησὴμ λέγουν ὅτι δὲν εἶχε κυττάξω. سومامش ایمشم σεβμεμὶσ ἰμισὶμ λέγουν ὅτι δὲν εἶχεν ἀγαπήσω.

### Μ έ λ λ ω ν Α΄.

Ἐνικ. بقارم μπακάρημ θέλω κυττάξει. سورم σεβέριμ θέλω ἀγαπήσει.

Ἐνικ. بقمام μπακμὰμ δὲν θέλω κυττάξει. سومم σεβμὲμ δὲν θέλω ἀγαπήσει.

Σχηματίζεται ὡς ὁ ἐνεστὼς ἀπαραλλάκτως.

Πολλάκις ὅμως ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι τὸν μέλλοντα διὰ μετοχῆς μέλλοντος χρόνου καὶ τῆς ὁριστικῆς τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, ὡς ὁρᾷς κατωτέρω.

### Μ έ λ λ ω ν Β΄. (2)

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Ἐν. | بقاجغم μπακαδζαγ-ὴμ | θέλω κυττάξει | سوجگم σεβεδζε-ἲμ | θέλω ἀγαπήσει |
| | بقاجقسن μπακαδζάκ-σην | θέλεις κυττάξει | سوجكسن σεβεδζέκ-σιν | θέλεις ἀγαπήσει |
| | بقاجق μπακαδζὰκ | θέλει κυττάξει | سوجك σεβεδζὲκ | θέλει ἀγαπήσει |
| Πλ. | بقاجغز μπακαδζαγ-ὴζ | θέλομεν κυττάξει | سوجكز σεβεδζε-ἲζ | θέλομεν ἀγαπήσει |
| | بقاجقسکز μπακαδζάκ-σηνηζ | θέλετε κυττάξει | سوجکسکز σεβεδζέκ-σινιζ | θέλετε ἀγαπήσει |
| | ἢ بقاجقسز μπακαδζάκ-σηζ | | ἢ سوجکسز σεβεδζέκ-σιζ | |
| | بقاجقلر μπακαδζακ-λὰρ | θέλουν κυττάξει | سوجکلر σεβεδζεκ-λὲρ | θέλουν ἀγαπήσει. |

---

κρυνότερον χρόνου διάστημα, π. χ. پدرك كلدي ايسه سفره‌دن قالقمش ايدم πεντερὶν γγελντὶ ἰσὲ, σοφραντᾶν καλκμὴσ ἠντὴμ, ὅτε ἦλθεν ὁ πατήρ σου, ἐγὼ εἶχε συκωθῶ ἀπὸ τὸ τραπέζι πρὸ πολλοῦ.

(1) Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ἀναφορικῆς μετοχῆς, ἀκλίτου μενούσης, καὶ τοῦ μόνου κλινομένου ἀναφορικοῦ ὑπερσυντελικοῦ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, ὅπου καὶ ζητείτω ὁ ἀναγνώστης τὴν κλίσιν· γράφεται δὲ καὶ κατ' ἀποκοπὴν, καὶ ἐν τῷ γράφειν προσαρτᾶται καὶ τὸ πλεονάζον در ντηρ, ντουρ, ντιρ, ντουρ ἐνίοτε, π. χ. سومش ايمشمدر σεβμὶσ ἰμισὶμ-ντὶρ ἢ سومشمشمدر σεβμισ-μισ-μ-ντὶρ, λέγουν ὅτι εἶχεν ἀγαπήσω. Οὗτος ὁ χρόνος σημαίνει ἀναφορὰν καὶ ἀμφιβολίαν, π. χ. اوتة كون كويدن كلور ايكن قرنداشك بزي كورمش ايمش ὄτε γγοῦν κιοϊντάν γγελὶρ ἰκὲν, καρηνντασῆν μπιζὶ γγöρμοῦσ οὐμοῦσ προχθὲς, ὅτε ἠρχόμεθα ἀπὸ τὸ χωρίον, μᾶς εἶχεν ἰδῆ λέγει ὁ ἀδελφός σου.

(2) Τὰ τρίτα πρόσωπα λαμβάνουν ἐνίοτε καὶ τὸ در ντὴρ κτ. πρὸς περισσοτέραν ἔμφασιν, οἷον بقاجقدر μπακαδζάκ-τηρ θέλει κυττάξει.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Ἐν. * | باقمايەجغم | μπακμαϊαδζαγὴμ δὲν θέλω κυττάξει. | سومیەجگم | σεβμεϊεδζεὶμ δὲν θέλω ἀγαπήσει. |

## Π ρ ο ς α κ τ ι κ ή.

### Ἐ ν ε ς ὼ ς ϗ ἀ ό ρ ι ς ο ς.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Ἐνικ. | باق | μπὰκ κύτταζε, κύτταξε | سو | σὲβ ἀγάπα, ἀγάπησον |
| | باقسين | μπάκ-σὴν ἂς κυττάζῃ, κυττάξῃ | سوسين | σεβ-σὶν ἂς ἀγαπᾷ, ἀγαπήσῃ |
| Πληθ. | باقەلم | μπακα-λὴμ ἂς κυττάζωμεν, κυττάξωμεν | سوەلم | σεβε λὶμ ἂς ἀγαπῶμεν, ἀγαπήσωμεν |
| | باقڭ , باقڭز | μπακη-νὴζ ἢ μπακ-ὴν κυττάξατε, κυττάζετε | سوڭز , سوڭ | σεβ-ὶν ἢ σεβ-ινὶζ ἀγαπᾶτε, ἀγαπήσατε |
| | باقسينلر | μπακ-σηνλὰρ ἂς κυττάζϐν, κυττάξϐν. | سوسينلر | σεβ-σινλὲρ ἂς ἀγαπϐν, ἀγαπήσϐν. |
| Ἐνικ. * | باقمه | μπάκμα μὴ κυττάζῃς | سومه | σέβμε μὴ ἀγαπᾷς |
| | باقمەسين | μπάκμα-σην ἂς μὴ κυττάζῃ | سومەسين | σέβμε-σὶν ἂς μὴ ἀγαπᾷ |
| Πλ. | باقمايەلم | μπακμαϊαλὴμ ἂς μὴ κυττάζωμεν. | سوميەلم | σεβμεϊελὶμ ἂς μὴ ἀγαπῶμεν |
| | باقماڭ , باقمايڭ , باقمايڭز | μπακμὰν, ἢ μπακμαὴν, ἢ μπακμαηνὴζ μὴ κυττάζετε | سومڭ , سوميڭ , سوميڭز | σεβμὲν, ἢ σεβμεὶν, ἢ σεβμεϊνὶζ μὴ ἀγαπᾶτε |
| | باقمەسينلر | μπακμασηνλὰρ ἂς μὴ κυττάζϐν. | سومەسينلر | σεβμεσινλὲρ ἂς μὴ ἀγαπϐν. |

### Σ η μ ε ι ώ σ ε ι ς.

Τὸ Β΄. ἑνικὸν πρόσωπον σχηματίζεται ἀπὸ τϐ ἀπαρεμφάτϐ ἀφαιρέσει τϐ μὰκ ἢ μὲκ, ὅπϐ ἐν τοῖς βιβλίοις ἀπαντᾷ πολλάκις ἐν τέλει ϗ ἡ πλεονάζϐσα συλλαβὴ غل ἢ غيل γὴλ

---

Ἀντὶ μέλλοντος μεταχειρίζονται πολλάκις οἱ Τϐρκοι, καθὼς ϗ οἱ Ἕλληνες, τὸν εὐκτικὸν ἐνεςῶτα, περὶ ȣ͂ θέλομεν λαλήσει κατωτέρω.

Σπανιώτατα ἀπαντᾷ ϗ ἕτερος μέλλων, σχηματιζόμενος ἐκ τϐ ἑνικϐ β΄. προσώπϐ τῆς προςακτικῆς προθέσει τϐ ايسرم ἰσέριμ, οἷον باقيسرم μπακησέριμ θέλω κυττάξει, باقيسرسن μπακησέρσιν θέλεις κυττάξει, باقيسر μπακησὲρ θέλει κυττάξει, باقيسرز μπακησέριζ θέλομεν κυττάξει κτ.

ἐπὶ τῶν εἰς μὰκ ληγόντων ῥημάτων, ϗ كل ἢ كيل γγὶλ ἐπὶ τῶν εἰς μὲκ ληγόντων, οἷον باقيكل ἢ باقكل μπακγὴλ ἀντὶ باق μπάκ, سوكل ἢ سويكل σεβγγὶλ ἀντὶ سو σέβ. Κοινῶς δὲ λαλῦντες, προστέττυσιν οἱ Τῦρκοι πολλάκις ἐν τέλει τῦ ἑνικῦ Β΄. προσώπυ τὸ ا ἢ ه α, ϗ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ χυδαϊσὶ λεγόμενον δὰ, π. χ. سوا ἢ سوه σέβᾶ ἀγάπα δὰ, كلا γγέλᾶ ἔλα δά. Σημείωσαι δὲ ὅτι, ὅτε τὸ πρὸ τῦ μακ ἢ μὲκ σύμφωνον ἔχει φωνῆεν ἀπὸ κοινῦ νοϐμενον, τότε ἐν τῇ προςακτικῇ προσαρτᾶται ἐν τέλει τὸ ه εἰς σημεῖον ὅτι κεῖνο τὸ σύμφωνον ἔχει φωνῆεν, διότι παρὰ Τύρκοις κἀνὲν ἐν τέλει σύμφωνον δὲν ἔχει φωνῆεν, δι᾽ ὃ ϗ ἡ προςακτικὴ τῦ سويلمك σοϊλεμὲκ λαλεῖν γράφεται سويله σοϊλὲ ϗ ὀχὶ سويل, διότι τότε ἔπρεπε ν᾽ ἀναγνωσθῇ σοΐλ.

Τὸ ἑνικὸν τρίτον πρόσωπον γίνεται ἀπὸ τῦ Β΄. προσθέσει τῦ سون σεν, σην, σιν, σϋν κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον اورسون βυρσὺν ἂς κτυπήσῃ, اولسون ὀλσὺν ἔσω.

Τὸ πληθυντικὸν Α΄. πρόσωπον σχηματίζεται ἀπὸ τῦ ἑνικῦ γ΄. προσώπυ τῦ μέλλοντος τῆς εὐκτικῆς προσθέσει τῦ لم λὴμ, λὶμ κατὰ τὴν ἁρμονίαν.

Τὸ πληθυντικὸν Β΄. πρόσωπον σχηματίζεται ἀπὸ τῦ ἑνικῦ Β΄. προσώπυ προσθέσει τῦ كز, τὸ ὁποῖον προφέρεται, ἡγυμένυ μὲν φωνήεντος, ὡς νὴζ, νὲζ, νὶζ, νῦζ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, ἡγυμένυ δὲ συμφώνυ, ὡς ἠνὴζ, ἐνὲζ, ἰνὶζ, ὐνῦζ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον اوقوكز ὀκυνὺζ διαβάσατε, اولكز ὀλῦνῦζ ἀποθάνετε. Τῦτο δὲ γράφεται ϗ κατὰ συγκοπὴν τῦ ز, οἷον اوقوك ὀκὺν, ϗ اولك ὀλῦν.

Τὸ πληθυντικὸν γ΄. πρόσωπον σχηματίζεται ἀπὸ τῦ ἑνικῦ τρίτυ προσθέσει τῦ لر λὰρ, λὲρ κατὰ τὴν ἀνὰ τέσσαρα σχέσιν.

Σημείωσαι δὲ, ὅτι ἀντὶ τῦ ἑνικῦ ϗ πληθυντικῦ τρίτυ προσώπυ τῆς προςακτικῆς ἐκλαμβάνεται ϗ τὸ ἑνικὸν ἢ πληθυντικὸν τρίτον πρόσωπον τῦ μέλλοντος τῆς εὐκτικῆς ϗ ἀνάπαλιν, οἷον باقه μπακὰ ἀντὶ باقسون μπακσὴν, باقهلر μπακαλὰρ ἀντὶ باقسونلر μπακσηνλάρ.

## Εὐκτική.

### Ἐνεςὼς ϗ μέλλων (1).

| | | |
|---|---|---|
| Ἑνικ. | باقم μπακὰμ ἄμποτε νὰ κυττάζω | سوم σεβὲμ ἄμποτε ν᾽ ἀγαπῶ, ἤσω |
| | باقه سين μπακά-σην ἄμποτε νὰ κυττάζῃς | سوه سين σεβέ-σιν ἄμποτε ν᾽ ἀγαπᾷς, ἤσῃς |
| | باقه μπακὰ ἄμποτε νὰ κυττάζῃ | سوه σεβὲ ἄμποτε ν᾽ ἀγαπᾷ, ἤσῃ |

(1) Σχηματίζεται ἀπὸ τῦ Β΄. ἀπαρεμφάτυ ϗ τῦ ἐνεςῶτος τῦ ὑπαρκτικῦ ῥήματος. Σημείωσαι

Πλ. باقه‌يز μπακα·ήζ ἄμποτε νὰ κυττάζωμεν — سوه‌يز σεβε·ἴζ ἄμποτε ν᾽ ἀγαπῶμεν, ἥσωμεν

باقه‌سكز μπακά·σηνηζ ἄμποτε νὰ κυττάζητε — سوه‌سكز σεβε·σινιζ ἄμποτε ν᾽ ἀγαπᾶτε, ἥσητε

ἢ باقه‌سز μπακα·σὴζ — ἢ سوه‌سز σεβε σιζ

باقه‌لر μπακα λὰρ ἄμποτε νὰ κυττάζουν — سوه‌لر σεβε·λὲρ ἄμποτε ν᾽ ἀγαποῦν, ἥσουν.

Ἑν.* باقميه‌يم μπακμαΐὰμ ἄμποτε νὰ μὴ κυττάζω, ἄξω. — سوميه‌يم σεβμεῒμ ἄμποτε νὰ μὴ ἀγαπῶ, ἥσω

Σημείωσις. Εἰς τοὺς περισσοτέρους ἀκολούθους χρόνους τῆς εὐκτικῆς ϗ ὑποτακτικῆς ἐγκλίσεως, ἐπειδὴ ὅλοι οἱ χρόνοι εἶναι σύνθετοι, ϗ μόνον ἡ τελευταία λέξις, ἡ ὁποία εἶναι τὸ βοηθητικὸν ῥῆμα, κλίνεται, διὰ τοῦτο θέλω σημειώσει μόνον τὸ ἑνικὸν πρῶτον πρόσωπον, τὰ δὲ λοιπὰ εὔκολον εἶναι νὰ σχηματίσῃ ὁ ἀναγνώστης ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ἢ ἂς ζητῇ εἰς τὴν συζυγίαν τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος ὀλμὰκ εἶναι.

## Π α ρ α τ α τ ι κ ὸ ς (1).

Ἑνικ. باقه‌يدم μπακάϊ·ντημ ἄμποτε νὰ ἐκύτταζον — سوه‌يدم σεβέϊ·ντὶμ ἄμποτε νὰ ἀγαποῦσα

Ἑν. * باقميه‌يدم μπακμάϊ·ντημ ἄμποτε νὰ μὴ ἐκύτταζον — سوميه‌يدم σεβμέϊ·ντὶμ ἄμποτε νὰ μὴ ἀγαποῦσα

## Παρακείμενος ϗ ἀόριστος (2).

Ἑ. باقمش اولام μπακμὴσ ὀλὰμ ἄμποτε νὰ κυττάξω — سومش اولام σεβμίσ ὀλὰμ ἄμποτε ν᾽ ἀγαπήσω

---

δὲ 1) ὅτι τοῦ Β΄. ἀπαρεμφάτου τὸ ا ἢ ه ἐπὶ τοῦ ἑνικοῦ πρώτου προσώπου γράφεται ἢ οὒ κατὰ τὸ δοκοῦν, οἷον سوه‌م ἢ سوم σεβέμ. 2) ἡ κατάληξις τοῦ πληθυντικοῦ πρώτου προσώπου γράφεται ϗ ويز, οἷον سوه‌ويز σεβεΐζ. 3) Οὗτος ὁ χρόνος ἐκλαμβάνεται ϗ ἀντὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς, πλὴν τότε ὡς ἐπιτοπολὺ τὸ ἑνικὸν πρῶτον πρόσωπον λήγει εἰς يم ημ, ιμ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον سوه‌يم σεβεῒμ θέλω ἀγαπήσει, باقه‌يم μπακαὴμ θέλω κυττάξει. 4) Ἀντὶ τοῦ πληθυντικοῦ Α΄. προσώπου, ϗ ἀντὶ τοῦ ἑνικοῦ ϗ πληθυντικοῦ Γ΄. προσώπου εἶναι ἐν χρήσει ϗ οἱ αὐτοὶ χρόνοι τῆς προστακτικῆς, οἷον باقه‌لم μπακαλὴμ ἀντὶ باقه‌يز μπακαὴζ, ϗ سوه‌لم σεβελὶμ ἀντὶ سوه‌يز σεβεΐζ.

(1) Σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ ἑνικοῦ τρίτου προσώπου τοῦ ἀνωτέρω χρόνου ϗ τοῦ παρατατικοῦ τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος ايدم ἰντὶμ κατὰ συγκοπὴν, ἢ μή· πλὴν ὁ πρῶτος τρόπος εὐχρηστότερος. Οὗτος ὁ χρόνος σημαίνει ϗ ἄμποτε νὰ κυττάζω, ν᾽ ἀγαπῶ.

(2) Σχηματίζεται ἀπὸ τὴν ἀναφορικὴν μετοχὴν ϗ τὸν μέλλοντα τῆς εὐκτικῆς τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος.

| | | |
|---|---|---|
| Ἑν* | باقمامش اولام μπακμαμὴσ ὀλὰμ ἄμποτε νὰ μὴ κυττάξω | سومامش اولام σεβμεμὶσ ὀλὰμ ἄμποτε νὰ μὴ ἀγαπήσω |

Ὑ π ε ρ σ υ ν τ έ λ ι κ ο ς (1).

| | | |
|---|---|---|
| Ἑν. | باقمش اولایدم μπακμὴσ ὀλαϊντὴμ ἄμποτε νὰ εἶχε κυττάξω | سومش اولایدم σεβμὶσ ὀλαϊντὴμ ἄμποτε νὰ εἶχεν ἀγαπήσω. |
| Ἑν. * | باقمامش اولایدم μπακμαμὴσ ὀλαϊντὴμ ἄμποτε νὰ μὴ εἶχε κυττάξω. | سومامش اولایدم σεβμεμὶσ ὀλαϊντὴμ ἄμποτε νὰ μὴ εἶχεν ἀγαπήσω. |

## Ὑ π ο τ α κ τ ι κ ή.

Ἐ ν ε ς ὼ ς κ) μ έ λ λ ω ν (2).

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Ἑν. | باقرسم μπακάρ-σαμ | ἐὰν, ὅταν κυττάζω | سورسم σεβέρ-σεμ | ἐὰν, ὅταν ἀγαπῶ |
| | باقرسك μπακάρ-σαν | ἐὰν, ὅταν κυττάζῃς | سورسك σεβέρ-σεν | ἐὰν, ὅταν ἀγαπᾷς |
| | باقرسه μπακάρ-σα | ἐὰν, ὅταν κυττάζῃ | سورسه σεβέρ-σε | ἐὰν, ὅταν ἀγαπᾷ |
| Πλ. | باقرسق μπακάρ-σακ | ἐὰν, ὅταν κυττάζωμεν | سورسك σεβέρ-σεκ | ἐὰν, ὅταν ἀγαπῶμεν |
| | باقرسكز μπακάρ-σανιζ | ἐὰν, ὅταν κυττάζητε | سورسكز σεβέρ-σενιζ | ἐὰν, ὅταν ἀγαπᾶτε |
| | باقرلرسه μπακαρλάρ-σα | ἐὰν, ὅταν κυττάζωσι | سورلرسه σεβερλέρ-σε | ἐὰν, ὅταν ἀγαπῶσι |
| Ἑν. * | باقمازسم μπακμάζ-σαμ | ἐὰν, ὅταν δὲν κυττάζω | سومزسم σεβμέζ-σεμ | ἐὰν, ὅταν δὲν ἀγαπῶ. |

Ἐ ν ε ς ὼ ς κ) π α ρ α τ α τ ι κ ὸ ς (3).

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Ἑν. | باقسم μπακ-σὰμ | ἐὰν ἐκύτταζον | سوسم σεβ-σέμ | ἐὰν ἠγάπων |
| | باقسك μπακ-σὰν | ἐὰν ἐκύτταζες | سوسك σεβ-σὲν | ἐὰν ἠγάπας |
| | باقسه μπακ-σὰ | ἐὰν ἐκύτταζε | سوسه σεβ-σὲ | ἐὰν ἠγάπα |

---

(1) Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ἀναφορικῆς μετοχῆς, κ) τȣ̃ ἐνεςῶτος τῆς εὐκτικῆς τȣ̃ ὑπαρκτικȣ̃ ῥήματος, κ) σημαίνει κ) ἐὰν εἶχον κυττάξῃ, ἀγαπήσῃ, ἢ ἐὰν ἤθελον κυττάξῃ, ἀγαπήσῃ.

(2) Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ὁρισικῆς μετοχῆς κ) τȣ̃ ἐνεςῶτος τῆς ὑποτακτικῆς τȣ̃ ὑπαρκτικȣ̃ ῥήματος κατ' ἀποκοπήν· λέγεται ὅμως κ) δίχα ἀποκοπῆς ἐνίοτε باقر ایسم μπακάρ-ησὰμ, سور ایسم σεβέρ-ισὲμ κτ. Οὗτος ὁ χρόνος σημαίνει κ) ὅταν, ἐὰν κυττάξω, ἀγαπήσω.

Ὅτε δὲ ȣ̃τος ὁ χρόνος σημαίνει ἐνέργειαν ἐνιςαμένην, σχηματίζεται κανονικῶς προθέσει τȣ̃ یور ιορ, οἷον سوه‌یورسم σεβεϊόρσαμ ἐὰν ἀγαπῶ ἤδη, π. χ. بابك نره‌ده در باق اویویورسه دیكه قالقسون μπαμπὰν νέρεντε ντὶρ, μπὰκ ϋϊυιόρσα, ντὶ κὶ καλκσὴν πȣ̃ εἶναι ὁ πατήρ σȣ, κύτταξον, ἐὰν κοιμᾶται, εἰπὲ νὰ σηκωθῇ.

(3) Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς προςακτικῆς κ) τȣ̃ ἐνεςῶτος τῆς ὑποτακτικῆς τȣ̃ ὑπαρκτικȣ̃ ῥήμα-

Πλ. باقسەق μπακ-σὰκ ἐὰν ἐκύτταζομεν سوسەك σεβ-σὲκ ἐὰν ἠγαπῶμεν
باقسەكز μπακ-σανὴζ ἐὰν ἐκυττάζετε سوسەكز σεβ-σεὶζ ἐὰν ἠγαπᾶτε
باقسەلر μπακ-σαλὰρ ἐὰν ἐκύτταζον سوسەلر σεβ-σελὲρ ἐὰν ἠγάπων.
Ἑν. * باقماسەم μπακμάσαμ ἐὰν δὲν ἐκύτταζον سومەسەم σεβμέσεμ ἐὰν δὲν ἠγάπων.

Π α ρ α τ α τ ι κ ὸ ς Α΄. (1).

Ἑν. باقارسەايدم μπακαρσάϊ-ντὴμ ἐὰν ἐκύτταζον سوەرسەايدم σεβερσέϊ-ντὶμ ἐὰν ἀγαπῦσα.
Ἑν. * باقمازسەايدم μπακμαζσάϊ-ντὴμ ὅταν δὲν ἐκύτταζον. سومزسەايدم σεβμεζσέϊ-ντὶμ ὅταν δὲν ἀγαπῦσα.

Π α ρ α τ α τ ι κ ὸ ς Β΄. (2).

Ἑν. باقسەايدم μπακσάϊ-ντὴμ ἐὰν ἐκύτταζον سوسەايدم σεβσέϊ-ντὶμ ἐὰν ἀγαπῦσα
Ἑν. * باقماسەايدم μπακμασάϊ-ντὴμ ἐὰν δὲν ἐκύτταζον. سومەسەايدم σεβμεσέϊ-ντὶμ ἐὰν δὲν ἀγαπῦσα.

Π α ρ α τ α τ ι κ ὸ ς Γ΄. (3).

Ἑν. باقمش اولسەايدم μπακμὴς ὀλσάϊ-ντὴμ ἐὰν ἐκύτταζον. سومش اولسەايدم σεβμὶς ὀλσάϊ-ντὶμ ἐὰν ἀγαπῦσα.

---

τος κατ᾽ ἀποκοπήν. Οὗτος ὁ χρόνος σημαίνει ϗ ἐνεςῶτα ἐὰν κυττάζω, ἐὰν ἀγαπῶ, π. χ. شو او صاتلسه بن بيك غروشه الور ايدم σῦ ἒβ σατήλσα, μπὲν μπὶν γροσᾶ ἀλὴρ ἠντὴμ, οὗτος ὁ οἶκος, ἐὰν επωλεῖτο, τὸν ἠγόραζα διὰ χίλια γρόσια· اسكي دوست دشمن اولمز اولسەدە ياراشمز ἐσκὶ ντὸς ντϋσμὰν ὀλμὰζ, ὀλσάντᾶ γιαρασμὰζ ὁ παλαιὸς φίλος δὲν γίνεται ἐχθρός, ϗ ἐὰν εἶναι, δὲν ἁρμόζει. Οὗτος ὁ χρόνος σημαίνει ϗ, θετέον ὅτι....

(1) Σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ γ΄. προσώπȣ τȣ͂ πρώτȣ ἐνεςῶτος τῆς ὑποτακτικῆς ἀφαιρέσει τȣ͂ ە καὶ τοῦ παρατατικȣ͂ τοῦ ὑπαρκτικȣ͂ ῥήματος ἀφαιρέσει τοῦ ا ἐλίφ· γράφεται δὲ καὶ διῃρημένως باقرسە ايدم, سوەرسە ايدم ἐπὶ πάντων τῶν προσώπων, π. χ. قرنداشك بورايه كلورسه ايدي هيچ الي بوش كلمزدي καρηνντασὴν μπȣραϊὰ γγελιρσὲ ἰντὶ, γὴτζ ἐλὶ μπὸσ γγελμεζντι, ὅταν ἤρχετο ὁ ἀδελφός σȣ ἐδῶ, δὲν ἤρχετο ποτὲ μὲ τὰ χέρια ἄδειος.

Οὗτος ὁ χρόνος, ὅτε σημαίνει ἐνέργειαν ἐνιςαμένην, προσλαμβάνει κανονικῶς τὸ يور γιὸρ, οἷον سوەيورسە ايدم σεβεϊορσάϊ-ντημ ὅτε ἐτύγχνον ἀγαπῶν κτ. π. χ. بن صرف اوقويورسه ايدم سن دخي چوجق ايدك μπὲν σὰρφ ὀκȣϊορσάϊ ντημ, σὲν νταχὰ τζοδζȣκ ἠντὴν, ὅτε ἐγὼ ἐσπȣ́δαζον τὴν γραμματικὴν, σὺ ἦσου ἀκόμη παιδί.

(2) Σχηματίζεται ἐκ τȣ͂ Β΄. ἐνεςῶτος τῆς ὑποτακτικῆς τȣ͂ πρωτοτύπȣ ῥήματος ϗ τȣ͂ ايسەيدم τοῦ παρατατικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος κατ᾽ ἀποκοπήν· γράφεται δὲ ϗ μὴ κατ᾽ ἀποκοπήν, باقسە ايدم, سوسە ايدم, π. χ. سن بلدكي بلسيدك اغلاردك σὲν μπιλντιγιμὶ μπιλσέϊ-ντὶν, ἀγλαρντὴν ἐὰν ἐγίνωσκες, ὅπερ ἐγὼ γινώσκω, ἔκ[λ]αιες, ἢ ἤθελες κλαύσῃ.

(3) Ὁ σχηματισμὸς αὐτοῦ εἶναι καταφανὴς, π. χ. بن استانبوله كتمش اولسەيدم

Ἐν. * باقمامش اولسایدم μπακμαμὴσ̈ ὀλσάϊ-ιτὴμ ἐὰν δὲν ἐκύτταζον. — سومەمش اولسایدم σεβμεμὶσ̈ ὀλσάϊ-ντὴμ ἐὰν δὲν ἀγαποῦσα.

### Παρατατικὸς ἀναφορικὸς (1).

Ἐν. باقارسه ایمشم μπακαρσάϊ-μησ̈ὴμ λέγουν ὅτι ὅτε ἐκύτταζον. — سورسه ایمشم σεβερσέϊ-μισ̈ὶμ λέγουν, ὅτι ὅτε ἀγαποῦσα.

Ἐν.* باقمازسه ایمشم μπακμαζσὰ ἠμησ̈ὴμ λέγουν ὅτι ὅτε δὲν ἐκύτταζον. — سومزسه ایمشم σεβμεζσὲ ἰμισ̈ὶμ λέγουν, ὅτι ὅτε δὲν ἀγαποῦσα.

### Παρακείμενος ϗ ἀόριστος (2).

Ἐν. باقدي ایسم μπακτὴ ἰσὰμ ἐὰν, ὅταν ἐκύτταξα. — سودي ایسم σεβντὶ ἰσὲμ ἐὰν, ὅταν ἠγάπησα.

Ἐν. * باقمادي ایسم μπακμαντὴ ἰσὰμ ἐὰν, ὅταν δὲν ἐκύτταξα. — سومدي ایسم σεβμεντὶ ἰσὲμ ἐὰν, ὅταν δὲν ἠγάπησα.

### Παρακείμενος ϗ ἀόριστος ἀναφορικὸς (3).

Ἐν. باقمش ایسم μπακμὴσ̈ ἠσὰμ λέγουν ὅτι ὅταν, ἐὰν ἐκύτταξα. — سومش ایسم σεβμὶσ̈ ἰσὲμ λέγουν, ὅτι ὅταν, ἐὰν ἠγάπησα.

---

قرنداشمي كوررردم μπὲν ἰςαμπολᾶ γγιτμὶσ̈ ὀλσάϊ-ντὴμ, καρηνντασ̈ημὴ γγὄρουρντοῦμ, ἐὰν ἐπήγαινον εἰς τὴν Κωνςαντινούπολιν, ἔβλεπον τὸν ἀδελφόν μου.

(1) Σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ α΄. ἐνεστῶτος τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ πρωτοτύπου ῥήματος ϗ τοῦ παρατατικοῦ ἀναφορικοῦ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος. Ὅτε δὲ σημαίνει οὗτος ὁ χρόνος ἐνέργειαν ἐνεστῶσαν, παραλαμβάνει τὸ يور ιὸρ κανονικῶς ὡς سويورسه ایمشم σεβεϊορσάϊ μισ̈ὴμ λέγουσιν, ὅτι ἐτύγχανον ἀγαπῶν κ. τ. λ. Διαφέρει δὲ οὗτος ἀπὸ τῶν ἀνωτέρω, καθότι σημαίνει ἀναφορὰν καὶ ἀμφιβολίαν, π. χ. باباك كلیسایه كیدرسه ایمش فقرایه چوق پاره داغدر ایمش μπαμπὰν κιλισαϊὰ γγιντερσέ-ἰμὶσ̈, φοκαραϊὰ τζιὸκ παρᾶ νταγηντήρ-ημὴσ̈ ἤκουσα, ὅτι ὅταν ὁ πατήρ σου ἐπήγαινεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐμοίραζεν εἰς τοὺς πτωχοὺς πολλὰ ἄσπρα· قرنداشم اوته كون استانبوله كیدیورسه ایمش سزه رست كلمش καρηνντασ̈ὴμ ὄτὲ γγιοῦν ἰςαμπολᾶ γγιντεϊορσάϊ-μησ̈, σιζὲ ῥὰς γγελμὶσ̈, ὁ ἀδελφός μου λέγει, ὅτι προχθὲς πηγαίνοντας εἰς τὴν Κωνςαντινούπολιν, σοὶ ὑπήντησε.

(2) Σχηματίζεται ἐκ τοῦ γ΄. προσώπου τοῦ παρακειμένου τοῦ πρωτοτύπου ῥήματος ϗ τοῦ ἐνεστῶτος τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος. Λέγεται δὲ ϗ ἀνάπαλιν باقدم ایسه μπακτὴμ ἠσᾶ, κτ. κλινομένου μόνου τοῦ παρακειμένου.

(3) Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ἀναφορικῆς μετοχῆς ϗ τοῦ ἐνεστῶτος τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος· ἐνίοτε δὲ ἐκφράζεται ϗ κατὰ συγκοπὴν باقمشسم μπακμήσ̈-σὰμ, سومشسم σεβ-

Ἐν. * بقمامش ايسم μπακμαμὴσ ἠσὰμ λέγευν ὅτι ὅταν, ἐὰν δὲν ἐκύτταξα. — سومامش ايسم σεβμεμὶσ ἰσὲμ λέγευν ὅτι ὅταν, ἐὰν δὲν ἠγάπησα.

### Ὑπερσυντέλικος Α΄. (1).

Ἐν. بقدي ايسه ايدم μπακτηῒσάϊ ντὴμ ὅταν εἶχε κυττάξω. — سودي ايسه ايدم σεβντΐϊ-σέϊ-ντὶμ ὅταν εἶχεν ἀγαπήσω.

Ἐν. * بقمادي ايسه ايدم μπακμαντηΐ-σάϊ-ντὴμ, ὅταν δὲν εἶχε κυττάξω. — سومدي ايسه ايدم σεβμεντΐϊ-σέϊ-ντὶμ, ὅταν δὲν εἶχεν ἀγαπήσω.

### Ὑπερσυντέλικος Β΄. (2).

Ἐν. بقمش ايسه ايدم μπακμὴσ ἠσάϊ-ντὴμ πρὸ πολλοῦ εἶχε κυττάξω. — سومش ايسه ايدم σεβμὶσ ἰσέϊ-ντὶμ πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἀγαπήσω.

Ἐν. * بقمامش ايسه ايدم μπακμαμὴσ ἠσάϊ-ντὴμ πρὸ πολλοῦ δὲν εἶχε κυττάξω. — سومامش ايسه ايدم σεβμεμὶσ ἰσέϊ-ντὶμ πρὸ πολλοῦ δὲν εἶχεν ἀγαπήσω.

---

μίσ-σέμ. Διαφέρει δὲ τοῦ ἀνωτέρω, καθότι σημαίνει ἀναφοράν. Ἴδε παραδείγματα καὶ τῶν δύο· بن بو ولايته كلدي ايسم اون ياشنده ايدم μπὲν μποῦ βιλαετὲ γγελντΐι σέμ, ὂν γιασηνντάϊ-ντὴμ ὅτε ἦλθον εἰς ταύτην τὴν ἐπαρχίαν, ἤμην δέκα χρόνων· باباك اولنمش ايسه ايكرمي ياشنده ايمش μπαμπὰν ἐβλενμὶσ ἰσὲ, ἰγιρμὶ γιασηνντᾶ ἰμὴσ λέγουσιν, ὅτι ὅταν ὁ πατήρ σου ὑπάνδρευσεν, ἦτον εἴκοσι χρόνων.

Οὗτος ὅμως ὁ χρόνος σημαίνει καὶ ἐὰν ἀγαπήσω, κυττάξω κτ. π. χ. نه قساوت چكه‌يورسن قرنداشم شو ديديكك مكتوبي يازمامش ايسه بن يازرم νὲ κασαβὲτ τζεκεϊόρσουν; καρηνντασὴμ σοῦ ντεντιγὶν μεκτουμποῦ γιαζμαμὴσ ἠσᾶ, μπὲν γιαζάρημ τί φροντίδα ἔχεις; ἐὰν ὁ ἀδελφός μου δὲν γράψῃ τοῦτο τὸ γράμμα, περὶ οὗ μοὶ ἀνέφερες, τὸ γράφω ἐγώ.

Ἀντὶ τοῦ ايسم εἶναι εὔχρηστον καὶ τὸ اولسم ὀλσάμ, π. χ. پدرك ديديكمي اتمش اولسه بو قدر خسته اولماز ايدي πεντερὶν ντεντιγιμὶ ἐτμὶσ ὀλσὰ, μποῦ καντὰρ χασᾶ ὀλμὰζ ἠντὶ, ἐὰν ὁ πατήρ σου ἤκουε τὸν λόγον μου, δὲν ἐγίνετο τόσον ἄῤῥωστος.

(1) Σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ παρακειμένου τῆς πρωτοτύπου λέξεως καὶ τοῦ ὑπερσυντελικοῦ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος.

(2) Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ἀναφορικῆς μετοχῆς καὶ τοῦ ὑπερσυντελικοῦ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος. Οὗτος ὁ χρόνος σημαίνει χρόνου διάστημα μακρυνότερον, παρὰ ὁ ἀνωτέρω χρόνος, π. χ. پدرك بو ولايته كلدي ايسه ايدي برابر بر خدمتكار كتوردي ايدي نه اولدي πεντερὶν μποῦ βιλαεττὲ γγελντΐι-σέϊ-ντὶ, μπεραμπὲρ μπὶρ χιζμετκιὰρ γγετιρντΐι-ντὶ νὲ ὀλντοῦ; ὅταν ὁ πατήρ σου εἶχεν ἔλθῃ εἰς ταύτην τὴν ἐπαρχίαν, εἶχε φέρῃ μαζὶ ἕνα δοῦλον, τί ἔγινε; قرنداشك بو ولايته كلمش ايسه ايدي اولو دكل ايدي καρηνντασὴν μποῦ βιλαετὲ γγελμὶσ ἰσέϊ-ντὶ, ἐβλὶ ντεΐλ-ιντὶ, ὅταν ὁ ἀδελφός σου εἶχεν ἔλθῃ εἰς ταύτην τὴν χώραν, δὲν ἦτον ὑπανδρευμένος.

## Μέλλων (1).

| | | | |
|---|---|---|---|
| Ἑν. بقمش اولورسم μπακμὴσ ὀλέρσαμ ω | ὅταν κυττάξω | سومش اولورسم σεβμὶσ ὀλέρσαμ ω | ὅταν ἀγαπήσω |
| بقمش اولورسك μπακμὴσ ὀλέρσαν ης | | سومش اولورسك σεβμὶσ ὀλέρσαν ης | |
| بقمش اولورسه μπακμὴσ ὀλέρσα η | | سومش اولورسه σεβμὶσ ὀλέρσα η | |
| Π. بقمش اولورسق μπακμὴσ ὀλέρσακ ωμεν | | سومش اولورسق σεβμὶσ ὀλέρσακ ωμεν | |
| بقمش اولورسكز μπακμὴσ ὀλέρσανηζ ητε | | سومش اولورسكز σεβμὶσ ὀλέρσανηζ ητε | |
| بقمش اولورلرسه μπακμὴσ ὀλερλάρσα ωσι | | سومش اولورلرسه σεβμὶσ ὀλερλάρσα ωσι | |
| Ἑν. * بقمامش اولورسم μπακμαμὴσ ὀλέρσαμ ὅταν δὲν κυττάξω. | | سومامش اولورسم σεβμεμὶσ ὀλέρσαμ ὅταν δὲν ἀγαπήσω. | |

## Ἀπαρέμφατος.

### Ἐνεστὼς καὶ παρατατικός.

1. بقمق μπακμὰκ κυττάζειν, θεωρεῖν. — سومك σεβμὲκ ἀγαπᾷν.
* بقمامق μπακμαμὰκ μὴ κυττάζειν ἢ κατ' ἀποκοπὴν بقمامه μπακμαμά. — سومامك σεβμεμὲκ μὴ ἀγαπᾷν ἢ سومامه σεβμεμέ.

Τοῦτο τὸ ἀπαρέμφατον κλίνεται ἑνικῶς ὡς ὅλα τὰ ὀνόματα, οἷον بقمغك μπακμαγὴν τοῦ θεωρεῖν, سومكك σεβμεὶν τοῦ ἀγαπᾷν, δοτ. بقمغه μπακμαγᾶ τῷ θεωρεῖν, سومكه σεβμεϊὲ τῷ ἀγαπᾷν, αἰτ. بقمغي μπακμαγὴ τὸ θεωρεῖν, سومكي σεβμεῖ τὸ ἀγαπᾷν.

Τοῦτο τὸ ἀπαρέμφατον, ὅτε εἶναι ἐν χρήσει ὡς ὄνομα, τρέπει μάλιστα τὸ ق κ εἰς ا ἢ ه α, καὶ τὸ ك εἰς ه ε, καὶ τότε κλίνεται καὶ δέχεται καὶ τὰς κτητικὰς καταλήξεις ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα, π. χ. بقمه μπακμὰ τὸ θεωρεῖν, سومه σεβμὲ τὸ ἀγαπᾷν, γεν. بقمه نك μπακμανὴν τοῦ θεωρεῖν, سومه نك σεβμεινὶν τοῦ ἀγαπᾷν, δοτ. بقمه يه μπακμαϊὰ τῷ θεωρεῖν, سومه يه σεβμεϊὲ τῷ ἀγαπᾷν, καὶ καθεξῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν πτώσεων· بقمم μπακμὰμ τὸ θεωρεῖν με, سومم ἢ سومه م σεβμὲμ τὸ ἀγαπᾷν με, ἡ ἀγάπη μου, بقمك μπακ-

---

(1) Σχηματίζεται ἐκ τῆς ἀναφορικῆς μετοχῆς κτ. Ἀντὶ τούτου ἐμπορεῖ τις νὰ μεταχειρισθῇ καὶ δεύτερον μέλλοντα ἐκ τῆς μέλλοντος χρόνου μετοχῆς τοῦ πρωτοτύπου ῥήματος καὶ τοῦ ἀνωτέρω اولورسم ὀλέρσαμ, π. χ. بقاجق اولورسم μπακαδζὰκ ὀλέρσαμ, سوهجك اولورسم σεβεδζὲκ ὀλέρσαμ κτ. Ἔστωσαν παραδείγματα ταῦτα· نمازلريني قلمش اولورسه ναμαζλαρηνὴ κηλμὴσ ὀλέρσα ὅταν ἐκτελέσῃ τὰς προσευχάς του· بن اسلامبوله كيدهجك اولورسم سني برابر كتوررم μπὲν ἰσλαμπολὰ γγιτεδζὲκ ὀλέρσαμ, σενὶ μπεραμπὲρ γγετϋρϋρϋμ, ὅταν ὑπάγω εἰς Κωνσταντινούπολιν, σὲ φέρνω μαζί μου.

μὰν τὸ θεωρεῖνσε, ἢ θεωρίασȣ, سومن σεβμὲν τὸ ἀγαπᾶνσε, ἢ ἀγάπησȣ, بقماسی μπακμασὴ τὸ θεωρεῖν αὐτὸν, ἢ θεωρίατȣ, سومسی σεβμεσὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν, ἢ ἀγάπητȣ, بقمامز μπακμαμὴζ τὸ θεωρεῖν ἡμᾶς, ἢ θεωρίαμας, سومامز ἢ سومز σεβμεμὶζ τὸ ἀγαπᾶν ἡμᾶς, ἢ ἀγάπημας, بقمکز ἢ بقمانکز μπακμανὴζ τὸ θεωρεῖν ὑμᾶς, ἢ θεωρίασας, سومانکز ἢ سومکز σεβμενὶζ τὸ ἀγαπᾶν ὑμᾶς, ἢ ἀγάπησας, ϗ καθεξῆς κανονικῶς.

2. بقه ἢ بقا μπακὰ κυττάζειν. — سوه σεβὲ ἀγαπᾶν.

* بقمه μπακμὰ μὴ κυττάζειν. — سومه μὴ ἀγαπᾶν.

## Μ ε τ ο χ α ί.

### Ἀ π ό λ υ τ ο ι.

1. بقارکن μπακάρκεν κυττάζωντας, ἐν ᾧ κυττάζω, ἐκύτταζον. — سورکن σεβέρκεν ἀγαπῶντας, ἐν ᾧ ἀγαπῶ, ἠγάπων.

* بقمازکن μπακμάζκεν μὴ κυττάζωντας. — سومزکن σεβμέζκεν μὴ ἀγαπῶντας.

Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ὁρισικῆς μετοχῆς ϗ τῆς ἀπολύτȣ μετοχῆς τȣ̃ ὑπαρκτικȣ̃ ῥήματος. Ὅτε δὲ σημαίνει ἐνέργειαν ἐνισαμένην, τότε παραλαμβάνει κανονικῶς τὸ یور, οἷον بقیورکن μπακαγιόρκεν θεωρῶντας νῦν, ἐν ᾧ θεωρῶν τυγχάνω, ἐτύγχανες, ἔτυχες κτ.

2. بقوب μπακὴμπ κυττάζωντας. — سوب σεβὶμπ ἀγαπῶντας.

* بقمیوب μπακμαῒὲμπ μὴ κυττάζωντας. — سومیوب σεβμεῒμπ μὴ ἀγαπῶντας.

Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς προςακτικῆς προσθέσει τȣ̃ وب ἢμπ, ȣ̃μπ, ὶμπ, ȣ̃μπ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, ἢ یوب γιȣ̃μπ, κτ.

3. بقرق μπακαρὰκ κυττάζωντας. — سورک σεβερὲκ ἀγαπῶντας.

* بقمیارق ἢ بقمیرق μπακμα-ϊαρὰκ μὴ κυττάζωντας. — سومیرک ἢ سومیرک σεβμε-ϊερὲκ μὴ ἀγαπῶντας.

Σχηματίζεται ἀπὸ τȣ̃ Β΄. ἀπαρεμφάτȣ προσθέσει τȣ̃ رق ῥὰκ, ἡγȣμένȣ φωνήεντος α, ϗ τȣ̃ رك ῥὲκ, ἡγȣμένȣ φωνήεντος ε.

### Ἐ ν ε σ ώ ς.

1. بقر μπακὰρ κυττάζων. — سور σεβὲρ ἀγαπῶν.

* بقمز ἢ بقماز μπακμὰζ μὴ κυττάζων. — سومز σεβμὲζ μὴ ἀγαπῶν.

Αὕτη ἡ μετοχὴ χρησιμεύει μάλιστα εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν χρόνων τῆς ὁρισικῆς ἐγκλίσεως τῶν ῥημάτων, ϗ διὰ τȣ̃το ὀνομάζω αὐτὴν ὁρισικὴν μετοχήν· εἶναι δὲ ἄκλιτος.

2. بقان μπακὰν κυττάζων, ὅσις κυττάζει, ἐκύτταζε, ἐκύτταξε, κυττάξει. — سون σεβὲν ἀγαπῶν, ὅσις ἀγαπᾷ, ἠγάπα, ἠγάπησε, ἀγαπήσει.

* بقمايان μπακμαΐαν μὴ κυττάζων. سومەيان σεβμεΐὲν μὴ ἀγαπῶν.

Σχηματίζεται ἀπὸ τῆ ἀπαρεμφάτου τροπῇ τοῦ μὲν مق μὰκ εἰς ان ἢ ن αν, τοῦ δὲ مك μὲκ εἰς ن εν. Ὅτε δὲ ἡγεῖται πρὸ τοῦ μὰκ καὶ μὲκ φωνῆεν, τότε ἀντὶ μὲν τοῦ μὰκ τίθεται يان ιὰν, ἀντὶ δὲ τοῦ μὲκ ين ιὲν, οἷον صقلامق σακλαμὰκ φυλάττειν, صقلايان σακλα-ϊὰν φυλάττων· سويلمك σοΐλεμὲκ λαλεῖν, سويليان σοΐλε-ϊὲν λαλῶν. Αὕτη ἡ μετοχὴ κλίνεται.

3. بقيجي μπακηδζὴ θεωρητής. سوجي σεβιδζὶ ἐραστής.

Σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ ἀπαρεμφάτου τροπῇ τοῦ μὰκ καὶ μὲκ, ἡγουμένου μὲν συμφώνου, εἰς جي ηδζὴ, ουδζοὺ, ιδζὶ, ϋδζϋ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, ἡγουμένου δὲ φωνήεντος, εἰς يجي ιηδζὴ, ιουδζοὺ, ιδζὶ, ιϋδζϋ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον اقويجي ὀκουιουδζοὺ ἀναγνώστης, سويليجي σοΐ-λε-ϊδζὶ λαλητής. Αὕτη ἡ μετοχὴ εἶναι κυρίως ῥηματικὸν ὄνομα ὡς ὁρᾶς.

Π α ρ ω χ η μ έ ν ο ι.

1. بقمش μπακμὴς κυττάξας. سومش σεβμὶς ἀγαπήσας.

* بقمامش μπακμαμὴς μὴ κυττάξας. سومەمش σεβμεμὶς μὴ ἀγαπήσας.

2. بقدق μπακτὴκ κυττάξας. سودك σεβτὶκ ἀγαπήσας.

* بقمادق μπακμαντὴκ μὴ κυττάξας. سومەدك σεβμεντὶκ μὴ ἀγαπήσας.

Ὁ Β΄. σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ ἀπαρεμφάτου τροπῇ τοῦ μὰκ εἰς دق ντὴκ, ντοὺκ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, καὶ τοῦ μὲκ εἰς دك ντὶκ, ντϋκ κατὰ τὴν ἁρμονίαν.

Αὕτη ἡ β΄. μετοχὴ κλίνεται ὡς ὅλα τὰ λοιπὰ ὀνόματα, καὶ προσλαμβάνει καὶ τὰς κτητικὰς καταλήξεις, πλὴν τότε τὸ دق καὶ دك ἐν τῷ ἑνικῷ ἀριθμῷ γράφονται συνεχέστερον ديغ καὶ ديك, π. χ. بقديغم μπακτηγὴμ ὁ θεωρηθείς μοι, سوديكم σεβτιϊὶμ ὁ ἀγαπηθείς μοι, بقدقلري μπακτηκλαρὴ ὁ θεωρηθεὶς ὑπ᾽ αὐτῶν, καὶ οἱ θεωρηθέντες ὑπ᾽ αὐτοῦ· سودكلري σεβτικλερὶ ὁ ἀγαπηθεὶς ὑπ᾽ αὐτῶν, καὶ οἱ ἀγαπηθέντες ὑπ᾽ αὐτοῦ· بقديغمز μπακτηγημὴζ ὁ θεωρηθεὶς ὑφ᾽ ἡμῶν κ. τ. λ. ὁμαλῶς. Κλίνεται δὲ καὶ οὕτως ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα κανονικῶς, οἷον بقديغمك μπακτηγημὴν τοῦ θεωρηθέντος μοι, بقديغمه μπακτηγημὰ τῷ θεωρηθέντι μοι, بقديغمي μπακτηγημὴ τὸν θεωρηθέντα μοι κτ.

Μ έ λ λ ω ν.

1. بقجق μπακαδζὰκ κυττάξων. سوەجك σεβεδζὲκ ἀγαπήσων.

* بقمايەجق μπακμαΐαδζὰκ μὴ κυττάξων. سومەيەجك σεβμεΐεδζὲκ μὴ ἀγαπήσων.

Σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ Β΄. ἀπαρεμφάτου προθέσει τοῦ جق δζὰκ καὶ ἀποβολῇ πολλάκις τοῦ ا ἢ ه ἡγουμένου φωνήεντος α, καὶ τοῦ جك δζὲκ, ἡγουμένου φωνήεντος ε, καὶ ἀποβολῇ ἢ μὴ τοῦ ο ὡς بقاجق ἢ بقەجق μπακαδζὰκ, سوەجك σεβεδζέκ.

Αὕτη ἡ μετοχὴ κλίνεται καὶ προσλαμβάνει καὶ τὰς κτητικὰς καταλήξεις ἀπαραλλάκτως,

ὡς ἡ ἀνωτέρω, ὡς سوهجكم σεβεδζεῖμ ὁ ἀγαπηθησόμενός μοι, سوهجكلري σεβεδζεκλερὶ ὁ ἀγαπηθησόμενος ὑπ' αὐτῶν, ϗ οἱ ἀγαπηθησόμενοι ὑπ' αὐτȣ̃ κ. τ. λ.

2. بقیسر ἢ بقسر μπακησὲρ κυττάξων. سویسر ἢ سوسر σεβισὲρ ἀγαπήσων.

* بقمیسر μπακμαησὲρ μὴ κυττάξων. سومیسر σεβμεϊσὲρ μὴ ἀγαπήσων.

Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ἀπαρεμφάτȣ τροπῆ τȣ̃ مقله ϗ مكله εἰς یسر ήσὲρ, ἰσέρ. Αὕτη ἡ μετοχὴ σπανίως ἀπαντᾷ, ϗ μόνον ἐν τοῖς βιβλίοις.

Περὶ δὲ τῆς μετοχῆς εἰς ملو ἢ ملی μαλὴ, μελὶ, ὅρα περὶ θετικῶν ἐπιῤῥημάτων.

Ὁ σχηματισμὸς τῶν ἀδυνάτως ἀρνητικῶν δὲν διαφέρει παντάπασιν ἀπὸ τὰ ἁπλῶς ἀρνητικὰ εἰς τὰς καταλήξεις, οἷον سوهمم σεβέμεμ δὲν ἐμπορῶ ν' ἀγαπῶ, سوهمزدم σεβεμεζντὶμ δὲν ἠμπόρȣν ν' ἀγαπῶ, سوهمدم σεβέμεντιμ δὲν ἠμπόρησα ν' ἀγαπήσω, سوهمیشم σεβέμεμισ̃ιμ, λέγȣσιν ὅτι δὲν ἠμπόρησα ν' ἀγαπήσω, κ. τ. λ.

Ὅσα ἐσημειώσαμεν εἰς τȣ̀ς χρόνȣς τῆς συζυγίας τῶν καταφατικῶν ῥημάτων τὰ αὐτὰ κρατεῖ ϗ ἐπὶ τῶν ἀρνητικῶν.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

### Περὶ ἀπροσώπων ῥημάτων.

1. Περὶ τȣ̃ وار βὰρ ὑπάρχει, ϗ یوق γιὸκ δὲν ὑπάρχει.

Ταῦτα τὰ δύο εἶναι ἄκλιτα μόρια, ϗ σχηματίζονται μὲ τὰ γ'. πρόσωπα τȣ̃ ὑπαρκτικȣ̃ ῥήματος, π. χ.

Ἐνεστώς.

| | |
|---|---|
| وار در βὰρ ντὴρ, ἢ وار βὰρ ὑπάρχει | یوق در γιὸκ ντὴρ ἢ یوق δὲν ὑπάρχει. |

Παρατατικὸς ϗ παρῳχημένος.

| | |
|---|---|
| وار ایدي βάρ-ντὴ ὑπῆρχεν, ὑπῆρξε. | یوغیدي γιόγντȣ, ἢ یوق ایدي γιὸκ ἐντȣ̃ δὲν ὑπῆρχεν, ξε. |

Παρατατ. ϗ παρῳχ. ἀναφορικός.

| | |
|---|---|
| وار ایمش βάρ-ημὴσ̃ λέγȣσιν, ὅτι ὑπῆρξεν, ἢ ὑπῆρχε. | یوغیمش γιόγ-ȣμὴσ̃ λέγȣσιν ὅτι δὲν ὑπῆρξεν, ἢ ὑπῆρχε. |

Ὑποτακτική. Ἐνεστώς.

| | |
|---|---|
| وار ایسه βὰρ ἡσᾶ ἐὰν ὑπάρχῃ | یوغیسه γιόγ-ησᾶ ἢ یوغسه γιόγσα ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ. |

Παρατατικός.

| | |
|---|---|
| وار ایسیدي βάρ-ησάϊ-ντὴ ἐὰν ὑπῆρχε. | یوغیسیدي γιόγ-ησαϊ-ντὴ ἐὰν δὲν ὑπῆρχε. |

Μετοχή.

| | |
|---|---|
| وار ایكن βάρ-ικὲν ὑπάρχωντας. | یوغ ایكن γιόγ-ικὲν μὴ ὑπάρχωντας. |

Τȣτȣς μόνον τȣ̀ς χρόνȣς ἔχȣσι, τȣ̀ς δὲ λοιπȣ̀ς δανείζονται, ὡς ϗ τὸ ὑπαρκτικὸν, ἀπὸ τȣ̃ ὁμαλȣ̃ ῥήματος اولمق ὀλμὰκ, καὶ اولمامق ὀλμαμὰκ, οἷον اولدي ὀλντȣ̀ ὑπῆρξε, اولمدي ὄλμαντȣ δὲν ὑπῆρξε, اولمشدي ὀλμέσιντȣ ὑπῆρξε, اولمامشدي ὀλμαμέσιντȣ δὲν ὑπῆρξε, اولور ὀλȣ̀ρ ὑπάρξει, اولماز ὀλμὰζ δὲν θέλει ὑπάρξει, اولسون ὑπαρχέτω, اولماسون ὀλμάσην μὴ ὑπαρχέτω, κτ.

## 2. Περὶ τȣ̃ كرك γγερὲκ πρέπει, ἁρμόζει.

Τȣ̃το εἶναι κυρίως ὄνομα ϗ σημαίνει πρέπον, ἀναγκαῖον, ϗ σχηματιζόμενον μετὰ τȣ̃ ὑπαρκτικȣ̃ γίνεται ῥῆμα, π. χ. كركم γγερεΐμ πρέπει μοι, كركسن γγερέκσιν πρέπει σοι, كركدر γγερέκ-ντὶρ ἢ كرك (ἐννοȣμένȣ τȣ̃ در) γγερὲκ πρέπει ἐκείνῳ κτ. παρατ. كركيدم γγερέϊ-ντὶμ ἔπρεπέ μοι, كركيدك γγερέϊ-ντὶν ἔπρεπέ σοι, كركيدي γγερέϊ-ντὶ ἔπρεπεν αὐτῷ, ϗ καθεξῆς ἐπὶ πάντων τῶν χρόνων τȣ̃ ὑπαρκτικȣ̃. Τȣ̃το συντάσσεται μὲ ἀπαρέμφατον, οἷον كتمك كركسن γγιτμὲκ γγερέκ-σὶν πρέπει σοι νὰ ὑπάγῃς· συντάσσεται δὲ ϗ μὲ τὸν Β΄. ἐνεστῶτα τῆς ὑποτακτικῆς, πλὴν τότε τὸ γ΄. μόνον ἑνικὸν πρόσωπον εἶναι ἐν χρήσει, ὡς ϗ παρ᾽ ἡμῖν τὸ πρέπει, οἷον كتسم كرك γγιτσὲμ γγερὲκ πρέπει νὰ ὑπάγω, كتسم كركيدي γγιτσὲμ γγερέϊ-ντὶ ἔπρεπε νὰ ὑπάγω, او بني سوسه كرك ὁ μπενὶ σεβσὲ γγερὲκ ἐκεῖνος πρέπει νὰ μὲ ἀγαπήσῃ, ϗ καθεξῆς.

## 3. Περὶ τῶν λοιπῶν ἀπροσώπων.

يغمور يغر γιαγμὲρ γιαγὰρ βρέχει βροχὴν, دولو يغر ντολȣ̀ γιαγὰρ βρέχει χάλαζαν, ἤτοι χαλαζοβολεῖ, قار يغر κὰρ γιαγὰρ βρέχει χιόνα, δηλ. χιονίζει, شمشك يلدرور σιμσὲκ γιαλαμπὲρ ἀστράπτει, كوك كورلدر γγὸκ γγȣρȣλντὲρ βροντᾷ, καὶ ἄλλα πολλὰ, τὰ ὁποῖα διδάσκει τὸ λεξικόν.

Τὰ ἡμέτερα ἀπρόσωπα λέγȣσι, διηγȣ̃μαι κτ. ἐκφράζȣσιν οἱ Τȣ̃ρκοι ἢ διὰ τȣ̃ πληθυντικȣ̃ γ΄. προσώπȣ τȣ̃ ἐνεργητικȣ̃ ῥήματος, ἢ διὰ τȣ̃ ἑνικȣ̃ γ΄. προσώπȣ τȣ̃ παθητικȣ̃ ῥήματος, καθὼς καὶ ἡμεῖς, οἷον روايت اولنور كه ῥιβαὲτ ὀλȣνȣ̀ρ κὶ, ἢ روايت ايدرلر كه ῥιβαὲτ ἰντερλὲρ κὶ διηγȣ̃νται, ἱστορεῖται ὅτι... Ἐν γένει δὲ, ὅπȣ ἡμεῖς μεταχειριζόμεθα τὸ ἑνικὸν ἢ πληθυντικὸν γ΄. πρόσωπον ἀπροσώπως, καὶ οἱ Γάλλοι τὸ on, οἱ δὲ Γερμανοὶ τὸ man, οἱ Τȣ̃ρκοι μεταχειρίζονται ἢ τὸ ἑνικὸν γ΄. πρόσωπον παθητικὸν, ἢ τὸ πληθυντικὸν τρίτον πρόσωπον, οἷον كيديلور γγιντιλὶρ ἢ كيدرلر γγιντερλὲρ ὑπάγȣσι, ὑπάγει τινὰς, l'on va, man geht· ὁμοίως دينيلور ντενὶρ, ἢ درلر ντερλὲρ λέγȣσι, λέγεται, on dit, man ſagt, درلردي ντερλέρντι ἔλεγαν, ἐλέγετο, on disoit, man ſagte, κτ.

# ΜΕΡΟΣ Ε΄.

## Περὶ Μορίων.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

### Περὶ προθέσεων.

Αἱ προθέσεις τῶν Τȣ́ρκων τίθενται πάντοτε μετὰ τὸ ὄνομα, ἄλλαι μὲν ἡνωμένως μὲ τὴν λέξιν, ἄλλαι δὲ γραφόμεναι διῃρημένως, ϗ ἄλλαι κατ' ἀμφοτέρȣς τȣ̀ς τρόπȣς. Αἱ ده, دن, جه, جلين, ἑνώνονται πάντοτε μὲ τὴν ποηγȣμένην λέξιν. Αἱ δὲ سز, ايله ϗ ايچون γράφονται ποτὲ μὲν ἡνωμένως μὲ τὴν προηγȣμένην λέξιν, ποτὲ δὲ διῃρημένως, πλὴν, ὅτε ἑνώνονται, τὸ μὲν ايله γράφεται له ἢ يله, τὸ δὲ ايچون γράφεται چون ἢ ـچون. Ὅλαι αἱ λοιπαὶ παρὰ ταύτας προθέσεις γράφονται διῃρημένως, ὡς ἐκ τῶν κατωτέρω παραδειγμάτων γίνεται δῆλον.

#### §. 1. Προθέσεις συντασσόμεναι μετὰ ὀνομαςικῆς.

ده ντα, ντὲ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, σημαίνει τὴν ἐν τόπῳ ςάσιν, ϗ ἐνίοτε περὶ, ϗ ἐν (χρόνȣ), ϗ παρὰ, οἷον قپوده καπȣντᾶ παρὰ τὴν πύλην, اوده ἐβντὲ ἐν οἴκῳ, οἴκοι, بنده μπεννιὲ παρ' ἐμοὶ, علم نجوم بياننده ἴλμῖ νȣ̈δζȣ̈μ μπεϊαννηντὰ περὶ ἐξηγήσεως τῆς ἀςρολογίας, ἤτοι περὶ ἀςρολογίας, اون يدي گونده ὂν γεντὶ γγȣ̈ννtὲ ἐν τρισὶν ἡμέραις.

دن ντὰν, ντὲν, σημαίνει ἐκ, ϗ ὑπὸ, οἷον بچدن μπετζιτὲν ἐκ Βιέννης, اجلقدن ἀδζληκτὰν ὑπὸ πείνης. Αὕτη ἡ πρόθεσις σημαίνει μάλιςα τὴν ἀπὸ τόπȣ κίνησιν ϗ τὴν διάβασιν, ἔτι δὲ παρὰ, οἷον بو ولايتدن گچدي μπȣ̀ βιλαεττὲν γγετζιτὶ διέβη διὰ ταύτης τῆς χώρας, بندن μπεννιὲν παρ' ἐμȣ̃, ἐκ μέρȣς μȣ.

Ὅτε θέλȣσιν οἱ Τȣ̃ρκοι νὰ ἐκφράσωσι τὴν εἰς τόπον κίνησιν δὲν ἔχȣσι χωριςὴν πρόθεσιν, ὡς ἡμεῖς τὴν εἰς, ἀλλὰ βάλλȣσι τὸ ὄνομα εἰς δοτικὴν, οἷον شهره واردي σεχρὲ βαρντὴ ἐπῆγεν εἰς τὴν πόλιν, اغايه ἀγαϊὰ εἰς τὸν κύριον κτ., ὅπȣ ὅμως σημείωσαι, ὅτι ὅτε ὁ λόγος ἐπὶ ἀνθρώπȣ, τότε προσθέττȣσι, τιμῆς χάριν, ȣ̓σιαςικόν τι μετὰ ἐπιθέτȣ, ἢ καὶ δίχα

ἐπιθέτȣ, οἷον آغالريڭزڭ حضورلرينه χυζέρι σεριφλερινὲ εἰς τὴν εὐγενῆ παρȣσίαν τȣ, ἢ ἁπλῶς آغانڭ حضورينه χυζυρινὲ, آغانڭ جنابنه τζεναμπινὲ (ϗ τὰ παρόμοια) εἰς τὴν παρȣσίαν τȣ, καθὼς ἡμεῖς λέγομεν εἰς τὴν εὐγένειάν τȣ, εἰς τὴν τιμιότητά τȣ, κτ. Τὸ αὐτὸ ἐννόει ϗ ἐπὶ κινήσεως ἀπὸ τόπȣ, ἢ ἐπὶ στάσεως.

جه δζὰ, δζὲ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, σημαίνει ἐν, κατά, π. χ. يرلو يرنجه γερλὶ γερινδζὲ τόπον ἔχων εἰς τὸν τόπον τȣ, ἤτοι καθεῖς ἐν τῷ τόπῳ τȣ, مرتبه‌سنجه μερτεμπεσινδζὲ κατὰ τὸν βαθμόν τȣ, κατὰ τὴν ἀξίαν τȣ, عادتنجه ἀντετινδζὲ κατὰ τὴν συνήθειάν τȣ, يولجه كيدركن γιολδζὰ γγιντέρκεν πηγαίνωντας εἰς τὸν δρόμον τȣ, نصفنجه νησφηνδζὰ κατὰ τὸ ἥμισυ. Ἡ αὐτὴ πρόθεσις ἐν τέλει τῶν ὀνομάτων ἐκφράζει τὸ ἡμέτερον ἐπίρρημα εἰς στί, οἷον رومجه ῥεμδζὰ, ἢ روم دلنجه ῥὲμ ντιλινδζὲ γραικιστί, نمچه‌جه νεμτζεδζὲ, ἢ نمچه دلنجه νεμτζὲ ντιλινδζὲ γερμανιστί. Σημαίνει προσέτι καὶ τὸ ὡσάν, ὅσον, μέ, οἷον بونجه μπȣνδζὰ ὡσὰν αὐτό, بو قدرجه μπȣ̃ καντὰρδζᾶ ὅσον αὐτό, كندولرجه γγεντιλερδζὲ ὡσὰν ἐκεῖνοι οἱ ἴδιοι, μὲ ἐκείνȣς τȣ̀ς ἰδίȣς, بلمجه μπιλεμδζὲ ὁμȣ̃ μὲ ἐμένα, بلنجه μπιλενδζὲ ὁμȣ̃ μὲ σέ, μετὰ σȣ̃, بلسنجه μπιλεσινδζὲ ὁμȣ̃ μὲ αὐτόν, بلمزجه μπιλεμιζδζὲ ὁμȣ̃ μὲ ἡμᾶς κτ., π. χ. دشمنك عسكريني ايكي كندولرجه كورورلر ντȣσμενὶν ἀσκερινὶ ἰκὶ γγεντιλερδζὲ γγιορȣρλὲρ τȣ̃ ἐχθρȣ̃ τὸ στράτευμα φαίνεται δύο τόπον ὅσον αὐτοὶ οἱ ἴδιοι.

جلاين δζηλαὴν, δζυλαὴν, δζιλεῒν κατὰ τὴν ἁρμονίαν, σημαίνει ὡσάν, π. χ. چوجقجلاين τζοδζυκδζυλαὴν ὡσὰν παιδί, بنجلاين μπενδζιλεῒν ὡς ἐγώ, انجلاين ἀνδζηλαὴν, ὀνδζυλαὴν ὡς αὐτός, αὐτό, سزجلاين σιζδζιλεῒν ὡς ὑσεῖς κτ. Σπανιώτατα δὲ ἀπαντᾷ αὐτὴ ἡ λέξις لاين λαὴν, λεῒν κατ' ἀποκοπήν, οἷον بلبللاين μπȣλμπȣλλεῒν ὡς τὸ ἀηδόνι.

سز σὴζ, σὺζ, σὶζ, σȣ̀ζ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, σημαίνει πάντοτε χωρίς, δίχα, οἷον عقلسز ἀκηλσὴζ χωρὶς φρόνησιν, ἄφρων, دلسز ντιλσὶζ χωρὶς γλῶσσαν, βωβός, بنسز μπενσὶζ χωρὶς ἐμȣ̃, انسز ἀνσὴζ χωρὶς αὐτȣ̃, بونسز μπȣνσȣ̀ζ χωρὶς τȣ́τȣ.

اوزره ȣ̈ζρὲ σημαίνει ἐπάνω, κατά, ἐν, π. χ. باش اوزره μπὰς ȣ̈ζρὲ ἐπάνω κεφαλῆς, ἤτοι μετὰ χαρᾶς, بقدقلري اوزره μπακτηκλαρὴ ȣ̈ζρὲ κατὰ τὸν τρόπον, ὃν ἴδον, الم اوزره اولمالق ἐλὲμ ȣ̈ζρὲ ὀλμὰν μὴ εἴθε εἰς λύπην, μὴ ἔχετε κόπον. Μὲ ἀπαρέμφατον σημαίνει διὰ τό, περὶ τȣ̃, ἐπὶ συμφωνίᾳ τȣ̃, οἷον كورمك اوزره γγιορμὲκ ȣ̈ζρὲ διὰ τὸ ὁρᾷν, διὰ νὰ βλέπῃ, περὶ τȣ̃ ὁρᾷν, ἐπὶ συμφωνίᾳ τȣ̃ βλέπειν.

ايچره ἰτζρὲ σημαίνει ἐν, μέσα εἰς, μεταξύ, οἷον باغچه ايچره μπαγτζὲ ἰτζρὲ ἐν τῷ κήπῳ, آتلر ايچره ἀταλὰρ ἰτζρὲ μεταξὺ τῶν ἵππων.

اوشري ἀσȣρὶ σημαίνει πέραν, ἀντιπέραν, οἷον طاغ اوشري ντὰγ ἀσȣρὴ πέραν τȣ̃ βȣ-

νοῦ. Σημείωσαι δὲ τὰς ἑπομένας φράσεις ایكي كون اشوري ἰκὶ γγϋν ἄσερὴ μετὰ δύο ἡμέρας, ἤτοι κάθε τέσσαρες ἡμέραις, بر كون اشوري μπὶρ γγϋν ἄσερὴ μετὰ μίαν ἡμέραν, ἤτοι κάθε δύο ἡμέραις, ϗ καθεξῆς.

Αἱ ἀκόλουθοι προθέσεις μετὰ μὲν ὄνομα συντάσσονται μετὰ ὀνομαστικῆς, μετὰ δὲ ἀντωνυμίαν πρωτότυπον μετὰ γενικῆς.

1. ایله ἠλὰ, ὑλὰ, ἰλὲ, ὕλὲ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, σημαίνει τὸ ὁμοῦ, οἷον آغا ایله ἀγὰ ἠλᾶ μὲ τὸν κύριον, آغاسی ایله ἄγασὴ ἠλᾶ μὲ τὸν κύριόν του, دوست ایله ντὸς ἐλᾶ μετὰ τοῦ φίλου, بنم μπενὶμ ἰλὲ, ἢ συνηθέστερον بنمله μπενὶμ ἰλὲ μετ᾽ ἐμοῦ, سزله σιζὶν ἰλὲ μὲ ὑσᾶς· ὅμως انلر ایله ἀνλὰρ ἠλὰ ἐν τῷ πληθυντικῷ λέγεται ϗ انلرك ایله ἀνλαρὴν ἠλὰ μὲ αὐτούς. Ὡσαύτως كيم ایله κὶμ ἰλὲ, ϗ كيمك ایله κιμὶν ἰλὲ μετὰ τίνος;

2. ایچون ἰτζὶν (ἢ ἰτζοῦν) σημαίνει αἰτιολογίαν, οἷον آغا ایچون ἀγὰ ἰτζὶν διὰ τὸν κύριον, بنم ایچون μπενὶμ ἰτζὶν ἕνεκεν ἐμοῦ, δι᾽ ἐμέ, سزك ایچون ἢ سزكچون σιζὶν ἰτζὶν διὰ ὑσᾶς. Ἐν τῷ πληθυντικῷ انلر ایچون ἀνλὰρ ἰτζὶν ϗ انلرك ایچون ἀνλαρὴν ἰτζὶν δι᾽ αὐτούς, كيمك ایچون κιμὶν ἰτζὶν, ϗ σπανίως كيم ایچون κὶμ ἰτζὶν διὰ τίνα; نه ایچون νὲ ἰτζὶν διὰ τί; ἕνεκεν τίνος;

3. كبي κιμπὶ σημαίνει ὁμοίωσιν, π. χ. ار كبي ἐρ κιμπὶ ὡς ἀνὴρ, δίκην ἀνδρὸς, بنم كبي μπενὶμ κιμπὶ ὡς ἐγώ, نه نك كبي νενὶν κιμπὶ ὡς τί; τί λογῆς; انلر كبي ἀνλὰρ κιμπὶ ϗ انلرك كبي ἄνλαρὴν κιμπὶ ὡς ἐκεῖνοι.

## §. 2. Προθέσεις μετὰ δοτικῆς συντασσόμεναι.

دك ντὲκ καὶ دكين ντεγὶν ἕως, οἷον بازاره دك μπαζαραντὲκ ἕως εἰς τὴν ἀγορὰν, بو زمانه دكين μποῦ ζεμανὰ ντεγὶν, ἢ بو زمان كلنجه μποῦ ζεμὰν γγελινδζὲ ἄχρι τούτου τοῦ καιροῦ. Ὅτε δὲ τὸ ἕως σημαίνει κίνησιν εἴς τι, εἴς τινα χρόνον, τότε τίθεται τὸ وارنجه βαρηνδζὰ ἕως, οἷον بدونه دكين μπουντουνὲ ντεγὶν ἕως ἐν Βούδᾳ (πόλει Οὐγγαρίας), ϗ ἐπὶ κινήσεως بدونه وارنجه μπουντουνὲ βαρηνδζὰ ἕως εἰς τὴν Βούδαν, اكر يدي كونه وارنجه اولسك ἰγὲρ γεντὶ γγϋνὲ βαρηνδζὰ ὂλσὲκ ἐὰν ἀποθάνωμεν εἰς ἑπτὰ ἡμέρας.

كوره γγϋρὲ κατά· διαφέρει δὲ τοῦ اوزره οὔζρὲ, καθότι σημαίνει ἐμφέρειαν ϗ ὁμοίωσιν τινὰ, οἷον اكا كوره ἀνὰ γγϋρὲ, κατ᾽ ἐκεῖνο, ἤτοι παρεμφερῶς μὲ ἐκεῖνο.

طوغرو ντογροῦ εὐθὺ πρὸς, οἷον شهره طوغرو σεχρὲ ντογροῦ ἴσια πρὸς τὴν πόλιν.

قرشو καρσὴ ἐναντίον, εἰς, ϗ ἄντικρυ, οἷον فلان سوزي اكا قرشو سويلدم φουλὰν σϋζοῦ ἀνὰ καρσὴ σϋϊλεντὶμ τὸν δεῖνα λόγον ἐλάλησα ἐναντίον αὐτοῦ, قلعه قرشو καλαϊὰ καρσὴ ἄντικρυ τοῦ φρουρίου· πλὴν τοῦτο τὸ قرشو θεωρεῖται ὡς ὄνομα καὶ δέχεται καὶ τὰς κτη-

τικὰς καταλήξεις, ὡς ἐροῦμεν κατωτέρω. Τὸ مقابل μουκαμπὶλ σημαίνει ὁμοίως ἐναντίον καὶ ἄντικρυ.

يقين γιακὴν καὶ قريب καρὴμπ σημαίνουσι τὸ πλησίον ἐπὶ τόπου καὶ χρόνου, οἷον شهره قريب σεχρὲ καρὴμπ, ἢ شهره يقين σεχρὲ γιακὴν πλησίον τῆς πόλεως, اويله زمانه قريب ὄϊλὲ ζεμανὲ καρὴμπ, ἢ اويله زمانه يقين ὄϊλὲ ζεμανὲ γιακὴν περὶ τὴν μεσημβρίαν· سكز ساعته يقين σεκὶζ σαατᾶ γιακὴν περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν, περὶ τὰς ὀκτώ.

نسبت νισπὲτ ἢ νισπετὲν ἀποβλέπωντας πρὸς, ὡς πρὸς, ἐναντίον, εἰς τὸ πεῖσμα, π. χ. اكا نسبت ἀνὰ νισπὲτ ὡς πρὸς αὐτὸν, ἢ ἐναντίον αὐτοῦ, εἰς τὸ πεῖσμάτου, بر آدمه اوينه كيرمه نسبت μπὶρ ἀνταμὰ νισπὲτ ἐβινὲ γγίρμε μὴ ἐμβαίνῃς εἴς τινος τὸν οἶκον ἐναντίον αὐτοῦ, ἐναντίον τῆς θελήσεώς του, بكا نسبت μπανὰ νισπὲτ ὡς πρὸς ἐμὲ, ἐναντίον τῆς θελήσεώς μου.

بناء μπεναὲν κατὰ, παρεμφερῶς, οἷον اكا بناء ἀνὰ μπεναὲν, κατὰ τοῦτο, ἐπερειδόμενος ἐπὶ τοῦτο, τούτων οὕτως ἐχόντων.

## §. 3. Προθέσεις συντασσόμεναι μετὰ ἀφαιρετικῆς.

اوتري ἢ اوترو ὄτϋρϋ διὰ, χάριν, οἷον سندن اوترو σενντὲν ὄτϋρϋ χάριν σοῦ.

يكا γιανὰ πρὸς, πρὸς τὸ μέρος, καὶ ὅσον διὰ, ὅσον τὸ κατ', καὶ πρὸς (ἀπόστασιν σημαίνουσα), οἷον شهردن يكا σεχερντὲν γιανὰ πρὸς τὸ μέρος τῆς πόλεως, πρὸς τὴν πόλιν, بندن يكا μπενντὲν γιανὰ ὅσον δι' ἐμὲ, ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, سندن يكا σενντὲν γιανὰ πρὸς ἐσέ.

صكره σονρὰ μετὰ, κατόπιν, οἷον بندن صكره μπενντὲν σονρὰ μετ' ἐμὲ, ὕστερον ἀπὸ ἐμέ. Σημαίνει καὶ ἔπειτα δὲ, εἶτα δὲ, ὡς بكا عمر كلدي صكره عثمان μπανὰ ὀμὰρ γγελντὶ, σονρὰ ὀσμὰν, ἦλθεν εἰς ἐμὲ ὁ Ὤμαρος, εἶτα δὲ ὁ Ὀθωμανὸς, κτ.

اول ἐββὲλ, مقدم μουκαντντὲμ, اوكدين ὄνντὶν πρὶν, οἷον سندن اول، مقدم، اوكدين σενντὲν ἐββὲλ, μουκαντντὲμ, ὄνντὶν πρὶν σοῦ.

ايلرو ἰλερὶ ἐμπροσθὰ ἀπὸ (χρόνου), οἷον سندن ايلرو σενντὲν ἰλερὶ ἐμπροσθὰ ἀπὸ σὲ, π. χ. خدمتكار اغاسندن ايلرو دوشمكه ياتامز χιζμετκιὰρ ἀγασηνντὰν ἰλερὶ ντουσσεὲ γιατάμαζ ὁ δοῦλος δὲν ἐμπορεῖ νὰ πλαγιάσῃ ἐμπροσθὰ ἀπὸ τὸν αὐθέντην.

يوقاري γιοκαρὴ παραπάνω ἀπὸ, οἷον سندن يوقاري σενντὲν γιοκαρὴ ἐπάνω σου, ἢ παραπάνω ἀπὸ σέ.

اشاغه ἀσσαγᾶ παρακάτω ἀπὸ, οἷον سندن اشاغه σενντὲν ἀσσαγᾶ παρακάτω ἀπὸ σέ.

اوته ὄτὲ πέραν, ἐπέκεινα, καὶ برو μπερὶ ἐντὸς, οἷον شهردن اوته σεχερντὲν ὄτὲ πέραν, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῆς πόλεως, شهردن برو σεχερντὲν μπερὶ ἐντὸς, ἀπὸ τούτου τοῦ

μέρȣς τῆς πόλεως. Τὸ بري μπερὶ σημαίνει ϗ ἀπὸ, χρόνȣ, οἷον بري چوقدن τζοκυτὰν μπερὶ ἀπὸ πολλȣ͂, πρὸ πολλȣ͂.

غيري γαϊρὴ, ϗ σπανιώτερον ماعدا μααντᾶ, πλὴν, παρεκτὸς. τὰ ὁποῖα εἶναι ἀραβικαὶ λέξεις, ϗ τȣρκ. اوزگه ὄζγγὲ, π. χ. اندن غيري ἀνντὰν γαϊρὴ, ἢ اندن ماعدا ἀνντὰν μααντᾶ, ἢ اندن اوزگه ἀνντὰν ὄζγγὲ πλὴν, παρεκτὸς τȣ́τȣ, ἐξαιρȣμένȣ τȣ́τȣ· اللهدن غيري ἀλλαχτὰν γαϊρὴ πλὴν τȣ͂ Θεȣ͂, παρὰ τὸν Θεόν.

اوزاق ὀζὰκ ϗ ايراق ἰρὰκ μακρὰν, οἷον ايراق ἢ اوزاق شهردن σ̈εχερντὲν ὀζὰκ ἢ ἰρὰκ μακρὰν τῆς πόλεως.

خارج χαρὴτζ, ϗ طشره τασ̈ρὰ, κοιν. طيشاري ντισ̈αρὴ ἔξω, οἷον قصبهدن خارج κασαμπαντὰν χαρὴτζ ἔξω τῆς κωμοπόλεως, شهردن طشره σ̈εχερντὲν τασ̈ρὰ ἔξω τῆς πόλεως.

ايچرو ἰτζερȣ͂ ἔνδον, οἷον شهردن ايچرو σ̈εχερντὲν ἰτζερȣ͂ ἔνδον τῆς πόλεως· πλὴν τȣ͂το γλαφυρότερον ἐκφράζεται شهر ايچنده σ̈εχὲρ ἰτζιντὲ (ἐπὶ στάσεως), ἢ شهر ايچنه σ̈εχὲρ ἰτζινὲ (ἐπὶ κινήσεως), ἐν τῇ πόλει, εἰς τὴν πόλιν.

Αἱ ἀκόλȣθοι προθέσεις εἶναι κυρίως ὀνόματα, ϗ ὡς τοιαῦτα λαμβάνȣσι πάντοτε τὰς κτητικὰς καταλήξεις, ϗ ἐπὶ μὲν στάσεως λαμβάνȣσι τὴν πρόθεσιν ده ντὰ, ντὲ ἐν, ἐπὶ δὲ κινήσεως ἀπὸ τόπȣ, τὴν πρόθεσιν دن ντὰν, ντὲν ἀπὸ, ϗ ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον τίθενται εἰς δοτικήν. Ἐν τῷ ἀκολȣ́θῳ πίνακι παριστάνονται ὅλαι αὐταὶ αἱ προθέσεις, αἱ ὁποῖαι συντάσσονται μετὰ γενικῆς, ὅτε ὁ λόγος περὶ πράγματος ὡρισμένȣ, ϗ μετὰ ὀνομαστικῆς, ὅτε ὁ λόγος εἶναι περὶ πράγματος ἀορίστȣ, ϗ ἡ μὲν πρώτη στήλη παριστάνει αὐτὰ ὡς ὀνόματα, αἱ δὲ λοιπαὶ παριστάνȣσι τὰς προθέσεις ده ντὰ, ντὲ, دن ντὰν, ντὲν, ϗ τὴν κατάληξιν τῆς δοτικῆς ه α, ε, αἱ ὁποῖαι ἐν τέλει αὐτῶν προσαρτώμεναι ἐκφράζȣσι κίνησιν, ἢ στάσιν.

## Πίναξ τῶν προθετικῶν ὀνομάτων.

| Ὀνόματα. | Ἐπὶ στάσεως. | Ἐπὶ κινήσεως ἀπὸ τόπȣ. | Ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον. |
|---|---|---|---|
| آلت ἄλτ, ὁ, ἡ, τὸ κάτω | ده ντὰ ὑπὸ, ὑποκάτω | دن ντὰν, ὑποκάτωθεν | ه α, ὑποκάτω. |
| اوست ὓς, ὁ, ἡ, τὸ<br>اوزر ὄζὲρ, ἄνω | ده ντὲ, ἐπὶ, ἐπάνω | دن ντὲν, ἐπανώθεν | ه α, ἐπάνω. |
| اوك ὂν ὁ, ἡ, τὸ<br>حضور χυζὲρ, ἔμπροσθεν | ده ντὲ, ἔμπροσθεν<br>ده ντὰ | دن ντὲν, ἀπ' ἔμπροσθεν<br>دن ντὰν, | ه α<br>ه α ἔμπροσθεν εἰς. |
| آرد ἄρντ, ὁ, ἡ, τὸ ὄπισθεν | ده ντὰ ὄπισθεν | دن ντὰν, ἀπ' ὄπισθεν | ه α, ὄπισθεν εἰς. |

| Ὀνόματα. | Ἐπὶ στάσεως. | Ἐπὶ κινήσεως ἀπὸ τόπου. | Ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον. |
|---|---|---|---|
| ایچ ἴτζ, ὁ, ἡ, τὸ ἔνδον | ده ντὲ, ἔσω, ἐν, | دن ντὲν, ἔσωθεν | ه ε, ἔσω, εἰς. |
| درون ντερῦν | ده ντὰ, | دن ντὰν, | |
| داخل νταχὶλ | ده ντὲ, | دن ντὲν, | |
| طشره τασρὰ ὁ, ἡ, τὸ | ده ντὰ, ἔξω | دن ντὰν, ἔξωθεν | يه ια, ἔξω. |
| طش τὰσ ἔξω | ده ντὰ, | دن ντὰν, | ه α, |
| خارج χαρὶτζ | ده ντὰ, | دن ντὰν, | ه α, |
| برون μπιρὲν | ده ντὲ, | دن ντὲν, | ه ε, |
| ایچرو ἴτζερὲ ὁ, ἡ, τὸ ἔνδον | ده ντὲ, ἐν, ἔνδον | دن ντὲν, ἔνδοθεν | يه ε, ἔνδον, εἰς. |
| يان γιὰν ὁ, ἡ, τὸ πλάγιον | ده ντὰ, παρὰ, πλαγίως | دن ντὰν, ἐκ τῦ πλαγίυ, πλαγιόθεν | ه α, παρὰ, πλησίον |
| قات ἢ قت κὴτ ἢ κὰτ | ده ντὰ, | دن ντὰν, | ه α, εἰς. |
| مقابله μυκαμπελὲ ὁ, ἡ, τὸ ἐναντίον μέρος | ده ντὲ, ἐναντίον, ἄντικρυ, ἔναντι | دن ντὲν, ἀπὸ τὸ ἐναντίον, ἀπέναντι | يه ε, ἐναντίον εἰς, ἄντικρυ εἰς. |
| قرشو καρσὴ, | | | |
| مقابل μυκαμπὶλ | | | |
| اورتا ὀρτὰ ὁ, ἡ, τὸ μέσον, | ده ντὰ, ἀνάμεσα, | دن ντὰν, ἀπ' ἀνάμεσα, ἀπὸ | يه ια, εἰς τὸ μέσον |
| آرا ἀρὰ | ده ντὰ, μεταξὺ, | | يه ια, μεταξὺ, |
| ميان μιὰν μεταξὺ | ده ντὰ, ἐν, | دن ντὰν, μεταξὺ | ه α, ἀνάμεσα. |
| ایچ ἴτζ | ده ντὲ, | دن ντὲν, | ه ε, |
| چوره τζεβρὲ, ὁ, ἡ, τὸ κύκλω | ده ντὲ, κύκλω, | دن ντὲν, κύκλωθεν, | يه ε, κύκλω, πέριξ. |
| حوالي χαβαλὴ τὰ πέριξ | ده ντὲ, | دن ντὲν, | يه ια, |
| اطراف ἐτρὰφ μέρη. | ده ντὰ, περὶ, | دن ντὰν, | ه α, |
| يقين γιακὴν, ὁ, ἡ, τὸ πλησίον | ده ντὰ, πλησίον | دن ντὰν, ἀπὸ πλησίον | ه α, πλησίον. |
| اشغه ἀσαγᾶ, ὁ, ἡ, τὸ κάτω | ده ντὰ, ὑποκάτω | دن ντὰν, ὑποκάτωθεν | يه ια, ὑποκάτω. |
| يوقري γιοκαρὴ ὁ, ἡ, τὸ ἐπάνω | ده ντὰ, ἐπάνω | دن ντὰν, ἐπάνωθεν | يه ια, ἐπάνω. |
| كيرو γγερὶ ὁ, ἡ, τὸ ὀπίσω | ده ντὲ, ὀπίσω | دن ντὲν, ὄπισθεν | يه ε, ὀπίσω. |
| ايلرو ἰλερὶ ὁ, ἡ, τὸ ἐμπρὸς | ده ντὲ, ἐμπρὸς | دن ντὲν, ἀπ' ἐμπρός. | يه ε, ἐμπρός. |
| حقّ χὰκκ δίκαιον. | ده ντὲ, περὶ, ἀναφορικῶς περὶ. | | |

Ἔσω, πρὸς σαφήνειαν, παράδειγμα ἕν, κ̀ κατὰ τοῦτο ἐμπορεῖ τις νὰ σχηματίσῃ ἀφ' ἑαυτοῦ κ̀ ἄλλα παραδείγματα μὲ τὰς λοιπὰς προθέσεις, π. χ. التمده ἀλτημιτὰ ὑποκάτω μου, التمدن ἀλτημντὰν ὑποκάτωθέν μου, التمه ἀλτημὰ ὑποκάτω μου (ἐπὶ κινήσεως), ὡς التمه دوشدي ἀλτημὰ ντοῦστοῦ ἔπεσεν ὑποκάτω μου· التکده ἀλτηννὰ ὑποκάτω σου, التکدن ἀλτηνντὰν ὑποκάτωθέν σου, التکه ἀλτηνὰ ὑποκάτω σου (ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον)· التنده ἀλτηννὰ ὑποκάτω του, التندن ἀλτηνντὰν ὑποκάτωθέν του, التنه ἀλτηνὰ ὑποκάτω του (ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον)· التمزده ἀλτημηζντὰ ὑποκάτω μας, التکزده ἀλτηνηζντὰ ὑποκάτω σας, التلرنده ἀλτλαρηνντὰ ὑποκάτω των, π. χ. اسکمله التندن چقدي ἰσκεμλὲ ἀλτηνντὰν τζηκτὴ ἐξῆλθεν ὑποκάτωθεν τοῦ σκαμνίου, اوکمزده قلعه ايچنده اولان کفار اوکمزده όνουμουζντὲ καλὲ ἰτζιντὲ ὀλὰν κουφὰρ οἱ ἐν τῷ φρουρίῳ ἔμπροσθεν ἡμῶν ἄπιστοι, حصارك چوره‌سنده اوت بتمش χισαρὴν τζεβρεσιννὲ ὂτ μπιτμὶς πέριξ τοῦ φρουρίου ηὔξησε χορτάρι, شهرك خارجندن στεχρὶν χαρηνδζηντὰν ἀπ' ἔξωθεν τῆς πόλεως, پادشاهك قاتنه وارد‌ي παντισαχὴν κατηνᾶ βαρντὴ ὑπῆγεν εἰς τὸ πλάγι τοῦ βασιλέως, δηλ. ἐνώπιον, حق تعالي قتنده کناهدر χὰκκ τεαλᾶ κητηνντᾶ γγουνὰχ ντὴρ ἁμαρτία εἶναι ἐνώπιον τοῦ ὑψίστου θεοῦ, قاضي حضورينه وارد‌ي καντὴ χουζουρινὲ βαρντὴ ὑπῆγεν ἐνώπιον τοῦ κριτοῦ, δηλ. εἰς τὴν παρουσίαν αὐτοῦ, پادشاهك حضور شريفلرينه کلدي μπαντισαχὴν χουζοὺρ στεριφλερινὲ γγελντὶ ἦλθεν εἰς τὴν εὐγενῆ παρουσίαν τοῦ βασιλέως, δηλ. ἐνώπιον τοῦ κραταιοτάτου, εὐγενεστάτου βασιλέως. Σημείωσαι δὲ, ὅτι αὗται αἱ προθέσεις ἐν τῇ δοτικῇ καὶ ἀφαιρετικῇ, κ̀ πρὸ τοῦ ده ιτὰ, ντὲ, λαμβάνουσιν ἐπὶ τοῦ γ΄. προσώπου (καθὼς κ̀ τὰ λοιπὰ ὀνόματα, ὅσα λαμβάνουσι τὴν κτητικὴν κατάληξιν γ΄. προσώπου) τὸ ن ν.

Αἱ ἀνωτέρω προθέσεις اوته ὄτε πέραν, κ̀ بري μπερὶ ἐντὸς, ὅτε σημαίνουσι στάσιν, ἢ κίνησιν εἰς τόπον ἢ ἀπὸ τόπου, τότε λαμβάνουσι κατόπιν τὰ κλιτὰ ὀνόματα طرف ταρὰφ ἢ جانب δζανὴμπ μέρος, ἢ يقه γιακὰ, يالي γιαλὴ ὄχθη, οἷον طونانك اوته يقه‌سنده τουνανὴν ὄτε γιακασηννᾶ ἐν τῇ πέραν ὄχθῃ, ἐντὸς τοῦ Δανούβιος, طونانك اوته يقه‌سندن τουνανὴν ὄτε γιακασηννὰν ἐκ τοῦ πέραν τοῦ Δανούβιος, κ̀ ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον طونانك اوته يقه‌سنه τουνανὴν ὄτε γιακασηνὰ εἰς τὸ πέραν τοῦ Δανούβιος, صويك برو طرفندن σουϊοὺν μπερὶ ταραφηννὰν ἀπὸ τὸ ἐδῶσε μέρος τοῦ νεροῦ κ. τ. λ.

Ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν, ὅτι παρὰ Τούρκοις ἡ δοτικὴ τῶν ὀνομάτων ἐκφράζει τὴν εἰς πρόθεσιν ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον, ὡς اسلامبوله کيدرم ἰσαμπολᾶ γγιντέριμ πηγαίνω εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Αὕτη ὅμως ἡ δοτικὴ τῶν ὀνομάτων ἐκφράζει ἐνίοτε κ̀ ἄλλας προθέσεις, οἷον ἐναντίον, πρὸς, ἕνεκεν, διὰ, π. χ. کوپري انا ياپارلدي κουπροῦ ἀνὰ γιαπτηριτὴ δι' αὐτοῦ ἐ-

φρόντισε νὰ κατασκευάσωσι τὸ γεφύρι, بكا μπανὰ ἐμοὶ, ϗ δι' ἐμὲ, ἕνεκεν ἐμȣ̃, باقمغه μπακμαγᾶ ἕνεκεν τȣ̃ θεωρεῖν, كورمكه γγϋερμεϊὲ ἕνεκα τȣ̃ βλέπειν, διὰ νὰ βλέπῃ, κτ.

Σημειωτέον ἐνταῦθα ἐν παρόδῳ, ὅτι αἱ ἡμέτεραι ἀπὸ ϗ ἐκ χρόνου σημαίνȣσαι προθέσεις, ἐκφράζονται διὰ τȣ̃ برو μπερὶ ϗ ἀφαιρετικῆς, οἷον بشكدن برو μπεσϊκντὲν μπερὶ ἐκ σπαργάνων, νηπιόθεν, كوچوكدن برو κϋτζϋκντὲν μπερὶ παιδιόθεν, ادم پيغمبردن برو ἀντὰμ πεϊγαμπερντὲν μπερὶ ἀπὸ τȣ̃ προφήτȣ Ἀδάμ. Ὅτε ὅμως ἕπεται τὸ ἕως, τότε τȣ̃το μὲν ἐκφράζεται διὰ τȣ̃ دكين ντεγὶν ἕως μετὰ δοτικῆς πτώσεως, τὸ δὲ برو μπερὶ δὲν ἐκφράζεται, π. χ. ادم پيغمبردن نوح طوفانه دكين ἀντὰμ πεϊγαμπερντὲν νὸχ τȣφαννὰ ντεγὶν ἀπὸ τȣ̃ προφήτȣ Ἀδὰμ ἕως τȣ̃ κατακλυσμȣ̃ τȣ̃ Νῶε.

Τέλος δὲ σημείωσαι, ὅτι οἱ Τȣ̃ρκοι μεταχειρίζονται εἰς πολλὰς φράσεις Ἀραβικὰς ἢ Περσικὰς, εὐχρήστȣς ϗ παρ' αὐτοῖς, τὰς ἀραβικὰς ἢ περσικὰς προθέσεις, οἷον بالله والله μπίλλαχῖ βάλλαχῖ μὰ τὸν θεὸν, لله λίλλαχι διὰ χάριν θεȣ̃, διὰ τὸ ὄνομα τȣ̃ θεȣ̃, بلا تكليف μπιλᾶ τεκλὶφ χωρὶς τζερεμόνιαν, بلا توقف μπιλὰ τεβεκκȣ̀φ χωρὶς ἀναβολῆς, في الحقيقة φιλ-χακηκᾶ τῳόντι, ἐπ' ἀληθείας, بنفسه μπινέφσιχι αὐτοπροσώπως, προσωπικῶς, بعده μπάντεχȣ μετέπειτα, ἔπειτα, μετὰ ταῦτα κτ.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

### Περὶ ἐπιῤῥημάτων.

Ἐνταῦθα ὀλίγα τινὰ θέλω σημειώσει περὶ τῶν ἐπιῤῥημάτων, τὰ ὁποῖα ἂς ζητήσῃ καθὲν ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ ἡμετέρῳ λεξικῷ (1).

---

(1) Ἔστωσαν δὲ πρὸς εὐκολωτέραν ἐπιθεώρησιν μερικὰ ἐπιῤῥήματα τὰ συνηθέστερα, τῶν ὁποίων τὴν Τȣρκικὴν μετάφρασιν ἂς ζητήσῃ ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ γραικοτȣρκικῷ λεξικῷ.

§ ά. Ἐπιῤῥήματα ποσότητος· πολὺ, ὀλίγον, τόσον, πολλὰ, κατὰ πολλὰ, καθ' ὑπερβολὴν, τίποτε κτ.

§. β'. Ἐπιῤῥήματα τόπȣ· πȣ̃, πόθεν, ἐδῶ, αὐτȣ̃, ἐκεῖ, ἐδῶ ϗ ἐκεῖ, παντȣ̃, πȣθενᾶ, ἀλλȣ̃, ὅπȣ, ἐπάνω, κάτω, μέσα, ἔξω, ἐμπροσθὰ, ὀπίσω, σιμὰ, μακρυὰ κτ.

§. γ'. Ἐπιῤῥήματα χρόνȣ· πότε, τώρα, ὀγλίγωρα, πρὸ ὀλίγȣ, πρὸ πολλȣ̃, σήμερον, αὔριον, χθὲς, πέρυσι, προχθὲς, ἐψὲς, μεταύριον, πρωῒ, βράδυ, καθημέραν, πάντοτε, πάλαι, πρὸ ἡμερῶν, ἐντὸς ὀλίγȣ, μερικαῖς φοραῖς, τότε, ἀργὰ, πολὺν καιρὸν, μετὰ ταῦτα, τέλος πάντων, συχνὰ, σπανίως, ποτὲ, πάλιν κτ.

Α΄. Τὰ ποιότητος ἐπιῤῥήματα ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι διὰ τῶν ἐπιθέτων, οἷον گوزل γγοῦζὲλ σημαίνει εὔμορφος καὶ εὔμορφα, فنا φενὰ κακὸς καὶ κακὰ κτ. Πολλάκις ὅμως περιφράζουσι δὶ οὐσιαστικοῦ ὀνόματος καὶ ἑνὸς τῶν μορίων كبي κιμπὶ ὡσὰν, δίκην, ايله ἰλὲ μὲ, σὺν, اوزره οὐζρὲ ἐπὶ, κατὰ, οἷον ار كبي ἒρ κιμπὶ ὡσὰν ἄνδρας, ἀνδρείως, ايله غيرت γαϊρὲτ ἰλὲ καρδιακῶς, اوزره دوستلق ντοσλοὺκ οὐζρὲ φιλικῶς. Μεταχειρίζονται προσέτι καὶ μερικὰ ἀραβικὰ ἐπιῤῥήματα, οἷον خصوصا χουσουσὰ μάλιστα, κυρίως. Τὰ δὲ ἡμέτερα εἰς κῶς ἐπιῤῥήματα ἐκφράζουσι προσθέττοντες ἐν τέλει Ἀραβικῶν, Περσικῶν, καί τινων Τουρκικῶν λέξεων, εἰ μὲν αὗται λήγουσιν εἰς σύμφωνον, τὸ انه ἀνὲ, εἰ δὲ εἰς φωνῆεν, τὸ يانه γιανὲ, π. χ. دوست ντὸς φίλος, دوستانه ντοσανὲ φιλικῶς, بابا μπαμπὰ πατὴρ, باباينه μπαμπαγιανὲ πατρικῶς.

Β΄. Τὰ τοπικὰ ἐπιῤῥήματα τῶν Τούρκων εἶναι σχεδὸν ὅλα ὀνόματα, ἢ μόρια κλιτὰ, δὶ

---

§. δ΄. Ἐπιῤῥήματα ἀριθμοῦ· πόσαις φοραῖς, μίαν φορὰν, δύο φοραῖς κτ.

§. ε΄. Ἐπιῤῥήματα τάξεως· πρῶτον, δεύτερον, τρίτον κτ. ἐν πρώτοις, ἔπειτα, ἐν συντόμῳ, ἀναμεταξὺ, ἀμοιβαίως κτ.

§. ϛ΄. Ἐπιῤῥήματα ἐρωτήσεως· διὰ τί; τίνι τρόπῳ; κτ.

§. ζ΄. Ἐπιῤῥήματα καταφάσεως· ναὶ, ἔτζι εἶναι, βέβαια, τῇ ἀληθείᾳ, πολλὰ καλὰ, ἔσω, κτ.

§. η΄. Ἐπιῤῥήματα ἀρνήσεως· ὄχι, κατ᾽ οὐδένα τρόπον, ἄπαγε, μὴ γένοιτο, μήτε.

§. θ΄. Ἐπίῤῥημα δείξεως ἰδοὺ, νά.

§. ι΄. Ἐπιῤῥήματα ἐπιτάσεως ἢ ἀνέσεως· κατὰ πολλὰ, ἔτζι ὥστε, τόσον ὥστε, μᾶλλον δὲ, τόσον ὅσον, κατ᾽ ὀλίγον, ἀπ᾽ ἀγάλι, μόλις, μόνον, κἂν κτ.

§. ια΄. Ἐπιῤῥήματα εὐχῆς καὶ παρακελεύσεως· ἄμποτε, ὅταν θέλῃ ὁ θεὸς, ὁ θεὸς νὰ δώσῃ, δεῦτε, καρδία! νὰ σὲ ἰδῶ! κάμε ὀγλήγορα.

§. ιβ΄. Ἀπαγορεύσεως· πρόσεχε, μὴ γένοιτο, ἄπαγε.

§. ιγ΄. Ἐπιῤῥήματα εἰκασμοῦ· ἴσως, ἐνδέχεται, ἀλλέως κτ.

§. ιδ΄. Ἐπιῤῥήματα ὁμοιώσεως ἢ τρόπου· καθὼς, ὃν τρόπον, ἔτζι, τοιουτοτρόπως, ὡσὰν νὰ, ἀλλεοτρόπως, κτ.

§. ιε΄. Ἐπιῤῥήματα ἀθροίσεως ἢ διαζεύξεως· ἀντάμα, μαζὶ, μονόφορα, χωριστὰ, μόνον, κατ᾽ ἰδίαν κτ.

§. ιϛ΄. Ἐπιῤῥήματα ὅρκου· μὰ τὸν θεὸν, νὰ μοὶ ξυρίσουν τὰ γένεια, νὰ χαρῶ τὰ παιδία μου.

§. ιζ΄. Ἐπιῤῥήματα θέσεως· ὑποθετέον, ἔσω, κτ.

Εἰς τὰ ἐπιῤῥήματα ἀνάγονται καὶ αἱ λεγόμεναι παρενθέσεις, οἷον 1. ἐπαίνου, ὡς εὖγε, ὢ τί. 2. θαυμασμοῦ, ὡς ὤ! ὢ τοῦ θαύματος! 3. κλήσεως, ὦ. 4. ἀπειλῆς, ἀλοίμονον, οὐαί. 5. πόνου καὶ λύπης, ἄχ, ἢ κρῖμα! ἔλεος! 6. ἀποστροφῆς, πήγαινε, κρημνίσου, ἄπαγε. 7. σιωπῆς, ὡς σιώπα κτ.

ὃ ϗ ἐπὶ μὲν ςάσεως βάλλονται εἰς δοτικὴν προθετόπτωτον μετὰ τῆς ده ντὲ ἐν προθέσεως, ἐπὶ δὲ κινήσεως εἰς τόπον τρέπονται εἰς δοτικὴν, ἐπὶ δὲ κινήσεως ἀπὸ τόπȣ τίθενται εἰς ἀφαιρετικὴν, οἷον نره ده νέρεντε πȣ̃; نره يه νέρεε πῆ; نره دن νέρεντεν πόθεν; بوراده μπȣρα-ντὰ ἐδῶ, بورايه μπȣραγιὰ ἐδῶσε, بوندن μπȣννταν ἀπ' ἐδῶ, κτ.

Γ'. Τὰ ἡμέτερα θετικὰ ἐπιῤῥήματα εἰς τέον σχηματίζονται παρὰ Τȣ́ρκοις ἀπὸ τȣ̃ Β'. ἀπαρεμφάτȣ προσθέσει ἐν τέλει τȣ̃ لو ἢ لي λὴ, λὶ, οἷον بقمه لو ἢ بقملي μπακμαλὴ θεωρητέον, كتمه لو ἢ كتملو, كتمه لي ἢ كتملي γγιτμελὶ ἰτέον. Ταῦτα δὲ τὰ ȣ̃τω σχηματιζόμενα θετικὰ ἐπιῤῥήματα σημαίνȣσι πάντοτε πρέπει νὰ ... ϗ προσλαμβάνοντα ἐν τέλει τȣ̀ς χρόνȣς τȣ̃ ὑπαρκτικȣ̃ ῥήματος اولمق ὀλμὰκ εἶναι παριςάνȣσι τὰ διάφορα πρόσωπα καὶ χρόνȣς, οἷον كتملو يم γγιτμελὶ ἲμ πρέπει νὰ ὑπάγω, كتملو سن γγιτμελὶ σὲν πρέπει νὰ ὑπάγῃς, كتملو در γγιτμελὶ ντὶρ, ἢ ἁπλῶς كتملو γγιτμελὶ πρέπει νὰ ὑπάγῃ κτ. كتملو ايدم γγιτμελὶ ἰντὶμ ἔπρεπε νὰ ὑπάγω, ϗ ȣ̃τω καθεξῆς. Σχηματίζονται δὲ ἀπὸ ὅλα τὰ εἴδη τῶν ῥημάτων καταφατικῶν τε ϗ ἀρνητικῶν, ϗ σημαίνȣσι προσέτι ϗ ἄξιος τȣ̃ ... οἷον اولدرملو ὂλντȣ̈ρμελὶ πρέπει νὰ φονεύσῃ, ἄξιος τȣ̃ φονεῦσαι, φονευτέον, φονευτέος, اولملو ȫλμελὶ πρέπει ν' ἀποθάνῃ, ἄξιος θανάτȣ κτ.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

### Περὶ Συνδέσμων.

#### §. ά. Συμπλεκτικοί.

و βὲ, هم χὲμ, ϗ, دخي νταχὴ κοι. νταχὰ ἀκόμη, ϗ, ده ντᾶ, δὲ, ϗ, ἢ ايله ἰλὲ ϗ, بيله μπιλὲ ἔτι, προσέτι, ϗ, نه μήτε.

Σημείωσις. Τὸ و βὲ (ϗ) εἶναι ἀραβικὸς σύνδεσμος, τὸν ὁποῖον οἱ Τȣ̃ρκοι πάντοτε σχεδὸν μεταχειρίζονται γράφοντες, σπανίως δὲ λαλȣ̃ντες, ἀνθ' ȣ̃ μεταχειρίζονται τὸ هم χὲμ, μάλιςα δὲ διπλασιαζόμενον, οἷον هم او هم بو χὲμ ὃ, χὲμ μπȣ̀, ϗ γράφοντες, هم او وهم بو χὲμ ὃ, βὲ χὲμ μπȣ̃ ϗ ἐκεῖνος ϗ αὐτὸς. δηλ. ϗ αὐτὸς ϗ ἐκεῖνος, ὅπȣ σημείωσαι, ὅτι οἱ Τȣ̃ρκοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖςον προτάσσȣσιν ὅπερ ἡμεῖς ὑποτάσσομεν ὄνομα, οἷον كيجه كوندز γγιδζὲ γγȣ̈ντȣ̈ζ νυκτὸς ϗ ἡμέρας, ἀντὶ ἡμέρας ϗ νυκτός. Κἀντεῦτȣ πάλιν ὁρᾷς, ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ περιςάσει δὲν ἐκφράζȣσι τὸν ϗ σύνδεσμον, οἷον انا بابا ἀνὰ μπαμπὰ μήτηρ πατὴρ, δηλ. ὁ πατὴρ ϗ ἡ μήτηρ, οἱ γονεῖς. ὅτε δηλ. μεταξὺ τῶν δύο συμπλεκομένων λέξεων δὲν εὑρίσκεται τί. Ἄλλως δὲ, τὸ ده ντᾶ, ϗ دخي νταχὰ εἶναι κυρίως οἱ συμπλεκτικοὶ σύνδεσμοι τῶν Τȣ́ρκων, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον ἐν τῷ λαλεῖν εἶναι πολλὰ ἐν χρήσει, ϗ πάντοτε προσαρτᾶται ἐν

τέλει τῆς λέξεως, οἷον ollıw olļı μπὲν ντᾶ σὲν ντᾶ καὶ ἐγὼ καὶ σύ· ἐνίοτε δὲ προτάττεται τοῦ ῥήματος ἐν διηγήσει, ἀλλ' οὕτως, ὥστε νὰ φαίνεται ἡνωμένον μὲ τὸ ἡγέμενον ῥῆμα, μετὰ τοῦ ὁποίου συμπλέκεται τὸ ἑπόμενον ῥῆμα. οἷον بَاشلَادي جَكشِمَه كلدِيلر γγελντὶ ντᾶ, τζεκισμεϊὲ μπασλαιτὴ ἦλθε καὶ (εὐθὺς) ἄρχισε νὰ φιλονεικῇ. Τὰ ὀνόματα ὅμως πολλάκις συμπλέκονται μὲ τὴν πρόθεσιν ايلة ἰλὲ ὁμοῦ, οἷον انانك ايلة بابانك ἀνὰν ἰλὲ μπαμπὰν σὺν τῇ μητρί σου ὁ πατήρ σου, ἤτοι ὁ πατήρ σου καὶ ἡ μήτηρ σου. Τέλος δὲ σημείωσαι, ὅτι τὸ و βὲ, ὅτε συμπλέκει δύο λέξεις χωρὶς τινὸς μεσολαβοῦντος, προφέρεται μετὰ μὲν φωνῆεν ὡς βοῦ, μετὰ δὲ σύμφωνον ὡς οὐ, πλὴν οὕτως, ὥστε νὰ προφέρηται ἡνωμένον μὲ τὴν ἡγεμένην λέξιν, οἷον بيلنكي و اشنا μπιγγαιὲ βοῦ ἀσινᾶ γνωστὸς καὶ ἄγνωστος, اكرام و عزت ἰκραμοῦ ἰζζὲτ τιμὴ καὶ δόξα, جان و كوكلدن δζανοῦ γγιονοῦλντὲν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας, ἀσμενέστατα.

Τὸ بلة μπιλὲ εἶναι ὑποτακτικὸν, καὶ μετὰ μὲν ἀρνητικοῦ ῥήματος σημαίνει (καθὼς καὶ τὸ دخي νταχὰ) μήτε, ἀλλ' οὔτε, οἷον بريسي بلة كلمدي μπιρισὶ μπιλὲ γγέλμεντι μήτε ὁ εἷς αὐτῶν ἦλθεν, بلمديكني سويلرسن بلديكني هر يرده سويلمه μπιλμεντιϊνὶ σοϊλέρσιν, μπιλντιϊνὶ νταχὰ χὲρ γερντὲ σοϊλέμε σὺ λαλεῖς ὅ,τι δὲν ἐξεύρεις, ἀλλ' οὔτε ὅ,τι ἐξεύρεις λάλει παντοῦ. Ἐπὶ ἄρσεως καὶ θέσεως ἐκφράζεται ἡ μὲν ἄρσις διὰ τοῦ دكل ντεϊλ, οὐκ ἔστιν, ἡ δὲ θέσις διὰ τοῦ بلة μπιλὲ, ἢ καὶ χωρὶς αὐτοῦ, οἷον اوغلاني دكل اغاسني بلة اوردم ὀγλαινὴ ντεϊλ, ἀγασινὴ μπιλὲ βουρντὸμ, οὐ μόνον τὸν παῖδα ἔδειρα, ἀλλὰ καὶ τὸν αὐθέντην του· ارسز ايلة اوه دكل سيره بلة كتمم ἀρσὴζ ἰλὰ ἐβὲ ντεϊλ, σεϊρὲ μπιλὲ γγιτμὲμ μετὰ τοῦ ἀτίμου οὐ μόνον εἰς τὴν οἰκίαν δὲν ὑπάγω, ἀλλ' οὔτε εἰς περιδιάβασιν· اورمق دكل اولدررم βουρμὰκ ντεϊλ ὀλντουρουροὺμ ὄχι μόνον θὰ τὸν δείρω, ἀλλὰ καὶ θὰ τὸν σκοτώσω. Τοῦτο ὅμως τὸ οὐ μόνον, ἀλλὰ... ἐκφράζουσι πολλάκις καὶ διὰ τοῦ هم — وهم χέμ — βὲ χέμ ..., οἷον هم ديلايله وهم كوكلايله χὲμ ντὶλ ἰλὲ, καὶ χὲμ γγονοῦλ οὐλὲ, καὶ μὲ τὴν γλῶσσαν, καὶ μὲ τὴν καρδίαν, οὐ μόνον μὲ τὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν καρδίαν.

### §. β'. Διαζευκτικοί.

يا γιὰ καὶ يه γὲ ἤ, ἤτοι, ياخود γιαχὸιτ ἤ, كرك γερέκσε, كرك — كرك γγερὲκ — γγερὲκ εἴτε — εἴτε, استر ἰσὲρ εἴτε, يوخسه γιόχσα ἤ, ἀλλέως, π. χ. استر سن استر اول ἰσὲρ σὲν, ἰσὲρ ὄλ εἴτε σὺ, εἴτ' ἐκεῖνος, يوخسه بن يوخسه سن γιόκσα μπὲν, γιόκσα σὲν, εἴτε σὺ, εἴτε ἐκεῖνος, يا تخت يا بخت γιὰ τὰχτ γιὰ μπὰχτ ἢ τὸ βάθος, ἢ τὸ ὕψος, δηλ. ἢ τὸ ὕψος ἢ τὸ βάθος, يا بر ياخود ايكي γιὰ μπὶρ, γιὰ χὸντ ἰκὶ, ἤτοι ἓν, ἢ δύο ὅπου σημείωσαι ὅτι, καθὼς ἐῤῥέθη ἐν τῷ περὶ τῶν ἀριθμητικῶν κεφαλαίῳ σελ. 24, τὸ ἢ μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν δὲν ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι, καθὼς καὶ ἡμεῖς κοινῶς.

Σημείωσαι δὲ 1) ὅτι τὸ يوخسه προφέρουσιν οἱ Τοῦρκοι κοινῶς γιόκσα, ἢ γιόκσαμ.

2) τὸ يا γιὰ ἐν ἀρχῇ τοῦ ῥήματος δηλοῖ πολλάκις θαυμασμόν, ἢ ἀπορίαν, ὡς παρ' ἡμῖν τὸ καί, οἷον يا كلدي γιὰ γγιττίμι καὶ ἐπῆγε; ἐπῆγε λοιπόν; يا دكاني نه ايلدكز γιὰ ντοῦκιανὴ νὲ εἴλεντινὶζ καὶ τὸ ἐργαστήριον τί τὸ ἐκάμετε; 3) τὸ ἢ ἐννοεῖται ἐνίοτε μεταξὺ καταφατικοῦ καὶ ἀρνητικοῦ ῥήματος, οἷον اولور اولمز ὀλοὺρ ὀλμάζ ἢ γίνεται ἢ δὲν γίνεται ἀντὶ يا اولور يا اولمز γιὰ ὀλοὺρ γιὰ ὀλμάζ.

§. γ'. Συναπτικοί, ἢ ὑποθετικοί.

اكر ἐγὲρ ἐάν. Συντάσσεται μετὰ ὑποτακτικῆς, καὶ διπλασιαζόμενον σημαίνει καὶ εἴτε - εἴτε, ἐάν τε. ἐάν τε, οἷον اكر بو اكر اول ἐγὲρ μποῦ, ἐγὲρ ὄλ, εἴτε τοῦτο, εἴτ' ἐκεῖνο.

Ἐνταῦθα ἀνάγονται καὶ ὅσα ὀνόματα ἢ ἐπιῤῥήματα σημαίνουσιν ὑπόθεσιν, οἷον قجان κατζὰν καὶ χατζάν, قجانكه χατζάνκι ὅταν, مادامكي μαντὰμ κὶ ἐν ὅσῳ, ἕως οὗ, محلده μαχαλντέ, حالده χαλντέ, وقتده βακιττέ, وقت βακὴτ, زمانده ζεμαννιτέ, زمان ζεμὰν ὅταν, ἐπειδάν, ὁπόταν, تك τὲκ ἢ همان تك χεμὰν τὲκ μόνον ἂν (μετὰ εὐκτ. ἢ προστακτικῆς).

§. δ'. Ἐναντιωματικοί.

امّا ἀμμὰ ὅμως, خود χόντ, ايسه ἰσὰ, ἰσὲ καὶ در ντὲρ ἀλλά, δέ, لكن ἢ لاكن λιάκιν, و لكن βὲ λιάκιν ἀλλά, انجق ἀνδζὰκ ὅμως, نهايت νιχαέτ, نهايتي νιχαετὶ μ' ὅλον τοῦτο, كرچه γγεέρτζε, كرچكي γγεέρτζικι, καὶ ἄν, ἂν καί, ἀγκαλὰ καί, π. χ. دايه دردي كه νταϊὰ ντὲρ ντιντὶ κὶ ἡ τροφὸς ὅμως εἶπεν ὅτι...

§. ε'. Αἰτιολογικοί.

كه κὶ, ὅτι, ἵνα· زيرا ζιρὰ, زيراكه ζιρὰ κὶ ἐπειδή, διότι· چونكه τζοῦνκι, ἢ چون τζοῦν ἐπειδή, ἐπειδήπερ, μὲ τὸ νά· اول سببدن كه ὂλ σεμπεπτὲν κι, انكچونكه ἀνὴν-ἰτζίνκι τούτου χάριν ἐπειδή, διὰ τοῦτο ἐπειδή· تاكه τὰ κὶ ἵνα, διὰ νά.

§. ς'. Ἐξαιρετικοί.

اندن غيري ἀντὰν γαϊρί, اندك ماعدا ἀντὰν μααντᾶ πλὴν τούτου· مكر μεγὲρ ὅμως, πλὴν εἰμή, πάρεξ· الا ἰλλά, و الا βὲ ἰλλᾶ ὅμως, καὶ πλὴν εἰμή, εἰδεμή· اكرنه ἐγὲρ νὲ, ἢ κατὰ συγκοπὴν كرنه γὲρ νὲ πλὴν ἐάν· صالت σάλτ ἔξω μόνον, οἷον مكر ايا صوفيه μεγὲρ ἀϊὰ σοφιὰ ἰτζιντὲ ὅμως ἐν τῇ ἁγίᾳ σοφίᾳ... اسكي عادت كسلمز مكر زحمت ايله ἐσκὶ ἀντὲτ κεσιλμὲζ, μεγὲρ ζαχμὲτ ἰλὲ ἡ παλαιὰ συνήθεια δὲν κόπτεται παρὰ μὲ κόπον, اوك ضابط اول والا اولمزسن ἐβίν ζαμπὶτ ὂλ, βὲ ἰλλᾶ ὀλμὰζ σύν... ἔσο κυβερνήτης τῆς οἰκίας σου, εἰδεμὴ ἐὰν δὲν ἦσαι... بو اشيا بنمدر صالت شو كتاب بنم دكلدر μποῦ ἀσ̈ιὰ μπεϊὶμ ντίρ, σάλτ σοῦ κιτὰμπ μπενὶμ ντεϊλ ντὶρ αὐτὰ τὰ πράγματα εἶναι ἐδικά μου, ἔξω μόνον ἐκεῖνο τὸ βιβλίον δὲν εἶναι ἐδικόν μου.

### §. ζ'. Συμπερασματικοί.

ايمدي ἰμντὶ, پس πὲς λοιπὸν, پس ايمدي πὲς ἰμιτὶ ὅθεν, τοιγαροῦν· اندن اوترو ἀντὰν ὄτρου τούτου χάριν· اول سببدن ὂλ σεμπεπτὲν ἐξ αἰτίας τούτου· انك ايچون ἀνὴν ἰτζὶν διὰ τοῦτο· اول اجلدن ὂλ ἐδζιλντὲν τούτου ἕνεκα· بناء على ذالك μπενὰ·ἐν ἀλιὰ ζαλικὲ ἐφ' οἷς στηριζόμενος, τούτου χάριν· يعني γιανὴ δηλαδή· صانكي σαικὶ ἤγουν· غالبا γαλιμπᾶ ἐξόχως, κυρίως· بويلسه μποϊλὲ σὲ, شويلسه σοϊλὲ σὲ, اويلسه ὀϊλὲ σὲ ἐὰν οὕτως ἔχῃ, ἂν εἶναι ἔτζι, ἐπειδὴ καὶ ἔχει οὕτως, ἐπομένως.

### Σημειώσεις τινῶν μορίων.

1. Τὸ خير χάϊρ, ὄχι, προϋποτίθησι πάντοτε πρότασιν ἐρωτηματικὴν, τὴν ὁποίαν ἀρνεῖται, οἷον ἐὰν ἐρωτήσῃ τις, ἔρχεσαι αὔριον, καὶ ἀποκριθῶ خير χάϊρ ὄχι, τότε τοῦτο σημαίνει كلمم γγελμὲμ δὲν ἔρχομαι.

2. Ἡ πρόθεσις حقه χάκκ σημαίνει οὐ μόνον περὶ, ἀλλὰ καὶ πρὸς, οἷον حقكزده χακκηνηζντὲ περὶ ὑμῶν, πρὸς ὑσᾶς.

3. Τὸ هيچ χὴτζ τίποτε, εὑρισκόμενον μετὰ καταφατικοῦ ῥήματος ἔχοντος τὸ ἐρωτηματικὸν مي μη, μου, μι, μϋ, ἐκλαμβάνεται καταφατικῶς, οἷον هيچ اوقورمي χὴτζ ὀκούρμϋ ἀναγινώσκει τι; هيچ يازارمي χὴτζ γιαζάρ-μὴ, γράφει τι; ἀπαραλλάκτως καθὼς ἡμεῖς μεταχειριζόμεθα κοινῶς τὸ τίποτε.

4. Τὸ ἐρωτηματικὸν μόριον مي μη, μου, μι, μϋ προσαρτᾶται ἐν τέλει ὀνόματος ἢ ἀντωνυμίας, ὅτε ἡ ἐρώτησις ἀποτείνεται εἰς αὐτὰ, ἢ εἰς ῥῆμα, ὅταν ἐρωτᾷ τις περὶ αὐτοῦ, τοῦ ὁποίου τὴν διαφορὰν εὔκολον ἐμπορεῖ νὰ καταλάβῃ τις, ὅταν προτάξῃ τὸ ἡμέτερον μόριον ἆρά γε, π. χ. اغا كتديمي ἀγὰ γγιττί-μι ἆρά γε ἐπῆγεν ὁ αὐθέντης; اغامي كتدي يوقسه قولمي ἀγά-μὴ γγιττὶ, γιόχσα κούλ-μου, ἆρά γε ὁ αὐθέντης ἐπῆγεν, ἢ ὁ δοῦλος; Ἡ τελευταία φράσις ἐμπορεῖ ν' ἀναλυθῇ οὕτως, اغامي در كيدن يوقسه قولمي ἀγά-μὴ ντὴρ γγιντὲν, γιόχσα κούλ-μου ἆρά γε ὁ αὐθέντης ὑπῆρξε πηγαίνων, ἢ ὁ δοῦλος; Σημείωσαι δὲ, ὅτι εἰς τὰ πρόσωπα τῶν ῥημάτων, ὅσα συντίθενται ἐκ μετοχῆς καὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, τὸ مي παρεντίθεται πάντοτε μεταξὺ αὐτῆς τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, οἷον كيدرم γγιντέριμ πηγαίνω, καὶ ἐπ' ἐρωτήσεως كيدرميم γγιντέρ-μι-ἰμ πηγαίνω; νὰ ὑπάγω; Ὁμοίως كيدرميسن γγιντέρ-μι-σιν ὑπάγεις; كيدرميز γγιντέρ-μι-ἰζ ὑπάγομεν; كيدرميسكز γγιντέρ-μι-σινὶζ ὑπάγετε; كيدرلرمي γγιντερλέρ-μι ὑπάγουσι; كيدرمي ايدم γγιντέρ μι-ιντὶμ ἐπήγαινα; κτ. Τὸ αὐτὸ εἰνόει καὶ ἐπὶ τῶν ἀρνητικῶν ῥημάτων, οἷον اكلامزميم ἀνλαμάζ-μη-ἡμ (κοι. ἀγιαμάζ-μη-ημ) δὲν καταλαμβάνω; اكلامزميسن ἀνλαμάζ-μη-σην (κοι. ἀγναμάζ-μη-σην) δὲν καταλαμβάνεις; κτ. ὅπου εὐφωνίας χάριν, ἐπὶ τῶν τοιούτων συνθέτων

χρόνων τῶν ἀρνητικῶν ῥημάτων ἐκ τȣ̃ ὑπαρκτικȣ̃ ῥήματος ϗ τῆς μετοχῆς, τὸ δὲ ταύτης πολλάκις ἀποβάλλεται, ἢ ȣ̉ κατὰ τὸ δοκȣ̃ν, οἷον اكلامميسن ἀγναμά-μη-σὴν δὲν καταλαμβάνεις; κτ.· πλὴν δὲν ἐμπορεῖ νὰ εἴπῃ τις اكلاممي ἀνλαμά-μὴ, ἀλλὰ اكلامزمي ἀνλαμάζ-μὴ δὲν καταλαμβάνει; διότι τȣ̃το τὸ πρόσωπον δὲν εἶναι σύνθετον, ἀλλὰ μόνον μετοχή. Καὶ ἡ χρῆσις τȣ́τȣ τȣ̃ ἐρωτηματικȣ̃ μορίȣ مي φυλάττεται πάντοτε, ὅταν ἐρωτῶμεν, πλὴν ἐὰν προηγῆται ἀμέσως ἄλλο μόριον ὄνομα ἢ ἐρωτηματικὸν, ὡς قچان χατζὰν πότε; كيم κὶμ, ποῖος; ϗ τὰ παρόμοια, διότι τότε τὸ مي μὶ ἐγκαταλιμπάνεται, π. χ. قچان كتدي χατζὰν γγιττὶ πότε ἐπῆγε; ϗ ȣ̉χὶ قچان كتديمي χατζὰν γγιτί-μί· ὁμοίως كيم كتدي κὶ γγιττὶ τὶς ἐπῆγε; Πλὴν, ὅτε δὲν προηγεῖται ἀμέσως τὸ ἐρωτηματικὸν μόριον, ἢ ὄνομα, ὀρθῶς ἤθελες εἴπῃ قنغيسي كتدي اغامي قولمي χανγησὴ γγιττὶ, ἀγά-μὴ, κȣ́λ-μȣ̀; τὶς ἐξ αὐτῶν ἐπῆγεν ὁ αὐθέντης, ἢ ὁ δȣ̃λος;

Τȣ̃το τὸ ἐρωτηματικὸν مي μὴ ἐκφράζει προσέτι τὸν ἡμέτερον διςακτικὸν σύνδεσμον ἂν, ὡς بقالم شراب ايومييدر μπακαλὴμ σαρὰπ ἐϊ-μι-ντίρ, ἂς ἰδῶμεν, ἂν τὸ κρασὶ εἶναι καλόν.

# ΜΕΡΟΣ ϛ'.

## Περὶ Συντάξεως.

Πολλὰ ἀνήκοντα ἐν τῇ συντάξει ἐσημειώσαμεν εἰς πολλὰ μέρη τῆς ἐτυμολογίας σποράδην, ϗ μάλιστα ἐν τῷ περὶ τῶν μορίων μέρει, δι' ὃ ϗ ταῦτα δὲν ἐπαναλαμβάνονται ἐνταῦθα συντομίας χάριν.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

### Περὶ συντάξεως τῶν ὀνομάτων.

#### §. 1. Συμφωνία ἐπιθέτȣ μετὰ ȣ̉σιαστικȣ̃.

Τὸ ἐπίθετον ἡγεῖται πάντοτε τȣ̃ ȣ̉σιαστικȣ̃ ἄκλιτον. εἰς τρόπον ὥστε αἱ πτωτικαὶ καταλήξεις, αἱ κυρίως προθέσεις, ϗ αἱ καταλήξεις τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας προσάπτονται μόνον

εἰς τὸ ἑπόμενον οὐσιαστικόν, οἷον ايو آدملر εὔ ἀνταμλὰρ καλοὶ ἄνθρωποι, ايو آدمدن εὔ ἀνταμιτὰν παρὰ καλοῦ ἀνθρώπου, يرامز آدملر ايله γιαραμὰζ ἀνταμλὰρ ἰλὲ μὲ κακοὺς ἀνθρώπους, كوزل آتم γγϋζὲλ ἀτὴμ ὁ ὡραῖός μου ἵππος κτ.

Ὅτε δὲ τὸ οὐσιαστικὸν εἶναι ἀραβικὴ ἢ περσικὴ λέξις, τότε τὸ ἐπίθετον, εἴτε ἀραβικὴ, εἴτε περσικὴ, εἴτε τουρκικὴ λέξις εἶναι, οἱ Τοῦρκοι ἤτοι προτάττουσι κατὰ τὴν συνήθειάν των πρὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἢ ἐπιτάσσουσι μετ' αὐτὸ ἐννοοῦντες ἐν τέλει τοῦ οὐσιαστικοῦ τὸ ῑ, τὸ ὁποῖον προφέρουσι πολλὰ βραχέως, οἷον عظيم كتاب ἀζὴμ (1) κιτὰμπ μέγα βιβλίον, ἢ كتاب عظيم κιτάμπῑ ἀζὴμ βιβλίον μέγα· تيز شمشير (2) τὴζ σϊμσῒρ κοπτερὸν ξίφος, ἢ شمشير تيز σϊμσίρῑ τὴζ ξίφος κοπτερόν· سيف تيز (3) σεΐφῑ τὴζ ξίφος κοπτερόν. Ὅτε δὲ τὸ ἀραβικὸν ἢ περσικὸν οὐσιαστικὸν λήγει εἰς φωνῆεν, τὰ μὲν εἰς ا ἢ و λήγοντα λαμβάνουσιν ἐν τέλει τὸ ي ῑ, τὰ δὲ εἰς ي ἢ ه λήγοντα λαμβάνουσι μόνον τὸ σημεῖον ء ῑ, οἷον پارسا παρσᾶ μοναχὸς, پارساي آكاه (4) παρσάϊ ἀγγιὰχ μοναχὸς εἰδήμων· ايلچي ἰλτζὶ πρέσβυς, ايلچي ء مزبور (5) ἰτζΐῑ μεζμποὺρ ὁ ῥηθεὶς πρέσβυς· ثمره σεμερὲ καρπὸς, ثمره ء شيرين (6) σεμερέῑ σϊρὶν καρπὸς γλυκὸς, ἢ شيرين ثمره σϊρὶν σεμερὲ γλυκὸς καρπός. Αἱ δὲ πτωτικαὶ καταλήξεις, ϗ αἱ κυρίως προθέσεις, ϗ αἱ καταλήξεις τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, ϗ ὅτε τὸ οὐσιαστικὸν προτάττεται τοῦ ἐπιθέτου κατὰ τὸν Περσικὸν τρόπον, προσάπτονται ὁμοίως ἐν τέλει τῆς ἑπομένης λέξεως, ἤτοι τοῦ ἐπιθέτου, οἷον كتاب عظيمك κιτάμπῑ ἀζημὴν βιβλίου μεγάλου, كتاب عظيمدن κιτάμπῑ ἀζημντεν ἐκ βιβλίου μεγάλου, κτ.

Αἱ μετοχαὶ, ἀντωνυμίαι ϗ τὰ ἀριθμητικὰ συντάσσονται παρὰ Τούρκοις ὡς ϗ τὰ λοιπὰ ἐπίθετα, δηλ. προτάσσονται τῶν οὐσιαστικῶν.

Τελευταῖον, ὅτε ϗ τὰ δύο ὀνόματα, τὸ οὐσιαστικὸν ϗ ἐπίθετον, εἶναι ἀραβικὰ, ἐμποροῦσι νὰ συμφωνήσωσιν ὁμοιογενῶς κατὰ τὸν ἀραβικὸν τρόπον, π. χ. مدينه ء منوره μεντινέϊ μουνεββερὲ πόλις πεφωτισμένη (οὕτως ὀνομάζουσι τὴν Μεδίνην, ὅπου κεῖται ὁ τάφος τοῦ Μωάμεθ), محبت خالصه μουχαμπέτῑ χαλισᾶ ἀγάπη εἰλικρινής. Ἔτι δὲ ἐμπορεῖ νὰ προταχθῇ πληθυντικὸν ἀραβικὸν οὐσιαστικὸν ἐπὶ ἀψύχων πρὸ ἀραβικοῦ θηλυκοῦ ἐπιθέτου κατὰ τὸν ἀραβικὸν κανόνα, οἷον اوصاف جميله ἐυσάφῑ δζεμιλὲ προτερήματα ἐξαίρετα, καλὰ, ὅπου τὰ δζεμιλὲ εἶναι θηλυκὸν ἐπίθετον συμφωνοῦν μὲ τὸ προηγούμενον πληθυντικόν. Τοῦτον τὸν τρόπον μεταχειρίζονται οἱ Τοῦρκοι τὰ ἀραβικὰ ὀνόματα ὅταν προτάττωσι τὸ οὐσιαστικὸν τοῦ ἐπιθέτου. Ὅταν

---

(1) Καὶ αἱ δύο λέξεις ἀραβικαί. (2) Περσικαὶ λέξεις. (3) ἀραβικο-περσικαὶ λέξεις. (4) Καὶ αἱ δύο λέξεις περσικαί. (5) Περσικο-ἀραβικαὶ λέξεις. (6) Ἀραβικο-περσικαὶ λέξεις.

ὅμως προτάττωσι τὸ ἐπίθετον τοῦ οὐσιαστικοῦ κατὰ τὸν Τουρκικὸν τρόπον, τότε τὸ ἀραβικὸν ἐπίθετον μένει σχεδὸν πάντοτε ἀρσενικὸν, καὶ ὅτε τὸ ἐπίθετον εἶναι μετοχὴ παθητικὴ, τότε πολλάκις προσθέττουσι καὶ τὴν μετοχὴν اولان ὀλὰν ὢν, οὖσα, ὂν, οἷον خالص محبّت χαλὴς μουχαμπὲτ εἰλικρινὴς ἀγάπη, منوّر اولان مدينه μουνεββὲρ ὀλὰν μεντινὲ ἡ πεφωτισμένη Μεδίνη, ὅπου τὸ خالص χαλὴς καὶ منوّر μουνεββὲρ εἶναι ἀρσενικὰ, μ᾽ ὅλον ὅτι τὰ ἑπόμενα οὐσιαστικὰ εἶναι θηλυκά.

## §. 2. Συμφωνία οὐσιαστικοῦ μετὰ οὐσιαστικοῦ.

Ὅτε ὑπάρχουσι δύο οὐσιαστικὰ, ἐξ ὧν τὸ ἓν εἶναι γενικὴ κτητικὴ, τότε αὕτη μὲν προηγεῖται πάντοτε παρὰ Τούρκοις, τὸ δὲ ἕτερον οὐσιαστικὸν λαμβάνει τὴν κατάληξιν τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας γ΄. προσώπου ي ὴ ἢ سي σὴ, οἷον اغانك اتي ἀγανὴν ἀτ-ὴ τοῦ κυρίου ὁ ἵππος, انطونك اوغلي ἀντουνοὺν ὀγλοῦ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντωνίου. Ὅταν ὅμως ἡ γενικὴ κτητικὴ ἔχῃ ἄλλην γενικὴν κτητικὴν, τότε εἰς τὴν πρώτην γενικὴν τίθεται προσέτι ἡ κτητικὴ κατάληξις, οἷον بوغاز حصارلري ἢ حصارلرينك دزدارلري μπογὰζ χισαρλαρὴ, ἢ χισαρλαρηνὴν ντιζνταρλαρὴ οἱ φρούραρχοι τῶν φρουρίων τοῦ Βοσπόρου, δηλ. τῶν Δαρδανελλίων.

Ὅταν εἰς τὰ κύρια ὀνόματα τῶν ἀνθρώπων, ἐπαρχιῶν, πόλεων, νησῶν, ποταμῶν κτ. προσάπτονται τὰ προσηγορικὰ αὐτῶν ὀνόματα, τότε τὸ κύριον ὄνομα τίθεται εἰς γενικὴν ἀόριστον, δηλ. εἰς ὀνομαστικὴν, οἷον بج شهري μπὲτζ σεχρὶ ἡ πόλις Βιέννα, بلغار ولايتي μπολγὰρ βιλαετὶ ἡ Βουλγαρία, مالطه اطاسي μαλτὰ ἀτασὴ ἡ νῆσος Μάλτα, مريم انا كليساسي μαριὰμ ἀνὰ κιλισασὴ ἡ ἐκκλησία τῆς Θεομήτορος Μαρίας, طونا ارمغي τουνᾶ ἰρμαγὴ ὁ ποταμὸς Δούναβις, κτ. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐπὶ ἄλλων προσηγορικῶν ὀνομάτων, ὅτε ἡμεῖς βάλλομεν τὸ ἀόριστον ἄρθρον εἷς, ἢ τὸ ὡρισμένον ὁ, ἡ, τὸ, ἀντὶ τοῦ ἀορίστου, οἷον شاه اوغلي σᾶχ ὀγλοῦ σημαίνει ἑνὸς Βασιλέως υἱὸς, ἢ Βασιλόπουλον, τὸ δὲ شاهك اوغلي σαχὴν ὀγλοῦ σημαίνει τοῦ βασιλέως ὁ υἱὸς, τοῦ γνωστοῦ δηλαδή. Ὁμοίως اغا اتي ἀγὰ ἀτὴ σημαίνει ἑνὸς κυρίου ὁ ἵππος· τὸ δὲ اغانك اتي ἀγανὴν ἀτὴ σημαίνει τοῦ κυρίου ὁ ἵππος, τοῦ γνωστοῦ δηλ. Ὁμοίως دكز جنكي ντενὶζ δζενκὶ σημαίνει ἀορίστως θαλάσσης μάχη, ναυμαχία, κτ.

Ὅτε ὅμως ἀμφότερα τὰ οὐσιαστικὰ εἶναι ἀραβικὰ ἢ περσικὰ, τότε ἤτοι μεταχειρίζονται αὐτὰ κατὰ τὸν ἐδικόν των κανόνα ὡς ἀνωτέρω, ἢ παρατηροῦσι τὸν Περσικὸν κανόνα, δηλ. προτάττοντες ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον αὐτοὶ ἀλλέως βάλλουσι κατόπιν τῆς γενικῆς, καὶ προσάπτοντες εἰς αὐτὸ, ὡς ἀνωτέρω ἐπὶ τῆς συμφωνίας τοῦ οὐσιαστικοῦ μετὰ τοῦ ἐπιθέτου, τὸ ي ἢ ـِ ἡγουμένου φωνήεντος, ἢ ἐννοοῦντες τὸ ἴ, ἡγουμένου συμφώνου, οἷον τὸ, ἡ λύτρωσις τοῦ Μωάμεθ, ἢ ἐκφράζουσι

κατὰ τὸν Τουρκικὸν κανόνα, προτάττοντες τὴν γενικὴν, καὶ προσαρτῶντες ἐν τέλει τοῦ οὐσιαστικοῦ τὴν κτητικὴν κατάληξιν γ΄. προσώπου, καὶ λέγουσι محمدك اطلاقي μουχαμμεντὶν ἰτλακή, ἢ λέγουσι κατὰ τὸν Περσικὸν τρόπον اطلاق محمد ἰτλάκι μουχαμμέντ.

Αἱ δὲ πτωτικαὶ καταλήξεις καὶ αἱ προθέσεις προστίθενται πάντοτε εἰς τὴν τελευταίαν λέξιν, καὶ ὅτε δὲν ἁρμόζουν εἰς αὐτὴν, π. χ. ἐν τῷ خلوص قلب ايله سورم χουλούσι κάλμπ ἰλὲ σεβέριμ ἀγαπῶ μὲ εἰλικρίνειαν ψυχῆς, ἡ πρόθεσις ايله ἰλὲ μὲ δὲν ἁρμόζει εἰς τὴν γενικὴν قلب κάλμπ ψυχὴ, ἀλλ᾽ εἰς τὸ خلوص χουλούσ εἰλικρίνεια, τὸ ὁποῖον ἐπροτάχθη τῆς γενικῆς κατὰ τὸν περσικὸν τρόπον. Ὁμοίως ἐν τῷ احياء علوم الدّينده ἰχγιάϊ ου-λέμ-ιντ-ντιννντὲ ἐν τῇ ἀναγεννήσει τῶν ἐπιστημῶν τῆς πίστεως, ἡ ده ντὲ ἐν πρόθεσις δὲν ἀνήκει εἰς τὴν ἀραβικὴν ἔναρθρον σύνθετον γενικὴν κτητικὴν علوم الدّين ουλέμ-ιντ-ντὶν τῶν ἐπιστημῶν τῆς πίστεως, ἀλλ᾽ εἰς τὸ, احيا ἰχγιὰ ἀναγέννησις, τὸ ὁποῖον ἐπροτάχθη τῆς κτητικῆς κατὰ τὸν Περσικὸν τρόπον. Καὶ τοῦτο, τὸ νὰ βάλλωνται δηλαδὴ αἱ πτωτικαὶ καταλήξεις καὶ αἱ κυρίως προθέσεις πάντοτε εἰς τὸ τέλος τῆς τελευταίας λέξεως, συμβαίνει ὄχι μόνον εἰς τὴν συμφωνίαν τοῦ ἐπιθέτου μεθ᾽ ἑνὸς οὐσιαστικοῦ, ἢ τοῦ οὐσιαστικοῦ μετὰ μιᾶς γενικῆς κτητικῆς, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἦναι πολλὰ ἐπίθετα συμπλεκόμενα διὰ συνδέσμου, καὶ πολλαὶ γενικαὶ κτητικαὶ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὅτε συμπίπτει φράσις τις ἀραβικὴ ὡς παρένθεσις, ἢ σύνθετον ὄνομα, ἢ ἐπίθετον ὄνομα ἔχον μεθ᾽ ἑαυτὸ ἀραβικὴν πρόθεσιν, π. χ. كوجوك وبيوك ادملرده κουτ-ζοὺκ βὲ μπουγιοὺκ ἀνταμλαρδὰ μικροῖς τε καὶ μεγάλοις ἀνθρώποις, شاه عالم پناهه σάχ ἀ-λὲμ πεναχ-ᾶ τῷ βασιλεῖ, ἀσύλῳ τοῦ κόσμου, ὅπου ἡ χαρακτηριστικὴ κατάληξις τῆς δοτικῆς τίθεται ἐν τέλει τοῦ συνθέτου περσικοῦ ὀνόματος عالم پناه ἀλὲμ πενὰχ ἄσυλον τοῦ κόσμου· ايلچيه مومى اليهه ديدم كه ἰλτζίϊ μουμᾶ ἰλεΐχ-ὲ ντεντὶμ κὶ, τῷ ῥηθέντι πρέσβει εἶπον ὅτι..., ὅπου ἡ χαρακτηριστικὴ κατάληξις τῆς δοτικῆς εὑρίσκεται ἐν τέλει τῆς ἀραβικῆς προθετοπτώτου ἀντωνυμίας اليه ἰλεΐχ εἰς αὐτόν· حضرت يوسف عليه السلامه برادرلري مكر ايتديلر χαζρέτι γιουσούφ (ἀλεΐχ-ισ-σελιαμὲ) μπιραντερλερὶ μεκὲρ ἰττιλὲρ Ἰωσὴφ τῷ δικαίῳ (εἰρήνη ἐπ᾽ αὐτῷ) ἔκαμον οἱ ἀδελφοί του σκευωρίας καὶ δόλους, ὅπου ἡ χαρακτηριστικὴ κατάληξις τῆς δοτικῆς ἐτέθη εἰς τὸ سلام εἰρήνη, τὸ ὁποῖον εἶναι ὡς παρένθεσις ἐνταῦθα μὴ ἀνήκουσα εἰς τὴν περίοδον.

Σημείωσαι δὲ, ὅτι καθὼς ἡμεῖς ἔχομεν πολλὰ σύνθετα ἐπίθετα ἐκ δύο οὐσιαστικῶν ὡς ἀγγελοπρόσωπος, ἢ ἐξ ἐπιθέτου καὶ οὐσιαστικοῦ ὡς κακότροπος, χρυσοήθεις, ἢ ἐξ οὐσιαστικοῦ καὶ μετοχῆς, ὡς κακολέγων κτ., οὕτως ἔχουσι καὶ οἱ Τοῦρκοι τοιαῦτα δανειζόμενοι ἀπὸ τοὺς Πέρσας, τὰ ὁποῖα, ἂν καὶ γράφονται χωριστὰ τὸ ἓν ἀπὸ τοῦ ἄλλου, ὅμως λογίζονται ὡς ἓν σύνθετον ὄνο-

μα, δὶ ὃ ϗ δὲν λαμβάνουσι τὸ βραχὺ ἴ, περὶ τοῦ ὁποίου ἐῤῥέθη ἀνωτέρω, οἷον ملك رفعت οὐρανομήκης ἀναγινώσκεται φελεκ-ριφάτ ϗ οὐχὶ φελέκῑ ριφάτ. Καὶ τοιαῦτα σύνθετα ἐπίθετα ἐκ δύο οὐσιαστικῶν, ἢ ἐξ ἐπιθέτου ϗ οὐσιαστικοῦ, ϗ μάλιστα ἐξ οὐσιαστικοῦ ϗ μετοχῆς, ἔχουσιν οἱ Πέρσαι ἄπειρα εἰς τρόπον ὥστε κατὰ τοῦτο τὸ εἶδος τῆς συνθέσεως ὑπερτεροῦσι τοὺς Ἕλληνας ϗ Γερμανούς· ἔσωσαν δὲ μερικὰ παραδείγματα τὰ ἐφεξῆς, يوسف جمال γιουσέφ-δζεμάλ ἰωσηφοπρόσωπος, δηλ. ὡραῖος ὡς ὁ Ἰωσήφ, ملك منظر μελεκ-μανζὰρ ἀγγελοπρόσωπος, خوب روي χέμπ-ρουῒ ὡραίου προσώπου, εὐειδής, خوش خوي χὸσ-χοῦϊ καλοῦ ἤθους, χρηστοήθης, خير خواه χαϊρ-χᾶ καλοθελητὴς (ἐκ τῆς μετοχῆς خواه χᾶ θέλων), جهان افرين δζιχάν-ἀφερῖν κοσμοπλάστης ἐκ τῆς μετοχῆς افرين ἀφερὶν πλάττων, نيك فعال νικ-φιὰλ καλῶν πράξεων, χρηστός, عزت مآب ἰζζετ-μεὰμπ μεγαλοπρεπείας τὸ σκεῦος, μεγαλοπρεπέστατος, ἐνδοξότατος, بيك زاده μπεῒ-ζαντὲ- αὐθεντόπουλον, ἤτοι γεννηθεὶς ἐξ ἡγεμόνος, ἐκ τῆς μετοχῆς زاده ζαντὲ γεννηθείς, κτ.

Ὅτε πρόσκειται ἡ ποσότης τινὸς πράγματος μὲ ἀριθμὸν, τότε ἡ γενικὴ δὲν προτάττεται, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ οὐσιαστικὸν, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ εἶναι γενικὴ, ὑποτάσσεται ἐν ὀνομαστικῇ πτώσει, καθὼς ἡμεῖς κοινῶς λέγομεν, π. χ. δύο ποτήρια οἶνου δὲν λέγουσι, شرابك ايكي قدح σ̈ιαραμπὴν ἰκὶ καντὲχ, ἀλλὰ ايكي شراب قدح ἰκὶ σ̈ιαρὰμπ καντέχ. اون كيله بغداي ὂν κιλὲ μπογνταΐ δέκα μέτρα σιτάρι. Καὶ ὅτε ἀριθμοῦσι, προστέττουσιν ἐν ταῖς τοιαύταις περιστάσεσιν ἐπὶ μὲν ἀνθρώπων τὸ كشي κισὶ, ἢ συνηθέστερον, τὸ نفر νεφὲρ πρόσωπον, ἐπὶ δὲ τῶν ζώων τὸ باش μπὰσ̈ ἢ رأس ρεὲς κεφαλὴ, ἐπὶ δὲ ὅπλων τὴν λέξιν قبضة καμπζᾶ λαβὴ, ἐπὶ δὲ μεγαλητέρων πραγμάτων, ἔτι δὲ ϗ ἀγρῶν τὸ پاره παρὲ, ἢ قطعة κιτᾶ κομμάτι, καὶ ἐπὶ μικροτέρων τὸ دانه ντανὲ, τανὲ κόκκος, σπυρὶ, καὶ ἐπὶ ὁμοιομερῶν τὸ عدد ἀντὲντ ἀριθμὸς, οἷον اوج نفر ينكچري ὔτζ νεφὲρ γενιτζερὶ τρεῖς Γενιτσάροι, اللي باش ἢ رأس قيون ἐλλὶ μπάσ̈, ἢ ρεὲσ κοϊοὺν πενῆντα κεφάλια πρόβατα, δηλ. 50 πρόβατα, ايكرمي پاره ἢ قطعة قاليون ἰγιρμὶ παρὲ, ἢ κιτᾶ καλϊιὸν 20 κομμάτια γαλιόνια, δηλ. εἴκοσι γαλιόνια, اوج قبضة قلج ὔτζ καμπζᾶ κηλὴδζ τρεῖς λαβαὶ ξίφων, δηλ. τρία σπαθιά, يوز عدد سيم غروش γιοὺζ ἀντὲντ σὴμ γρούσ̈ ἑκατὸν τὸν ἀριθμὸν, δηλ. 100 ἀσημένια γρόσσια, κτ., ὅπου σημείωσαι, ὅτι οἱ ἀριθμοὶ ἀπαιτοῦσιν ὄνομα ϗ ῥῆμα ἑνικὰ, ϗ σπανιώτατα πληθυντικὰ, ϗ ὡς ἐπίθετα προτάσσονται πάντοτε τῶν οὐσιαστικῶν, πλὴν εἰμὴ εἰς τοὺς καταλόγους τῶν ἐξόδων.

Ὅτε θέλουσι νὰ ἐκφράσωσιν οἱ Τοῦρκοι τὰ μετουσιαστικὰ, ὅσα σημαίνουσιν ὕλην, ἐξ ἧς γίνεταί τι, μεταχειρίζονται τὸ ὑλικὸν οὐσιαστικὸν εἰς ὀνομαστικὴν, ὡς σύνθετον τρόπον τινὰ, καθὼς καὶ ἡμεῖς πολλάκις κοινῶς λέγομεν, οἷον كموش γγοὺμοὺσ̈ ἄσημι, كموش قاشق

γγϋμϋσ̈ κασ̈ὴκ ἀσημο-χϋλιαρον, ἀσημένιον χυλιάρι. Ὁμοίως دمر ντεμὶρ σίδηρον, دمر قپو ντεμὶρ καπϋ σιδηρᾶ πύλη, σιδηρόπορτα, آرپه صو ἀρπὰ σϋ κριθαρόνερον, ζῦθος, بال صو μπὰλ σϋ ὑδρόμελι. Ταῦτα δὲ ἐμποροῦσι νὰ ἐκφρασθῶσι καὶ δι' ἀφαιρετικῆς πτώσεως, οἷον کموشدن قاشق γγϋμϋσ̈ντὲν κασ̈ὴκ, آرپهدن صو ἀρπαντὰν σϋ, κτ. ἐξ ἀργύρου κοχλιάριον, ἐκ κριθῆς νερὸν, κτ., ἢ, ὅπερ σπάνιον, καὶ ἐπιθετικῶς προσθέσει τῆς لو λη, οἷον کموشلو قاشق γγϋμϋσ̈λϋ κασ̈ὴκ ἀσημένιον χυλιάρι.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

### Περὶ συντάξεως τῶν συγκριτικῶν, καὶ τῶν δοτικῇ ἢ αἰτιατικῇ συντασσομένων ἐπιθέτων.

Ὁ χυδαῖος ὄχλος ἐκφράζει τὴν γενικὴν συγκριτικὴν, ἢ τὴν παρὰ πρόθεσιν διὰ τοῦ نکي ἢ نکه νὲ κὶ, οἷον بر ار بيك در نکه ايكي عورت μπὶρ ἒρ γὲκ ντὶρ νὲ κὶ ἰκὶ ἄβρὲτ ἕνας ἄνδρας εἶναι προτιμώτερος παρὰ δύο γυναῖκας, ἢ δύο γυναικῶν, دخي چوق بلورم نکه اوّل νταχὰ τζιὸκ μπιλίριμ νὲ κὶ ἐββὲλ περισσότερον ἐξεύρω παρὰ πρότερον, ὅπου, καθὼς βλέπεις, τὸ ἐδικόν μας παρὰ ἐκφράζουσι διὰ τοῦ نکه νὲ κὶ, πλὴν σὺ φεῦγε τοῦτον τὸν τρόπον, καὶ ἔκφραζε πάντοτε δι' ἀφαιρετικῆς, ἡ ὁποία πάντοτε προτάσσεται τοῦ συγκριτικοῦ, π. χ. ἀντὶ τοῦ α΄. ἀνωτέρω παραδείγματος εἰπὲ, بر ار ايكي عورتدن يكدر μπὶρ ἒρ ἰκὶ ἀβρεττὲν γὲκ ντὶρ, ἀντὶ δὲ τοῦ β΄. εἰπὲ, اوّل بلدوكمدن چوق بلورم ἐββὲλ μπιλντιγιμντὲν τζιὸκ μπιλίριμ. Ὁμοίως علم شكردن طاتلو در ἰλὶμ σ̈εκεριτὲν ταττλὴ ντὶρ ἡ σοφία εἶναι γλυκυτέρα παρὰ τὸ σάκχαρι. Ὅτε δὲ ἐν τῇ συγκρίσει εὑρίσκονται δύο ἀπαρέμφατα, τότε τὸ συγκρινόμενον ἀπαρέμφατον προηγεῖται ὡς ἀνωτέρω ἐν ἀφαιρετικῇ πτώσει μὲ τὸ μόριον ايسه ἰσὲ, ἢ καὶ χωρὶς αὐτοῦ, π. χ. يكلش اوقومقدن ايسه اوقومامق يكدر γιανλὴσ̈ ὀκυμακτὰν ἰσὲ ὀκυμαμὰκ γὲκ ντὶρ καλλίτερον εἶναι νὰ μὴ ἀναγινώσκῃ τις, παρὰ ν' ἀναγινώσκῃ ἐσφαλμένως, اوقومقدن يازمق ايو در ὀκυμακτὰν γιαζμὰκ ἐϊ ντὶρ κάλλιον εἶναι νὰ γράφῃ τις παρὰ ν' ἀναγινώσκῃ.

Οἱ Τοῦρκοι δὲν ἔχουσι κυρίως ἐπίθετα συντασσόμενα μετὰ γενικῆς ἢ δοτικῆς, καθὼς ἡμεῖς, ἀλλ' ἐκφράζουσιν αὐτὰ διὰ μετοχῆς, καὶ μάλισα ἀραβικῆς, καὶ τῆς πτώσεως, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα τῆς μετοχῆς, π. χ. صلحجي سوجي ἢ سون συλχὴ σεβιδζὶ, ἢ σεβὲν ἐπιθυμῶν τῆς εἰρήνης, εἰρηνικὸς, خير استيجي χαΐρ ἰσεϊδζὶ, ἢ خير صانيجي χαΐρ σανηδζὴ ἐπιθυμῶν τοῦ καλοῦ, εὔνους. Καὶ αἱ μὲν ἀραβικαὶ μετοχαὶ συντασσόμεναι μετὰ δοτικῆς εἶναι σχεδὸν αὗται, طالب ταλὴμπ καὶ راغب ῥαγὴμπ ἐπιθυμῶν, ὀρεγόμενος, مشتاق μϋσα-

χάκκ ἄξιος, قادر καντὴρ δυνατὸς, ἱκανός τινος πράγματος (ἀνθ' ὃ λέγεται κ̇ كافي κιαφὴ), لايق λαὴκ προσήκων, ἁρμόδιος, موافق μϋβαφὶκ ἁρμόδιος, προσφυὴς, قابل καμπὶλ ἄξιος, ἐπιτήδειος τινὶ πράγματι. مناسب μϋνασὶμπ ἀνάλογος, πρέπων, واقف βαφὴκ εἰδήμων, ἔμπειρος, عاجز ἀδζὴζ (ἐναντ. τῷ قادر καντὴρ) ἀνίκανος τινὸς πράγματος, حاضر χαζὴρ ἕτοιμος εἴς τι, محتاج μυχτὰδζ ἐνδεὴς, ἄπορος, ὁ ἔχων χρείαν τινὸς πράγματος, شامل σϋαμὴλ περιέχων, περιεκτικὸς, مضادف μυσαντὴφ ἀπαντῶν, ἀντιβατικὸς, مبتلا μϋπτελᾶ ὑποκείμενος, ἐπιῤῥεπὴς εἴς τι, ملاصق μυλασὰκ, ἢ متصل μετασσὴλ προσεχὴς, συνεχὴς τινὶ πράγματι, عام ἂμ κοινὸς, مخصوص μαχσὺσ ἴδιος, نافع ναφὴ ἢ مفيد μϋφὶντ ὠφέλιμος, χρήσιμος, حريص χαρὴς ἐπιθυμητικὸς, πλεονέκτης τινὸς πράγματος, κ̇ ἄλλα τινὰ. ὅπϋ ἀνήκει κ̇ τὸ Τϋρκικὸν بكزر μπενζὲρ ὅμοιος, τὸ ὁποῖον εἶναι μετοχὴ τῦ ῥήματος بكزمك μπενζεμὲκ ὅμοιον εἶναι. ὁμοιάζειν. Πολλὰ ὀλίγα συντάσσονται μὲ ἄλλην πτῶσιν, ἀραβικά τε κ̇ Τϋρκικὰ, π. χ. اندن غافل ἀνντὰν γαφὴλ ἀπρονόητος τινὸς πράγματος, μὴ φυλαττόμενος ἀπ' αὐτὸ, اندن راضي ἀνντὰν ῥαζὴ εὐχαριστημένος τϋτϋ, مستغني μυσαγνὴ ἀρεσκόμενος, ἐφησυχάζων τινὶ πράγματι, ὡς لباسلردن مستغني λιμπασλαριτὰν μυσαγνὴ ἐπαρεσκόμενος εἰς τὰ ἱμάτια, عسكردن قچيجي ἀσκερντὲν κατζηὴν φυγὰς ἀπὸ τῦ στρατεύματος, λειποτάκτης. Τὸ δὲ مشعر μυσὴρ σημαίνων, δηλῶν συντάσσεται αἰτιατικῇ, κ̇ ὕτω καθεξῆς περί τινων ἄλλων. Ἔνια ἐπίθετα συντάσσονται μὲ τὴν πρόθεσιν ايله ἰλὲ μετὰ, ὡς طولو ντολῦ καὶ مملو μεμλῦ πλήρης, γεμάτος, κτ.

Σημείωσαι ἐν παρόδῳ, ὅτι ἡ γενικὴ παρὰ τοῖς Ἄραψι δὲν διαφέρει κατὰ τὴν γραφὴν ἀπὸ τὴν ὀνομαστικὴν, πλὴν, εἰ μὲν εἶναι ἔναρθρος, προφέρεται ἐν τέλει ὡς ι, εἰδὲ ἄναρθρος ὡς εν, π. χ. علم ἴλμ σοφία γεν. علم ἴλμ-εν σοφίας, κ̇ μετὰ τῦ ἄρθρϋ العلم ἀλ-ἴλμι τῆς σοφίας. Οἱ ὖν ἄραβες συντάσσϋσι τὰ ἀνωτέρω ἀραβικὰ ἐπίθετα πάντοτε σχεδὸν μετὰ γενικῆς κατόπιν, τὸ ὁποῖον μιμῦνται κ̇ οἱ Τῦρκοι, πλὴν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀφαιρῦσι τὴν ἐννοϋμένην κατάληξιν τῆς γενικῆς, π. χ. ἐπιθυμῶν ἢ ἐπιθυμητὴς τῆς σοφίας, οἱ Τῦρκοι ἐκφράζϋσιν ἤτοι μετὰ δοτικῆς προτασσομένης, οἷον علمه طالب ἰλμὲ ταλὴμπ, ἢ, ὡς οἱ Ἄραβες, μετὰ γενικῆς ὑποτασσομένης, οἷον طالب علم ταλήμπῖ ἴλμ. Ὁμοίως دولته لايق ντεβλετὲ λαὴκ, ἢ لايق دولت λαήκῖ ντεβλὲτ ἁρμόδιος τῇ ἀξίᾳ, τῇ βασιλείᾳ, ἤτοι ἄξιος.

# ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

## Περὶ συντάξεως τῶν ῥημάτων.

Περὶ χρήσεως τῶν χρόνων τῆς ὁριστικῆς, προσακτικῆς, εὐκτικῆς ϗ ὑποτακτικῆς ἐγκλίσεως ἱκανὰ ἐῤῥέθησαν ἐν τῇ συζυγίᾳ τῶν ῥημάτων, δι᾽ ὃ ϗ τὰ πλεῖςα ἀποσιωπῶνται ἐνταῦθα.

### §. 1. Περὶ χρήσεως τῶν τεσσάρων ἐγκλίσεων.

Ἀντὶ τȢ ἐνεςῶτος εἶναι ἐν χρήσει ϗ ὁ παρακείμενος εἰς μερικὰ ῥήματα, ὡς انلادكي ἀνλαντήν-μη ἐκατάλαβες; ἀντὶ καταλαμβάνεις; كوردكي γγϋρντΰν-μϋ εἶδες; ἀντὶ βλέπεις; καθὼς ϗ ἡμεῖς ἀπαραλλάκτως. Ὁ ΣȢλτάνος μεταχειρίζεται ὁμοίως εἰς τὰ διπλώματα κτ. τὸν παρακείμενον ἀντὶ τȢ ἐνεςῶτος, οἷον بيوردم كه μπȢϊȢρντȢμ κὴ... ἐπρόσαξα νὰ... ἀντὶ προσάζομεν νὰ... Ἐνίοτε μεταχειρίζονται οἱ ΤȢ̃ρκοι ϗ τὸν ἐνεςῶτα ἀντὶ τȢ̃ παρῳχημένȢ ἐπὶ διηγήσεως, ὡς ϗ ἡμεῖς.

Ἡ προσακτικὴ εἶναι ἐν χρήσει πολλάκις ἀντὶ τȢ̃ ἐνεςῶτος τῆς εὐκτικῆς, ὡς ἐν τῇ συζυγίᾳ τῶν ῥημάτων ἐῤῥέθη, ϗ τȢ̃το συμβαίνει μάλιςα μετὰ τὸ ῥῆμα λέγω, ὡς ديدكه كلسون ντὶ κὶ γγελσὶν εἰπὲ νὰ ἔλθῃ.

Ὁ ἐνεςὼς τῆς εὐκτικῆς εἶναι πάλιν ἐν χρήσει ἀντὶ τῆς προσακτικῆς, ὅτε μάλιςα ἡ προςαγὴ ἀποτείνεται πρὸς μεγάλȢς ἀνθρώπȢς, ϗ ὅτε μάλιςα ὁ λόγος σημαίνει εὐχὴν περισσότερον παρὰ προςαγὴν, ὡς الله راضي اوله ἀλλὰχ ῥαζῆ ὀλᾶ ὁ θεὸς εὐδοκήσοι, ὁ θεὸς ἀνταμείψοι, نوله νολᾶ, ἢ نه اوله νὲ ὀλᾶ ὅ,τι εἴη, εἴθε. Ὁ αὐτὸς χρόνος εἶναι ἐν χρήσει ϗ ἀντὶ τȢ̃ ὁριςικȢ̃ μέλλοντος, ὡς ϗ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, οἷον ويره‌يم βιρεΐμ θέλω δώσει, δώσοιμι. Τέλος δὲ σημείωσαι, ὅτι Ȣ̃τος ὁ χρόνος, ϗ ἡ ἀντ᾽ αὐτȢ̃ προσακτικὴ σημαίνȢσιν ἐπ᾽ ἐρωτήσεως ἔξεςιν; εἶναι δυνατὸν; ἔχω τὴν ἄδειαν; τὰ ὁποῖα πολλάκις ἡμεῖς ἐκφράζομεν διὰ μόνȢ τȢ̃ νὰ, οἷον ويره‌يمى βιρεΐμ-μι νὰ δώσω; ἔχω τὴν ἄδειαν νὰ δώσω; ἔξεςι δȢ̃ναι; كيتسونمي γγιτσίν-μι νὰ ὑπάγῃ: δηλ. προσάζεις νὰ ὑπάγῃ; كيده‌يمى γγιντεΐμ-μι νὰ ὑπάγω; Προσέτι ἐσημειώσαμεν ἐν τῇ συζυγίᾳ τῶν ῥημάτων, ὅτι οἱ χρόνοι τῆς εὐκτικῆς πολλάκις εἶναι ἐν χρήσει ἀντὶ τῆς ὑποτακτικῆς, οἷον كله‌يدي γγελέϊ-ντὶ εἴθε ἔλθοι, ἢ ἐὰν ἔλθῃ.

Ἡ ὑποτακτικὴ καθ᾽ ὅλȢς σχεδὸν τȢ̀ς χρόνȢς σημαίνει ἐὰν ἢ ὅταν, ὡς ἐκ τῆς συζυγίας τῶν ῥημάτων φανερὸν, δι᾽ ὃ καὶ ταῦτα τὰ μόρια πολλάκις ἐγκαταλιμπάνονται εὐφραδείας χάριν, π. χ. اكر سورسم ἐγὲρ σεβέρσεμ, ἢ سورسم σεβέρσεμ ἐὰν ἀγαπῶ. Ὁ δεύτερος ὅμως ἐνεςὼς εἶναι ἐν χρήσει συνηθέςερον μὲ ἰδιαίτερα τινὰ ῥήματα, ὡς اولسه كرك ὀλσᾶ γγερὲκ πρέπει νὰ ἦναι, كلسه اولور γγελσὲ ὀλȢ̀ρ δυνατὸν εἶναι νὰ ἔλθῃ, كلسه عجب دكل γγελσὲ ἀδζὲμπ ντεΐλ δὲν εἶναι παράδοξον ἐὰν ἔλθῃ, اولنسه اوله در ὀλȢνσᾶ

ἔβλὰ ντὴρ κάλλιον εἶναι ἐὰν γένῃ, ἢ νὰ γένῃ, آغايه وارسك اولمازمي ἀγαϊὰ βάρσαν, ὀλμάζμη δὲν ἐμπορεῖς νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸν κύριον; ἀντὶ διατὶ δὲν πηγαίνεις εἰς τὸν κύριον; اولسه اولمازمي ὀλσὰ ὀλμάζμη; δὲν ἐμπορεῖ νὰ γένῃ; δηλ. ϗ τί ἐὰν γένῃ;. Μάλιϛα δὲ, ὁ ده ντὰ συμπλεκτικὸς σύνδεσμος μετὰ τέτε τȣ̃ χρόνȣ σημαίνει ϗ ἂν, μακάρι ϗ ἂν, π. χ. اجازت ويرسمده فايده ايتمز ἰζζαζὲτ βερσέμ-ντὰ, φαϊντὰ ἐτμὲζ, ϗ ἂν δώσω ἄδειαν, δὲν ὠφελεῖ.

Οἱ χρόνοι τῆς ὑποτακτικῆς συντάσσονται προσέτι μὲ τὰ ἀορίϛȣ ποσότητος ϗ ποιότητος ἐπιῤῥήματα ϗ ὀνόματα, ὡς ἐν οἰκείῳ τόπῳ ῥηθήσεται. Τὰ δὲ λοιπὰ ἐπιῤῥήματα, ἢ σύνδεσμοι, τὰ ὁποῖα συντάσσονται παρ᾽ ἡμῖν μὲ ὑποτακτικὴν, συντάσσονται παρὰ τοῖς Τȣ́ρκοις μὲ εὐκτικὴν, ϗ σπανιώτατα μὲ ὑποτακτικὴν, ὡς ἐν τῇ συντάξει τῶν μορίων ῥηθήσεται.

§. 2. Περὶ συντάξεως τȣ̃ ά. ἀπαρεμφάτȣ.

Τὸ πρῶτον ἀπαρέμφατον ἐκλαμβάνεται διττῶς, ὡς ἀπαρέμφατον, ἢ ὡς ὄνομα. Ὅτε ἐκλαμβάνεται ὡς ἀπαρέμφατον, συντάσσεται μὲ τὰ ῥήματα ὅσα ἀπαιτȣ̃σιν ἀπαρέμφατον τελικὸν, οἷον كتمك استرم γγιτμὲκ ἰσέριμ βȣ́λομαι ἀπελθεῖν, θέλω νὰ ὑπάγω· ϗ ὅτε τὸ ῥῆμα συντάσσεται δοτικῇ, ἢ ἀφαιρετικῇ, τρέπεται ϗ τὸ ἀπαρέμφατον εἰς δοτικὴν ἢ ἀφαιρετικὴν, οἷον باشلامق μπασλαμὰκ ἄρχεσθαι συντάσσεται παρὰ Τȣ́ρκοις μετὰ δοτικῆς, δι᾽ ὃ ϗ λέγȣσι π. χ. اوقومغه باشلادي ὀκȣμαγὰ μπασλαντὴ ἤρχισε ν᾽ ἀναγινώσκῃ· τὸ δὲ حظي اولمق χαζζὴ ὀλμὰκ ἀρέζειν νὰ... συντάσσεται μετὰ ἀφαιρετικῆς, δι᾽ ὃ καὶ λέγȣσι اسلامبوله كتمكدن حظك وارمي ἰσαμπολὰ γγιτμεκντὲν χαζζὴν βάρμη; σοὶ ἀρέζει νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Κωνϛαντινȣ́πολιν;

Ὅτε δὲ τὸ ἀπαρέμφατον ἐκλαμβάνεται ὡς ὄνομα, τότε εἶναι ἐν χρήσει ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα, δηλ. Ά. τίθεται καθ᾽ ἣν πτῶσιν ἀπαιτεῖ τὸ ἑπόμενον ῥῆμα ἢ ὄνομα, ὁμȣ̃ μὲ τὰς καταλήξεις τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, ἢ ϗ χωρὶς αὐτῶν κατὰ τὴν χρείαν, οἷον كلمم مقرر در γγελμὲμ μȣκαρρὲρ ντὶρ τὸ ἐλεύσεσθαί με εἶναι βέβαιον, δηλ. βέβαιον εἶναι ὅτι θέλω ἔλθῃ, يارين سنك بورايه كلمك اقتضا در γιάρην σενὶν μπȣραϊὰ γγελμὲν ἰκτιζὰ ντὶρ ἀναγκαῖον εἶναι τὸ ἐλθεῖν σε αὔριον ἐδῶ, δηλ. τὸ νὰ ἔλθῃς, قرنداشك تركجه اوقومامه كوجنيور καρηννταςῆν τȣ̈ρκτζὲ ὀκȣμαμὰ γγȣ̈δζενμεϊὸρ δὲν ἀγανακτεῖ ὁ ἀδελφός σȣ εἰς τὸ ἀναγινώσκειν με τȣρκιςὶ, δηλ. ὅτι ἀναγινώσκω, بن سنك قز قرنداشله اولنمكي استرم μπὲν σενὶν κὴζ καρηννταςῆμ ἡλὰ ἐβλενμενὶ ἰσέριμ θέλω τὸ νὰ συζευχθῇς μετὰ τῆς ἀδελφῆς μȣ, بن سنك شو مكتوبي يازمقدن چوق حظ ايتدم μπὲν σενὶν σὸ μεκτȣμπȣ̃ γιαζμακτὰν τζιὸκ χαζζ ἐττὶμ πολὺ ἐχάρην, ὅτι ἔγραψας τȣ̃το τὸ γράμμα, اوقومق زماني دكل ὀκȣμὰκ ζεμανὴ ντεῖλ δὲν εἶναι καιρὸς τοῦ ἀναγινώσκειν, δηλ. ἀναγνώσεως, اوقومغك ἢ اوقومغك فايدسي نه ὀκȣμαγὴν, ἢ ὀκȣμανὴν φαϊντασὴ νέ; ποῖον εἶναι τὸ ὄφελος τȣ̃ ἀ-

ναγινώσκειν, اولادي سبب هلاشي چكمشه τζεκισμεϊὲ σεμπὲμπ ὀλυτῦ ἦτον αἰτία τῦ φιλονεικεῖν, ὅπυ τὸ سبب σεμπὲμπ αἰτία μετὰ τῶν συνωνύμων συντάσσεται ὡς ἐπιτοπλεῖστον μετὰ δοτικῆς, ὅτε τίθεται ἀντὶ τῆς Β΄. ὀνομαστικῆς τῦ ὑπαρκτικῦ ῥήματος, διότι ἄλλεως λέγομεν π. χ. قوغانك سببي بو ايمش καβγανὴν σεμπεμπὶ μπῦ ἰμὶσ τῆς φιλονεικίας ἡ αἰτία ἦτον αὐτη. Β΄. καθὼς ἡ δοτικὴ τῶν ὀνομάτων τίθεται ἐπὶ κινήσεως, σημαίνει δὲ ϗ αἰτίαν, ὕτω ϗ ἐπὶ τῦ ἀπαρεμφάτυ συμβαίνει, οἷον باباكي قورتارمغه كل μπαμπανὴ κυρταρμαγὰ γγὲλ ἐλθὲ εἰς τὸ σῶσαι τὸν πατέρα συ, δηλ. διὰ νὰ σώσῃς, باقمغه μπακμαγὰ διὰ νὰ θεωρήσω, σῃς κτ. Γ΄. συντάσσεται μὲ διαφόρυς προθέσεις, καθὼς ϗ τὰ ὀνόματα, πλὴν ὡς ἐπιτοπλεῖστον χωρὶς τῶν καταλήξεων τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, τὸ δὲ πρόσωπον ϗ ὁ χρόνος τῦ ἀπαρεμφάτυ διαγινώσκονται ἐκ τῆς ἐννοίας. Αἱ δὲ προθέσεις εἶναι αὗται· 1) دن ντὰ, ντὲ ἐν, χρόνον σημαίνυσα, οἷον ليتورجيده خدمت ايتمده اوتده برويه باقمه λιτυργιαϊὰ χιζμὲτ ἐτμεντὲ, ὀτεϊὲ μπεριὲ μπάκμα, ἐν τῷ ὑπηρετεῖν εἰς τὴν λειτυργίαν μὴ κυττάζῃς ἐδῶ ϗ ἐκεῖ. 2) ايله ἰλὲ σὺν, μὲ τὸ νὰ, π. χ. اللهي سومكله جنتي نايل اولورسكز ἀλλαχὴ σεβμέκ-ἰλὲ, δζεννετὲ ναῒλ ὀλύρσυνυζ, μὲ τὸ νὰ ἀγαπᾷς τὸν θεὸν, κληρονομήσεις τὸν παράδεισον. 3) كبي κιμπὶ δίκην, ὡσὰν τὸ νὰ... π. χ. دنياده اوقومق كبي هيچ برشي واري ντϋνιαντὰ ὀκυμὰκ κιμπὶ χὶτζ μπὶρ σὲϊ βάρ μη; ὡσὰν τὸ νὰ σπυδάζῃ τις εἶναι ἄλλο τι πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον; 4) سزين σιζὶν (ἀντὶ سز σὶζ) ἄνευ τῦ, χωρὶς νὰ... π. χ. جنك ايتمكسزين ولايت النورمي δζὲνκ ἐτμὲκ-σιζὶν βιλαὲτ ἀλινὴρ-μη; χωρὶς νὰ πολεμήσῃ τις, κυριεύεται ἐπαρχία; 5) ايچون ἰτζὶν, ἕνεκα, διὰ νὰ... οἷον بن قرنداشمي قورتارمق ايچون بورايه كلدم μπὲν καρηνντασῖμὴ κυρταρμὰκ ἰτζὶν μπυραϊὰ γγελντὶμ, ἐγὼ ἦλθον ἐδῶ ἕνεκα τῦ σῶσαι, διὰ νὰ σώσω τὸν ἀδελφόν μυ· καὶ μὲ κτητικὴν ἀντωνυμίαν, اعلام ايلملري ايچون ἰλὰμ ἐϊλεμελερὶ ἰτζὶν ἕνεκα τῦ σημᾶναι αὐτὺς, δηλ. διὰ νὰ σημάνωσι, μηνύσωσιν· ὁμοίως ϗ μὲ τὴν ايله ἰλὲ σὺν πρόθεσιν, οἷον اولملريله ὀλμαλαρὴ ἠλὰ μὲ τὸ νὰ εἶναι αὐτοί. 6) سبب ايله σεμπὲμπ ἰλὲ ἐξ αἰτίας τῦ... ἕνεκα τῦ... οἷον سن بزي كورمك ايله هديهلري كورمكه كلدك σὲν μπιζὶ γγϋρμὲκ ἰλὲ, χεντιελερὶ γγϋρμεϊὲ γγελντὶν σὺ, ἐξ αἰτίας τῦ ἐπισκέψασθαι ἡμᾶς, ἤλθετε νὰ ἰδῆτε τὰ δῶρα. 7) اوتري ὀτϋρϋ χάριν τῦ... ἐξ αἰτίας τῦ... οἷον قرنداشك قره دكزه صق صق كتمهدن اوتري كيفني بوزدي καρηνντασῖν καρὰ ντενὶζε σὴκ σὴκ γιτμεντὲν ὀτϋρϋ, κεϊφινὶ μποζντὺ, χάριν τῦ ὑπάγειν, ἢ ἐπειδὴ ϗ ὁ ἀδελφός συ ὑπάγει συχνάκις εἰς τὴν μαύρην θάλασσαν, ἔβλαψέ τι τὴν ὑγείαν τυ. 8) ماعدا μααντὰ πλὴν τῦ... παρεκτὸς ὅτι, οἷον سز بو كتابي اوقومهدن ماعدا غيري كتابلر دخي اوقورسكز چوق ايو ايدرسكز σὶζ μπὺ κιταμπὴ ὀκυμαντὰν μααντὰ, γαϊρὶ κιταπλὰρ νταχὰ ὀκύρσανυζ, τζὸκ ἐῒ ἐντέρσινιζ,

σεῖς, παρεκτὸς τοῦ ἀναγνῶσαι τοῦτο τὸ βιβλίον, ἐὰν ἀναγνώσητε ϗ ἄλλα βιβλία, θέλετε πράξει πολλὰ καλά. 9) اوّل ἔββελ, ἢ مقدّم μουκαντντέμ πρὸ τοῦ... πριχοῦ νά... ὡς كشي عاشق اولمادن اوّل صوكي سايمق كرك κισὶ ἀσὴκ ὀλμαντὰν ἔββελ, σονοὺ σαυμὰκ γγερὲκ, ὁ ἄνθρωπος, πρὸ τοῦ συλλαβεῖν ἔρωτα (πριχοῦ νὰ συλλάβῃ ἔρωτα) ὀφείλει νὰ συλλογισθῇ τὸ τέλος. Ἀντὶ δὲ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἀπαντᾷ ἐνίοτε ϗ ἡ ἀρνητικὴ ὁριστικὴ μετοχὴ εἰς ἀφαιρετικὴν πτῶσιν, οἷον ἀντὶ τοῦ ἀνωτέρω اولمادن ὀλμαντὰν ἀπαντᾷ اولمازدن ὀλμαζντὰν, π. χ. بر نسنه خلق و ابدا ايتمزدن اوّل μπὶρ νεσνέϊ χάλκ οὐ ἰπτὰ ἐτμεζντὲν ἔββελ πρὸ τοῦ πλάσαι καὶ παραγαγεῖν τί, δηλ. πριχοῦ νὰ πλάσῃ καὶ δημιουργήσῃ τί. 10) صكره σονρὰ μετά, ὡς سومكدن صكره σεβμεκντὲν σονρὰ μετὰ τὸ ἀγαπᾷν, ἀγαπῆσαι, اخشام اولمادن صكره ἀχσὰμ ὀλμαντὰν σονρὰ μετὰ τὸ καταλαβεῖν τὴν ἑσπέραν, δηλ. ἀφ' οὗ ἔγινεν ἑσπέρα. 11) دكلو — تا τα — ντενλοῦ ὡσανεί, ὡσὰν νά, π. χ. تا اني اولدرمك دكلو τὰ ἀνὴ ὀλντουρμὲκ ντενλοῦ ὡσανεὶ ἐφόνευσαν αὐτόν, ὡσὰν νὰ τὸν ἐφόνευσαν.

Ἡ χρῆσις τούτου τοῦ ἀπαρεμφάτου ὡς ὀνόματος εἶναι πολλὰ συχνὴ εἰς τοὺς Τούρκους, οἱ ὁποῖοι προσαρτῶντες προσέτι ἐν τέλει αὐτοῦ μόριά τινα, ἐκφράζουσι διάφορα σημαινόμενα, ϗ 1) προθέσει τοῦ دين ντήν, ντὶν ἐκφράζουσιν ἐνέργειαν γινομένην πρὸ ἄλλης, οἷον آتمق ἀτμὰκ ῥίπτειν, آتمدين ἀτμαντὴν πρὶν νὰ ῥίψω, ης κτ., سومدين σεβμε-ντὶν πρὶν ν' ἀγαπήσω, σῃς κτ., π. χ. بر نسنه يمدين يومرطه يمك μπὶρ νεσνὲ γεμεντὶν γιουμουρτὰ γεμὲκ πρὶν ἢ φαγεῖν τί, ὠὸν ἐσθίειν, زمينه دوشمدين قاپدي ζεμηνὲ ντουσμεντὶν καπτὴ πρὶν νὰ πέσῃ τὸν ἐπίασε. 2) Μεταβολῇ τοῦ τελικοῦ ق κ εἰς غين, καὶ τοῦ ك κ εἰς كين γὶν ἐκφράζουσι τὴν αἰτίαν τῆς ἑπομένης καταφατικῆς προτάσεως, οἷον باقمغين μπακμαγὴν ἐπειδὴ θεωρῶ, ἐθεώρουν κτ. ἐπὶ παντὸς προσώπου ϗ χρόνου, سومكين σεβμεὶν ἐπειδὴ ἀγαπῶ κτ. ἐπὶ παντὸς προσώπου ϗ χρόνου, π. χ. پس دعالري دركاه حقده قبول اولمغين في الحال روحلري قبض اولدي πές, ντουαλερὶ ντεργγιὰχ χακκντὰ καμποὺλ ὀλμαγὴν, φίλ-χὰλ ῥουχλαρὴ κὰπζ ὀλντοῦ, λοιπὸν ἐπειδὴ εἰσηκούσθησαν αἱ δεήσεις των εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ θεοῦ, παρευθὺς ἀνελήφθησαν τὰ πνεύματά των. 3) Μεταβολῇ τοῦ μὲν مق μὰκ εἰς الدن ἀλντὰν ἡγουμένου συμφώνου, ϗ εἰς يالدن ʼιαλντὰν ἡγουμένου φωνήεντος, τοῦ δὲ مك μὲκ εἰς لدن ἐλντέν, ἡγουμένου συμφώνου, ϗ يلدن ʼιελντέν, ἡγουμένου φωνήεντος, ὅπου πολλάκις προστίθεται ϗ ἡ πρόθεσις برو ἢ بري μπερὶ ἀπό, ἐκφράζουσι τὸ ἡμέτερον ἀφ' οὗ χρόνου, ἢ ἀφ' οὗ, οἷον كلدن بري يازمدم γγελελντὲν μπερὶ γιάζμαντημ ἀφ' οὗ χρόνου, ἢ ἀφ' ὅτου ἦλθον, δὲν ἔγραψα, اتالدن برو ἀταλντὰν μπερὶ ἀφ' οὗ ἔρριψα, ارايالدن برو ἀραϊαλντὰν μπερὶ ἐξ ὅτου ἐζήτησα, سويليلدن σοϊλεϊελντέν, ἢ سويليلدن برو σοϊλεϊελντὲν μπερὶ ἀφ' οὗ ϗ ἐλάλησα. 4) με-

ταβολῇ τῆ مق μὰκ εἰς جق ἠδζὰκ, ἐδζὰκ, καὶ τῆ مك μὲκ εἰς جك ἰδζὶκ, ὄδζὲκ ἐκφράζεσι τὸ ὅταν, οἷον اوقوجه دعا بو اولنجق فارغ نمازدن ναμαζντὰν φαρὴγ ὀληδζὰκ, μπὲ ντεὰ ὀκεϊὰ, ὅταν παύσωσιν αἱ δεήσεις, ἂς ἀναγνώσῃ ταύτην τὴν εὐχὴν, بو كشي بوني كوردجك بلدیکه μπῦ κισὶ μπενὲ γγϋρϋδζὲκ, μπιλντί-κὶ, ὗτος ὁ ἄνθρωπος ἰδὼν, ἢ ὅταν ἴδε τῦτο, ἐνόησεν ὅτι... 5) τροπῇ τῆ مق μὰκ καὶ مك μὲκ εἰς نجه ἠνδζὰ, ἐνδζὰ, ἰνδζὲ, ϋνδζὲ, ἠγεμένε συμφώνε, καὶ εἰς ینجه ἰηνδζὰ, ἰενδζὰ, ἰνδζὲ, ἰϋνδζὲ, ἠγεμένε φωνήεντος, ἐκφράζεσι τὰ ἡμέτερα ἐν ὅσῳ, ἕως ὅ νὰ... ἢ ὅταν, π. χ. سن دوننجه صبر ایدرم σὲν ντϋνϋνδζὲ, σάμπρ ἐντέριμ, θέλω προσμείνῃ, ἐν ὅσῳ νὰ ἐπιςρέψῃς (ἐκ τῆ دونمك ντϋνμὲκ ἐπιςρέφειν). Μετὰ τὴν κατάληξιν نجه προσθέττεσι πολλάκις καὶ τὸ یدك ἰεντὲκ πρὸς περισσοτέραν ἔμφασιν, οἷον سوهجه یدك σεβινδζὲ-ἰεντὲκ ἕως ὅ νὰ ἀγαπήσω κτ.

Τέτοις πρόσθες καὶ τὴν πρόθεσιν اوزره ὕζρὲ ἐπὶ μετὰ τῆ ἀπαρεμφάτε, οἷον سومك اوزره σεϋμὲκ ὕζρὲ ἐπὶ τῷ ἀγαπᾷν, ἐπὶ συμφωνίᾳ τῆ ἀγαπᾷν, ὅπε σημείωσαι, ὅτι αὕτη ἡ πρόθεσις μετὰ τῆ ὑπαρκτικῆ ῥήματος καὶ ἑνὸς ἀπαρεμφάτε σημαίνει ἕτοιμον εἶναι νὰ... οἷον كلمك اوزره در γγελμὲκ ὕζρὲ ντὶρ εἶναι ἕτοιμος νὰ ἔλθῃ, اوقومق اوزره در ὀκεμὰκ ὕζρὲ ντὶρ εἶναι ἕτοιμος ν' ἀναγνώσῃ, κτ.

§. 3. Σύνταξις τῆ Β΄. ἀπαρεμφάτε.

Τῦτο τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι μόνον ἐν χρήσει μὲ μερικὰ ῥήματα, τὰ ὁποῖα τρέπεσι τὴν κυρίαν αὐτῶν σημασίαν, οἷον بلمك μπιλμὲκ ἐμπορεῖν, ἀντὶ τῆς πρωτοτύπε σημασίας γινώσκειν, كورمك γγϋρμὲκ καταγίνομαι, ἐπιχειρῶ νὰ, ἀντὶ τῆ βλέπειν, كلمك γγελμὲκ συνεθίζειν, ἀντὶ τῆ ἔρχεσθαι, یازمق γιαζμὰκ ὀλίγε λείπειν ἀντὶ τῆ γράφειν, π. χ. ایده بلورمیسن ἐντὲ μπιλίρμισιν ἐμπορεῖς νὰ κάμῃς; (πλὴν ἐπὶ ἀρνήσεως δὲν εἶναι ἐν χρήσει, ἐπειδὴ οἱ Τῦρκοι ἔχεσιν ἀδυνάτως ἀρνητικὰ ῥήματα, ὡς ἴδομεν ἐν τῇ συζυγίᾳ τῶν ῥημάτων) دیه كوردي ντιὲ γγϋρντῦ ἐπεχείρησε νὰ εἴπῃ, اوله یازدي ὀλὲ γιαζντὴ ὀλίγε ἔλιπε ν' ἀποθάνῃ, ὅπε πολλάκις προτάττεται, πρὸς περισσοτέραν ἔμφασιν, καὶ τὸ از قالدي ἂζ καλντὴ ὀλίγε ἔλιπε, οἷον از قالدي بني اولدره یازدي ἂζ καλντὴ μπενὶ ὄλντϋρὲ γιαζντὴ, ἢ χωρὶς τῆ ἂζ καλντὴ, οἷον بني اولدره یازدي μπενὶ ὄλντϋρὲ γιαζντὴ, ὀλίγε ἔλιπε νὰ μὲ σκοτώσῃ. Πολλάκις αὕτη ἡ φράσις ἐκφράζεται καὶ διὰ τῆ یقین اولمش كه γιακὴν ὀλμὺσ̃ κὶ σιμὰ ἦτο νὰ, ὡς یقین اولمش كه سزه كلدم γιακὴν ὀλμὺσ̃ κὶ σιζὲ γγελντὶμ σιμὰ ἦτον, ἢ ὀλίγε ἔλιπε νὰ ἔλθω πρὸς ὑσᾶς. Ὁμοίως, اوله كلمك ὀλὰ γγελμὲκ συνεθίζειν νὰ εἶναι, ὅπε ὅμως ἀντὶ τῆ τελικῆ ه γράφεται πολλάκις καὶ ي, οἷον اولي ἀντὶ اوله ὀλᾶ, π. χ. ویره كلمشدر βερὲ γγελμίσ̃-ντὶρ συνεθίζει νὰ δίδῃ ἀντὶ τῆ ویره.

Τῦτο τὸ ἀπαρέμφατον σημαίνει προσέτι, διπλασιαζόμενον, συνέχειαν τῆς ἐνεργείας, οἷον

گوله گوله بایلدم γγελέ γγελέ μπαϊλντήμ ἐκ τοῦ πολλὰ γελᾶν ἐλιγοθύμησα, اوتوره اوتوره اوصاندم ότερᾶ ότερᾶ ὀσαντήμ ἐβαρύνθην καθήμενος, ἀπὸ τὸ πολὺ κάθισμα. Ὅτε δὲ προσεθῇ ἐν τέλει τὸ سیه σιά, σιὲ, τότε σημαίνει κατὰ τὸν τρόπον τοῦ, ὡς یازه سیه γιαζασιὰ κατὰ τὸν τρόπον αὐτοῦ τοῦ γράφειν, دیه سیه ντιγεσιὲ κατὰ τὸν τρόπον αὐτοῦ τοῦ λέγειν, κατὰ τὸ λέγειν του, باقه سیه μπακασιὰ κατὰ τὸν τρόπον αὐτοῦ τοῦ κυττάζειν.

## §. 4. Σύνταξις τῶν μετοχῶν.

1. Ἡ πρώτη ἀπόλυτος μετοχὴ εἰς كن κὲν ἢ ایكن ἰκὲν ἐξηγεῖται παρ' ἡμῖν διὰ μετοχῆς σχεδὸν πάντοτε, οἷον دون استانبوله كیدركن قرنداشمه راست كلدم ντὲν ἰσαμπολᾶ γγιντέρκεν, ἢ γγιντέρ·ικὲν, καρηνντασῆνὰ ῥὰς γγελντίμ, πηγαίνωντας, ἢ ἐν ᾧ ἐπήγαινα χθὲς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀπήντησα τὸν ἀδελφόν σου. Ἐκ τοῦ ایكن ἰκὲν καὶ τῆς ἀναφορικῆς μετοχῆς σχηματίζεται καὶ ἑτέρα μετοχὴ ἀορίστου χρόνου, οἷον سومش ایكن σεβμὶς ἰκὲν ἀγαπήσας, ἐν ᾧ, ἢ ἐπειδὴ ἠγάπησα κτ.

2. Ἡ Β'. ἀπόλυτος μετοχὴ εἰς وب ἐπέχει τὸν τόπον ὅλων τῶν χρόνων τῶν ῥημάτων καταφατικῶν τε καὶ ἀποφατικῶν, ὅλων τῶν ἀπαρεμφάτων καὶ μετοχῶν, καὶ εἶναι πολλὰ ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Τούρκοις, μάλιστα δὲ ἐν τῷ γράφειν, ὅτε ἕπονται δύο, ἢ καὶ περισσότερα ῥήματα, μετοχαὶ, ἢ ἀπαρέμφατα ἔχοντα τὸν συμπλεκτικὸν σύνδεσμον καὶ, ὅπου ὁ σύνδεσμος ἐγκαταλιμπάνεται, καὶ ἡ μὲν τελευταία λέξις ἐκφράζεται μόνον εἰς τὸν ἀνήκοντα χρόνον, ἀριθμὸν κτ. αἱ δὲ λοιπαὶ ἐκφράζονται διὰ ταύτης τῆς μετοχῆς. Ὅθεν διὰ νὰ εὕρῃ τις τὸν ἁρμόδιον χρόνον, πρόσωπον κτ. ταύτης τῆς μετοχῆς, πρέπει νὰ προσέχῃ πάντοτε εἰς τὴν πλησίον λέξιν, εἴτε ῥῆμα, εἴτε ἀπαρέμφατος, εἴτε μετοχὴ εἶναι, π. χ. واروب كلمك βαρὴμπ γγελμὲκ ὑπάγειν καὶ ἔρχεσθαι, ἡ μετοχὴ واروب βαρὴμπ ἐπέχει τόπον ἀπαρεμφάτου, ἐπειδὴ ἡ τελευταία λέξις εἶναι ἀπαρέμφατος, اوقویوب یازارم ὀκουϊὲμπ γιαζάρημ ἀναγινώσκω καὶ γράφω, ὅπου ἡ μετοχὴ اوقویوب ὀκουϊὲμπ ἐπέχει τόπον τοῦ πρώτου προσώπου τοῦ ἐνεστῶτος τῆς ὁριστικῆς ἐγκλίσεως, διότι τοιοῦτον εἶναι ἡ τελευταία λέξις, كیدوب كلمه یی γγιττίμπ γγελμεϊέ·μι; διὰ νὰ ὑπάγῃς καὶ ἔλθῃς; ὅπου ἡ μετοχὴ كیدوب γγιττὶμπ ἐπέχει τόπον δοτικῆς ἀπαρεμφάτου, οἷον εἶναι ἡ τελευταία λέξις كلمه یه γγελμεϊέ. Ὁμοίως, واروب قالدیغك βαρὴμπ καλντηγὴν ἀχμπαμπῆ ἐσαννντηρμὰ μὴ βαρύνῃς τοὺς φίλους, πρὸς احبابی اوصاندرمه τοὺς ὁποίους ὑπάγεις καὶ μένεις, ὅπου ἡ μετοχὴ واروب ἐπέχει τόπον μετοχῆς οἷα ἡ ἀκόλουθος, ὡσανεὶ ἔλεγες واردیغك و قالدیغك βαρντηγὴν βὲ καλντηγὴν, καὶ οὕτω καθεξῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν. Εἰς μερικὰς φράσεις ἀπαντᾷ αὐτὴ ἡ μετοχὴ δίχα τοῦ τελικοῦ γράμματος ب μπὲ, ὅπου πολλάκις καὶ τὸ و τρέπεται εἰς ي, ه ἢ ا, οἷον دیو ντεϊ (ντιοῦ) λέγωντας ἀντὶ دیوب ντειοῦμπ, قونو إني ἐνὶ κονοῦ καταιβαίνωντας καὶ κονεύωντας, δηλ. μὲ ἀνάπαυσιν, ἀντὶ τοῦ

قونوب اينوب ἐνὶμπ κονὲμπ· الي ويرمك ἢ (συνηθέσερον) اليويرمك ἀλήβερμὲκ ἀντὶ τȣ̃ الوب ويرمك ἀλὶμπ βερμὲκ, λαμβάνειν ϗ δίδειν, δηλ. παρέχειν, ἐγχειρίζειν· اورته قوتي ὄρτὲ κουτȣ̃, ἀντὶ اورتوب قويدي ὄρτȣ̈μπ κουτȣ̃ ἐσκέπασε ϗ ἄφησε, ἤτοι, τὸ ἀφῆκε σκεπασμένον· طوره واردي ντȣρᾶ βαρντὴ ἐπῆγε ϗ ἐκάθισε· حاضر اولا دوشدي χαζὴρ ὀλὰ ντȣ̈σ̈τȣ̈ ἔτυχε νὰ εἶναι ἕτοιμος. Αὕτη ἡ μετοχὴ ἐξηγεῖται πολλάκις ϗ διὰ τȣ̃ ὅταν, ἀφ' ȣ̃... οἷον گوروب بلدم γγὄρȣ̈μπ μπιλντὶμ ἰδὼν, ἢ ἀφ' ȣ̃ ἴδον ἐνόησα, كلام سويلمكك وقتي بله كلوب لاقرديه سن عجله ايتمه κελιὰμ σοϊλεμενὶν βακτὴ μπιλὲ γγελὶμπ, λακηρντηϊὰ σὲν ἀδζελὲ ἔτμε ϗ ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρὸς τȣ̃ λαλῆσαί σε, μὴ βιάζεσαι νὰ λαλήσῃς.

3. Ἡ τρίτη ἀπόλυτος μετοχὴ σημαίνει τὸ συχνάκις ποιεῖν τι, ἐπαναλαμβανομένη ἐνίοτε πρὸς περισσοτέραν ἔμφασιν, οἷον ايرلايه رق ايرلايه رق ἰρλαϊαρὰκ ἰρλαϊαρὰκ ψάλλωντας ψάλλωντας συχνὰ, قالقرق دوشرك καλκαρὰκ ντȣ̈σ̈ερὲκ πίπτωντας συχνὰ καὶ συκωνόμενος, قرنداشك كيدرك كيدرك باشدن چقيور καρηνντασὴν γγιντερὲκ γγιντερὲκ μπασ̈τὰν τζηκαϊὸρ ὁ ἀδελφός σȣ, πηγαίνωντας πηγαίνωντας εὐγαίνει ἀπὸ τὸ κεφάλι τȣ, δηλ. κατ' ὀλίγον ὀλίγον γίνεται χειρότερος.

4. Ἡ ὁρισικὴ μετοχὴ σπανίως ἀπαντᾷ ἐν σημασίᾳ μετοχῆς, ϗ μόνον πρὸ τȣ̃ ὑπαρκτικȣ̃ ῥήματος ϗ τῶν παρομοίων, οἷον اسلامبولده تركجه اوقور يازار ادم چوق ἰσαμπολντᾶ τȣ̈ρκτζὲ ὀκȣ̈ρ γιαζὰρ ἀντὰμ τζὸκ, ἐν Κωνσαντινȣπόλει εὑρίσκονται πολλοὶ ἄνθρωποι λαλȣ̃ντες καὶ γράφοντες τȣρκισὶ, δηλ. οἱ ὁποῖοι λαλȣ̃σι καὶ γράφȣσι τȣρκισὶ, اسلامبولده طاليانجه يي ايو بلور ادم بولمزسن ἰσαμπολντὰ ταλιανδζαὴ ἐϊῒ μπιλὶρ ἀντὰμ μπȣλαμαζσηὴ δὲν θέλεις ἐμπορέσει νὰ εὕρῃς ἐν Κωνσαντινȣπόλει ἄνθρωπόν τινα ἐξεύροντα, ἢ ὅσις ἐξεύρει καλῶς τὴν Ἰταλικὴν διάλεκτον.

Αὕτη ἡ μετοχὴ εἶναι ἐν χρήσει ἐνίοτε ϗ μὲ τὸν παρακείμενον τȣ̃ اولمق ὀλμὰκ γίνεσθαι, ϗ τότε σημαίνει πρέπει. οἷον سور اولدم σεβȣ̈ρ ὀλντȣ̈μ ἔπρεπε ν' ἀγαπήσω. Λέγεται δὲ ϗ سور اولوردم σεβȣ̈ρ ὀλȣρντȣ̈μ, ἤθελεν ἀγαπήσω, ἤθελε χρειασθῇ ν' ἀγαπήσω.

5. Ὁ β'. ἐνεσὼς τῆς μετοχῆς εἶναι πολλὰ ἐν χρήσει, ϗ σημαίνει ἀναφορὰν, ὅπȣ ἐννοεῖται ἀπὸ κοινȣ̃ τὸ كي κὶ ὅσις, ϗ μεταφράζεται καθ' ὅλȣς τȣ̀ς χρόνȣς, πρόσωπα ϗ ἀριθμȣ̀ς κατὰ τὴν ἔννοιαν, οἷον كلن بو در γγελὲν μπȣ̃ ντὶρ ȣ̃τος εἶναι ὁ ἐλθὼν, ἀντὶ τȣ̃ بو در كه كلدي μπȣ̀ ντὶρ κὶ γγελντὶ ȣ̃τος εἶναι, ὅσις ἦλθε, سو سني سويني σὲβ σενὶ σεβενὶ ἀγάπα τὸν ἀγαπῶντάσε. Καὶ διὰ ταύτης τῆς μετοχῆς ἐκφράζȣσιν οἱ εὐφραδῶς λαλȣ̃ντες τȣρκισὶ τὸ ἀναφορικὸν كي κὶ ὅσις, π. χ. ἀντὶ τȣ̃ اول اغا كه انك قرنداشي دوستكدر ὂλ ἀγὰ κὶ ἀνὴν καρηνντασὴ ντοσȣ̃ν ντὺρ, ἐκεῖνος ὁ κύριος, τȣ̃ ὁποίȣ ὁ ἀδελφὸς εἶναι φίλος σȣ, εἰπὲ διὰ μετοχῆς ȣ̃τω, قرنداشي دوستك اولان اغا καρηνντασὴ ντοσὸν ὀλὰν ἀγᾶ. Αὐ-

τη ἡ μετοχὴ ἐκλαμβάνεται ἐνίοτε ὀυσιαστικῶς, ϗ τότε λαμβάνει τὰς καταλήξεις τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, οἷον بسليين μπεσλεϊὲν ὁ τρέφων, بسليينم μπεσλεϊενὶμ ὁ τρέφων με, ὁ τροφεύς με.

6. Ο β'. ἐνεςὼς τῆς μετοχῆς εἶναι κυρίως, ὡς ἐῤῥέθη, ῥηματικὸν ὄνομα· πλὴν συντάσσεται μὲ πτῶσιν, οἵαν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμά τε, οἷον صلحي سوجي σελχὺ σεβιδζὶ ἀγαπῶν τὴν εἰρήνην, ἤτοι ἐραςὴς τῆς εἰρήνης.

7. Ο α'. παρωχημένος τῆς μετοχῆς σπανίως ἀπαντᾷ, ϗ εἶναι ἐν χρήσει ὡς ἡ ὁριςικὴ μετοχὴ, σημαίνων χρόνον παρωχημένον, ϗ ἐξηγημένος διὰ τε ἀναφορικε ὅσις, οἷον بر كمسه اتمش وارمي μπὶρ κιμσὲ ἐτμὶς βάρμη; ὑπάρχει τις, ὅσις ἐποίησε τοῦτο; اسلانبولده لاطينجه يي اوقومش ادم بوليم بو ولايته كلمز ايدم ἰςαμπολντᾶ λατηνδζαὴ ὀκεμὲς ἀντὰμ μπελάϊ-ντὴμ, μπε βιλαεττὲ γγελμέζ-ἰντὶμ ἐὰν εὕρισκον ἐν Κωνςαντινεπόλει ἄνθρωπόν τινα, ὅσις ἐσπέδαξεν, ἢ σπεδάξαντα τὴν λατινικὴν διάλεκτον, δὲν ἠρχόμην ἐδῶ. Ἐνίοτε προςίθεται εἰς ταύτην τὴν μετοχὴν τὸ μόριον جه δζὲ, ἢ جه τζὲ, ἢ كبي κιμπὶ, ϗ τότε σημαίνει ὡσὰν νὰ, π. χ. ايتمشجه ἰτμὶς-δζὲ, ἢ ايتمش كبي ἰτμὶς κιμπὶ ὡσὰν νὰ ἔκαμα μες, κτ. Αὕτη ἡ μετοχὴ μὲ τὰς χρόνες τε اولمق ὀλμὰκ γίνεσθαι, ϗ μάλιςα τῆς ὁριςικῆς αὐτε, σημαίνει τὸ καταντᾷν νὰ... ὡς سومش اولدم σεβμὶς ὀλντὲμ κατήντησα ν' ἀγαπήσω (ἤτοι ἠγάπησα, ἐν ᾧ πρότερον δὲν ἠγάπων), سومش اولورم σεβμὶς ὀλέρεμ θέλω καταντήσει ν' ἀγαπήσω, ἤτοι γενήσομαι ἀγαπήσας κτ., π. χ. اونلر بو دنياده اللهه كركي عبادت ايتمليه اللهك امريني اجرا ايتمش اولديلر ὀνλὰρ μπε ντενιαντᾶ ἀλλαχᾶ γγερεγὶ κιμπὶ ἰμπαντὲτ ἐτμελέρ-ιλὲ, ἀλλαχὴν ἐμρινὶ ἰδζρὰ ἐτμὶς ὀλντελὰρ, ἐκεῖνοι, μὲ τὸ νὰ ἐδέλευσαν ἀξίως τὸν θεὸν ἐν τέτῳ τῷ κόσμῳ, ἔκαμον τὴν προςαγήν τε, δηλ. κατήντησαν νὰ ἐκτελέσωσι τὴν προςαγήν τε.

8. Ο β'. παρωχημένος τῆς μετοχῆς ἐκλαμβάνεται διττῶς, ὡς ἀπαρέμφατος, ἢ ὡς μετοχή·

Ὅτε ἐκλαμβάνεται ὡς ἀπαρέμφατος, προσλαμβάνει τὰς καταλήξεις τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, ϗ συντάσσεται μὲ ὅλα τὰ δοξαςικὰ ϗ ἀφηγηματικὰ ῥήματα ϗ ὀνόματα καθ' ἣν αὐτὰ πτῶσιν ἀπαιτεσιν, οἷον ايلچي قالقديغني اشتدكي ἰλτζὶ καλκτηγηνὴ ἰσιττίνμι; ἤκυσες ἀναχωρήσαντα, ἢ ὅτι ἀνεχώρησεν ὁ πρέσβυς; اولدوكي صحيحدر ὀλντέγὶ σαχὴχ ντὴρ βέβαιον εἶναι, ὅτι ἀπέθανε, كلديكنه شبهه يوقدر γγελντιγινὲ σεπχὲ γιόκτερ δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι ἦλθεν, ὅπε βλέπεις ἐν μὲν τῷ α'. παραδείγματι τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι εἰς αἰτιατικὴν, διότι τὸ ῥῆμα ἀκέω συντάσσεται μετὰ αἰτιατικῆς, ἐν δὲ τῷ Β'. εἶναι εἰς ὀνομαςικὴν, διότι ἐπέχει τόπον ὑποκειμένε, ϗ ἐν τῷ γ'. εἶναι εἰς δοτικὴν, διότι τὸ ὄνομα ἀμ-

φιβολία ἀπαιτεῖ πτῶσιν δοτικήν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει ϗ ὅτε ταῦτα τὰ ῥήματα ἢ ὀνόματα ἔχουσιν ἐρωτηματικὸν ἢ ἀόριστον ὄνομα ἢ ἐπίῤῥημα, οἷον سنك كيم اولدوغك بللو در σενὶν κὶμ ὀλντουγοὺν μπελλὶ ντὶρ γνωστὸν εἶναι τὸ τίνα εἶναί σε, δηλ. ποῖος εἶσαι, سنك كيم اولدوغكي اكلارم σενὶν κὶμ ὀλντουγουνοῦ ἀνλάρημ καταλαμβάνω τίνα εἶναίσε, δηλ. ποῖος εἶσαι· نصل آدم اولدوغك معلومدر νάσηλ ἀντὰμ ὀλντουγοὺν μαλοὺμ ντὶρ γνωστὸν εἶναι τίς εἶσαι, امّا انك قنده اولدوغن خبر ايله ἄμμα ἀνὴν χάντα ὀλντουγοὺν χαμπὲρ εἰλὲ, ὅμως μήνυσον ποῦ εἶναι αὐτὸς, κτ. Σημείωσαι δὲ, ὅτι τὰ δοξαστικὰ ϗ γνωστικὰ ῥήματα, οἷον ὑπολαμβάνω, νομίζω, μοὶ φαίνεται, γινώσκω, ϗ τὰ τοιαῦτα, σπανίως συντάσσουσιν αὐτὰ μὲ ἀπαρέμφατον οἱ Τοῦρκοι, ἀλλὰ τρέπουσι τοῦτο εἰς ὁριστικὴν ἔγκλισιν, καθὼς ϗ ἡμεῖς ἐνίοτε συνεθίζομεν, π. χ. كلور صاندي γγελὶρ σαννντὴ ἔρχεται, ἐσοχάσθη, δηλ. ὑπέλαβεν, ὅτι ἔρχεται, كلدي تحقيق بيلورم γγελντὶ ταχκὴκ μπιλίριμ ἦλθεν, ἐξεύρω βέβαια, δηλ. ἐξεύρω βέβαια, ὅτι ἦλθε, τὸ ὁποῖον ἐκφράζεται κάλλιον δι' ἀπαρεμφάτου كلدوكين بيلورم γγελντιγὶν μπιλίριμ γινώσκω αὐτὸν ἐλθόντα. Ὅσα ἐῤῥέθησαν ἐνταῦθα περὶ ταύτης τῆς μετοχῆς, τὸ αὐτὸ νοητέον ϗ περὶ τῆς κατωτέρω μέλλοντος χρόνου.

Τοῦτο τὸ ἀπαρέμφατον, καθὼς ϗ ὅλα τὰ ἄλλα, ἐκλαμβάνεται ϗ ὀνοματικῶς, ϗ τότε προσλαμβάνει ϗ τὰς καταλήξεις τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, ὅτε διορίζεται τὸ πρόσωπον, ϗ συντάσσεται μὲ διαφόρους προθέσεις, ϗ μὲ διάφορα ὀνόματα ἢ ἐπιῤῥήματα χρονικὰ ϗ ἀόριστα, τὰ ὁποῖα σημαίνουσιν ἀναφοράν τινά. Αἱ προθέσεις εἶναι σχεδὸν αὗται. 1) ده ντά, ντὲ, ἐν περὶ, οἷον سودكده σεβντικιντὲ ἐν τῷ ἀγαπᾶν, περὶ τοῦ ἀγαπᾶν, ὡς بلغراده كلدوكزده μπελγραντᾶ γγελντιϊμιζντὲ, عظيم الاي اولدي ἀζὴμ ἀλάϊ ὀλντοῦ, ἐν τῷ ἐμβῆναι ἡμᾶς εἰς τὸ Βελόγραδον, ἦτο πολλὴ παράταξις, δηλ. ὅταν εἰσέβημεν.

2) برو μπερὶ ἀφ' οὗ, ἐξ ὅτου, οἷον سن بو سرايه كلدكدن برو بزم هيچ يوزمز كولمدي σὲν μπου σεραϊὰ γγελντικτὲν μπερὶ, μπιζὶμ χὴτζ γιουζουμοὺζ γγιοῦλμεντι, ἐξ ὅτου ἦλθες σὺ εἰς τοῦτο τὸ παλάτιον, δὲν ἐγέλασε ποτὲ τὸ πρόσωπόν μας.

3) مقدّم ἢ اوّل μουκαντντὲμ ἢ ἔββελ πρὶν νὰ, πρὸ τοῦ νὰ, οἷον بو دياره كلدوككدن اوّل μπου ντιιαρετᾶ γγελντιγιουντὲν ἔββελ πρὶν τοῦ ἐλθεῖν σε εἰς ταύτην τὴν χώραν.

4) صكره σονρὰ μετὰ, ὡς كلدوكمدن صكره γγελντιιμντὲν σονρὰ μετὰ τὸ ἐλθεῖν με, ἀφ' οὗ ἦλθον.

5) كبي κιμπὶ κατὰ, οἷον ديدوكك كبي ντεντιγὶν κιμπὶ κατὰ τὸ λέγειν σε, δηλ. καθὼς λέγεις, ἢ εἶπας. Τὸ كبي κιμπὶ μὲ τοῦτο τὸ ἀπαρέμφατον σημαίνει οὐ μόνον ὁμοίωσιν, ἀλλὰ καὶ εὐθὺς ὅπου, καθὼς καὶ τὸ برله μπίρ-ιλὲ, οἷον كلدوكك كبي γγελντιγὶν κιμπὶ, ἢ كلدوكك برله γγελντιγὶν μπίρ-ιλὲ εὐθὺς ὅπου ἦλθες.

6) اوتري ὄτϋρϋ χάριν, اجلدن ἐδζιλντέν, ايچون ἰτζὶν, خاطرايچون χατήρ-ἰτζὶν, سببيله σεμπέμπ-ιλὲ, τὰ ὁποῖα πάντα εἶναι συνώνυμα ϗ σημαίνϐσιν ἐξ αἰτίας τϐ, ἕνεκα τϐ, οἷον سودیکم ایچون σεβντιὶμ ἰτζὶν ἕνεκα τϐ ἀγαπᾷν με, μὲ τὸ νὰ ἀγαπῶ, ἠγάπων, ἠγάπησα; سودیکمدن اوتري σεβντιτζιμντὲν ὄτϋρϋ χάριν τϐ ἀγαπᾷν με, ἐπειδὴ ἀγαπῶ κτ.

7) ماعدا μααντᾶ ἢ غيري γαϊρὶ παρεκτὸς τϐ, παρεκτὸς ὅτι, οἷον سودکندن غيري ἢ ماعدا σεβντιτζιντὲν γαϊρὶ, ἢ μααντᾶ πλὴν τϐ ἀγαπᾷν αὐτὸν, παρεκτὸς ὅτι ἠγάπα, ἠγάπησε, π. χ. بن دون استانبولده ايا صوفيهيي سيير ايتدكدن ماعدا سلطان احمد جامعسيني دخي سيير ايتدم μπὲν ντϋν ἰςαμπολντὰ ἀϊὰ σϐφιιαὴ σεῖρ ιττικτὲν μααντᾶ, σϐλτὰν ἀχμὲτ δζαμισινὶ νταχὰ σεῖρ ιττὶμ, παρεκτὸς ὅτι ἐπεριεργάσθην χθὲς ἐν Κωνςαντινϐπόλει τὴν ἁγίαν σοφίαν (δηλ. τὴν ἐκκλησίαν), ἐπεριεργάσθην προσέτι ϗ τὸν ναὸν τϐ βασιλέως Ἀχμέτϐ.

8) اوزره ϋζρὲ, καθὰ, καθάπερ, οἷον سودوکي اوزره σεβντιϋ ϋζρὲ καθὰ δὴ ἀγαπᾷ, ἠγάπησε κτ. Τὸ αὐτὸ σημαίνει ϗ μετὰ τῆς προθέσεως کوره γγϋρέ.

9) دن ντὰν, ντὲν ἐκ, αἰτίαν σημαίνϐσα, οἷον سودکمدن σεβντιτζιμντὲν ἐκ τϐ ἀγαπῆσαι, ἐκ τϐτϐ, ὅτι ἀγαπῶ, ἠγάπων, ἠγάπησα κτ.

10) ايله ἰλὲ διὰ, οἷον بن بو قباحتي ايتدوکم ايله μπὲν μπϐ καμπαχὰτ ἰττιϊμ ἰλὲ ἐγὼ διὰ τῆς πράξεως, ἢ διότι ἔπραξα τϐτο τὸ κρῖμα... Σημαίνει ὅμως ϗ εὐθὺς ὁπϐ, οἷον بن سني کوردکم ايله طانيدم μπὲν σενὶ γγϋρντϋϋμ ἰλὲ ταννιντὴμ, εὐθὺς ὁπϐ σὲ ἴδον, σ' ἐγνώρισα. Σημείωσαι δὲ ἐν παρόδῳ, ὅτι καθὼς ἡ δοτικὴ τῶν ὀνομάτων ϗ τῶν λοιπῶν ἀπαρεμφάτων σημαίνει ϗ αἰτίαν, ἕτως ἔχει ϗ ἡ δοτικὴ τϐτϐ τϐ ἀπαρεμφάτϐ.

11) لين λεῖν καθὼς, π. χ. سودکلين σεβντικλεῖν καθὼς ἀγαπᾷ, ἠγάπησε κτ.

12) Τὸ μόριον جه τζιὰ, τζὲ ἐν τέλει τϐτϐ τϐ ἀπαρεμφάτϐ σημαίνει, ὅσον, ὁσάκις, οἷον وارنجه ازار βαρντηκ τζιὰ ἀζὰρ, ὅσον πηγαίνει χειροτερεύει, هر سويلدکجه بر اوردي χὲρ σϋϊλεντικτζὲ, μπὶρ βϐρντϐ, ὁσάκις ἐλάλει, ὅσαις φοραῖς ἀμιλϐσεν, ἐκτυπϐσε, بابك شراب ايچدکجه سيور μπαμπὰν σαρὰμπ ἰτζντικτζὲ, σεμιιὸρ, ὁ πατήρ σϐ, ὁσάκις πίνει οἶνον, παχαίνει.

Τὰ δὲ ὀνόματα ϗ ἐπιῤῥήματα, χρονικά τε ϗ ἀόριςα, ὅσα συντάσσονται μὲ τϐτο τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι, قدر καντὰρ ἢ مقداري μικταρὴ ὅσον, κατὰ, تقديرجه τακτηρδζιὰ, ἢ تقديرده τακτηρντὰ ἐὰν τύχῃ νὰ, زمانده ζεμαννtὰ ἢ محلده μαχαλντὰ, ἢ حالده χαλντὲ ἐν καιρῷ, ὅταν, زمان ζεμὰν, ἢ وقت βακὴτ ἐν καιρῷ, ὅταν, ϗ τὰ παρόμοια, π. χ. قادر اولدوغم قدر καντὴρ ὀλντϐγὺμ καντὰρ ὅσον τὸ δυνατόν μοι, ὅσον ἐμπορῶ, بلدوکك مقداري μπιλντιϊν μικταρὴ ὅσον ἐξεύρεις, بلدوکم قدر μπιλντιϊμ καντὰρ ὅσον κἀμὲ εἰ-

δέναι, ὅσον ἐγὼ ἐξεύρω, كلدوكى تقديرجه يا تقديرده γγελντιι̃ ταχτηρδζιὰ, ἢ ταχτηρ-ντὰ ἐὰν τύχῃ νὰ ἔλθῃ, قرنداشك اولنديكي وقت ايو دوكن ايتدييمي καρηνντασὴν ἐβλεντιι̃ βακὴτ, ἐϊ ντϋγιϋν ἰττιμι, ὅταν ὑπάνδρευσεν ὁ ἀδελφός σϋ, ἔκαμε καλὸν γάμον; سن كليسايه كتديكك زمان بنم ايچونده دعا ايدرميسن σὲν κιλισιὲ γγιττὶν ζεμὰν, μπενὶμ ἰτζὶν ντὰ ντϋὰ ἐντέρμισιν; ὅταν ὑπάγῃς εἰς τὴν ἐκκλησίαν, προσεύχεσαι ϗ διʼ ἐμέ; بن سزه كلديكم كون بونده بر بيوك يانغين اولدي μπὲν σιζὲ γγελντιι̃μ γγϋν, μπϋντὰ μπὶρ μπϋϊϋκ γιανγὴν ὀλντϋ, τὴν ἡμέραν, καθʼ ἣν ἦλθον πρὸς σὲ, συνέβη μεγάλη πυρκαϊά.

Β′. Ὅτε δὲ τϋτο τὸ ἀπαρέμφατον ἐκλαμβάνεται ὡς μετοχὴ, τότε σημαίνει ἀναφορὰν τϋ̃ προηγϋμένϋ ὀνόματος, ϗ ἐκφράζεται παρʼ ἡμῖν διὰ μετοχῆς παθητικῆς πολλάκις, ἢ ἀναλύομεν διὰ τϋ̃ ἀναφορικϋ̃ ὅςις ϗ τϋ̃ ῥήματος· πλὴν ἡ χρῆσις ταύτης τῆς μετοχῆς εἶναι πολλῷ συνεχεςέρα παρὰ τοῖς Τΰρκοις, καθότι ἡμεῖς τότε μόνον ἐμπορϋ̃μεν νὰ ἐκφράσωμεν διὰ μετοχῆς παθητικῆς, ὅτε τὸ ῥῆμα εἶναι ἐνεργητικὸν χωρὶς νὰ ἔχῃ ἑτέραν πτῶσιν, ϗ ὅτε τὸ ἀναφορικὸν ὅςις, ἀναλυομένης τῆς μετοχῆς, εἶναι ὁμοιόπτωτον μὲ τὸ πρὸς ὃ ἀναφέρεται ϗ μὴ προθετόπτωτον, ἀλλʼ οἱ Τϋ̃ρκοι ἔχϋσι μετοχὰς ϗ ἐκ τῶν κινήσεως ἢ ςάσεως σημαντικῶν ῥημάτων, ϗ μεταχειρίζονται αὐτὴν ὄχι μόνον, ὅτε τὸ ἀναφορικὸν εἶναι ὁμοιόπτωτον μὲ τὸ πρὸς ὃ ἀναφέρεται, ἀλλὰ ϗ ἑτερόπτωτον ϗ προθετόπτωτον, ϗ εἰς ὅλας αὐτὰς τὰ περιςάσεις ἐγκαταλιμπάνεται τὸ ἀναφορικὸν, ϗ ἡ ὀνομαςικὴ ταύτης τῆς μετοχῆς, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς ἐκφράζομεν διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ὑπὸ, ἢ διὰ δοτικῆς, ὅτε μεταχειριζόμεθα τὴν μετοχὴν, μένει εἰς τῢς Τΰρκϋς πάντοτε ὀνομαςικὴ, ἐὰν εἶναι ὄνομα, ἐὰν δὲ αὐτωνυμία, προσαρτᾶται ἐν τέλει τῆς μετοχῆς. Ἔςωσαν, πρὸς σαφήνειαν, τὰ ἀκόλϋθα παραδείγματα· سنك اوقودوغك كتابي كوردم σενὶν ὀκϋντϋγῢν κιταμπὴ γγϋ̈ρντῢμ εἶδον τὸ ἀναγνωσθὲν ὑπὸ σϋ̃ βιβλίον, ἢ τὸ ὁποῖον ἀνέγνωσας· دون اوردوغم حريف اولدر ντῢν βϋρντϋγῢμ χϋρὶφ ὀλ ντὶρ ἐκεῖνος εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὁ δαρεὶς ὑπʼ ἐμϋ̃ χθὲς, δηλ. τὸν ὁποῖον ἔδειρα χθές. Ἐὰν ἀναλύσῃ τις ταύτην τὴν φράσιν τϋρκισὶ ϗ εἴπῃ اول حريف در كه اني دون اوردم ὀλ χερὶφ ντὶρ κὶ ἀνὴ ντῢν βϋρντῢμ, δὲν ἁμαρτάνει, πλὴν δὲν ἔχει τὴν ἔμφασιν τῆς μετοχῆς ϗ εὐφράδειαν. Εἰς ταύτας τὰς περιςάσεις, ὡς ὁρᾷς, ϗ ἡμεῖς ἐμπορϋ̃μεν νὰ ἐκφράσωμεν διὰ μετοχῆς παθητικῆς, ἀλλʼ εἰς τὰς ἑπομένας ἀνάγκη τϋ̃ νὰ τὴν ἀναλύσωμεν διὰ τϋ̃ ἀναφορικϋ̃ ὅςις, οἷον مؤلفني بلدوكم كتاب μϋ̈ελιφὶν μπιλντιι̃μ κιτὰμπ τὸ βιβλίον, ϋ̃ τινος, ἢ τϋ̃ ὁποίϋ τὸν συγγραφέα ἐγνώρισα, قابوغني يدوكم اكمك καμπϋγϋ̃ν γεντιι̃μ ἐκμὲκ, ὁ ἄρτος, τϋ̃ ὁποίου τὴν κοριὰν ἔφαγον, ايستديكنه ويرور ἰςεντιι̃νὲ βερὶρ δίδει ᾧ τινι αὐτὸς θέλει, كتابمي ويردوكي احمد κιταμπημὴ βερντιι̃μὶ ἀχμὲντ, ὁ Ἀχμέτης, ᾧ τινι ἔδωκα τὸ βιβλίον μϋ, قوندوغم شهر κοντϋ-

γὴμ σεχὲρ πόλις, ἐν ᾗ ἡ ὅπε κατέλυσα, ἐπέζευσα, بو كون وارلجغمز كوي ثون μπε̃ γγε̃ν βαραδζαγημὴζ κιὸϊ ντε̃ν καλκτηγημὴζ σεχὲρ καντὰρ ντὴρ, τὸ χωρίον, εἰς ὃ θέλομεν ὑπάγῃ σήμερον, ἀπέχει τόσον, ὅσον ἡ πόλις, ἐξ ἧς ἐμισεύσαμεν χθὲς, ايچمه شرابدن چقردوغم صچان σητζιὰν τζηκαρντηγὴμ σαραμπτὰν ἰτζμὲ, μὴ πίνης ἐκ τε̃ οἴνε, ὅθεν, ἡ ἐξ ε̃ ἐγὼ ἔκβαλα μῦν (ποντίκι), يدوكك ثوق ايله كسمه يمدي γεντιὶν ζέφκ ἰλὲ κιμσὲ γέμεντι μὲ τὴν ὄρεξιν, μὲ τὴν ὁποίαν σὺ ἔφαγες, κἀνεὶς δὲν ἔφαγε, ايله قلم ايله يازدوغم γιαζντηγὴμ καλὲμ ἰλὲ μὲ τὸν κάλαμον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐγὼ ἔγραψα, ايچمه شكر قودوغك شرابدن ايچممم ἰτζμὲ σεκὲρ κοιτυγὲν σαραμπτὰν ἰτζέμεμ ἐκ τε̃ οἴνε, εἰς τὸν ὁποῖον ἔβαλες σάκχαρι, δὲν ἐμπορῶ νὰ πίω, صنعتلر كورمدك كوزلر γγϋζλὲρ γγϋρμεντὶκ σαναατλὲρ τέχναι, μὴ ὁραθεῖσαι ὑπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, οἵας ὁ ὀφθαλμὸς ἐκ ἴδε, كوزلر بر زبان ايشتلمدك ἰσιντιλμεντὶκ μπὶρ ζεμπὰν γλῶσσῃ, ἡ ὁποία δὲν ἠκέσθη ποτὲ, كوزلر كورمدك نركسلر قولاقلر اشتمدك بلبللر γγϋζλὲρ γγϋρμεντὶκ νεργγισλὲρ, κελὰκλὰρ ἰσιτμεντὶκ μπϋλμπϋλλὲρ, νάρκισσοι, ἃς ὁ ὀφθαλμὸς ἐκ ἴδε, καὶ ἀηδόνες, ἃς τὸ ε̃ς ἐκ ἤκεσε. Ἐκ τέτων τῶν παραδειγμάτων γίνεται δῆλον, ὅτι αὕτη ὁ μετοχὴ σημαίνει κυρίως ἐνέργειαν, δι' ὃ καὶ ἡ συντακτικὴ αὐτῆς, ἐὰν ὑπάρχῃ, προτίθεται εἰς αἰτιατικὴν ὡρισμένην ἢ ἀόριστον κατὰ τὴν ἔννοιαν ὡς καὶ εἰς ἄλλα ῥήματα συμβαίνει, καὶ ὅτι αὕτη ἡ μετοχὴ ἐξηγεῖται παρ' ἡμῖν δι' ἐνεστῶτος ἢ παρωχημένε χρόνε κατὰ τὴν ἔννοιαν.

Ὅταν αὕτη ἡ μετοχὴ συντάσσηται μὲ τὲς χρόνες τε̃ كورمك γγϋρμὲκ βλέπειν, δηλοῖ χρόνον ἢ τρόπον, οἷον بن سنك اودامه كلديككي كوردم μπὲν σενὶν ἐβιτεμὲ γγελντιϊνὶ γγϋρντὲμ, ἐγὼ ἴδον, ὅταν ἦλθες εἰς τὸν ὀνδᾶν με; سن بنم يازو يازديغمي كوردكي σὲν μπενὶμ γιαζὴ γιαζντηγημὴ γγϋρντϋν-με̃ ἴδες πῶς γράφω;

Οἱ χρόνοι τε̃ ἀπροσώπε ῥήματος وار βὰρ ἔσι, ὑπάρχει, καὶ τε̃ ἀρνητικε̃ αὐτε̃ يوق γιὸκ δὲν ὑπάρχει, συντασσόμενοι μὲ ταύτην τὴν μετοχὴν σημαίνεσι τὸ ποτὲ, καὶ ἔτος ὁ τρόπος εἶναι πολλὰ εὔχρηστος, π. χ. واردر ἢ وار سودوكم σεβντιϊμ βὰρ ἢ βὰρ-ντὴρ ἠγάπησα ποτὲ, ἐνίοτε, يوقدر ἢ يوق سودكم σεβντιϊμ γιὸκ ἢ γιὸκ-τερ δὲν ἠγάπησα ποτὲ, سودكم وار ايدي σεβντιϊμ βὰρ-ιντὴ εἶχον ἀγαπήσῃ ποτὲ, سودكم يوغدي σεβντιϊμ γιόγ-ντὲ ἐδέποτε εἶχον ἀγαπήσῃ, سوديككك يوقدر σεβντιϊν γιὸκ-τερ δὲν ἠγάπησας ποτὲ, καὶ καθεξῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν χρόνων, π. χ. اسلامبوله واردغم يوقدر ἰσλαμπολὰ βαρντηγὴμ γιὸκ-τερ δὲν ὑπῆγα ποτὲ εἰς τὴν Κωνσαντινέπολιν, بورايه كلدوكي يوقدر μπερὰϊὰ γγελντιϊ γιὸκ-τερ δὲν ἦλθε ποτὲ ἐδῶ, ἐδέποτε ἦλθεν ἐδώ.

θ. Ἡ μέλλοντος μετοχὴ ι · εἶναι ἐν χρήσει ὡς μετοχὴ ἀναφορικὴ, π. χ. اوشته قره كيدهجك كمي بومي καρὰ ντενιζὲ γγιντεδζὴκ γγεμὶ μπε̃-με; τε̃το εἶναι τὸ πλοῖον, τὸ ὁ-

ποῖον μέλλει νὰ πλεύσῃ εἰς τὴν μαύρην θάλασσαν; 2. ἐκλαμβάνεται, καθὼς ϗ ἡ ἀνωτέρω, ὡς μετοχὴ ϗ ὡς ἀπαρέμφατος, πλὴν δὲν συντάσσεται μὲ τὰς προθέσεις, ἀλλὰ μὲ μερικὰ χρονικὰ ὀνόματα, ὡς ἐκ τῶν ἀκολούθων παραδειγμάτων γνωστόν, π. χ. كلجككي بلورم γγελεδζεϊνὶ μπιλιρντὶμ ἤξευρον, ὅτι θέλεις ἔλθῃ, كلجكي بللو دكل ايدي γγελεδζεῒ μπελλὶ ντεῒλ ἰντὶ δὲν ἦτο βέβαιον, ὅτι θέλει ἔλθῃ, ἢ ὅτι ἤθελεν ἔλθῃ, نه ايليجكين بلمز νὲ εϊλεδζεῒν μπιλμὲζ δὲν ἐξεύρει τί νὰ κάμῃ, سنك كلجككي استرم σενὶν γγελεδζεϊνὶ ἰστέριμ θέλω νὰ ἔλθῃς (θέλω τὸ ἐλεύσεσθαί σε), سوجكم آدم σεβεδζεῒμ ἀντὰμ ἄνθρωπος ἀγαπηθησόμενος ὑπ' ἐμοῦ, ἤτοι τὸν ὁποῖον θέλω ἀγαπήσει, اوقويه جغك كتابي پكا كوستر ὀκουϊαδζαγὴν κιταμπὴ πεντερινὲ γγϋστὲρ δεῖξον τὸ ὑπὸ σοῦ ἀναγνωσθησόμενον βιβλίον τῷ πατρίσου, اوتوره جغك او نه كوزل ὀτουραδζαγὴν ἐβ νὲ γγϋζὲλ ὢ πόσος εὔμορφος (εἶναι) ὁ οἶκος, ἐν ᾧ μέλλεις νὰ καθήσῃς, استانبوله كيده جككك وقت بكا خبر ايله ἰσταμπολᾶ γγιντεδζεῒν βακὴτ, μπανὰ χαμπὲρ εϊλὲ, ὅταν ὑπάγῃς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, μήνυσόν μοι, كلجك حالده ἢ محلده γγελεδζὲκ χαλντὲ, ἢ μαχαλντὲ, ὅταν ἔλθῃ, ἐν ᾧ χρόνῳ ἐλεύσεται. Σημείωσαι ὅτι, ὅταν αὕτη ἡ μετοχὴ ἐκλαμβάνηται ὡς ἀπαρέμφατος εἰδική, σημαίνει πρὸς τούτοις ϗ τὸ θέλω, π. χ. بن سنك بزم اومزه كليجككي دويدم μπὲν σενὶν μπιζὶμ ἐβιμιζὲ γγελεδζεϊνὶ ντουϊντὲμ, ἔμαθον, ὅτι σὺ ἤθελες νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν οἰκίαν μας.

Πολλάκις αὕτη ἡ μετοχὴ εἶναι ἐν χρήσει μὲ ὅλους τοὺς χρόνους τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, ϗ τότε σημαίνει χρείαν ϗ ἀνάγκην, οἷον اويويه جغم οὐϊουϊαδζαγὴμ πρέπει, χρεία νὰ κοιμηθῶ, بن كيده جك ايدم μπὲν γγιντεδζέϊ-ντὶμ ἔπρεπε νὰ ὑπάγω, ἦτον ἀνάγκη νὰ ὑπάγω, ϗ καθεξῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν χρόνων, ἐξ ὧν μερικοὺς εὑρήσεις ἐν τῇ συζυγίᾳ τῶν ῥημάτων.

Αὕτη ἡ μέλλοντος μετοχὴ ἐν δοτικῇ ἢ αἰτιατικῇ σημαίνει ἀντὶ νὰ... π. χ. قرنداشم اسپانيايه كيده جكنه انابوليه كتدي καρνηντασὴμ ἰσπανιαϊὰ γγιντεδζεῒνὲ, ἀναμπουλιϊὰ γγιττὶ, ὁ ἀδελφός μου, ἀντὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἱσπανίαν, ὑπῆγεν εἰς τὴν Νεάπολιν, بچه واراجغين ونديكه كتدي μπετζὲ βαραδζαγὴν, βενεντιϰὲ γγιττὶ, ἀντὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς Βιένναν, ὑπῆγεν εἰς Βενετίαν.

Τὸ ῥῆμα كلمك γγελμὲκ ὂν ἐν χρήσει μὲ ταύτην τὴν μετοχὴν ἀπροσώπως, σημαίνει τὸ μοὶ ἔρχεται ὄρεξις, ἐπιθυμῶ κτ., π. χ. سني دوكه جكم كلير σενὶ ντϋκεδζεῒμ γγελιϋρ μοὶ ἔρχεται ὄρεξις νὰ σὲ δείρω.

ί. Ἡ τελευταία μετοχὴ ἀπαντᾷ σπανιώτατα, ὡς ἐῤῥέθη ἐν τῇ συζυγίᾳ, ϗ σημαίνει πάντοτε μέλλοντα χρόνον τῆς ὁριστικῆς.

### §. δ'. Συμφωνία ὀνομαστικῆς μετὰ τοῦ ῥήματος.

Τὸ προσωπικὸν ῥῆμα ἀπαιτεῖ, καθὼς ϗ εἰς ἡμᾶς, πρὸ αὐτοῦ ὀνομαστικὴν προσκειμένην ἢ ἐννοουμένην ὁμοιαρίθμως ϗ ὁμοιοπροσώπως, πλὴν εἰμὴ, ὅτε τὸ ὄνομα εἶναι πληθυντικὸν γ'. προσώπου, ἐπειδὴ ϗ ἔχει τὴν χαρακτηριστικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τῶν τε ὀνομάτων ϗ ῥημάτων κατάληξιν لر λὰρ, λὲρ, ϗ δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἐκφρασθῇ ϗ εἰς τὸ ῥῆμα, τὸ ὁποῖον μένει ἑνικὸν, διότι ἡ Τουρκικὴ γλῶσσα δὲν δέχεται ποτὲ περιττόν τι, χωρὶς τοῦ ὁποίου ἐμπορεῖ τις νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἔννοιαν τοῦ λαλοῦντος ἢ γράφοντος, ὅθεν ἐμπορεῖ τις νὰ εἰπῇ κανονικῶς انلر كتديلر ἀνλὰρ γγιττιλὲρ, πλὴν κάλλιον انلر كتدي ἀνλὰρ γγιττὶ αὐτοὶ ἐπῆγαν. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ϗ οἱ ἀριθμοὶ, ὡς ἐῤῥέθη, συντάσσονται μὲ ἑνικὸν ὄνομα, ϗ ῥῆμα, διότι σημαίνουσιν αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς πλῆθυν, κἀκ τούτου εὔκολον ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἐννοήσῃ τις, ὅτι τὸ οὐσιαστικὸν, ἢ τὸ ῥῆμα πρέπει νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς πληθυντικὰ, π. χ. بر قاچ ادم كلدي μπὶρ κὰτζ ἀνταμ γγελντὶ τινὲς ἄνθρωποι ἦλθον.

Τὰ ἑνικὰ περιληπτικὰ ὀνόματα, ὡς عسكر ἀσκὲρ στρατὸς, طايفه ταϊφὰ ὄχλος, πλῆθος, κτλ. συντάσσονται παρὰ Τούρκοις μὲ πληθυντικὸν ἐπίθετον ϗ ῥῆμα, τὸ ὁποῖον συμβαίνει ϗ εἰς τὰ ἑνικὰ ἐπίθετα, ὅσα διαιρετικῶς συντάσσονται, οἷον انلردن بريسي كلمديلر ἀνλαρντὰν μπιρισὶ γγελμεντιλὲρ οὐδεὶς αὐτῶν ἦλθε.

Ὅτε πρὸ ἐπιθέτων ἡγεῖται ἀντωνυμία πληθυντικὴ, τότε τὰ ἐπίθετα μένουσιν ἐν ἑνικῷ ἀριθμῷ, οἷον انلري بو دنياده راضي وشاكر ايله ἀνλαρὴ μπου ντουνιανταὰ ῥαζὴ βὲ σακὶρ εἰλὲ κάμε αὐτοὺς ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ εὐχαριστημένους ϗ εὐγνώμονας.

Πρὸς τούτοις σημείωσαι ἐν παρόδῳ ὅτι, ὅτε ὁ λόγος περὶ μεγάλου ἀνδρὸς, ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς εἶναι ἐν χρήσει ἀντὶ τοῦ ἑνικοῦ τιμῆς χάριν, ὡς θέλομεν ἴδῃ ἐν τοῖς διαλόγοις.

### §. ε'. Σύνταξις τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος ϗ τῶν παρομοίων.

Τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα اولمق εἶναι, γίνεσθαι, ϗ τὰ παρόμοια, συντάσσονται, ὡς ϗ παρ' ἡμῖν, μὲ δύο ὀνομαστικὰς, ὑποκείμενον ϗ κατηγορούμενον, ὅπου τὸ τρίτον πρόσωπον در ντὴρ ἐσὶ πολλάκις ἐννοεῖται, οἷον الله كريم ἀλλὰχ κερὶμ ὁ θεὸς καλὸς, ἢ ὁ θεὸς εὐμενὴς, قرنداشك يرامز καρηνντασὴν γιαραμὰζ ὁ ἀδελφός σου (εἶναι) κακὸς, ὅπου σημείωσαι, ὅτι δὲν βάλλουσι ποτὲ οἱ Τοῦρκοι τὸ ὑπαρκτικὸν μεταξὺ τοῦ ὑποκειμένου ϗ κατηγορουμένου, ὡς ἡμεῖς ποιοῦμεν, ἀλλὰ πάντοτε ἐν τέλει τοῦ κατηγορουμένου, οἷον باباك زنكين اولور μπαμπὰν ζενγγὶν ὀλὴρ ὁ πατήρ σου θέλει γένῃ πλούσιος, اغام اوده دكل ἀγὰμ ἐβντὲ ντεῖλ ὁ αὐθέντης μου δὲν εἶναι ἐν τῷ οἴκῳ.

Ἀντὶ τοῦ ἡμετέρου ὑπαρκτικοῦ ῥήματος ὀνομάζομαι, Α'. μεταχειρίζονται οἱ Τοῦρκοι τὸ ديمك ντιμὲκ χυδ. ντεμὲκ λέγειν, ἀπροσώπως ϗ μετὰ δοτικῆς τοῦ κατηγορουμένου ἤτοι τοῦ ὀνομαζομέ-

νου πράγματος, οἷον بوڭا نجه درلر μπουνὰ νίτζε ντερλὲρ, πῶς ὀνομάζεται τοῦτο; بو شهره بچ درلر μποῦ σεχρὲ μπὲτζ ντερλὲρ, αὕτη ἡ πόλις ὀνομάζεται Βιέννα, قرنداشمه ابراهيم درلر καρηνντασημὰ ἰμπραχὶμ ντερλὲρ, ὁ ἀδελφός μου ὀνομάζεται Ἀβραάμ. Β΄. περιγράφουσιν οὕτω, بوننڭ آدي ندر μπουνοὺν ἀντὴ νὲ ντὶρ, τούτου τὸ ὄνομα ποῖον εἶναι; δηλ. πῶς ὀνομάζεται τοῦτο; بو شهرڭ آدي بچ در μποῦ σεχρὶν ἀντὴ μπὲτζ ντὶρ, ταύτης τῆς πόλεως τὸ ὄνομα εἶναι Βιέννα, بنم قرنداشمڭ آدي ياخود اسمي ابراهيم در μπενὶμ καρηνντασημὴν ἀντὴ, ἢ ἰσμὶ ἰμπραχὶμ ντὶρ, τοῦ ἀδελφοῦ μου τὸ ὄνομα εἶναι Ἀβραάμ, δηλ. ὀνομάζεται Ἀβραάμ, ἢ آدينه ابراهيم درلر ἀντηνὰ ἰμπραχὶμ ντερλὲρ, ὀνόματι Ἀβραὰμ καλοῦσι, ἢ ابراهيم ديو آد قوديلر ἰμπραχὶμ ντεῦ, ἀντ κοντηλὰρ, ἔθηκαν ὄνομα, ὀνομάσαντες Ἀβραάμ, δηλ. ὀνομάζεται Ἀβραάμ. Τὴν μετοχὴν ὅμως ὀνομαζόμενος ἐκφράζουσιν ἢ διὰ τοῦ ديدكلري ντεντικλερὶ, ἢ διὰ τοῦ نام νὰμ ὄνομα, ἢ τοῦ نامنده ναμηντὰ ὀνόματι, ἢ τοῦ آدلو ἀντλὴ ὀνομαζόμενος, ἢ διὰ μετοχῆς ἀραβικῆς ديمكله معروف ντεμέκ-ιλὲ μαρούφ ὑπὸ τὸ ὄνομα γνωστὸς, ἢ معروف اولان μαρούφ ὀλὰν γνωστὸς ὤν, π. χ. نمچه ديدكلري مملكتدن كلدك νεμτζὲ ντεντικλερὶ μεμλεκεττὲν γγελντὶκ ἤλθομεν ἐκ τῆς ἐπαρχίας ὀνομαζομένης Γερμανία, نوبغراد ديدكلري قلعه يه وار νοβιγρὰντ ντεντικλερὶ καλεϊὲ βὰρ πήγαινε εἰς τὸ ὀνομαζόμενον φρούριον Νοβίγραδον, ἢ نوبغراد نام قلعه يه وار νοβιγρὰντ νὰμ καλεϊὲ βὰρ, ἢ نوبغراد ديمكله معروف νοβιγρὰντ ντεμέκ ἰλὲ μαρούφ, πλὴν οἱ δύο πρῶτοι τρόποι διὰ τοῦ ديدكلري ντεντικλερὶ ϗ نام νὰμ εἶναι συνηθέστεροι.

Τὸ ὑπαρκτικὸν ἀπρόσωπον ῥῆμα وار βὰρ ὑπάρχει μετὰ τοῦ ἀρνητικοῦ يوق γιὸκ δὲν ὑπάρχει, διαφέρει ἀπὸ τὸ προσωπικὸν در ντὶρ ἐστὶ, ϗ τοῦ ἀρνητικοῦ دكل ντεῖλ οὐκ ἔστι, καθότι τὸ μὲν προσωπικὸν ἔχει πάντοτε δύο ὀνομαστικὰς, ὑποκείμενον δηλ. ϗ κατηγορούμενον, ἢ κἂν ἕτερόν τι ἀντὶ τοῦ κατηγορουμένου, τὸ δὲ ἀπρόσωπον ὄχι, οἷον باباڭ اوده در μπαμπὰμ ἐβντὲ ντὶρ ὁ πατήρ μου εἶναι ἐν τῷ οἴκῳ, كيمڭ در بو او κιμὶν ντὶρ μποῦ ἒβ τίνος εἶναι οὗτος ὁ οἶκος; ات وار ἒτ βὰρ εἶναι κρέας, باباڭ اوده دكل μπαμπὰμ ἐβντὲ ντεῖλ ὁ πατήρ μου δὲν εἶναι ἐν τῷ οἴκῳ, اوده كمسه يوقدر ἐβντὲ κιμσὲ γιόκ τουρ οὐδεὶς ὑπάρχει ἐν τῷ οἴκῳ, اتمك يوقدر ἐκμὲκ γιὸκ τουρ δὲν εἶναι ψωμί. Ἡμεῖς δὲν κάμνομεν διαφορὰν μεταξὺ τούτων τῶν δύο ῥημάτων, ἀλλ' οἱ Εὐρωπαῖοι ἔχουσι διαφορετικὰ ῥήματα ἰσοδυναμοῦντα μὲ τὸ τουρκικὸν وار βὰρ, διότι οἱ μὲν Γάλλοι λέγουσιν ἀπροσώπως il y a, οἱ δὲ Γερμανοὶ es giebt, οἱ δὲ Ἰταλοὶ vi è, c' è, οἱ δὲ Ἄγγλοι there are κτλ.

Διὰ τοῦ ἀπροσώπου τούτου ῥήματος وار βὰρ ὑπάρχει ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι ϗ τὸ ἔχω, μεταβάλλοντες τὴν μὲν ὀνομαστικὴν εἰς γενικὴν, τὴν δὲ αἰτιατικὴν εἰς ὀνομαστικὴν μὲ τὰς καταλήξεις τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, οἷον بنم وار μπενὶμ βὰρ ἔχω, بنم آقچم وار μπενὶμ ἀχτζὲμ βὰρ

ἔχω ἄσπρα, سنڭ وار σενὶν βὰρ ἔχεις, سنڭ آقچەڭ وار σενὶν ἀχτζὲν βὰρ ἔχεις ἄσπρα, اناڭ وار ἀνὴν βὰρ ἔχει, اناڭ آقچەسي وار ἀνὴν ἀχτζεσὶ βὰρ ἔχει ἄσπρα, اغانڭ آقچەسي واردر ἀγανὴν ἀχτζεσὶ βάρ ντὴρ, ἢ βὰρ ὁ κύριος ἔχει ἄσπρα, بزم وار μπιζὶμ βὰρ ἔχομεν, بزم آتلرمز وار μπιζὶμ ἀτλαρημὴζ βὰρ ἔχομεν ἄλογα, سزڭ وار σιζὶν βὰρ ἔχετε, سزڭ آتلرڭز وار σιζὶν ἀτλαρηνὴζ βὰρ ἔχετε ἄλογα, انلرڭ وار ἀνλαρὴν βὰρ ἔχουν, انلرڭ آتلري وار ἀνλαρὴν ἀτλαρὴ βὰρ ἔχουν ἄλογα, ϗ καθεξῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν χρόνων ϗ ἐγκλίσεων, ὅπου σημείωσαι, ὅτι, ὅταν ἡ συντακτικὴ τοῦ ῥήματος ἔχω πρόσκειται, τότε δὲν εἶναι ἀναγκαία ἡ πρωτότυπος ἀντωνυμία, π. χ. آقچەم وار ἀχτζὲμ βὰρ ἔχω ἄσπρα, آقچەمز وار ἀχτζεμὶζ βὰρ ἔχομεν ἄσπρα, آلتونلرم واريدي ἀλτυνλαρὴμ βάρντὴ εἶχον φλωρία, اكمكڭ وار ايسە يە ἐκμεὲν βάρ ἠσὰ, γὲ, ἐὰν ἔχῃς ψωμὶ, φάγε, بر آتم اوليدي μπὶρ ἀτὴμ ὀλά·ιντὴ ἐὰν εἶχον ἕνα ἄλογον, ϗ καθεξῆς. Ὅσα εἴπομεν περὶ τοῦ καταφατικοῦ وار βὰρ, τὰ αὐτὰ ἐννόει ϗ περὶ τοῦ ἀρνητικοῦ يوقدر γιὸκ·τυρ ἢ يوق γιὸκ, π. χ. بنم يوق μπενὶμ γιὸκ δὲν ἔχω, سنڭ يوق σενὶν γιὸκ, δὲν ἔχεις, آقچەم يوقدر ἀχτζὲμ γιὸκ τυρ δὲν ἔχω ἄσπρα, آقچەسي يوق ἀχτζεσὶ γιὸκ δὲν ἔχει ἄσπρα, آقچەمز يوقدر ἀχτζεμὶζ γιὸκ-τυρ δὲν ἔχομεν ἄσπρα, κτλ.

Τὸ ἔχω ϗ δὲν ἔχω ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι ϗ διὰ δοτικῆς προθετικῆς τῶν πρωτοτύπων ἀντωνυμιῶν, ϗ τότε ἡ αἰτιατικὴ τρέπεται εἰς ὀνομαστικὴν χωρὶς τῶν καταλήξεων τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, οἷον بندە در μπεννtὲ ντὶρ παρ' ἐμοὶ εἶναι, δηλ. ἔχω, ات بندەدر ἂτ μπεννtὲ ντὶρ ἔχω ἄλογον, سندە در σεννtὲ ντὶρ ἔχεις, κτλ.

## §. ς΄. Σύνταξις τῶν λοιπῶν ῥημάτων.

Α΄. Τὰ περισσότερα ἐνεργητικὰ ῥήματα, εἴτε ἁπλᾶ, εἴτε σύνθετα, συντάσσονται μὲ αἰτιατικὴν, καθὼς ϗ εἰς ἡμᾶς, οἷον آتيمي صاتدم ἀτιμὴ σαττὴμ, ἐπώλησα τὸ ἄλογόν μου, اللهي سومك ἀλλαχὴ σεβμὲκ τὸν θεὸν ἀγαπᾷν, بني سورميسن μπενὶ σεβέρμισιν μὲ ἀγαπᾷς; داودي كوردڭمي νταβουντοῦ γγιὄρντὲν-μοῦ ἴδες τὸν Δαυΐδ; Σημείωσαι δὲ, ὅτι ὅτε ἡ αἰτιατικὴ εἶναι ἀόριστος, τότε παρὰ Τούρκοις εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν ὀνομαστικὴν, π. χ. ات المق ἒτ ἀλμὰκ λαμβάνειν, ἀγοράζειν κρέας, καὶ οὐχὶ اتي ἐτὶ, اكمك يمك ἐτμὲκ γεμὲκ ἄρτον ἐσθίειν, بر كمسە ايلە توز اكمك يمك μπὶρ κιμσὲ ἰλὲ τοὺζ ἐκμὲκ γεμὲκ τρώγειν μετά τινος ἅλας ϗ ἄρτον, δηλ. ἄρτον ϗ ἅλας, ὅπου, βλέπεις, εἰς ὅλα ταῦτα τὰ παραδείγματα ἡ αἰτιατικὴ παρὰ Τούρκοις δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν ὀνομαστικὴν, διότι ὁ λόγος εἶναι περὶ ἀορίστου πράγματος, δι' ὃ ϗ ἡμεῖς δὲν βάλλομεν τὸ ἄρθρον, τὸ ὁποῖον σημαίνει πάντοτε ὡρισμένον πρᾶγμα.

Ὅσα ῥήματα συντάσσονται παρ' ἡμῖν μετὰ αἰτιατικῆς ϗ δοτικῆς περιποιητικῆς, συν-

τάσσονται ὁμοίως καὶ παρὰ Τέρκοις, οἷον وير بكا شو كتابي βὲρ μπανὰ σῦ κιταμπὴ δός μοι τῦτο τὸ βιβλίον, بن سكا بر ات بغشلهم μπὲν σανὰ μπὶρ ἂτ μπαγησλαὴμ ἐγὼ θέλω σοὶ χαρίσει ἓν ἄλογον.

Β'. Πρὸς τύτοις οἱ Τῦρκοι ἔχυσι πολλὰ ῥήματα, τὰ ὁποῖα συντάσσονται ἤτοι μετὰ δοτικῆς, ἢ μετ' ἀφαιρετικῆς, ἐξ ὧν τὰ συνηθέστερα εἶναι τ' ἀκόλυθα.

1. Ῥήματα δοτικῇ συντασσόμενα.

Πλὴν τῶν κινήσεως εἰς τόπον σημαντικῶν ῥημάτων, τὰ ὁποῖα δίχα τινὸς ἐξαιρέσεως συντάσσονται μετὰ δοτικῆς, σημείωσαι ϗ ταῦτα· بقمق μπακμὰκ ϗ نظر اتمك ναζὰρ ἐτμὲμ θεωρεῖν, باشلامق μπασλαμὰκ ἀρχίζειν, قيمق κηϊμὰκ φθείρειν, ζημιόειν, βλάπτειν, بكزمك μπενζεμὲκ ὁμοιάζειν, دكمك ντεγμὲκ ἐγγίζειν, φθάνειν, ἀξίζειν, تعجب اتمك τεαδζὴπ ἐτμὲκ θαυμάζειν, καὶ τὰ παρόμοια, يتمك γετμὲκ ἢ يتشمك γετισμὲκ ἀρκεῖν, ايرمك ἢ ايرشمك ἰρμὲκ ἢ ἰρισμὲκ φθάνειν, καταλαμβάνειν, ياپشمق γιαπησμὰκ πιάνειν, ἐγγίζειν, اولاشمق ὑλασμὰκ φθάνειν, συμβαίνειν, يرامق γιαραμὰκ ὠφελεῖν, غالب اولمق γαλὴμπ ὀλμὰκ νικᾶν (συντάσσεται ϗ μετὰ τῆς اوزره ϋζρὲ προσώπυ), سؤال اتمك ϗ صورمق σϋὰλ ἐτμὲκ ϗ σορμὰκ ἐρωτᾶν περί τινος (συντάσσεται δὲ ϗ μετὰ αἰτ. ϗ ἀφαιρ.), اوكرتمك ὄγρετμὲκ ϗ تعليم اتمك ταλὴμ ἐτμὲκ (αἰτ. πράγματος ϗ δοτ. προσώπυ) διδάσκειν قاقيمق κακημὰκ ὀργίζεσθαι, صاتاشمق σατασμὰκ ἀπαντᾶν, ϗ τὰ παρόμοια, صبر اتمك σάμπρ ἐτμὲκ ὑποφέρειν, ὑπομένειν, ϗ τὰ συνώνυμα, چالشمق τζαλησμὰκ ἀγωνίζεσθαι, καὶ τὰ συνώνυμα, مشغول اولمق μεσγὺλ ὀλμὰκ καταγίνεσθαι εἴς τι, καὶ τὰ συνώνυμα, مقيد اولمق μυκαϊϊὲντ ὀλμὰκ ἐπιμελεῖσθαι, φροντίζειν περί τινος, ϗ τὰ συνώνυμα, اقرار اتمك ἰκρὰρ ἐτμὲκ ὁμολογεῖν, ὑπόχεσθαι ϗ τὰ συνώνυμα, اجازت ويرمك ἰδζαζὲτ βερμὲκ συγχωρεῖν, ϗ τὰ συνώνυμα, خبر ويرمك χαμπὲρ βερμὲκ, μηνύειν, ϗ τὰ συνώνυμα, ياقمق γιακμὰκ καίειν μὲ... ϗ τὸ παθητικὸν ياقنمق γιακνυμὰκ καίεσθαι μὲ... ياقشمق γιακησμὰκ ἁρμόζειν, πρέπειν, اورمق βυρμὰκ δαίρειν, κτυπᾶν, ὡς باشنه اوردي μπασηνὰ βυρντὺ τῦ ἐκτύπησε τὸ κεφάλι. Διὰ τύτυ τῦ ῥήματος ἐκφράζυσιν οἱ Τῦρκοι ϗ τὰς χυδαϊκὰς φράσεις, τῷ ἔδωκεν ἕνα δαρμὸν, ἕνα ξύλον, ἕνα μπάτζον, γρόθον κτ., π. χ. اكا بر تپنه اوردي ἀνὰ μπὶρ τεπνὲ βυρντὺ τῦ ἔδωκε μίαν κλοτζιὰν, كه بر قلج اوردي μπὶρ κηλὴδζ βυρντὺ κί... τῦ ἔδωκεν ἕνα σπαθὶ, ὁπῦ... (Σημείωσαι, ὅτι ταύτας τὰς χυδαϊκὰς φράσεις, καθὼς ϗ ἄλλας πολλὰς, ἐδανείσθημεν ἀπὸ τὺς Τύρκυς), τὸ δὲ παθητικὸν τῦ اورمق βυρμὰκ ἐκφράζυσι διὰ τῦ يمك γεμὲκ τρώγειν, οἷον بر سله كوتك يدي كه μπὶρ σιλλὲ, ἢ κϋτὲκ γγεντὶ κί... ἔφαγεν ἕνα μπάτζον, ἢ ξύλον, ὁπῦ... Τῦτο τὸ ῥῆμα, συντασσόμενον μετὰ

δοτικῆς ὁριςικῆς μετοχῆς ἀρνητικοῦ ῥήματος, ἢ μετὰ δοτικῆς ὀνόματος ἢ μετοχῆς ὁριςικῆς ἀρνητικοῦ ῥήματος προθέσει τῆς καταλήξεως لق λὴκ ἢ لك λὶκ, σημαίνει προσποιεῖσθαι, ὑποκρίνεσθαι, π. χ. بقمزه اورور μπακμαζὰ βερὲρ, ἢ بقمزلغه اورور μπακμαζληγὰ βερὲρ ὑποκρίνεται, ὅτι δὲν κυττάζει. صاغرلغه اورمه σαγηρληγᾶ βέρμα μὴ ὑποκρίνεσαι κωφότητα, ἢ τὸν κωφόν, اشدوب اشتمزه اورمز ἰσιτὶμπ ἰσιτμεζὲ βερμὰζ ἀκέων δὲν ὑποκρίνεται, ὅτι δὲν ἀκέει, بونلره كندويي بلمزه اورتي μπυνλαρὰ γγεννντινὶ μπιλμεζὲ βερντὲ, ὑπεκρίθη εἰς αὐτὲς, ὅτι δὲν τὲς γνωρίζει.

Πρὸς τέτοις, ὅλα σχεδὸν τὰ ῥήματα, ὅσα συντίθενται ἐξ ἀραβικῆς ἢ περσικῆς ἐνεργητικῆς μετοχῆς, καὶ τε ὑπαρκτικε اولمق ὀλμὰκ εἶναι, συντάσσονται μετὰ δοτικῆς, οἷον طالب اولمق ταλὴμπ ὀλμὰκ ζητεῖν, ناظر اولمق ναζὴρ ὀλμὰκ θεωρεῖν καὶ ἐπιςατεῖν, قادر اولمق καντὴρ ὀλμὰκ ἐμπορεῖν, لايق اولمق λαὴκ ὀλμὰκ ἄξιον εἶναι, نايل اولمق ναὴλ ὀλμὰκ ἀπολαύειν, ἀποκτᾶν, سبب اولمق σεμπὲμπ ὀλμὰκ, καὶ موجب اولمق μεδζὶμπ ὀλμὰκ αἴτιον εἶναι. Τὸ δὲ راضي اولمق ῥαζὴ ὀλμὰκ εὐδοκεῖν συντάσσεται καὶ μετὰ ἀφαιρετικῆς, ὡς سزدن الله راضي اولسون σιζντὲν ἀλλὰχ ῥαζὴ ὀλσὺν ὁ θεὸς ἀνταμείψοι σοι ἑκατονταπλασίως.

2. Ἔνια ῥήματα ἀφαιρετικῇ συντασσόμενα.

Πλὴν τῶν κινήσεως ἀπὸ τόπε ῥημάτων, καὶ ὅσα σημαίνει γύμνωσιν, τὰ ὁποῖα πάντα συντάσσονται ἀφαιρετικῇ πτώσει, σημείωσαι καὶ τὰ ἀκόλουθα· قورقمق κορκμὰκ φοβεῖσθαι, اوصانمق ὑσανμὰκ ἢ بزمك μπεζμὲκ ἀηδιάζειν, اكرنمك ἰγρενμὲκ ἀποςρέφεσθαι καὶ τὰ συνώνυμα, واز كلمك βὰζ γγελμὲκ, ἢ واز كچمك βὰζ γγετζμὲκ ἀπέχειν ἀπό τινος, παραιτεῖσθαι τί, خالي اولممق χαλὴ ὀλμαμὰκ μὴ παύειν, حجاب اتمك χιδζὰπ ἐτμὲκ ἐντρέπεσθαι τινὰ, حظ اتمك χὰζζ ἐτμὲκ, ἢ محظوظ اولمق μαχζὲζ ὀλμὰκ ἡδύνεσθαι εἴς τι, ἀρέζειν τινὶ τί, خبر المق χαμπὲρ ἀλμὰκ μανθάνειν, ἀκέειν καὶ τὰ συνώνυμα, صورمق σορμὰκ καὶ سوال اتمك σεὰλ ἐτμὲκ ἐρωτᾶν, ازمق ἀζμὰκ πλανᾶσθαι (τῆς ὁδε), راضي اولمق ῥαζὶ ὀλμὰκ εὐδοκεῖν, صاقنمق σακηνμὰκ φυλάττεσθαι, καὶ τὰ συνώνυμα. حظي اولمق χαζζὴ ὀλμὰκ ἀρέζειν τινὶ, عاجز قالمق ἀδζὴζ καλμὰκ μὴ ἐμπορεῖν ἀπολείπεσθαι, (ὡς جوابدن عاجز قالدي δζεβαπτὰν ἀδζὴζ καλντὴ, δὲν ἠμπόρεσεν, ἢ δὲν ἤξευρε νὰ ἀποκριθῇ), مستغني اولمق μεςτὰκ ὀλμὰκ παράγεσθαι (καὶ ὅτε σημαίνει ἐπιθυμεῖν μετὰ δοτικῆς), رجا اتمك ῥιδζιὰ ἐτμὲκ, καὶ مأمول اتمك μεεμὲλ ἐτμὲκ, ἐλπίζειν, ἱκετεύειν, παρακαλεῖν, καὶ τὰ συνώνυμα.

Μερικὰ ῥήματα συντάσσονται μὲ ἄλλας προθέσεις, οἷον μετὰ τῆς الله ἰλὲ, π. χ.

نه ايله اكلنديرسن νὲ ἰλὲ ἐγλενίζριν μὲ τί διατρίβεις τὸν καιρόν; طاش ايله اتمق τάσ̆ ἰλὲ ἀτμὰκ λίθοις βάλλειν, λιθοβολεῖν (αἰτιατικῇ προσώπȣ). Τὸ اوكونمك ὀγϋνμὲκ ϗ فخرلنمق φαχηρλανμὰκ καυχᾶσθαι ϗ τὰ συνώνυμα, συντάσσονται ϗ ἀφαιρετικῇ, ὡς نهدن اوكونيرسن νεντὲν ὀγϋνὔρσϋν εἰς τί καυχᾶσαι;

Σημείωσαι Α΄. Ὅτι τὰ ἀπαρέμφατα, καθὸ μὲν ὀνόματα ἀπαρεμφατικὰ τίθενται εἰς δοτικὴν ἢ ἀφαιρετικὴν, ἐὰν τύχῃ ῥῆμα συντασσόμενον μὲ δοτικὴν ἢ ἀφαιρετικήν· καθὸ δὲ ῥήματα, ἔχȣσι πάλιν τὴν συντακτικὴν αὐτῶν πλαγίαν πτῶσιν, ἡ ὁποία, ἐπὶ τῶν συνθέτων ῥημάτων, ἤτοι προηγεῖται τȣ̃ ὀνόματος ἢ τῆς μετοχῆς κατὰ τὴν ἁρμοδίαν πτῶσιν, ἢ τίθεται κατόπιν κατὰ τὴν περσικὴν σύνταξιν, οἷον جان تسليم اتمك δζιὰν τεσλὶμ ἐτμὲκ, ἢ تسليم جان اتمك τεσλίμῖ δζιὰν ἐτμὲκ παραδιδόναι τὸ πνεῦμα, τὴν ψυχὴν, δηλ. θνήσκειν. Β΄. Πολλάκις ἐπὶ τῶν συνθέτων ῥημάτων ἐξ ὀνόματος ϗ τȣ̃ βοηθητικȣ̃ ῥήματος اتمك, τὸ βοηθητικὸν ἐγκαταλιμπάνεται, ϗ τὸ ὄνομα τίθεται εἰς τὴν πτῶσιν, καθ᾽ ἣν ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ ἀπαρέμφατον, π. χ. دوكون يراغن تداركه باشلدي ντϋγϋν γιαραγὴν τενταρικὲ μπασ̆λαντὴ ἄρχισε νὰ ἑτοιμάζῃ τὴν παρασκευὴν τȣ̃ γάμȣ, ὅπȣ τὸ ὄνομα تدارك τενταρὶκ παρασκευὴ ἐτέθη εἰς δοτικὴν, διότι τὸ باشلمق μπασ̆λαμὰκ ἀρχίζειν δοτικῇ συντάσσεται, τὸ δὲ βοηθητικὸν اتمك ἐτμὲκ ποιεῖν, τὸ ὁποῖον μὲ τὸ ὄνομα ἔπρεπε νὰ εἶναι εἰς δοτικὴν تداركه اتمكه τενταρὶκ ἐτμεϊὲ, ἐννοεῖται ἀπὸ κοινȣ̃. Γ΄. Ὅταν ἀκολȣθῶσι πολλὰ σύνθετα ῥήματα κατὰ σειρὰν, ἔχοντα τὸ αὐτὸ βοηθητικὸν ῥῆμα, τότε μόνον τὸ βοηθητικὸν τȣ̃ τελευταίȣ ῥήματος ἐκφράζεται, τῶν δὲ λοιπῶν τὰ βοηθητικὰ ἐννοȣ̃νται, π. χ. ἀντὶ امتثال اتمك واجتناب اتمك ἰμτισὰλ ἐτμὲκ βὲ ἰδζτινὰμπ ἐτμὲκ, λέγε امتثال واجتناب اتمك ἰμτισαλȣ̃ ἰδζτινὰμπ ἐτμὲκ ὑπακȣ́ειν ϗ ἀποφεύγειν.

§. ζ΄. Σύνταξις τῶν παθητικῶν.

Τὸ παθητικὸν ῥῆμα σπανίως εἶναι ἐν χρήσει προσωπικῶς, ϗ τότε ἡ ὀνομαστικὴ τρέπεται εἰς ἀφαιρετικὴν, π. χ. اندن فتح اولندي ἀνντὰν φὲτχ ὀλȣνντȣ̀ ἐκυριεύθη παρ᾽ αὐτȣ̃ (τὸ φρȣ́ριον π. χ.), ϗ σπανίως εἰς δοτικὴν, ὡς انا طوتلدي ἀνὰ τȣτȣλντȣ̀ ἐκυριεύθη παρ᾽ αὐτȣ̃. Ἐν ταύτῃ τῇ περιστάσει οἱ Τȣ̃ρκοι τρέπȣσι σχεδὸν πάντοτε τὸ παθητικὸν εἰς ἐνεργητικὸν, ϗ ὅσον ἡμεῖς ἀγαπῶμεν τὰ παθητικὰ ῥήματα, τόσον αὐτοὶ τ᾽ ἀποστρέφονται. Ἐὰν ὅμως τὸ ῥῆμα δὲν ἔχῃ συντακτικὴν, τότε μεταχειρίζονται οἱ Τȣ̃ρκοι τὰ παθητικὰ ῥήματα συχνότατα, μάλιστα δὲ σχεδὸν πάντοτε ἐν ταῖς πρὸς μεγάλȣς ἄνδρας ἐπιστολαῖς, δι᾽ ȣ̃ δεικνύȣσι σέβας καὶ τιμὴν, π. χ. احوالكزدن سؤال اولنورسه ἢ بيورلورسه ἢ جايز كورلورسه ἀχβαλημηζντὰν σϋὰλ ὀλȣνȣ́ρσα, ἢ μπȣγιȣρȣλȣ́ρσα, ἢ δζαῒζ γγϋρϋλΰρσε, ἐὰν ἐρωτᾶται περὶ τῶν καθ᾽

ἡμᾶς, ἀντὶ τοῦ, ἐὰν ἐρωτᾷς, ἢ ἐὰν εὐδοκῇς νὰ ἐρωτήσῃς, κτλ. Ὅμοιως, اذا اولة الم ايلعداولة ἰνχὰ βοῦ ἰλὰμ ὀλουνοῦρ κὶ, δηλοποιεῖται ὅτι, ἀντὶ δηλοποιῶ, δηλοποιοῦμεν ὅτι...

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

### Περὶ συντάξεως τῶν μορίων.

Περὶ τῶν μορίων πολλὰ εἴπαμεν ἐν τῷ περὶ τῶν μορίων μέρει, ἐνταῦθα δὲ θέλομεν λαλήσει μόνον περὶ ἐκείνων, ὅσα συντάσσονται καὶ μὲ ῥήματα.

Α'. Τὰ εὐχὴν σημαίνοντα ἐπιῤῥήματα συντάσσονται ὄχι μόνον μὲ εὐκτικὴν, ἀλλὰ καὶ ὑποτακτικὴν, καὶ τοιαῦτα εἶναι τὸ بولايدكه μπουλάϊκι καὶ كاشكه κεσκὲ ἄμποτε, الله ويرسون ἀλλὰχ βερσὶν, ἢ الله ويره ἀλλὰχ βερὲ, ἢ الله ويرديدي ἀλλὰχ βερέϊντι, κτ. ὁ θεὸς δώσοι, εἴθε, ἄμποτε. Ἐκ τούτων,

1. Τὸ بولايدكي μπουλάϊκι συντάσσεται μὲ ὅλους τοὺς χρόνους τῆς εὐκτικῆς, μὲ τὸν Β'. ἐνεστῶτα καὶ μὲ τὸν παρατατικὸν β'. καὶ γ'. τῆς ὑποτακτικῆς.

2. Τὸ كاشكه κεσκὲ συντάσσεται μὲ τὸν παρατατικὸν καὶ ὑπερσυντέλικον τῆς εὐκτικῆς, καὶ μὲ τὸν β'. ἐνεστῶτα καὶ παρατατικὸν β'. καὶ γ'. τῆς ὑποτακτικῆς.

3. Τὸ الله ويرسون ἀλλὰχ βερσὶν εἶναι ἐν χρήσει μὲ τὴν εἰς يم κατάληξιν τοῦ ά. προσώπου τοῦ ἐνεστῶτος καὶ παρακειμένου τῆς εὐκτικῆς, οἷον الله ويرسون سوديم ἀλλὰχ βερσὶν σεβεῖμ εἴθε νὰ ἀγαπήσω, الله ويرسون سومش اولايم ἀλλὰχ βερσὶν σεβμὶς ὀλαὴμ εἴθε νὰ ἠγάπησα.

4. Τὸ الله ويرسونكه ἀλλὰχ βερσὶν κὶ εἶναι ἐν χρήσει μόνον μὲ τὸ ά. πρόσωπον τοῦ παρακειμένου τῆς εὐκτικῆς εἰς يم, π. χ. الله ويرسونكه سومش اولايم ἀλλὰχ βερσὶν κὶ σεβμὶς ὀλαὴμ εἴθε νὰ ἠγάπησα.

5. Τὸ الله ويره ἀλλὰχ βερὲ συντάσσεται μὲ τὸν ἐνεστῶτα, παρατατικὸν καὶ παρακείμενον τῆς εὐκτικῆς, καὶ μὲ τὸν ἀναφορικὸν παρακείμενον τῆς ὑποτακτικῆς.

6. Τὸ الله ويرسه ἀλλὰχ βερσὲ συντάσσεται μὲ τὸν Β'. ἐνεστῶτα τῆς ὑποτακτικῆς.

7. Τὸ الله ويرديدي ἀλλὰχ βερέϊντι, ἢ الله ويرديدكه ἀλλὰχ βερέϊντι κὶ συντάσσεται μὲ τὸν παρατατικὸν καὶ ὑπερσυντέλικον τῆς εὐκτικῆς καὶ μὲ τὸν παρατατικὸν β'. καὶ γ'. τῆς ὑποτακτικῆς.

Β'. Τὸ تا كه τὰ κὶ ἴνα, διὰ νὰ, συντάσσεται μὲ τὸν ἐνεστῶτα τῆς εὐκτικῆς, οἷον تا كه سالم اولا τὰ κὶ σαλὴμ ὀλὰ διὰ νὰ εἶναι ὑγιής.

Γ΄. Τὸ اولا كه ὀλὰ κὶ ἴσως ἂν, συντάσσεται μὲ ἐνεςῶτα τῆς εὐκτικῆς, ὡς اكا تعليم ايت اولا كه اوقومش اولا ἀνὰ ταλὴμ ἒτ, ὀλὰ κὶ ὀκουμοὺς ὀλὰ, δίδασκε αὐτὸν, ἴσως γένῃ σοφός. Καὶ τὸ اولميه كه ὀλμαϊὰ κὶ ἄπαγε νὰ... καθὼς ϗ τὸ بويله كه μποϊλὲ κὶ, شويله كه σοϊλὲ κὶ ὥσε νὰ, εἰς τρόπον ὥσε, συντάσσονται ὁμοίως μὲ τὸν ἐνεςῶτα τῆς εὐκτικῆς. Τὸ αὐτὸ ῥητέον ϗ περὶ τοῦ مادامكه μαντάμκι ἐφ᾽ ὅσον, ἕως οὗ, οἷον مادامكه جهانده اولاسن μαντάμκι δζεχαννταὰ ὀλάσην, ἐφ᾽ ὅσον εἶσαι ἐν τῷ κόσμῳ.

Δ΄. Τὸ مكر μεγὲρ, ὅτε σημαίνει ὅμως, συντάσσεται μὲ ὁριςικήν. Ὅτε δὲ ἔχει κατόπιν τὸ كه ϗ σημαίνει ἔξω μόνον διὰ νὰ... συντάσσεται μὲ ἐνεςῶτα εὐκτικῆς· ὅτε δὲ σημαίνει ἔξω μόνον ὅτε, συντάσσεται μὲ ὁριςικήν.

Ε΄. Τὸ ἀραβικὸν μόριον الا ἰλλὰ πλὴν εἰμὴ, συντάσσεται ὁμοίως μὲ εὐκτικὴν, οἷον ارسلان كمسه يمز الا مجرم اولا ἀρσλὰν κιμσεϊ γεμὲζ ἰλλὰ μουδζρὶμ ὀλᾶ ὁ λέων δὲν τρώγει τινὰ, πλὴν εἰμὴ ἤθελεν εἶσθαι ὑπεύθυνος.

ϛ΄. Τὸ بلكه μπέλκι ἴσως συντάσσεται ὁμοίως μὲ εὐκτικὴν, οἷον بلكه كلمش اولا μπέλκι γγελμὶς ὀλᾶ ἴσως ἦλθε.

Ζ΄. Τὸ كه κὶ (σπανίως كيم κὶμ) σημαίνει ὅτι, ὥσε, ϗ διὰ νά. Ὅτε σημαίνει τὸ ὅτι ϗ ὥσε συντάσσεται μὲ ὁρισικὴν, π. χ. ايشتدمكه كتدي ἰσιττὶμ κὶ γγιττὶ ἤκουσα, ὅτι ἐπῆγε, اني شويله اوردم كه اوله يازدي ἀνὴ σοϊλὲ βουρντοὺμ κὶ, ὀλὲ γιαζντὴ τὸν ἔδειρα τόσον, ὥσε ὀλίγου ἔλιπε ν᾽ ἀποθάνῃ, πλὴν ὅτε σημαίνει τὸ ὅτι, ἐγκαταλιμπάνεται ϗ ἐκφράζεται κάλλιον διὰ μετοχῆς εἰς ديك ντὴκ ἢ ديك ντὶκ ὡς ἐρρέθη σελ. 95. Ὅτε δὲ σημαίνει τὸν τελικὸν ἵνα, τότε συντάσσεται μὲ εὐκτικὴν, οἷον اكا بر غروش ويردم كه بر جفت پاپوچ الا ἀνὰ μπὶρ γρὸς βερντὶμ κὶ, μπὶρ τζίφτ παπούτζ ἀλὰ, τῷ ἔδωκα ἓν γρόσσι διὰ ν᾽ ἀγοράσῃ ἓν ζευγάρι ὑποδημάτων, ايسترمكه اويمه كلهسن ἰσέριμ κὶ ἐβιμὲ γγελέσιν, θέλω ἵνα ἔλθῃς εἰς τὴν οἰκίαν μου, ὅπου ἀντὶ τούτου μεταχειρίζονται οἱ Τοῦρκοι πολλάκις τὸ ἀπαρέμφατον εἰς δοτικὴν ἢ διὰ τῆς προθέσεως ايچون ἰτζὶν, π. χ. سومكه σεβμεϊὲ ἐπὶ τῷ ἀγαπᾶν, سومك ايچون σεβμέϊ ἰτζὶν ἕνεκα τοῦ ἀγαπᾶν, ἀγαπῆσαι. Οἱ Τοῦρκοι ἐκφράζουσι τὸν τελικὸν σύνδεσμον ἵνα, διὰ τὸ νὰ, ϗ διὰ τοῦ μορίου ديو ντεΰ λέγωντας (τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ παρεφθαρμένη μετοχὴ ديوب ντεΰπ), ϗ βάλλεται τὸ ῥῆμα, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς ἐκφράζομεν δι᾽ ὑποτακτικῆς, εἰς προςακτικὴν ἢ μέλλοντα τῆς εὐκτικῆς ὡς ἀπὸ μέρους τοῦ λαλοῦντος, ἢ θέλοντος διὰ νὰ γένῃ τί, π. χ. كتابي تيز كوندرك ديو يازدكز κιταμπὴ τὲζ γγόνντερὲν ντεΰ γιαζντηνὴζ ἐγράψατε λέγωντας, σείλατε ὀγλίγωρα τὸ βιβλίον, δηλ. ἐγράψατε διὰ νὰ σᾶς σείλω ὀγλίγωρα τὸ βιβλίον, نماز قلايم ديو جامعه كلمش ايدم ναμὰζ κηλαὴμ ντεΰ, δζαμηᾶ γγελμὶς ἰντὶμ, θέλω προσευχηθῶ λέγωντας, ἦλθον εἰς τὸν ναὸν, δηλ. ἦλθον εἰς

τὸν ναὸν διὰ νὰ προσευχηθῶ, دون خدمتكاريمه اسلانبوله وار ديو امر ايتدم ντὸν χιζμετκιαρημὰ ἰσαμπολὰ βὰρ ντεϊ, ἔμρ ἰττὶμ, χθὲς ἐπρόσαξα εἰς τὸν δȣλόν μȣ λέγωντας, ὕπαγε εἰς τὴν Κωνσαντινȣ́πολιν, δηλ. χθὲς ἐπρόσαξα εἰς τὸν δȣλόν μȣ διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Κωνσαντινȣ́πολιν. Καὶ ȣ῏τος ὁ τρόπος τȣ῀ λαλεῖν εἶναι εἰς τȣ̀ς Τȣ́ρκȣς πολλὰ ἐν χρήσει, εἰς ἡμᾶς δὲ ȣ̓κ ὀλίγον δυσκολομίμητος. Ἐνίοτε τὸ ديو ντεϊ εἶναι αἰτιολογικὸς σύνδεσμος ϗ εἶναι ἐν χρήσει μὲ τὴν ὁρισικὴν, π. χ. بن سني سورم ديو عالم بكا دوشمن اولدي μπὲν σενὶ σεβέριμ ντεϊ, ἀλὲμ μπανὰ ντϋσμὰν ὀλντȣ῀, ὁ κόσμος ἔγινέ μοι ἐχθρὸς, ἐπειδὴ σὲ ἀγαπῶ.

Η'. Τὸ اه ἂχ, ἄμποτε, συντάσσεται ὁμοίως μὲ εὐκτικὴν, ϗ πρὸς περισσοτέραν ἔμφασιν προσλαμβάνει ϗ τὸ كاشكه κεσ̈κὲ εἴθε, π. χ. اه باباك سني سويدي ἂχ μπαμπὰν σενὶ σεβϊ̈ντι, ἂχ, ἄμποτε νὰ σὲ ἠγάπα ὁ πατήρ σȣ, اه كاشكه قرنداشك كليدي ἂχ κεσ̈κὲ καρηνντασ̈ὴν γγελέϊντι, ἂχ εἴθε νὰ ἤρχετο ὁ ἀδελφός σȣ.

Ἕως ὧδε ἐλαλήσαμεν περὶ τῶν μορίων, ὅσα συντάσσονται μὲ εὐκτικὴν, ϗ σπανίως μὲ ὑποτακτικήν. Ἤδη δὲ θέλομεν λαλήσει περὶ τῶν συντασσομένων μὲ ὑποτακτικὴν, σπανίως δὲ μὲ εὐκτικήν.

1. اكر ἔγερ (ϗ κατὰ συγκοπὴν كر γὲρ) ἐὰν, συντάσσεται πάντοτε μὲ τȣ̀ς ὑποθετικȣ̀ς χρόνȣς τῆς ὑποτακτικῆς, ϗ σπανίως μὲ τὴν ὑποτακτικὴν τῆς εὐκτικῆς, οἷον اكر سز بيلیدیكز ἔγερ σὶζ μπιλέϊντινιζ ἐὰν ἠξεύρετε... Πλὴν τὸ اكر ἔγερ δὲν εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὴν ὑποτακτικὴν, καθότι ταύτης οἱ χρόνοι σημαίνȣσιν ἀφ' ἑαυτῶν ὑπόθεσιν.

2. Ὅλα τὰ ἐρωτηματικὰ ὀνόματα ϗ ἐπιῤῥήματα, ἀορισολογικῶς ἐκλαμβανόμενα, συντάσσονται μόνον μὲ ὑποτακτικὴν, π. χ. نقدر ايسه νὲ καντὰρ ἠσὰ ὅσον καὶ ἂν ἦναι, καὶ τȣ̀λάχισον, κἂν, هركيم كلورسه ἢ كلديسه χὲρ κὶμ γγελίρσε, ἢ γγελντὶ ἰσὲ, ὅσις ϗ ἂν ἔλθῃ, هرقنغي اولورسه اولسون χὲρ χάνγη ὀλȣ́ρσα, ὀλσȣ̀ν, ὅσις ποτ' ἂν ᾖ, ἔσω, هر نه ايسه χὲρ νὲ ἰσὲ ὅ,τι ϗ ἂν ἦναι, نه اولورسه اولسون νὲ ὀλȣ́ρσα ὀλσȣ̀ν ἂς ἦναι ὅ,τι ϗ ἂν ἦναι, نه سويلرسك سويله νὲ σöϊλέρσεν σöϊλὲ, ὅ,τι λαλήσῃς, λάλει, قنغيسي سورسه الور χανγησὴ σεβέρσε, ἀλὴρ, ὅσις (ἐξ αὐτῶν) ἀγαπήσῃ, θέλει λάβῃ, قرنداشك تركجه يي هر نه قدر اوقوسه بيله اوكرنمز καρηνντασ̈ὴν τȣρκτζεϊ̈ χὲρ νὲ καντὰρ ὀκȣσὰ, γένε öγρενέμεζ, ὁ ἀδελφός σȣ, ὅσον ϗ ἂν σπȣδάσῃ τὴν Τȣρκικὴν διάλεκτον, δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ τὴν μάθῃ, قچان اسلانبوله كيدرسك خدمتكاريمده برابر كوتر χατζὰν ἰσαμπολὰ γγιντέρσεν, χιζμετκιαρημὴ ντᾶ μπεραμπὲρ γγöτὲρ, ὁπόταν ὑπάγῃς εἰς Κωνσαντινȣ́πολιν, λάβε μαζὶ καὶ τὸν δȣλόν μȣ, هر نه زمان پدريكي كوررسك بندن سلام ايله χὲρ νὲ ζαμὰν μπεντερινὶ γγöρȣ́ρσεν, μπενντὲν σελιὰμ εἰλὲ, ὅταν ἴδῃς τὸν πατέρα σȣ, ἄσπασαί τον

ἐξ ἐμȣ̃, اولسون اولورسه نيجه νίδζε ὀλέρσα, ὀλσȣ̀ν ἔσω, ὅπως καὶ ἂν ἦναι, هر نه اصل نه ἢ اوله ايلدرسك شكل نه هر χὲρ νάσηλ, ἢ χὲρ νὲ σ̈εκὶλ ἐντέρσεν, εἶλὲ κάμε ὅπως θέλῃς, ὅπȣ σημείωσαι, ὅτι τὰ كه نيجه, نه شكل, نه اصل νάσηλ, ἢ νὲ σ̈εκὶλ, ἢ νίδζε-κὶ σημαίνȣσι καὶ εὐθὺς ὅταν, οἷον ايسه قرشوسنه وزيرك چقدي قرنداشك نيجه‌كه بايلدي قورقوسندن καρȣνντασ̈ὴν νίδζε-κὶ βεζιρὶν καρσ̈ησηνᾶ τζηκτὴ ἰσὰ, κορκȣσȣνντὰν μπαϊλντὴ, ὁ ἀδελφός σȣ, εὐθὺς ὅταν ἐπαῤῥησιάσθη εἰς τὸν Βεζύρην, ὑπὸ φόβȣ ἐλειποθύμησε.

Ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω σελ. 96. ἐν ταῖς μετοχαῖς ὅτι, ὅταν ὑπάρχῃ ἄλλο ῥῆμα, ἀφ' ȣ̃ ἤρτηνται τὰ ἐν ὑποτακτικῇ ῥήματα, ταῦτα ἐκφράζονται γλαφυρώτερον διὰ μετοχῆς εἰς دیق ντὴκ, ἢ دیك ντίκ.

3. Τὸ چونكه τζȣ̈νκι ἐπειδὴ καὶ, συντάσσεται ὁμοίως μὲ ὑποτακτικὴν, ἐνίοτε δὲ καὶ μὲ ὁρισικὴν, π. χ. چونكه اوبله ايسه بن كيدرم τζȣ̈νκι ὄϊλὲ ἰσὲ, μπὲν γγιντέριμ ἐπειδὴ καὶ εἶναι ἔτζι, πηγαίνω, چونكه بو اوي صاتون الهجقسن نيچون بكا خبر ويرميورسن τζȣ̈νκι μπȣ̀ ἐβὶ σατὴν ἀλαδζάκσην, νίτζιν μπανᾶ χαμπὲρ βέρμεϊορσȣν; ἐπειδὴ καὶ μέλλεις νὰ πωλήσῃς τὸν οἶκον, διατὶ δὲν μοὶ δίδεις εἴδησιν;

4. Τὸ بله μπιλὲ καὶ دخي νταχὰ, ὅτε σημαίνȣτι μακάρι καὶ ἂν, συντάσσονται πάντοτε μὲ ὑποτακτικὴν προηγȣμένην, οἷον سن بويله بر فنا آدمسن كه سني خدمتكارك دوكسه بله دخي حقّي وار ديرايدم σὲν μπȱϊλὲ μπὶρ φενὰ ἀντὰμ σὴν κὶ, σενὶ χιζμετκιαρὴν ντöγγσὲ μπιλὲ, ἢ νταχὰ, χακκὴ βὰρ ντέρ-ϊντιμ, σὺ εἶσαι τόσον κακότροπος ἄνθρωπος, ὥσε καὶ ἂν σὲ δείρῃ ὁ δȣ̃λός σȣ, ἤθελον εἰπῆ ὅτι ἔχει δίκαιον.

Καὶ ταῦτα μὲν ἀρκȣ̃σι περὶ τῶν εὐκτικῇ ἢ ὑποτακτικῇ συντασσομένων μορίων, ἤδη δὲ ἂς ἐξετάσωμεν τὴν σύνταξιν ἄλλων τινῶν μορίων.

1. Ἡ πρόθεσις كبي κιμπὶ τιθεμένη κατόπιν τȣ̃ ἑνικȣ̃ γ'. προσώπȣ τȣ̃ ἐνεστῶτος, παρῳχημένȣ, καὶ τȣ̃ Β'. μέλλοντος τῆς ὁρισικῆς σημαίνει φαίνεται, ὡσὰν νὰ, π. χ. ياغيور كبي γιαγάϊορ κιμπὶ φαίνεται νὰ βρέχῃ, ὡσὰν νὰ βρέχῃ, ياغمش كبي γιαγμὴσ̈ κιμπὶ μοὶ φαίνεται ὅτι ἔβρεξε, ὡσὰν νὰ ἔβρεξε, ياغجق كبي γιαγαδζὰκ κιμπὶ ὡσὰν νὰ βρέξῃ, φαίνεται ὅτι θέλει νὰ βρέξῃ, صوق اوليور ἢ ايدييور قيش كلمش كبي κὴσ̈ γγελμὶσ̈ κιμπὶ, σοȣ̀κ ὀλȣ́ιορ, ἢ ἐντέϊορ, κάμνει κρῦον, ὡσὰν νὰ ἦλθεν ὁ χειμῶνας.

2. Τὸ μόριον يوخسه γιόχσα, προηγȣμένȣ τȣ̃ ἐρωτηματικȣ̃ مي μη, μȣ κτ., δηλοῖ ἀπορίαν, π. χ. بلمم سن بو اوده خدمتكارميسن يوخسه آغا μπιλεῖμ, σὲν μπȣ̃ ἐβὲ χιζμετκιάρμησην, γιόχσα ἀγᾶ; ἠγάπων νὰ ἐξεύρω, ἂν ἐσὺ ἐν τȣ́τῳ τῷ οἴκῳ δȣ̃λος εἶσαι, ἢ αὐθέντης; Τȣ̃το σημαίνει καὶ τὸ ἀλλέως, π. χ. سن دیدیکمي ايدرسك اكر پك ايو يوخسه پشيمان اولورسن ἔγερ σὲν ντεντιγμὶ ἐντέρσεν, πὲκ ἐϊ, γιόχσα πισ̈-

μὰν ὀλούρσουν, ἐὰν σὺ κάμῃς τὸ, ὃ σοὶ λέγω, πολλὰ καλὰ, εἰδεμὴ, θέλεις μετανοήσει.

3. Τὸ μόριον دکمه ντεγμὲ, ἢ دکمه‌ده ντεγμεντὲ σημαίνει μόλις καὶ συντάσσεται μὲ ἀρνητικὸν ῥῆμα, οἷον کلمز دکمه ντεγμὲ γγελμὲζ μόλις ἔρχεται, φαίνεται ὅτι δὲν ἔρχεται.

4. Τὸ δείξεως μόριον ایشته ἴστὲ ἰδὲ, συντάσσεται δοτικῇ, οἷον سکا ایشته ἴστὲ σανὰ ἰδὲ σύ.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

### Περὶ τῶν λοιπῶν τῆς συντάξεως εἰδῶν.

1. Εἰς τὴν ἐρώτησιν هانده χάννταρ ἢ نره‌ده νέρεντε πῦ; ἕπεται ἡ ἀπόκρισις πάντοτε μετὰ τῆς προθέσεως ده ντὰ, ντὲ, οἷον باغچه‌ده μπαγτζαντᾶ ἐν τῷ κήπῳ, بچده μπετζτὲ ἐν Βιέννῃ.

2. Εἰς τὴν ἐρώτησιν هانه χάνκα ἢ نره νέρεε πῦ; εἰς ποῖον τόπον (ἐπὶ κινήσεως δηλ.); ἀποκρινόμεθα μετὰ δοτικῆς, ὡς باغچه‌یه بچه واردم μπαγτζαϊὰ, μπετζὲ βαρντὴμ ἐπῆγα εἰς τὸν κῆπον, εἰς τὴν Βιένναν.

3. Εἰς τὴν ἐρώτησιν نره‌دن νέρεντεν πόθεν; διὰ τίνος τόπȣ; γίνεται ἡ ἀπάντησις ὁμοίως δι' ἀφαιρετικῆς, οἷον اسلامبولدن کلدم ἰσαμπολντὰν γγελντὶμ ἦλθον ἐκ Κωνσαντινȣπόλεως, ἢ διὰ τῆς Κωνσαντινȣπόλεως.

4. Εἰς τὴν ἐρώτησιν نه قدر زمان νὲ καντὰρ ζαμὰν, πόσον καιρὸν; ἀποκρινόμεθα δι' ὀνομαστικῆς, οἷον اوچ ساعت ὕτζ σαχὰτ τρεῖς ὥρας, ایکی ییل ἰκὶ γὴλ δύο χρόνȣς, ὅπȣ προσίθεται πολλάκις καὶ τὸ ποσότητος ὄνομα, ὡς اوچ ساعت مقداری ὕτζ σαὰτ μικταρὴ, εἰς διάσημα τριῶν ὡρῶν, یارم ساعت قدر γιαρὴμ σαὰτ καντὰρ εἰς μισὴν ὥραν, ἐν διαστήματι ἡμισείας ὥρας, ἢ περὶ τὴν ἡμισείαν ὥραν. Ἄλλως δὲ ἐκφράζȣσι διά τινος προθέσεως χρόνον σημαινέσης, οἷον ایکی ییلده اوکرندیکک آز در ἰκὶ γηλντᾶ ὀγρεννττὴν ἂζ ντὴρ ὀλίγον εἶναι αὐτὸ, τὸ ὁποῖον ἔμαθες εἰς δύο χρόνȣς, ἢ ایکی ییل ایچنده ἰκὶ γὴλ ἰτζιννντὲ ἐντὸς δύο χρόνων, ἀπαραλλάκτως καθὼς καὶ ἡμεῖς.

5. Εἰς τὴν ἐρώτησιν قچن χατζὰν, ἢ نه زمان νὲ ζαμὰν πότε; ἀποκρινόμεθα ὁμοίως εἰς ὀνομαστικὴν, οἷον بازار کونی μπαζὰρ γγϋνΰ τὴν δευτέραν, بو کون μπῦ γγϋν σήμερον, صباح σαμπὰχ αὔριον, αὔριον τὸ πρωῒ, ὅπȣ ἐνίοτε προσίθεται τὸ μόριον ین ιν, ὡς صباحین σαμπαχὴν τὸ πρωῒ, اویلین öϊλεΰν τὸ μεσημέρι, قیشین κησ'ὴν τὸν χειμῶνα, کوزین γγϋζΰν τὸ φθινόπωρον κτ. ἢ λέγȣσι, قیش زماننده κὴσ' ζεμανηνντᾶ ἐν καιρῷ χειμῶνος, کوز موسمنده γγϋζ μεβσιμινντέ, ἢ کوز ایامنده γγϋζ εϊγιαμηνντᾶ ἐν καιρῷ, ἢ ἐν ἡμέραις

φθινοπώρε, κτλ. Κατὰ τῦτον τὸν τρόπον λέγεσι, ساعتلو قنغي χάνγη σαατλῦ, ποία ὥρα; ساعتلو ايكنجي ἰκινδζὶ σαατλῦ, ἢ ايكيلدو ἰκιντὲ εἰς τὰς δύο, ايكييه وارر ἰκιγὲ βαρὺρ πηγαίνει εἰς τὰς δύο, δηλ. μία ὥρα ἐπέρασε, مارتك ايكنجي كونندو μαρτὴν ἰκινδζὶ γγϋὶϋνντὲ τῇ δευτέρᾳ τῦ Μαρτίε, κτλ. Πρὸς τύτοις, ἐπὶ μέλλοντος χρόνε λέγεσι بر بيلدو μπὶρ γηλντᾶ, ἢ بر ييل ايچنده μπὶρ γὴλ ἰτζιντὲ, εἰς ἕνα χρόνον, سلطان سليمان زماننده, عصرنده σελτὰν σϋλεϊμὰν ζεμανηντᾶ, ἢ ἀσρηντᾶ ἐπὶ τῦ καιρῦ ἢ αἰῶνος τῦ σελτάνε Σελεϋμάνε, ايّام دولتلرنده ἐϊιάμι ντεβλετινιζντὲ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς εὐτυχῦς σε βασιλείας, κτλ.

6. Εἰς τὴν ἐρώτησιν چوقدني τζιοκτάν-μη πρὸ πολλῦ; ἢ نه زماندن بري νὲ ζαμαντᾶν μπερὶ ἀπὸ ποῖον καιρόν; ἀποκρινόμεθα δι' ἀφαιρετικῆς ὀνόματος, ἢ ἐπιῤῥήματος, ὅπε προσίθεται ϗ τὸ برو ἢ بري μπερὶ, ὅτε δὲν ἕπεται τὸ ἕως, ὡς ἐῤῥέθη ἐν ταῖς προθέσιν, οἷον اول زماندن برو ὄλ ζαμαντὰν μπερὶ ἀπ' ἐκείνε τῦ χρόνε, كوچكلكدن برو κϋτζϋκντὲν μπερὶ ἐκ παιδὸς, παιδιόθεν. Ἄλλως δὲ περιφράζεσι δι' ὀνομαστικῆς ϗ τῦ وار βάρ ἐςὶ, ἢ كچدي γγετζτὶ ἐπέρασε, ἢ اولور ὀλὲρ ἔςαι, ἢ اولمش ὀλμὺς ἦτον, ἢ اوليور ὀλϋιορ εἶναι ἐγγὺς, καθὼς ϗ ἡμεῖς σχεδὸν, οἷον اوچ هفته وار, اولدي, كچدي بن اوه وارمدم ϋτζ χεφτὲ βάρ, ἢ ὀλντῦ, ἢ γγετζτὶ, μπὲν ἐβὲ βαρμάντημ, τρεῖς ἑβδομάδες εἶναι, ἢ ἔγιναν, ἢ ἐπέρασαν, ἀφ' ῦ ἐγὼ δὲν ἐπῆγα εἰς τὸ σπῆτι, بر بيلدر كه μπὶρ γὴλ ντὺρ κὶ... χρόνος εἶναι ἀφ' ῦ... Ταύτας δὲ, ϗ τὰς παρομοίας φράσεις ἐκφράζεσι ϗ ἕτως, اوچ ييل كچدي بن كلهلو ϋτζ γὴλ γγετζτὶ μπὲν γγελελὶ, τρεῖς χρόνοι ἐπέρασαν, ἀφ' ῦ ἦλθον, ἀντὶ τῦ ὁποίε ἐμπορεῖ νὰ εἴπῃ τις ϗ ἕτω, بن كلدوكده اوچ ييل اولدي μπὲν γγελντιϊμὲ ϋτζ γὴλ ὀλντῦ, ἐν τῷ ἐλθεῖν με, δηλ. ἀφ' ῦ ἦλθον, τρεῖς χρόνοι ἐπέρασαν, كلدكدن برو سني كورمدم γγελελντὲν μπερὶ σενὶ γγϋρμεντιμ ἀπὸ τῦ ἐλθεῖν, δηλ. ἀφ' ῦ ϗ ἦλθον, δὲν σὲ ἴδον, ϗ περὶ τύτων ἱκανῶς ἐῤῥέθη ἀνωτέρω ἐν τῷ περὶ συντάξεως τῶν ἀπαρεμφάτων κεφαλαίῳ. Σημείωσαι δὲ καὶ τύτες τὲς ἰδιωτισμὲς, مكتوبكز كلمزدن بش كون مقدم μεκτεμπενὲζ γγελμεζντὲν μπὲσ γγϋν μϋκαντντὲμ, πέντε ἡμέρας πρὸ τῦ νὰ ἔλθῃ ἡ ἐπιςολή σε, وفاتندن ايكي اي صكره βεφατηντὰν ἰκὶ ἄϊ σονρὰ δύο μῆνας μετὰ τὴν τελευτήν τε, ϗ ἕτω καθεξῆς ἐπὶ τῶν παρομοίων φράσεων.

7. Εἰς τὴν ἐρώτησιν πόσε ἀπέχει; λέγεσιν οἱ Τῦρκοι فلان ير نقدر اراق ἢ اوزاقدر φελιὰν γὲρ νὲ καντὰρ ἰρὰκ, ἢ ὀζάκ τὴρ, ὁ δεῖνα τόπος πόσον εἶναι μακρυὰ (δηλ. ἀπέχει), فلان ير بوندن ارافيدر φϋλὰν γὲρ μπεννταν ἰράκ-μη-ντὴρ ἆρά γε εἶναι μακρυὰ ὁ δεῖνα τόπος ἀπ' ἐδώ; فلان يردن فلان يره قاچ ميل وار φϋλὰν γερντὲν φϋλὰν γερὲ κάτζ μὴλ βάρ; ἢ قاچ ميل يولدر κάτζ μὴλ γιὸλ ντὺρ; ἀπὸ τῦ δεῖνος τόπε ἕως τῦ δεῖνος τόπε πόσα

μίλια εἶναι, ἢ πόσων μιλίων ὁδὸς εἶναι; قاج ساعتلق يولدر κάτζ σαατλὴκ γιὸλ ντὲρ πόσων ὡρῶν ὁδὸς εἶναι; قاج كونلك يولدر κάτζ γγϋνλϋκ γιὸλ ντὲρ πόσων ἡμερῶν ὁδὸς εἶναι; Ἀποκρινόμεθα, ايراق دكل ἰρὰκ ντεῖλ, ἢ اوزاق دكل ὀζὰκ ντεῖλ δὲν εἶναι μακρυά, اوچ ميل ير در ὄτζ μὴλ γὲρ ντὶρ τρία μίλια ἀπέχει, ايكي ساعتلق يولدر ἰκὶ σαατλὴκ γιὸλ ντὲρ δύο ὡρῶν δρόμος εἶναι, اوچ كونلك يـولـدر ὄτζ γγϋνλϋκ γιὸλ ντὲρ τριῶν ἡμερῶν δρόμος εἶναι, اوچ قوناق ير در ὄτζ κονὰκ γὲρ ντὶρ τριῶν σαθμῶν δρόμος εἶναι, خيليجه واردر χαϊλιδζὲ βὰρ, ἢ خيلي يولدر χαϊλὶ γιὸλ ντὲρ ἀρκετὰ μακρυὰ εἶναι, اوزاجق ὀζαδζὴκ κ̀ اوزاقچه ὀζζακτζὲ ὀλίγον τι μακρυά, ادرنهيه ايكي كونلك يولده ἐντιρνεϊὲ ἰκὶ γγϋνλϋκ γιολντᾶ δύο ἡμέρας μακρὰν τῆς Ἀδριανουπόλεως.

8. Εἰς τὴν ἐρώτησεν نيجه νίτζε πῶς; τίνι τρόπῳ; ἀποκρινόμεθα ἤτοι ἐπιῤῥηματικῶς μὲ τὴν πρόθεσιν ايله ἰλὲ σύν, μετά, ὡς رعايت ايله ἢ رعايتله ρηαὲτ ἰλὲ, ἢ رعايت برله ρηαὲτ μπὶρ ἰλὲ μετὰ τιμῆς, ἐντίμως, ἢ τροπολογικῶς, ὡς ال ايله ἒλ ἰλὲ τῇ χειρί, μὲ τὰ χέρι, كندو اليله γγεννττὶ ἐλὶμ ἰλὲ τῇ ἰδίᾳ μου χειρί, عينيله ἀΐνιλε ἐπίσης, παρομοίως, اول يرده عينيله ἀΐνιλε ὂλ γερντὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ.

9. Εἰς τὴν ἐρώτησιν نيجهيه νίτζεϊὲ πόσῳ; (ἐπὶ τιμῆς) ἢ بهاسي ندر μπεχασὴ νὲ ντὶρ πόσῳ κοστίζει; ἀποκρινόμεθα μετὰ δοτικῆς, π. χ. اوچ غروشه الدم ὄτζ γροσᾶ ἀλντὴμ τρία γρόσσια τὸ ἠγόρασα, بو استانبولده بر اقچهيه در بونده قاچه دكر μπϋ ἰσαμπολντᾶ μπὶρ ἀχτζεϊὲ ντὶρ, μπϋνντᾶ κατζᾶ ντεϊὲρ, τοῦτο κοστίζει ἐν Κωνσταντινουπόλει ἕνα παρᾶν, ἐδῶ δὲ τί κοστίζει; اخچهسنه دكر ἀχτζασηνᾶ ντεϊὲρ ἀξίζει τὴν τιμήν, شرابك اوقهسي التي اقچهيهدر ἢ صاتلور σαραμπὴν ὀκασὴ ἀλτὴ ἀχτζεϊὲ ντὶρ ἢ σατηλὴρ, τὸ κρασὶ πωλεῖται τὴν ὀκᾶν ἓξ παράδες. Ἐμπορεῖς νὰ εἴπῃς κ̀ οὕτω, (ἢ انك ايچون) اكا اوچ غروش ويردم ὀνά (ἢ ἀνὴν ἰτζὶν) ὄτζ γρὸς βερντὶμ, δι᾽ αὐτὸ ἔδωκα τρία γρόσσια.

10. Τὸ ὄργανον κ̀ ἡ συντροφία ἐκφράζονται διὰ τῆς προθέσεως ايله ἰλὲ μέ, σύν, οἷον انختار ايله اچ ἀναχτὰρ ἰλὲ ἂτζ ἄνοιξαι μὲ τὸ κλειδί, قلم ايله ياز καλὲμ ἰλὲ γιὰζ γράφε μὲ τὸ κονδύλι, عالم ايله دوست اولمق ايو شي در ἀλὲμ ἰλὲ ντὸς ὀλμὰκ ἐϊ σέϊ ντὶρ, τὸ νὰ εἶναι τινὰς μὲ τὸν κόσμον φίλος εἶναι καλὸν πρᾶγμα.

11. Ἡ αἰτία ἐκφράζεται δι᾽ ἀφαιρετικῆς μὲ τὴν πρόθεσιν اوتري ὀτϋρϋ χάριν, ἢ εἰς ὀνομαστικὴν μετὰ τοῦ ايچون ἰτζὶν ἕνεκα, διά, ἢ εἰς γενικὴν μετὰ τοῦ سببندن σεμπεμπιν-ντὲν, سببيله σεμπεμπιλὲ ἐξ αἰτίας, διά, π. χ. اندن اوتري ὀνντὰν ὀτϋρϋ διὰ τοῦτο, انك ايچون ἀνὴν ἰτζὶν διὰ τοῦτο. انك سببيله ἢ سببندن ἀνὴν σεμπὲμπ ἰλὲ, ἢ σεμπεπτὲν ἐξ αἰτίας αὐτοῦ. Τὰς ἡμετέρας ὅμως φράσεις ὑπὸ φόβου, ὑπὸ πείνης, κτ. ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι μόνον δι᾽ ἀφαιρετικῆς, οἷον قرنداشك قورقودن اولدي καρηνντασὴν κόρκουνταν ὀλ-

ντȣ̃, ἰ ἀδελφός σȣ ἀπέθανεν ὑπὸ φόβȣ, قورقودن اولمش قورقوسندن صچرادي ὄκεσινντὲν ντȣ̃τκȣ̃ τȣτελντȣ̃ ὑπὸ θυμȣ̃ τȣ̃ ἐπιάσθη ἡ λαλιὰ, ἡ φωνὴ, اوازلرندن طورلمز اولدي φιγανλαρηννταν ντερȣλμάζ ὀλντȣ̃ δὲν ἠμπόρεσε νὰ σαθῆ ἀπὸ ταῖς φωναῖς, κτ.

12. Τὴν αἰτιατικὴν συνεκδοχικὴν ἐκφράζȣσιν οἱ Τȣ̃ρκοι διὰ τῆς προθέσεως دن ντὰ, ντὲ ἐν, π. χ. كوزلكده اكا غالبدر γγȣ̈ζελικτὲ ὀνὰ γαλήμπ-τὴρ τὸν ὑπερβαίνει εἰς τὴν ὡραιότητα, δηλ. κατὰ τὴν ὡραιότητα, ὅπȣ ἀντὶ τȣ̃ اكا غالبدر ὀνὰ γαλήμπ-τὴρ ἐμπορεῖς νὰ εἴπῃς καὶ اني كچر ὀνὶ γγετζὲρ τὸν διαβαίνει. Λέγȣσιν ὅμως, اوچ پرمق اندن دوكسكدر ȣ̃τζ παρμὰκ ὀνντὰν γγȣ̈κσὲκ ντὶρ τριῶν δακτύλων εἶναι ἐκείνȣ ὑψηλότερος, ἢ κατὰ τρεῖς δακτύλȣς. Ἐπὶ δὲ τῶν μέτρων, ἐκφράζȣσι τὴν αἰτιατικὴν δι' ἐπιθέτȣ ὀνομασικῆς καὶ δοτικῆς τȣ̃ μέτρȣ, οἷον ايكي اندازه اينلو چوقه ἰκὶ ἐνντάζε ἐνλὶ τζοχᾶ πανὶ δύο πήχεις τὸ πλάτος, πανὶ δύο πηχῶν πλατὺ, ἢ λέγȣσιν ὅτω, اينلكي ايكي اندازه در ἐνλιι ἰκὶ ἐνντάζὲ ντὶρ τὸ πλάτος τȣ εἶναι δύο πηχῶν, بو چوقه نك اوزونلغي ايكي ارشوندر μπȣ̃ τζοχανὴν ȣ̈ζȣνλȣγȣ̃ ἰκὶ ἀρσῆν ντὴρ, τȣ̃τȣ τȣ̃ πανίȣ τὸ μῆκος εἶναι δύο πηχῶν, τȣ̃το τὸ πανὶ εἶναι δύο πηχῶν τὸ μῆκος.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ϛ'.

### Περὶ τȣ̃ τρόπȣ τȣ̃ προσαγορεύειν.

Οἱ Τȣ̃ρκοι ἐν οἰκειακῇ ὁμιλίᾳ λαλȣ̃σι πρὸς ἀλλήλȣς ὡς ἐπιτοπλεῖσον μὲ τὸ ἑνικὸν Β'. πρόσωπον سن σὲν σὺ, χωρὶς ἄλλης τινὸς προσθήκης· πλὴν ὅτε θέλει τις νὰ δείξῃ σέβας πρὸς τὸν ἄλλον, λαλεῖ μὲ τὸ πληθυντικὸν β'. πρόσωπον τῶν πρωτοτύπων ἀντωνυμιῶν β'. προσώπȣ, καὶ μὲ τὸ πληθυντικὸν β'. πρόσωπον τῶν ῥημάτων, π. χ. ايومسكز ἐΐ-μι-σινὶζ καλῶς ἔχετε; نره دن وارديكز νέρεΐε βαρντηνὴζ πȣ̃ ἐπήγετε; ὅπȣ προσθέττȣσι πολλάκις καὶ ἐπίθετα, οἷον عزتكز ἰζζετινὶζ ἡ ὑμετέρα δόξα, سعادتكز σεαντετινὶζ ἡ ὑμετέρα εὐτυχία, دولتكز ντεβλετινὶζ ἡ ὑμετέρα εὐδαιμονία, جنابكز δζεναμπηνὴζ ἡ αὐθεντεία σας, καθὼς ἡμεῖς λέγομεν, ἡ ὑμετέρα εὐγένεια, ἐνδοξότης, ἐκλαμπρότης, κτ. Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἕτερος τρόπος τȣ̃ λαλεῖν πρὸς τȣ̀ς ἐν ὑπεροχῇ καὶ ἀξιώμασιν ἄνδρας διὰ τȣ̃ πληθυντικȣ̃ ἀριθμȣ̃ τρίτȣ προσώπȣ, ὅπȣ προσθέττȣσι σχεδὸν πάντοτε, μάλισα δὲ ἐν τῷ γράφειν, τὸ ἐπίθετον حضرتلري χαζρετλερὶ ἡ παρȣσία των; τὸ ὁποῖον λέγεται ἐπὶ θεȣ̃, βασιλέων καὶ ἄλλων ἐν ἀξιώμασιν ἀνδρῶν, π. χ. پادشاه حضرتلري بيوردبلر μπαντισᾶχ χαζρετλερὶ μπεΐȣρντȣλὰρ τȣ̃ βασιλέως ἡ παρȣσία ἐπρόσαξε, δηλ. ὁ κραταιότατος βασιλεὺς ἐπρόσαξε, پاشا حضرتلري πασᾶ χαζρετλερὶ ὁ ὑψηλότατος πασιᾶς, بك حضرتلري μπεῒ χαζρετλερὶ

ὁ γαληνότατος ἡγεμὼν, κτ. Καὶ τȣ̃το, τὸ νὰ λαλῶσι διὰ τȣ̃ πληθυντικȣ̃ ἀριθμȣ̃ τρίτȣ προσώπȣ, συμβαίνει ἠ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα ἐπίθετα, ὅσα λέγονται περὶ μεγάλων ἀνδρῶν, π. χ. ايولر خوشلرميسز 'εἲλὲρ χοσ̃λέρμισιζ ἔχετε καλῶς; ἀντὶ ايو خوشميسن 'εἲ χόσ̃μȣσȣν ἔχεις καλῶς;

Ὁ βασιλεὺς τῶν Τȣ́ρκων, ὅτε λαλεῖ, ἢ πιςοσάζει τι ἐγγράφως, μεταχειρίζεται σχεδὸν πάντοτε τὸ ἑνικὸν ά. πρόσωπον, οἷον بن كه μπὲν κὶ ἐγὼ, ὅςις... Σὺ δὲ, ὅτε λαλεῖς περὶ σεαυτȣ̃, ἐμπορεῖς νὰ μεταχειρισθῇς τὸ ἑνικὸν ἢ πληθυντικὸν ά. πρόσωπον, οἷον ἀντὶ τȣ̃ بن μπὲν ἐγὼ ἐμπορεῖς νὰ εἰπῇς بز μπὶζ ἡμεῖς, πλὴν εὐγενικώτερον ἤθελες λέγῃ, ἐὰν μεταχειρίζησαι ἐπίθετα τινὰ περὶ σεαυτȣ̃ κατὰ τὴν ἀξίαν τȣ̃ πρὸς ὃν λαλεῖς, οἷον دوستكز ντοςȣνὲζ ὁ φίλος σȣ, خير خواهكز χαῒρ χαχηνὴζ, ἢ دعاجيكز ντȣ̈αδζηνὴζ ὁ καλοθελητής σȣ, ὁ ὑπὲρ σȣ̃ πᾶν ὅ,τι ἀγαθὸν εὐχόμενος, بندهكز μπενντενὶζ ἢ قولكز κȣλȣνὲζ ὁ δȣ̃λός σας, καὶ τὰ παρόμοια. Εἰς ταῦτα τίθεται, μάλιςα δὲ ἐν ταῖς ἐπιςολαῖς, ἀντὶ τȣ̃ بن ἐγὼ τὸ بو μπȣ̃ ȣ̃τος, ὡς بو دوستكز μπȣ̃ ντοςȣνὲζ ȣ̃τος ὁ φίλος σȣ ἀντὶ ἐγὼ ὁ φίλος σȣ, بو بندهكز μπȣ̃ μπενντενὶζ ȣ̃τος ὁ δȣ̃λός σας, ἀντὶ ἐγὼ ὁ δȣ̃λός σας κτ. Καὶ ȣ̃τοι οἱ τρόποι τȣ̃ λαλεῖν εἶναι πολλὰ ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Τȣ́ρκοις, δι' ὃ καὶ λέγȣσι προσέτι, بنده خانه μπεννтὲ χανὲ δȣ́λȣ οἰκία, ἀντὶ τȣ̃ بنم خانم μπενὶμ χανὲμ ἡ οἰκία μȣ, καθὼς ἡμεῖς λέγομεν, ἡ οἰκία τȣ̃ δȣ́λȣ της. Οἱ δὲ κληρικοὶ ἠ μοναχοὶ λέγȣσι πολλάκις بو فقير μπȣ̃ φακὴρ ȣ̃τος ὁ πτωχὸς, ἀντὶ τȣ̃ ἐγὼ, ἠ بو اكسكلو μπȣ̃ ἐκσικλὶ ȣ̃τος ὁ ἐνδεὴς, ἀντὶ τȣ̃ ἐγὼ, καθὼς ἡ ἡμέτεροι μοναχοὶ λέγȣσιν ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς κτ. Ἐν δὲ τῇ ἐξακολȣθήσει τῆς πρὸς ἀνωτέρȣς ἄνδρας ὁμιλίας λέγε συχνάκις سلطانم σȣλτανὴμ, افندم ἐφεννтὶμ αὐθέντα μȣ, ἠ τὰ παρόμοια. Πρὸς τȣ́τοις, ἐπὶ βασιλέως ἠ ἄλλων μεγάλων ἀνδρῶν εἶναι ἐνίοτε ἐν χρήσει ἠ τὸ ἑνικὸν τρίτον πρόσωπον, ὡς سلطانمه معلومدر σȣλτανημᾶ μαλȣ́μ·ντὴρ, γνωςὸν ἐςὶ τῷ αὐθέντῃ μȣ, ἀντὶ καλῶς ἐξεύρετε, αὐθέντα μȣ, پاشام صاغ اولسون πασ̃άμ σὰγ ὀλσȣ̀ν ζήτω ὁ πασ̃ιᾶς μȣ, دولتلري معلوم اولا μαλȣ̀μ ντεϐλετλερὶ ὁλὰ γνωςὸν ἔςω τῇ ἐνδοξότητί των, κτ., περὶ τῶν ὁποίων πάντων εὑρήσεις πάμπολλα παραδείγματα ἐν τοῖς διαλόγοις.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

### Περὶ τάξεως τῶν ὀκτὼ μερῶν τȣ̃ λόγȣ.

Οἱ Τȣ̃ρκοι, καθὼς ἠ πᾶν ἄλλο ἔθνος, ἔχȣσιν ἰδιαιτέραν τινὰ τάξιν τῶν ὀκτὼ μερῶν τȣ̃ λόγȣ, πλὴν τὸ ὕφος αὐτῶν τȣ̃ λόγȣ εἶναι πολυπλοκώτερον παρὰ τὸ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, καὶ τόσον περιοδικὸν, ὥςε ἐνίοτε μία ὁλόκληρος περίοδος γεμίζει ὅλην τὴν σελίδα, ἠ μόνον ἐν τέλει

ἀπαντᾷ τὸ ῥῆμα, ἀπὸ τȣ̃ ὁποίȣ ἐξήρτηνται ὅλα τὰ προηγȣ́μενα, οἷα αἱ διάφοραι μετοχαὶ, τὰ προθετικὰ ἀπαρέμφατα, ϗ τὰ παρόμοια, ἐξ ȣ̃ προκύπτει ȣ̓κ ὀλίγη δυσκολία ἐν τῷ ἀναγινώσκειν τὰ Τȣρκικὰ βιβλία, μάλισα δὲ εἰς τὸν πρωτόπειρον ταύτης τῆς διαλέκτȣ. Διὸ, ἐκρίναμεν ἀναγκαῖον ἐνταῦθα νὰ λαλήσωμεν ϗ περὶ τῆς τάξεως τῶν ὀκτὼ μερῶν τȣ̃ λόγȣ· ὅμως, ἐπειδὴ ἀδύνατον εἶναι σχεδὸν νὰ δοθῶσι κανόνες περὶ τȣ́τȣ, θέλομεν σημειώσει μόνον γενικωτέρȣς τινὰς κανόνας· πολλὰ δὲ ἀνήκοντα εἰς τὴν τάξιν τῶν ὀκτὼ μερῶν τȣ̃ λόγȣ ἐῤῥέθησαν ἐν τῇ συντάξει, οἷον ἐν τῇ συμφωνίᾳ τȣ̃ ἐπιθέτȣ μετὰ τȣ̃ ȣ̓σιασικȣ̃, ϗ τȣ̃ ȣ̓σιασικȣ̃ μετὰ ȣ̓σιασικȣ̃ κτλ. δἰ ὃ ϗ ταῦτα ἀποσιωπῶνται ἐνταῦθα, ϗ ἐκθέττω τȣ̀ς ἀκολȣ́θȣς μόνον γενικȣ̀ς κανόνας.

1. Τὸ ῥῆμα βάλλεται πάντοτε ἐν τέλει τῆς περιόδȣ, ϗ μόνον εἰς οἰκειακὴν ὁμιλίαν συμβαίνει ἐνίοτε νὰ βάλωμεν κατόπιν τȣ̃ ῥήματος τὴν συντακτικὴν αὐτȣ̃, μάλισα δὲ ὅτε εἶναι ὡρισμένη, οἷον اوردم اصلاجغي βȣρντȣ̀μ ἀσηλαδζαγὴ ἐκτύπησα τὸν ȣ̓τιδανὸν, وير بكا βὲρ μπανᾶ δός μοι, وار ال كتور اول كتابي βὰρ, ἂλ, γετὶρ ὂλ κιταμπὴ, πήγαινε, λάβε ϗ φέρε κεῖνο τὸ βιβλίον.

2. Ἡ ἀρχὴ τῆς περιόδȣ γίνεται πάντοτε δἰ ὀνομασικῆς, πλὴν εἰμὴ ὅταν ὑπάρχῃ κλητικὴ, ἢ σύνδεσμος, ἢ ἐπίῤῥημα, ἢ ἐρωτηματικόν τι μόριον, ὅπȣ τότε, καθὼς ϗ εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς διαλέκτȣς συμβαίνει, ταῦτα ἐπέχȣσι τὴν πρώτην τάξιν τῆς φράσεως, π. χ. قانغيسني اغا اولدردي χάνγησηνη ἀγὰ ὂλντȣ̈ρντȣ̂, τὸν τίνα ἐφόνευσεν ὁ αὐθέντης; Ὅμως ϗ ἐν διηγήσει εὑρίσκεται ἐνίοτε ἡ ὀνομασικὴ μετ᾽ ἄλλας λέξεις. Ἐὰν ἡ συντακτικὴ τȣ̃ ῥήματος εἶναι δοτικὴ, ἐμπορεῖ ὁμοίως νὰ προταχθῇ τῆς ὀνομασικῆς, οἷον سكا كيم ديدي σανὰ κὶμ ντεντὶ, τίς σοὶ εἶπεν;

3. Ἐὰν τὸ ῥῆμα ἔχει δύο πτώσεις, τότε ἡ δοτικὴ προηγεῖται τῆς ἄλλης πτώσεως ὡς ἐπιτοπλεῖσον, οἷον اغام بكا بر ايوجه ات باغشلادي ἀγὰμ μπανὰ μπὶρ εἰδζὲ ἂτ μπαγησ̈λαντὴ ὁ αὐθέντης μȣ μοὶ ἐχάρισεν ἕνα πολλὰ καλὸν ἄλογον.

4. Τὰ ἐπιῤῥήματα τίθενται ὡς ἐπιτοπλεῖσον πρὸ τȣ̃ ῥήματος, αἱ προθέσεις μετὰ τὰς συντακτικάς των, τὸ ἐπίθετον πρὸ τȣ̃ ȣ̓σιασικȣ̃, ἡ γενικὴ κτητικὴ πρὸ τȣ̃ ὀνόματος, ἀφ᾽ ȣ̃ ἤρτηται, τὰ χρονικὰ ἐπιῤῥήματα πρὸ τῆς συντακτικῆς τȣ̃ ῥήματος, ἡ ὑπαρκτικὴ μετοχὴ μεταξὺ τȣ̃ ὑποκειμένȣ ϗ κατηγορȣμένȣ, ϗ ἐν γένει, ἡ λέξις πρέπει πάντοτε νὰ προηγῆται ἐκείνης, ἀφ᾽ ἧς ἤρτηται, δἰ ὃ ϗ τὸ ῥῆμα, ἀφ᾽ ȣ̃ ἤρτηνται ὅλα τὰ λοιπὰ, κατέχει τὸν ἔσχατον τόπον τȣ̃ λόγȣ.

Μ᾽ ὅλον ὅτι πολλάκις εἶναι ἐν χρήσει τὰ καταφατικὰ ἢ ἀρνητικὰ μόρια, ὡς اوت ἔββετ, بلي μπέλι, بس μπὲς, ναὶ, اويله در ὂϊλὲ ντὶρ ἔτζι εἶναι, يوق γιὸκ, دكل ντεἲλ,

خير χάϊρ ὄχι, ὄχι, κτ., ὅταν ἀποκρίνηταί τις εἰς τὸν ἐρωτῶντα, ὅμως εὐγενικώτερον ἀποκρίνεταί τις ἐπαναλαμβάνων τὸ ῥῆμα τοῦ ἐρωτῶντος, π. χ. كوردكي γγϋὸρντϋν μϋ ἴδες; كوردم γγϋὸρντϋμ ἴδον, كورمدم γγϋὸρμεντιμ δὲν ἴδον, اوت كوردم ἔϐϐετ γγϋὸρντϋμ ναὶ ἴδον.

## Ἐ π ί λ ο γ ο ς.

Ἡ Τϋρκικὴ διάλεκτος εἶναι πτωχοτάτη, δι᾽ ὃ ϗ δανείζεται ἀπὸ τὴν Ἀραβικὴν ϗ Περσικὴν ὄχι μόνον ὅσα δὲν ἔχει, ἀλλὰ ϗ πολλὰ, τὰ ὁποῖα ἔχει, πρὸς καλλωπισμὸν τῆς γλώσσης, καὶ Α΄. ἐκ τῶν Περσικῶν ϗ Ἀραβικῶν εἶναι παρὰ τοῖς Τϋρκοις, μάλισα δὲ ἐν τῷ γράφειν, ὅλα τὰ ὀνόματα, ἁπλᾶ τε καὶ σύνθετα, ἔτι δὲ αἱ μετοχαὶ ϗ τὰ ἐπιῤῥήματα εὔχρησα, μὴ προφέροντες σχεδὸν ποτὲ ἐν ταῖς Ἀραβικαῖς λέξεσι τὸ ἐν τέλει τῆς λέξεως ἐννοϋμενον φωνῆεν, π. χ. سلام σελιαμϋν εἰρήνη, ὑγεία, προφέρεται παρὰ Τϋρκοις σελιὰμ χωρὶς τϋ ληκτικϋ φωνήεντος ϋν, πλὴν εἰμὴ ὅτε ἡ λέξις συντάσσεται γενικῇ κτητικῇ, διότι τότε προφέρεται, π. χ. عبد الله ἀμπντϋλλὰχ, ϗ ὄχι ἄμπντ·λὰχ, κύριον ὄνομα, ὡς τὸ ἡμέτερον Χρισόδϋλος.

Β΄. Σχεδὸν ὅλαι αἱ προθέσεις, μερικαὶ ἀντωνυμίαι, ἐπιῤῥήματα, ϗ σύνδεσμοι ἀμφοτέρων τῶν γλωσσῶν εἶναι ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Τϋρκοις.

Γ΄. Τὰ πληθυντικὰ, Ἀραβικά τε ϗ Περσικὰ, ὀνόματα εἶναι ὁμοίως ἐν χρήσει, τὰ ὁποῖα ὅμως πολλάκις προσλαμβάνϋσι ϗ τϋρκικὴν κλίσιν.

Δ΄. Αἱ ἀραβικαὶ ϗ περσικαὶ προθέσεις προτάσσονται πάντοτε μόνον πρὸ ἀραβικῶν καὶ περσικῶν λέξεων, ὄχι δὲ ϗ Τϋρκικῶν.

Ε΄. Ἐκ τῶν Περσικῶν τὸ ἀπαρέμφατον σπανίως εἶναι ἐν χρήσει, ϗ σχεδὸν μόνον ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς ἐπὶ ὀνομασικῆς, ἀνθ᾽ ϋ συχνότερον ἀπαντῶσι τὰ εἰς ش ἰς ῥηματικὰ ὀνόματα. Αἱ Περσικαὶ μετοχαὶ, τόσον αἱ ἐνεργητικαὶ εἰς ان ᾶν ϗ نده ἐννιὲ λήγϋσαι, ϗ αἱ σύνθετοι, ὅσον ϗ αἱ παθητικαὶ, σχηματιζόμεναι ἀπὸ τϋ ἀπαρεμφάτϋ τροπῇ τϋ ن εἰς ه ε, ὡς زادن ζαντὲν γεννᾶσθαι, زاده ζαντὲ γεννηθεὶς, εἶναι συχνάκις ἐν χρήσει.

ς΄. Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ χρῆσις τῶν ἀραβικῶν ἀπαρεμφατικῶν ὀνομάτων εἶναι ὅτι μάλισα συχνοτάτη ἔν τε τῇ Τϋρκικῇ ϗ Περσικῇ διαλέκτῳ, εἰς τὰ ὁποῖα προστιθέττοντες οἱ Τϋρκοι βοηθητικόν τι ῥῆμα, ὡς ἴδομεν σελ. 39., συνθέττϋσιν ἄπειρα σύνθετα ῥήματα.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς συντάξεως ἱκανὰ, τὰ δὲ λοιπὰ διδάξϋσιν ἡ χρῆσις ϗ ἡ συχνὴ ἀνάγνωσις μᾶλλον, ἢ ἡ τέχνη ϗ οἱ κανόνες.

## مجموعهٔ انواع مكالمات تركيه

## Συλλογὴ διαφόρων Τȣρκικῶν διαλόγων.

| اولكي مكالمه | Ἐββελκὶ μȣκιαλεμέ. | Διάλογος πρῶτος. |
|---|---|---|
| صباح وقتنده زيارت ايتمك ايچون | Σαμπὰχ βακτηνυντᾶ ζιαρὲτ ἐτμὲκ ἰτζίν. | Περὶ τȣ ἐπισκεφθῆναι τινὰ ἐν καιρῷ ἑωθινῷ. |
| اغاڭ نره ده در | Ἀγὰν νέρεντε ντίρ; | Πȣ εἶναι ὁ αὐθέντης σȣ; |
| بونده در سلطانم | Μπȣνντᾶ ντὴρ σȣλτανήμ. | Ἐδῶ εἶναι, αὐθέντα μȣ. |
| دخي اويورمي | Ντακὰ ȣϊȣρμȣ; | Κοιμᾶται ἀκόμη; |
| خير چلبيم اويانقدر | Χάϊρ τζελεμπὶμ, ὀϊανὴκ-τηρ | Ὄχι αὐθέντα μȣ, εἶναι ἔξυπνος |
| قالقمشمي | Καλκμήσ̈μη; | Ἐσηκώθη; |
| يوق سلطانم دخي دوشكده در | Γιὸκ, σȣλτανὴμ, ντακὰ ντȣσ̈εκτὲ ντίρ. | Ὄχι, αὐθέντα μȣ, ἀκόμη εἶναι εἰς τὸ κρεββάτι. |
| صباحكز خير اولا سلطانم | Σαμπαχηνὴζ χαΐρ ὀλᾶ, σȣλτανήμ. | Καλὴ ἡμέρα, αὐθέντα μȣ. |
| خوش كلدك چلبيم | Χὸσ̈ γγελντίν, τζελεμπὶμ | Καλῶς ἤλθετε, αὐθέντα μȣ |
| دخي دوشكده سكز | Ντακὰ ντȣσ̈εκτέ-σινιζ; | Ἀκόμι εἶσθε εἰς τὸ κρεββάτι; |
| دون كيجه كچ ياتدم | Ντȣν γγιτζὲ γγὲτζ γιαττὴμ | Χθὲς τὸ βράδυ ἐπλάγιασα ἀργά. |
| اخشام طعامندن صكره نه ايشلدكز | Ἀχσ̈ὰμ μανδζασηνντὰν σονρὰ, νὲ ἰσ̈λεντινίζ; | Μετὰ τὸ δεῖπνον τί ἐκάμετε; |
| سن كيتدككبي اوينمغه باشلدق | Σὲν γγιττιὶν κιμπὶ, ὀϊναμαγᾶ μπασ̈λαντήκ. | Εὐθὺς ὅταν ἀνεχώρησας, ἀρχίσαμεν νὰ παίξωμεν. |
| نه اصل اوين اوينادكز | Νάσηλ ὀϊȣν ὀϊναντηνὴζ; | Τί παιγνῆδι ἐπαίξατε; |
| كيميسي شطرنج كيميسي كاغد اول برلري دام اويناديلر | Κιμισὶ σ̈ατράνδζ, κιμισὶ κιαγὴντ, ὂλ μπιρλερὶ νταμᾶ ὀϊναντηλάρ. | Ὁ μὲν τὸ ζατρίκιον, ὁ δὲ τὰ χαρτία, καὶ ἄλλοι τὴν ντάμαν. |

| | | |
|---|---|---|
| كيم الدي اويني كيم غايب ايتدي | Κὶμ ἀλιτὴ ὀϊϋνϋ, κὶμ γαΐμπ ἐττί; | Ποῖος ἐκέρδησε, καὶ ποῖος ἔχασε; |
| بر اويننده اون غروش الدم | Μπὶρ ὀϊϋννταᾶ ὂν γρϋσ ἀλντήμ. | Εἰς ἕνα παιγνῆδι ἐκέρδησα δέκα γρόσσια. |
| نه قدر زمان اويندكز | Νέ-κανταρ ζαμὰν ὀϊνανττινήζ; | Ἕως πότε ἐπαίξατε; |
| بتون كيجه اويندق | Μπϋτϋν γγιδζὲ ὀϊνάντύκ. | Ὅλην τὴν νύκτα ἐπαίξαμεν. |
| بو قدر كچ قالقديغكه تعجب ايتمم | Μπϋ κανταρ γγὲτζ καλκντηγηνὰ τεαδζὲμπ ἐτμέμ. | Δὲν θαυμάζω λοιπὸν, ὅτι ἐσυκώθητε τόσον ἀργά. |
| ساعت قاچده در | Σαχὰτ κατζυτᾶ ντήρ; | Τί ὥρα εἶναι; |
| كونش طوغمشدر | Γγϋνὲσ ντογμὲσ τϋρ. | Ὁ ἥλιος ἀνέτειλε. |
| كونش قالقمدن اول سوز ويرديكم يرده بولنسم كرك ايدي | Γγϋνὲσ κάλκμανταν ἔββελ, σϋζ βερντιὶμ γερντὲ μπϋλυνσὰμ γγερέϊτι. | Πρὶν ἡλίϋ ἀνατολῆς ἔπρεπε νὰ εὑρεθῶ εἰς τόπον τινὰ, ὅπϋ ἔδωκα τὸν λόγον μϋ. |
| اللهه اصمرلدق | Ἀλλαχᾶ ἰσμαρλαντήκ. | Ἔχετε ὑγείαν. |
| الله بله كجه اولسون | Ἀλλὰχ μπιλενδζὲ ὀλσϋν. | Ὁ θεὸς μεθ' ὑμῶν. |

## ايكنجي مكالمه — Ἰκινδζὶ μϋκιαλεμέ. — Διάλογος δεύτερος.

| | | |
|---|---|---|
| توركچه سويلمك اوزره | Τϋρκτζε σοϊλεμὲκ ϋζρέ. | Περὶ τϋ τϋρκιςὶ λαλεῖν. |
| نه متلوسكا كه بو قدردل بلورسن | Νὲ μϋτλϋ σανᾶ κὶ, μπϋ κανταρ ντὶλ μπιλίρσιν. | Τί εὐτυχὴς σὺ, ὅσις ἐξεύρεις τόσας διαλέκτες. |
| الله ويرسون سنده اوكرنهسن | Ἀλλὰχ βερσὶν, σὲν ντὲ ὀγρενέσιν. | Ὁ θεὸς νὰ δώσῃ νὰ μάθῃς καὶ σύ. |
| آنلري بلمك پك لازمدر | Ὀνλαρὴ μπιλμὲκ πὲκ λαζήμ-ντηρ. | Εἶναι πολλὰ ἀναγκαῖον νὰ τὰς ἐξεύρῃ τινάς. |
| كرچك سويلرسن انك ايچون رجا ايدرز كه بزه توركچه اوكردهسك | Γγερτζὲκ σοϊλέρσιν, ὀνϋν ἰτζὶν ριδζᾶ ἐντέριζ κὶ, μπιζὲ τϋρκτζε ὀγρεντέσιν. | Ἀληθινὰ λέγεις, διὸ καὶ παρακαλϋμεν νὰ διδάξῃς καὶ ἡμᾶς τὴν Τϋρκικὴν διάλεκτον. |
| توركچهيي كامل بلورسن ديرلر | Τϋρκτζεὶ κιαμὶλ μπιλίρσιν ντερλέρ. | Λέγϋσιν, ὅτι ἐξεύρετε ἐντελῶς τὴν Τϋρκικὴν διάλεκτον. |
| الله ويره اويله اوليدي | Ἀλλὰχ βερὲ, ὀϊλὲ ὀλάϊντη. | Ἄμποτε νὰ ἦτον ἔτζι. |
| اينان كه بكا اويله ديديلر | Ἰνάν-κι, μπανὰ ὀϊλὲ ντεντιλέρ | Πίςευσον, ὅτι ἔτζι μοὶ εἶπαν. |

| | | |
|---|---|---|
| بلكي ازبردن اوكرنديكم بر قاچ سوزي بلمش اولم | Μπέλκι ἐζμπερντὲν ὄγρεν-ντιῒμ μπὶρ κὰτζ σöζοῦ μπιλμὶσ ὀλάμ. | Ἐνδέχεται νὰ ἐξεύρω μερικὰς λέξεις, τὰς ὁποίας ἔμαθον ἐκ στήθους. |
| اولغدر سويلمكه يتشر | Ὄ-καντὰρ σöϊλεμεγιὲ γετισίρ. | Φθάνει τόσον διὰ νὰ ὁμιλῇ τινάς. |
| سويلدكلرمي اكلمزميسن | Σöϊλεντικλερίμὶ ἀνλαμάζμησιν; | Καταλαμβάνεις τί ὡμίλησα; |
| اكلرم انجق سويليه‌مم | Ἀνλάρημ, ἄνδζιακ σöϊλεγιέμεμ. | Καταλαμβάνω, πλὴν δὲν ἠξεύρω νὰ ὁμιλήσω. |
| كيده كيده قولاي اوكرنرسن | Γγιντὲ γγιντὲ κολάϊ ὄγρενίρσιν. | Κατ' ὀλίγον ὀλίγον θέλεις μάθῃ εὔκολα. |
| تورکچه ايو سويلمك ايچون صق صق سويلمك كرك | Τούρκτζε ἐϊ σöϊλεμὲκ ἰτζίν, σὴκ σὴκ σöϊλεμὲκ γγερέκ. | Διὰ νὰ ὁμιλήσῃ τινὰς καλὰ τούρκικα, πρέπει νὰ λαλῇ συχνά. |
| صق صق سويلمك ايچون براز بلمك كرك | Σὴκ σὴκ σöϊλεμὲκ ἰτζοῦν, μπὶρ ἀζ μπιλμὲκ γγερέκ. | Διὰ νὰ λαλῇ τινὰς συχνὰ, πρέπει νὰ ἰξεύρῃ ὀλίγον. |
| ايو فنا دايما سويله | Ἐϊ φενὰ, ντάϊμα σöϊλέ. | Καλὰ ἢ κακὰ, ὁμίλει πάντοτε. |
| يكلش سويلمكه قورقرم | Γιανλὴσ σöϊλεμεγιὲ κορκάρημ | Φοβοῦμαι, μήπως λαλήσω σφαλερά. |
| قورقمه تورکچه سويلمك اولغدر کوچ دكل | Κόρκμα, τούρκτζε σöϊλεμὲκ ὄ-καντὰρ γγοῦδζ ντεϊλ. | Μὴ φοβῆσαι· τὸ νὰ ὁμιλήσῃ τινὰς τούρκικα, δὲν εἶναι τόσον δύσκολον. |
| يكلش سويلرسم بني مسخره ايدرلر | Γιανλὴσ σöϊλέρσεμ, μπενὶ μασκαρὰ ἐντερλέρ. | Ἐὰν ὁμιλήσω ἐσφαλμένως, θέλουν μὲ περιγελάσει. |
| بلمزميسن كه يكلش سويلمينجه ايو سويلمك اوكرنلمز | Μπιλμέζμισιν κὶ, γιανλὴσ σöϊλέμεϊνδζε, ἐϊ σöϊλεμὲκ ὄγρενιλμέζ; | Δὲν ἐξεύρεις, ὅτι ἐν ὅσῳ δὲν ὁμιλεῖ τινὰς σφαλερὰ, δὲν μανθάνει νὰ ὁμιλῇ καλά; |
| كرچكسن | Γγερτζέκ-σιν. | Ἀληθινὰ λέγεις. |

| | | |
|---|---|---|
| اوچنجي مكالمه | Ο'ύτζϋνδζϋ μϋκιαλεμέ. | Διάλογος τρίτος. |
| يازمق اوزره | Γιαζμὰκ 'ϋζρέ. | Περὶ τȣ̃ γράφειν. |
| كاغد ايله قلم ومركب وير بكا | Κιαγύντ-ἠλα καλεμϋ μϋρεκκὲμπ βὲρ μπανά. | Δός μοι χαρτὶ, κονδύλι καὶ μελάνι. |
| اوطه يه كيرك استدكلركزي بولورسكز | Ο'νταϊὰ γγίριν, ἰσεντικλερὶ μπȣλϋρσȣνȣζ. | Ε'μβῆτε εἰς τὸν ὀνδᾶν, καὶ θέλετε εὕρῃ τὰ ζητηθέντα. |
| قلم يوقدر | Καλὲμ γιόκτȣρ. | Δὲν εἶναι κανένα κονδύλι. |
| دوبدك ايچنده واردر | Ντιβιττὶν ἰτζιντὲ βάρ-ντηρ. | Εἰς τὸ Καλαμάρι εἶναι. |
| ايو دكلر | Ε'ϊ ντεϊλλέρ. | Δὲν εἶναι καλά. |
| اوشته سكا غيري قلم | Ι'στὲ σανᾶ γάϊρι καλέμ. | Ι'δȣ̀ ἄλλο κονδύλι. |
| كسلمه مشدر | Κεσιλμεμίςτιρ. | Δὲν εἶναι κομμένον. |
| قلمتراشك قني | Καλεμτρασῆν χάνη; | Πȣ̃ εἶναι τὸ κονδυλομάχαιρόν σȣ. |
| قلم كسمكه بلورميسن | Καλὲμ κεσμεϊὲ μπιλίρμισιν; | Ε'ξεύρεις νὰ κόψης κονδύλι; |
| بكا كوره كسرم | Μπανᾶ γγϋρὲ κεσέριμ. | Ε'γὼ κόπτω κατὰ τὸ χέριμȣ. |
| بو قلم كم دكل | Μπȣ̃ καλὲμ κὲμ-ντεῖλ. | Τȣ̃το τὸ κονδύλι δὲν εἶναι ἀχαμνόν. |
| بن شو مكتوبي بتورنجه سن اول برلري بغله | Μπὲν σȣ̃ μεκτȣμπȣ̃ μπιτιρίνδζε, σὲν ὂλ μπιρλερὶ μπαγλᾶ. | Ε'ως ȣ̃ ἐγὼ τελειώσω ταύτην τὴν ἐπιςολὴν, κλεῖσαι σὺ τὰς ἄλλας. |
| نه اصل بالمومي قويم | Νάσηλ μπὰλ μȣμȣ̃ κοϊάημ; | Τί βȣλλοκέρι νὰ βάλω; |
| قنغيسندن استرسن | Χάγγησηνταν ἰσέρσεν. | Ο'ποῖον θέλῃς. |
| ادكي يازدكمي | Α'ντηνὴ γιαζντήν-μη; | Υ'πέγραψας τὸ ὄνομά σȣ; |
| يازدم صانرم انجق تاريخني يازمدم كبي | Γιαζντὴμ σαιντὴμ, ἄνδζακ ταρηχηνὴ γιάζμαιτημ κιμπί. | Υ'πέγραψα, μοὶ φαίνεται, πλὴν δὲν ἔγραψα, καθὼς νομίζω, τὸν καιρὸν καὶ τὴν ἡμέραν. |
| ايك قچنجسي در | 'Αϊὴν κάτζηνδζηση ντήρ; | Ποία ἡμέρα τȣ̃ μηνὸς εἶναι; |
| بو كون ايك اونبشيدر | Μπȣ̃ γγϋν 'αϊὴν ὂν μπεσιντίρ. | Σήμερον εἶναι ἡ ί. τȣ̃ μηνός. |
| ريك قني | Ρ'ὶγ χάνη; | Πȣ̃ εἶναι ὁ ἄμμος; |
| ريكدانده واردر | Ρ'ιγντανντᾶ βάρ-ντηρ. | Ε'ν τῷ ἀμμοδοχείῳ. |

| | | |
|---|---|---|
| اوشته خدمتكارك مكتوبلري منزل خانه‌يه كتور | Ι'σ̃τὲ χιζ̃μετκιαρήν. Μεκτεμπλαρὴ μενζ̃ὶλ χανεῖὲ γγετίρ. | Ι'δ8̀ ὁ δ8λός σ8. Πήγαινε τὰ γράμματα εἰς τὴν πόσαν. |

*〰〰〰〰〰〰〰*

| | | |
|---|---|---|
| دوردنجي مكالمه | Ντὸρτ8̈νδζ8̈ μ8̈κιαλεμέ. | Διάλογος τέταρτος. |
| دوست ايله دوست | Ντὸς ἠλὰ ντός. | Φίλος μετὰ Φίλ8. |
| صباحكز خير اولا چلبيم | Σαμπαχηνὴζ χαῒρ ὀλᾶ, τζελεμπίμ. | Καλὴ ἡμέρα, αὐθέντα μ8. |
| خوش كلدك صفا كلدك سلطانم | Χὸς̃ γγελντὶν, σεφᾶ γγελντὶν, σ8λτανήμ. | Καλῶς ἤλθετε, καλῶς ὠρίσατε, αὐθέντα μ8. |
| مزاج شريفكز نجه‌در | Μιζ̃άδζ̃ι σ̃εριφινὶζ νίδζε ντίρ; | Πῶς ἔχετε τὴν ὑγείαν σας; |
| شكر يا سز نجه سكز | Σ̃8̈κ8̈ρ, γιὰ σὶζ νίδζε σινίζ; | Χάρις τῷ θεῷ, σεῖς δὲ πῶς ἔχετε; |
| چوقدن سني كورمدم | Τζ̃ιοκτὰν σενὶ γγὄρμεντιμ. | Πρὸ πολλ8̃ δὲν σὲ ἴδον. |
| نره‌ده ايدكز بو قدر زمان | Νέρεντε ἰντινὶζ μπ8̃-καντὰρ ζαμάν; | Π8̃ εἴσασθον τόσον καιρόν; |
| نه سببدن بكا كلمدك | Νὲ σεμπεπτὲν μπανὰ γγέλμεντιν; | Διὰ ποίαν αἰτίαν δὲν ἦλθες εἰς ἐμένα; |
| سن بني اونتدك صاندم | Σὲν μπενὶ 8̈ν8̈ττὲν, σαννtήμ. | Ἐνόμισα, ὅτι μ᾽ ἐλησμόνησας; |
| معذور بيورك سلطانم اكر استدكم قدر حضرتلركزي سلاملغه كلمدم ايسه قباحت بنم دكل | Μαζ̃8̀ρ μπ8ῖ̃8ρ8ν, σ8λτανὴμ 8̃ῖερ ἰσεντῖ̃ιμ καντὰρ χαζρετλερινὶζ̃ι σελιαμλαγᾶ γγέλμεντιμισὲ, καμπαχὰτ μπενὶμ ντεῖ̃λ. | Ζητῶ συγγνώμην, αὐθέντα μ8· ἐὰν, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μ8 δὲν ἦλθον νὰ ἀσπασθῶ τὴν εὐγένειαν σας, τ8̃το δὲν εἶναι ἐδικόν μ8 σφάλμα. |
| سزه استردم كلمكه انجق ايشم چوق اولدوغندن كلمدم | Σιζὲ ἰσέρντιμ γγελμεῖ̃ὲ, ἄνδζ̃ιακ ἰσ̃ίμ τζ̃ιὸκ ὀλντ8γ8ντᾶν γγελέμεντιμ. | Ἐγὼ ἤθελον νὰ ἔλθω, ὅμως μὲ τὸ νὰ εἶχον πολλὴν δ8λείαν, δὲν ἠμπόρεσα νὰ ἔλθω. |
| اولقدر ايشلرم وارايدي كه سكا كلمدم | Ὀ-καντὰρ ἰσ̃λερὶμ βάρ-ηντηκὶ, σανᾶ γγελέμεντιμ. | Τόσας ὑπηρεσίας εἶχον, ὥσε δὲν ἠμπόρεσα νὰ ἔλθω. |
| مرادم وارايدي | Μ8̈ραντὴμ βάρ-ηντη. | Σκοπὸν εἶχον. |
| نيت دوسته يتشر | Νιῖ̃ὲτ ντοσ̃ᾶ γετισ̃ίρ. | Εἰς τὸν φίλον ἀρκεῖ ἡ θέλησις. |

| | | |
|---|---|---|
| سزي صاغ سليم كوردكده سونيرم | Σιζὶ σὰγ σελὶμ γγöρυτὲ ἰὲμὲ σεβινίριμ. | Χαίρω βλέπωντάς σε ὑγιῆ κ̀ εὐεκτȣ̃ντα. |
| قرداشك خسته در ديو اشتدم | Καρντασῆν χασᾶ ντὴς ντεῒ, ἰσιττίμ. | Ὁ ἀδελφός σȣ εἶναι ἄῤῥωστος, ἤκȣσα. |
| نجه در شمدي | Νίδζε ντὶρ σίμντι; | Πῶς εἶναι τώρα; |
| شكر اللّه ايوجه در | Σȣ̈κȣ̈ρ ἀλλαχᾶ, εἴδζε ντίρ. | Χάρις τῷ Θεῷ, εἶναι καλλίτερα. |
| آندن اوتوري پك تصلندم | Ὀντὰν ὀτȣ̈ρȣ̈ πὲκ τασαλαντήμ. | Πολὺ ἐπικράνθην δι' αὐτόν. |
| خستهلكي نه ايدي | Χασαληγὴ νέ-ιντι; | Ποίαν ἀσθένειαν εἶχε; |
| استما ايدي | Ἰσιτμά-ιντη. | Θέρμην. |
| آني استما نقدر زمان طوتدي | Ὀνȣ̀ ἰσιτμὰ νέ-καντας ζαμὰν τȣττȣ́; | Πόσον καιρὸν τὸν ἐκράτησεν ἡ θέρμη; |
| اوج آي | Οὔτζ ἄϊ. | Τρεῖς μῆνας. |
| استمهسي دخـــــي طوتيورمي | Ἰσιτμασὴ νταχὰ τȣτμάϊορμȣ; | Ἀκόμι τὸν κρατεῖ ἡ θέρμη; |
| بعضي كرّه | Μπάζη κεῤῥέ. | Μερικαῖς φοραῖς. |
| اللّه صاغلغني ويرسون | Ἀλλὰχ σαγληγηνὴ βερσίν. | Ὁ Θεὸς νὰ τῷ δάσῃ τὴν ὑγείαν. |
| عمركز چوق اولســون سلطانم | Οὔμρȣ̈νȣ̈ζ τζιὸγ ὀλσȣ̀ν, σȣλτανήμ. | Σοὶ εὔχομαι ζωὴν πολυχρόνιον. |

*~~~~~~~~~~*

| | | |
|---|---|---|
| بشنجي مكالمه | Μπεσ̈ινδζὶ μȣκιαλεμέ. | Διάλογος πέμπτος. |
| هوا اوزرينه | Χαβὰ ȣ̈ζερινέ. | Περὶ τȣ̃ καιρȣ̃. |
| هوا نه اصلدر | Χαβὰ νάσηλ ντήρ; | Τί καιρὸς εἶναι; |
| هوا بوزقدر | Χαβὰ μποζȣ́κ-τȣρ. | Κακὸς καιρὸς εἶναι. |
| هوا كوزلدر | Χαβὰ γγȣ̈ζέλ-ντιρ. | Εὔμορφος καιρὸς εἶναι. |
| هوا صوقميدر | Χαβὰ σοȣ́κ-μȣ-ντȣρ; | Εἶναι ψυχρὸς ὁ καιρός; |

| | | |
|---|---|---|
| هوا ايسسيجاقدر | Χαβά ἰσσιδζιάκ-της. | Εἶναι ζεςὸς καιρός. |
| يغمور يغيور كبي | Γιαγμὺρ γιαγάϊος κιμπί. | Φαίνεται, ὅτι μέλλει νὰ βρέξῃ |
| دكلمده | Ντεγμεντέ. | Δὲν φαίνεται. |
| روزكار دكشلدي | Ρ'ὒζγγιὰς ντεγισ̈ιλντί. | Ο᾿ ἄνεμος ἄλλαξε. |
| بو كون يغمور يغمز | Μπ᾿ὒ γγὒν γιαγμὒς γιαγμὰζ | Σήμερον δὲν βρέχει. |
| كوك كورليور طولو يغيور | Γγὸκ γγὒρλέϊος, ντολὒ γιαγάϊος | Βροντᾷ, χαλαζοκοπεῖ. |
| شمشك اوينيور | Σ̈εμσ̈ὲκ ὀϊνάϊος. | Α᾿ςράπτει. |
| بو كيجه طوكدييمي | Μπὒ γγιδζὲ ντοννττέ-μυ; | Ε᾿πάγωσε ταύτην τὴν νύκτα; |
| خير اما شمدي طوكيور | Χάϊς, ἄμμα σ̈ίνντι ντονάϊος. | Ο῏χι, πλὴν ἤδη παγόνει. |
| پوس واردر كبي | Πὒσ βάρ-ντης κιμπί. | Φαίνεται, ὅτι εἶναι συγνεφιασμένος ὁ καιρός. |
| اويله در | Ὄϊλὲ ντίρ. | Μάλιςα. |

❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀❀

| | | |
|---|---|---|
| **التنجي مكالمه** | **Α᾿λτηνδζὴ μὒκιαλεμέ.** | **Διάλογος ἕκτος.** |
| سير اوزره | *Σεῖρ ὒζρέ.* | *Περὶ περιδιαβάσεως.* |
| بره اوغلان | Μπρὲ ὀγλᾶν. | Ε῏ϊ παιδί! |
| لبيك سلطانم | Λεπέϊκ σὒλτανήμ. | Ο᾿ρίσατε, αὐθέντα μυ. |
| وار علي چلبي يه دي كه بورايه كلسون | Βὰς, ἀλὴ τζελεμπιϊὲ ντί κι, μπὒραϊα γγελσίν. | Υ῟παγε εἰς τὸν κύριον Α᾿λῆν, ϗ εἰπέ τῳ νὰ ἔλθῃ ἐδῶ. |
| اوشته كليور | Ι᾿σ̈τὲ γγελίιορ. | Ι᾿δὒ ἔρχεται. |
| ايو كلدك چلبي اوغلي سكا يوللسم كرك ايدي | Ἐϊ γγελντὶν τζελεμπὶ, ὀγλανὴ σανὰ γιολλασὰμ γγερέ-ιντι | Καλὰ ἦλθες, αὐθέντα μυ, ἤθελον νὰ σείλω πρὸς σὲ τὸν δὒλόν μυ. |
| نيچون بر خدمتكزده لازممييز | Νίτζιν; μπὶς χιζμετινιζντὲ λαζίμμ ἰζ; | Διατί; ἐμπορῶ νὰ σᾶς δυλεύσω εἰς τί; |

| | | |
|---|---|---|
| خير انجق شو هوانك كوزللكنه بق | Χάϊρ, ἄνδζιακ σοῦ χαβανὴν γγουζελιἰνὲ μπάκ. | Ὄχι, πλὴν κύτταξον εἰς τοῦ καιροῦ ταύτην τὴν ὡραιότητα. |
| بويله هواده اوده طورمق لايقميدر | Μποϊλὲ χαβαντᾶ ἐβντὲ ντουρμὰκ λαήκ-μη-ντηρ. | Εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἁρμόζει νὰ κάθηται τινὰς εἰς τὸ σπῆτι; |
| يا نه يپالم | Για νὲ γιαπαλήμ; | Καὶ τί νὰ κάμωμεν; |
| كل سيره كيدهلم | Γγέλ, σεϊρὲ γγιντελίμ. | Ἔλα, νὰ ὑπάγωμεν εἰς περιδιάβασιν. |
| بو كون سيره كيدهمم ايشجكزم وار | Μπου γγϋν σεϊρὲ γγιντέμεμ, ἰσιδζιϊεζὶμ βάρ. | Σήμερον δὲν ἐμπορῶ νὰ ὑπάγω, ἐπειδὴ ἔχω δουλείαν. |
| ايشلرك اولقدر بجد دكلدر كه يارنه براقهيهسن | Ἰσλερὶν ὅ-καντὰρ μπεδζὶντ ντεϊλ-ντιρ κὶ, γιάρηνα μπραάκμαϊασην. | Αἱ ὑποθέσεις σου δὲν εἶναι τόσον ἀναγκαῖαι, ὥστε νὰ μὴ ἐμπορῇς νὰ τὰς ἀναβάλῃς εἰς αὔριον. |
| دنيا قدر ايشك اولسه بن بو كون سني قويويرمم | Ντουνιὰ καντὰρ ἰσὶν ὀλσᾶ, μπὲν μπου γγϋν σενὶ κόϊβερμεμ. | Καὶ ἐὰν ἔχῃς ὅλου τοῦ κόσμου τὰς ὑποθέσεις, ἐγὼ σήμερον δὲν σὲ ἀφίνω. |
| سبب طوتمه شو كوزل هوايي قاچرميهلم | Σεμπὲμπ τούτμα, σοῦ γγουζὲλ χαβαϊὴ κατζηρμαϊαλήμ. | Ἄφες τὰς προφάσεις, ἂς μὴ ἀφήσωμεν τοιοῦτον εὔμορφον καιρὸν νὰ μᾶς φύγῃ. |
| بو كون ايدهجكني يارنده ايده بلورسن | Μπου γγϋν ἐντεδζεϊνὶ γιάρην ντᾶ ἐντὲ μπιλίρσιν. | Αὐτὸ, ὁποῦ θέλεις νὰ κάμῃς σήμερον, ἐμπορεῖς καὶ αὔριον νὰ τὸ κάμῃς. |
| خدمتكارمي قيق طوتمغه يوللمشم | Χιζμετκιαρημὴ καήκ τουτμαγᾶ γιολλαμήσημ. | Ἔστειλα τὸν δοῦλόν μου διὰ νὰ πιάσῃ ἕνα καΐκι. |
| چونكه البتّه استرسن سكا يولداش اوليم | Τζοῦνκι ἔλμπεττε ἰστέρσιν, σανᾶ γιολντὰς ὀλαήμ. | Ἐπειδὴ καὶ θέλεις ἐξάπαντος, θέλω σὲ συντροφεύσει. |
| قايغه يوللديغم خدمتكار نه پك كچكدي | Καϊγᾶ γιολλαντουγοὺμ χιζμετκιὰρ νὲ πὲκ γγετζικτί. | Ὢ πόσον ἄργησεν ὁ δοῦλος, τὸν ὁποῖον ἔστειλα διὰ τὸ καΐκι. |
| اوشته سكردرك كليور | Ἴστὲ σεϊρντερὲκ γγελίιορ. | Ἰδοὺ ἔρχεται τρέχωντας. |
| قايق بولدكمي | Καήκ μπουλντούν-μου; | Εὕρηκες καΐκι; |
| اوت سلطانم بر پك ايوسني بولدم | Ἔβετ σουλτανήμ, μπὶρ πὲκ ἐϊσινὶ μπουλντούμ. | Μάλιστα, αὐθέντα, εὕρηκα ἕνα πολλὰ καλόν. |

| | | |
|---|---|---|
| قچه طوتدك | Κατζιὰ τȣττέν; | Πόσȣ τὸ ἐμίσθωσας; |
| بر زلوتەيه طوتدم | Μπὶρ ζολοταϊὰ τȣττέμ. | Τὸ ἐσυμφώνησα μίαν ζολόταν |
| هر شي حاضر ايتدكمي | Χὲρ σέϊ χαζὴρ ἐττίνμι; | Ἡτοίμασας ὅλα; |
| حاضر در سلطانم | Χαζὴρ ντὴρ, σȣλτανήμ. | Ἕτοιμα εἶναι, αὐθέντα μȣ. |
| امدي انلري قايغه كوندر | Ἴμντι, ὀνλαρὴ καηγᾶ γγöν-ντὲρ. | Λοιπὸν, πήγαινέ τα εἰς τὸ καΐκι. |
| تيز كيده لم كه اسيجاغه قالميه لم | Τὲζ γγιντελὶμ κὶ, ἰσσιδζιαγᾶ κάλμαϊαλημ. | Ὑπάγωμεν ὀγλίγωρα, διὰ νὰ μὴ μείνωμεν εἰς τὸ καῦμα. |
| هايده كيده لم چلبي قرداشكه اوغرايه لم | Χάϊντε γγιντελὶμ, τζελεμπὶ καρντασῆνᾶ ὀγραϊαλήμ. | Ἂς ὑπάγωμεν νὰ προϋπαντήσωμεν τὸν κύριον ἀδελφόν σȣ. |
| بولايكه انيده اياردييدك | Μπȣλάϊκι ὀνȣ̀ ντᾶ ἀϊαρνταϊάϊντηκ. | Ἴσως πλανέσωμεν καὶ αὐτόν. |
| پك ايو سلطانم | Πὲκ ἐΐ, σȣλτανήμ. | Πολλὰ καλὰ, αὐθέντα μȣ. |
| چوق اكلنمز يولمزك اوستنده در | Τζιὸκ ἐγλενμέζιζ, γιολȣμȣζὺν ȣ̈σȣ̈ντὲ ντίρ. | Δὲν ἀργȣ̃μεν πολὺ, διότι μᾶς εἶναι εἰς τὸν δρόμον. |
| صباحكز خير اولا سلطانم | Σαμπαχηνὴζ χαῒρ ὀλᾶ, σȣλτανήμ. | Καλὴ ἡμέρα, αὐθέντα. |
| خوش كلدكز اغالر هايده كل بلەمزجه | Χὸς γγελντινὴζ ἀγαλάρ. Χάϊντε, γγὲλ μπιλεμιζδζέ. | Καλῶς ἤλθετε, αὐθένται. Ἄγε, ἔλα μαζί μας. |
| نره جكه كيديورسكز | Νέρεδζιϊε γγιντέϊορσȣνȣζ; | Πȣ̃ πηγαίνετε; |
| سيره كيده لم | Σεϊρὲ γγιντελίμ. | Ὑπάγομεν εἰς περιδιάβασιν. |
| پك ايو سلطانم كيده لم | Πὲκ ἐΐ, σȣλτανὴμ, γγιντελίμ. | Πολλὰ καλὰ, αὐθέντα μȣ, ἂς ὑπάγωμεν. |
| كيرك اغالر | Γγίριν ἀγαλάρ. | Ἐμβῆτε, αὐθένται μȣ. |
| اوشته اورته كويه كلدك | Ἰστὲ ὀρτὰ κιοϊὲ γγελντίκ. | Ἰδὲ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Ὀρτὰ κιοΐ. |
| بوراده اينه لم و باغچه يه كيده لم | Μπȣ̈ραντα ἰνελὶμ βὲ μπαχτζεϊὲ γγιντελίμ. | Ἂς καταβῶμεν ἐδῶ, καὶ ὑπάγωμεν εἰς τὸν κῆπον. |
| پك ايو اويله اولسون | Πὲκ ἐΐ, ὂϊλὲ ὀλσȣ́ν. | Πολλὰ καλᾶ, ἂς ἦναι ἔτζι. |
| بره اوغلان مانجه يي الده بلمزجه كل | Μπρὲ ὀγλᾶν μανδζιαϊὴ ἀλ ντᾶ, μπιλεμιζδζὲ γγέλ. | Ἑ παιδὶ, πάρε τὸ φαγὶ, καὶ ἔλα μαζί μας. |

| | | |
|---|---|---|
| اوشته باغچه‌یه كلدك | Ἴστὲ μπαχτζεϊὲ γγελντίκ. | Ἰδὲ ἤλθομεν εἰς τὸν κῆπον. |
| هي نه ديرسن بو يرجكز ايو دكلمي | Χέϊ, νὲ ντέρσιν; μπϋ γερ-δζιϊὲζ ἐϊ ντεΐλ-μι; | Ἐ, τί λέγεις; οὗτος ὁ τόπος δὲν εἶναι εὔμορφος; |
| اوتوره‌لم اغالر وبر لقمه شي ييه‌لم | Ὀτϋραλὴμ ἀγαλὰρ, βὲ μπὶρ λοκμὰ σεϊ γεϊελίμ. | Ἃς καθίσωμεν, αὐθένται, καὶ ἂς φάγωμεν ὀλίγον τι. |
| شرابي كتور | Σαραμπὴ γγετίρ. | Φέρε τὸ κρασί. |
| پك كوزل يردر | Πὲκ γγϋζὲλ γέρ-ντιρ. | Πολλὰ εὔμορφος τόπος εἶναι. |
| وار بوستانجي‌يه سويله بزه براز يمش كتورسون | Βὰρ, μποσανδζηϊᾶ σοϊλὲ, μπιζὲ μπὶρ ἂζ γεμὶσ γγοτϋρ σϋν. | Πήγαινε, εἰπὲ τῷ κηπουρῷ, διὰ νὰ μᾶς φέρῃ ὀλίγα πωρικά. |
| بن آكا اصمرلدم كيتدي قوپرمغه | Μπὲν ὀνὰ ἰσμαρλαντὴμ, γγιττὶ κοπαρμαγᾶ. | Ἐγὼ τῷ παρήγγειλα, ἐπῆγε νὰ συνάξῃ. |
| اوشته كليور | Ἴστὲ γγελίϊορ. | Ἰδὲ ἔρχεται. |
| خوش كلدكز اغالر | Χὸσ γγελντινὶζ ἀγαλάρ. | Καλῶς ἤλθετε, αὐθένται. |
| سزه طورفانده كرس كتوردم | Σιζὲ τυρφανντᾶ κιρὲσ γγετιρντίμ. | Σᾶς ἤφερα πρωτοφανῆ κεράσια. |
| شمديجك قوپردم تازه درلر | Σ̈ιμντιδζικ κοπαρντὴμ, ταζέ-ντιρλερ. | Τώρα τὰ ἐσύναξα, εἶναι ταζέδικα. |
| كوزل كرسدر | Γγϋζὲλ κιρὲσ ντίρ. | Εὔμορφα κεράσια εἶναι. |
| براز باغچه‌ده كزه‌لم صكره قيغه دونه‌رز | Μπὶρ ἂζ μπαχτζεντὲ γγεζελίμ, σονρᾶ καηγᾶ ντονέριζ. | Ἃς περιδιαβάσωμεν ὀλίγον εἰς τὸν κῆπον, καὶ ἔπειτα ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ καΐκι. |
| هايده كزنه‌رك كيده‌لم | Χάϊντε γγεζινερὲκ γγιντελίμ. | Ἄγε, ἂς ὑπάγωμεν περιδιαβάζοντες. |
| چك بوغازه طوغرو | Τζὲκ μπογαζᾶ ντογρῦ. | Κωπηλάτει πρὸς τὸν Βόσπορον. |
| اوشته بيوكدره | Ἴστὲ μποϊϋκντερε. | Ἰδὲ τὸ Μπουγιουκντερέ. |
| اينه‌لم‌مي سيري پك كوزلدر | Ἰνελίμ-μι; σεϊρὶ πὲκ γγϋζέλ-ντιρ. | Νὰ καταίβωμεν; ἡ περιδιάβασις ἐδῶ εἶναι πολλὰ εὐφρόσυνος. |
| بتون بوغازي قره دكزه‌دك كزه‌لم | Μπϋτϋν μπογαζὴ καρᾶ ντενιζέντεκ γγεζελίμ. | Ἃς περιδιαβάσωμεν ὅλον τὸν Βόσπορον ἕως τῆς μαύρης θαλάσσης. |

| | | |
|---|---|---|
| دونشده اناطوليدن كچرز | Ντὂνȣ̈σ τὲ ἀνατολȣντᾶν γγετζέριζ. | Ἐν τῇ ἐπιςροφῇ ἂς διαβῶμεν διὰ τῆς Ἀνατολῆς (μικρᾶς ἀσίας). |
| اوشته اناطوليه كلدك | Ἴστὲ ἀναντολȣϊά γγελντίκ. | Ἰδȣ̈ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Ἀνατολήν. |
| شو چفتلكه كيره لم | Σȣ̈ τζιφτλιϊὲ γγιρελίμ. | Ἂς ἔμβωμεν εἰς τȣ̃το τὸ χωρίον. |
| شرابك وارمي دخي | Σαραμπὴ βάρμη νταχᾶ; | Ἔχεις ἀκόμη κρασί; |
| اوت سلطانم ايكي شيشه دخي وار | Ἔββετ σȣλτανὴμ, ἰκὶ σισὲ νταχᾶ βάρ. | Ναὶ, αὐθέντα μȣ, εἶναι ἀκόμι δύο λάγηνοι. |
| كيتمزدن اول ايچه لم | Γγιτμεζντὲν ἔββελ ἰτζελίμ. | Πρὶν νὰ ἀναχωρήσωμεν ἂς πίωμεν. |

| | | |
|---|---|---|
| يدنجي مكالمه | Γεντινδζὶ μȣ̈κιαλεμέ. | Διάλογος ἕβδομος. |
| خبر اوزره | Χαμπὲρ ȣ̈ζρέ. | Περὶ νέων. |
| نه خبر | Νὲ χαμπέρ; | Τί νέον; |
| بر خبرك يوقمي | Μπὶρ χαμπερὶν γιόκ-μȣ; | Δὲν ἠξεύρεις κανένα νέον; |
| هيچ بر شي اشتمدم | Χὶτζ μπὶρ σέϊ ἰσίτμεντιμ. | Δὲν ἤκȣσα τίποτε. |
| نه ديرلر | Νὲ ντερλέρ; | Τί λέγȣν; |
| بزم سفرمز وار دريو اشتدكمي | Μπιζὶμ σεφεριμὶζ βάρ-ντηρ ντεϊ ἰσιττίν-μι; | Ἤκȣσας, ὅτι ἔχομεν πόλεμον; |
| اشتمدم | Ἰσίτμεντιμ. | Δὲν ἤκȣσα. |
| بعض دشمن اوزرنه سفر اولاجقدر ديديلر | Μπάζη ντȣ̈σμὰν ȣ̈ζερινὲ σεφὲρ ὀλαδζιάκ-τηρ ντεντιλέρ. | Εἶπαν, ὅτι θέλει εἶναι πόλεμος ἐναντίον τινῶν ἐχθρῶν. |
| سفر اولاجقدر ديرلر ايدي انجق اصلي يوقدر | Σεφὲρ ὀλαδζάκ-τηρ ντερλέρ-ιντι, ἄνδζακ ἀσλὴ γιόκ. | Ἐλέγετο, ὅτι θέλει εἶναι πόλεμος, ὅμως δὲν εἶναι ἀληθινόν. |
| بارش اولاجق ديديلر | Μπαρὴσ ὀλαδζὰκ ντεντιλέρ | Εἶπαν, ὅτι θέλει εἶναι εἰρήνη. |
| بارش اولاجغن اناندكمي | Μπαρὴσ ὀλαδζαγὴν ἰναννττίν μη; | Πιςεύεις, ὅτι θέλει εἶναι εἰρήνη; |
| اويله صاندرم | Οἶλὲ σανήρημ. | Ἔτζι νομίζω. |

| | | |
|---|---|---|
| کاغدلر نه دیرلر | Κιαγήντλάρ νὲ ντερλέρ; | Αἱ ἐφημερίδες τί λέγουν; |
| نه زمان قالقجق عسکر | Νὲ ζαμὰν καλκαδζὰκ ἀσκέρ; | Πότε θὰ κινήσει τὸ στράτευμα; |
| بللو دکل | Μπελλὶ ντεῖλ. | Δὲν εἶναι γνωστόν. |
| دیمزلرمي نرهیه کیدهجك | Ντιμεζλέρμι νέρεϊε γγιντεδζέκ; | Δὲν λέγουν, ποῦ μέλλει νὰ ὑπάγῃ; |
| اليغورنهیه کیدهجك | Ἀληγορναϊὰ γγιντεδζέκ. | Μέλλει νὰ ὑπάγῃ εἰς Λιβοῦρνον. |
| فلان اغادن اوتوري دیدکلري کرچکمیدر | Φουλὰν ἀγαντὰν ὀτοῦρου ντεντικλερὶ γγερτζέκ-μι-ντιρ; | Ἀληθινὰ εἶναι ὅσα εἶπαν περὶ τοῦ δεῖνος αὐθέντου; |
| نه دیرلر | Νὲ ντερλέρ; | Τί λέγουν; |
| اورلمش دیدیلر | Βουρουλμοὺσ ντεντιλέρ. | Ἐπληγώθη, εἶπαν. |
| یازق زیرا پك ایو ادمدر | Γιαζὴκ, ζίρα πὲκ 'εἲ ἀντάμντηρ. | Κρῖμα, διότι εἶναι πολλὰ καλὸς ἄνθρωπος. |
| کیم اوردي | Κὶμ βουρντού; | Ποῖος τὸν ἐπλήγωσε; |
| ایکي اصلجق | Ἰκὶ ἀσηλαδζάκ. | Δύο κακότροποι. |
| سببي بلنمزمي | Σεμπεμπὶ μπιλινμέζ-μι; | Ἀγνοεῖται ἡ αἰτία; |
| بر سله اوردوغي ایچون دیدیلر | Μπὶρ σιλλὲ βουρντουγοῦ ἰτζὶν ντεντιλέρ. | Διὰ ἓν δοθὲν ῥάπισμα, εἶπαν. |
| انانمم | Ἰνανμάμ. | Δὲν πιστεύω. |
| بنده انانهمم | Μπὲν ντὰ ἰνανάμαμ. | Καὶ ἐγὼ δὲν ἐμπορῶ νὰ πιστεύσω. |
| کرچکي تیز طویلور | Γγερτζεῖ τὲζ ντουϊλέρ. | Ἡ ἀλήθεια θέλει φανερωθῇ εἰς ὀλίγον. |

| | | |
|---|---|---|
| سکزنجي مکالمه | Σεκιζινδζὶ μουκιαλεμέ. | Διάλογος ὄγδοος. |
| ایکي دوست اراسنده | *Ἰκὶ ντὸς ἀρασηνντᾶ.* | *Μεταξὺ δύο φίλων.* |
| اغا سزي بر کمسه استیور | Ἀγᾶ σιζὶ μπὶρ κίμσε ἰστέϊορ. | Αὐθέντα, σᾶς ζητεῖ κάποιος. |
| سویله کلسون ایچرو | Σοϊλὲ γγελσὶν ἰτζερί. | Εἰπὲ νὰ ἔμβῃ. |
| صباحکز خیر اولا | Σαμπαχηνὴζ χαῒρ ὀλᾶ. | Καλὴν ἡμέραν σᾶς εὔχομαι. |
| عاقبتکز خیر اولا | Ἀκημπετηνὴζ χαῒρ ὀλᾶ. | Πολλὰ τὰ ἔτη σας. |

| | | |
|---|---|---|
| اغایه بر اسکمله کتور | Ἀγαῖα μπὶȣ ἰσκεμλὲ γγετίρ. | Φέρε εἰς τὸν αὐθέντην ἕνα σκαμνί. |
| لازم دکل | Λαζίμ ντεὶλ. | Δὲν εἶναι ἀναγκαῖον. |
| معذور اوله بونده چوق اکلنمم | Μαζȣ̀ȣ ὀλᾶ, μπȣντᾶ τζιὸκ ἐγλενέμεμ. | Συγχώρησον, ἐδῶ δὲν ἐμπορῶ νὰ διατρίψω πολύ. |
| شونده یقین بر دوستك زیارتنه کیتسم کرك | Σȣντᾶ γιακὴν μπὶρ ντοσȣ̀ν ζιαρετινὲ γγιτσὲμ γγερέκ. | Πρέπει νὰ ὑπάγω εἰς ἐπίσκεψιν ἐδῶ σιμὰ ἑνὸς φίλȣ. |
| نه پك ایودلرسن بر از اوتور بر طاتلو مصاحبت ایدهلم | Νὲ πὲκ ἐβετλέρσιν, μπὶȣ ἀζ ὀτȣ̀ȣ, μπὶȣ τατλὴ μȣ̈σαχεμπὲτ ἐντελίμ. | Ὢ πόσον βιάζεσαι, κάθησο ὀλίγον νὰ συλλαλήσωμεν. |
| نیجه سکز سلطانم | Νίδζε σινὶζ σȣλτανήμ; | Πῶς εἶσθε, κύριέ μȣ; |
| ایو خوش سلطانم | Ἐῒ χὸσ σȣλτανήμ. | Πολλὰ καλὰ, αὐθέντα μȣ. |
| خاطرکزی صورمغه کلدم | Χατηρηνηζὴ σορμαγᾶ γγελντίμ. | Ἦλθον διὰ νὰ ἐρωτήσω τὰ κατὰ σὲ ϗ τὴν πρός με διάθεσίν σȣ. |
| الله راضی اوله سلطانم | Ἀλλᾶχ ῥαζὴ ὀλᾶ, σȣλτανήμ. | Ὁ Θεὸς εὐδοκήσοι (εὐχαριςῶ), αὐθέντα. |
| الله عمرکزی چوق ایلیه | Ἀλλᾶχ ȣ̈μρȣ̈νȣ̈ζȣ̀ τζιὸκ εἰλεϊέ. | Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς πολυετῇ. |
| بر خبرك یوقمی | Μπὶȣ χαμπερὶν γιόκ-μȣ; | Δὲν ἔχεις τί νέον; |
| هیچ یوقدر بلکی سزده یکی خبرلر واردر | Χὶτζ γιόκ-τȣȣ, μπέλκι σιζντὲ γενὶ χαμπερλὲȣ βάρ-ντηρ. | Δὲν ἰξεύρω τίποτε νέον, ἴσως ὑσεῖς ἐξεύρετε κἀνένα. |
| فلان پاشا معزول اولمش دیدیلر | Φȣλᾶν πασᾶ μαζȣ̀λ ὀλμȣ̀σ ντεντιλέρ. | Λέγȣσιν, ὅτι ὁ δεῖνα πασιᾶς καθηρέθη. |
| دکلدر زیرا وزیرك کوزنده در و عسکر انی سور | Ντεγμεντὲ, ζίρα βεζιρὶν γγȣ̈ζȣντὲ ντὶȣ, βὲ ἀσκὲȣ ὀνȣ̀ σεβέȣ. | Μόλις πιθανὸν, διότι τιμᾶται ἀπὸ τὸν Βεζύρην, ϗ ἀγαπᾶται ἀπὸ τὸ ϛράτευμα. |
| بر پك ایو ادمدر عقللودر جومرددر | Μπὶȣ πέκ-ἐῒ ἀντάμ-ντηȣ, ἀκιλλὴ ντὴρ, δζιȣμέρτ-τίȣ. | Εἶναι πολλὰ καλὸς ἄνθρωπος, φρόνιμος, ϗ φιλόδωρος. |
| کمسه‌یه ضرری طوقنمز و هپیسینك ایلکی استر | Κιμσεϊὲ ζαραὴ ντοκȣνμὰζ, βὲ χεπισινὶν εἰλιῒ ἰςέȣ. | Δὲν βλάπτει τινὰ, ϗ εὐεργετεῖ πάντα ἄνθρωπον. |
| فقیرلرك باباسیدر و صوچسزلرك قورتاریجیسیدر | Φακηρλαρὴν μπαμπασή-ντηȣ. βὲ σȣτζσȣζλαρὴν κȣȣταρηδζησή-ντηȣ. | Εἶναι τῶν πτωχῶν ὁ πατὴρ, ϗ τῶν ἀθώων ὁ λυτρωτής. |

| | | |
|---|---|---|
| انك معزول اولدوغي چوق آدمه ضرر كتورر | Ο'νὲν μαζὲλ ὀλντεγὲ τζιὸκ ἀνταμὰ ζαραὲρ γγετιρίρ. | Ἡ καθαίρεσις αὐτȣ̃ θέλει φέρει βλάβην εἰς πολλὲς ἀνθρώπȣς. |
| كرچكسن اغا انك ايلكلرني چوق اشتدم | Γγερτζέκσιν ἀγὰ, ὀνὲν ἐϊλικλερινὶ τζιὸκ ἰσϊττίμ. | Α'ληθινὰ λέγεις, αὐθένταμȣ, πολὺ ἤκȣσα τὰς καλωσύνας τȣ: |
| دنيانك ايلكني سويليورلر | Ντëνιανὴν ἐϊλιϊνὶ σöϊλέϊορλαρ. | Τὰς πρὸς ὅλȣς καλωσύνας τȣ διηγȣ̃νται ϗ τώρα. |
| يازق كه اويله آدم بختسز طالعسز اوله | Γιαζήκ-κὶ, ὄϊλὲ ἀντᾶμ μπαχτσὴζ ταλησὴζ ὀλᾶ. | Κρῖμα, ὅτι τοιȣ̃τος ἄνθρωπος εἶναι ἀτυχὴς ϗ ἄμοιρος. |
| انجق كيمدر قپوده | Α"νδζακ κὶμ ντὶρ καπȣντᾶ; | Πλὴν, ποῖος εἶναι εἰς τὴν θύραν; |
| بر چوقدار در | Μπὶρ τζιοχαντᾶρ ντήρ. | Ε'νας δȣ̃λος εἶναι. |
| بو وقتكز خير اولا اغالر | Μπȣ̃ βακτηνὴζ χαϊρ ὀλᾶ ἀγαλᾶρ. | Εὔχομαί σας, αὐθένται, ταύτην τὴν ὥραν αἰσίαν. |
| اغامك سزه سلامي وار شو مكتوبه نظر بيورك | Α'γαμὴν σιζὲ σελαμὴν βὰρ, σȣ̃ μεκτȣμπᾶ ναζὰρ μπȣϊȣρȣν. | Ο' αὐθέντης μȣ σᾶς ἀσπάζεται, ὁρίσατε νὰ ἀναγνώσητε ταύτην τὴν ἐπισολήν. |
| اغاكه بندن چوق سلام ايله ودي كه يارن ديدكي يرده بولنرم | Α'γανᾶ μπεννтὲν τζιὸκ σελιὰμ ἐϊλὲ, βὲ ντὶ κὶ, γιάρην ντεντιὶ γερντὲ μπȣλȣνȣρȣμ. | Α"σπασαι ἐξ ἐμȣ̃ τὸν αὐθέντην σȣ, ϗ εἰπὲ ὅτι αὔριον θέλω εὑρεθῆ εἰς τὸν ῥηθέντα τόπον. |
| بو مكتوبي كيم يوللدي سكا | Μπȣ̃ μεκτȣμπȣ̃ κὶμ γιολλαντὴ σανά; | Τίς σοὶ ἔσειλε τȣ̃το τὸ γράμμα; |
| احمدك قرداشي يوللدي بني اوه دعوت ايديور | Α'χμεντὶν καρντασῆ γιολλαντὴ, μπενὶ ἀβȣ̃ ντаβετ ἐντέϊορ. | Τȣ̃ Α'χμέτȣ ὁ ἀδελφὸς τὸ ἔσειλε, ϗ μὲ προσκαλεῖ εἰς τὸ κυνῆγι. |
| بنده سزك ايله كلمكه پك استرم | Μπὲν ντᾶ σιζὶν ἰλὲ γγελμεϊὲ πὲκ ἰσέριμ. | Καὶ ἐγὼ ἐπιθυμῶ πολλὰ νὰ ἔλθω μαζί σας. |
| خوش كلدكز صغا كلدكز | Χὸσ γγελντινὶζ, σεφᾶ γγελντινὶζ | Καλῶς νὰ ἔλθης ϗ νὰ ὁρίσης. |
| باري يارين بر ذوق ايدرز | Μπάρε γιάρην μπὶρ ζεφκ ἐντέριζ. | Τȣλάχισον, αὔριον θέλομεν εὐφρανθῶμεν. |
| كيدهيم ايمدي هر شي حاضرليم | Γγιντεϊμ ἴμντι, χὲρ σεϊ χαζηρλαήμ. | Πηγαίνω λοιπὸν νὰ ἑτοιμάσω ὅλα. |
| پك ايو سلطانم الله بلكجه اولسون | Πὲκ ἐϊ σȣλτανὴμ, ἀλλὰχ μπιλενδζὲ ὀλσȣ̃ν. | Πολλὰ καλὰ, αὐθένταμȣ, ὁ θεὸς μεθ᾽ ὑμῶν. |

| | | |
|---|---|---|
| طقوزنجي مكالمه<br>او اوزره | Ντοκεζενδζε μεκιαλεμέ.<br>Ἀ'β ἐζρέ. | Διάλογος ἔννατος.<br>Περὶ κυνηγίε. |
| نجه دخي بو ساعتده دوشكده سكز | Νίδζε, νταχᾶ μπε σαχαττᾶ ντεσεκτέ-σινιζ; | Πῶς, ταύτη τῇ ὥρᾳ ἀκόμι εἶσθε εἰς τὸ κρεββάτι; |
| پوه نه كوزل اوجي ايمشسن سن | Πὸχ, νὲ γγεζελ ἀβδζὴ ἡμήσ-σην σέν. | Ω῎! τί καλὸς κυνηγὸς εἶσαι; |
| معذور بيورك اخشام كج ياتدم | Μαζὲρ μπεϊέρεν, ἀχσὰμ γγὲτζ γιαττήμ. | Συγχώρησον, ἐπλάγιασα ψὲς ἀργά. |
| صباح نمازنده قالقمش كرك ايدك | Σαμπὰχ ναμαζηνντᾶ καλκμὴσ γγερέϊ-ντίν. | Ε῎πρεπε νὰ εἶσαι συκωμένος τὸ πρωΐ. |
| چوق اولديمي سز كله‌لي | Τζιὸκ ὀλντέ-με σίζ γγελελί; | Πρὸ πολλε ἦλθες; |
| چوقدن سني بكلرز | Τζιοκτὰν σενὶ μπεκλέριζ. | Σὲ προσμένομεν πρὸ πολλε. |
| تيز قلق | Τὲζ κάλκ. | Ο᾿γλήγωρα σηκώσε. |
| هوا كوزلميدر | Χαβὰ γγεζέλ·μι·ντιρ; | Εἶναι καλὸς ὁ καιρός; |
| هوا بوزقميدر | Χαβὰ μποζέκ·με ντερ; | Εἶναι ἀχαμνὸς ὁ καιρός; |
| هوا بللو دكل | Χαβὰ μπελλὶ ντεΐλ. | Δὲν εἶναι γνωςὸν τί καιρὸς θέλει εἶναι. |
| الله ويره يغميه‌يدي | Α᾿λλὰχ βερὲ γιάγμαϊάϊντη. | Α῎μποτε νὰ μὴ βρέξῃ. |
| دكلده كه يغه | Ντεγμεντὲ κὶ γιαϊά. | Δὲν πιςεύω νὰ βρέξῃ. |
| روزكار يوقدر | Ρ'εζγγιὰρ γιόκ-τερ. | Α῎νεμος δὲν εἶναι. |
| هر شي حاضرمي | Χὲρ σέϊ χαζήρ-μη; | Ε῎τοιμα εἶναι ὅλα; |
| هايده كيده‌لم | Χάϊντε γγιντελίμ. | Α῎γε ὑπάγωμεν. |
| توفنكلري خدمتكارلره ويرك كتورسونلر | Τεφενκλερὶ χιζμετκιαρλαρᾶ βέριν γγετιρσινλέρ. | Δότε τὰ τεφέκια εἰς τὲς δέλες νὰ τὰ φέρεν. |
| باروتي اونتميكز | Μπαρετε ὀνέτμαηνηζ. | Μὴ λησμονεῖτε τὸ μπαρετι. |
| نقدر قورشون الديكز | Νέ-καντας κερσεν ἀλντηνήζ; | Πόσα βόλια ἠγοράσατε; |
| لازم اوله‌جق قدر واردر | Λαζὴμ ὀλαδζὰκ καντὰρ βάρ-ντης. | Εἶναι ὅσα χρειάζονται. |
| تازيلري بكا ويرك طوتايم | Ταζηλαρὴ μπανὰ βέριν, τε-ταϊήμ. | Δὸς εἰς ἐμὲ τὲς κυνηγετικὲς σκύλες νὰ κρατήσω. |

| | | |
|---|---|---|
| هر برینه یرني بیان ایله | Χὲρ μπιρινὲ γερινὶ μπεϊὰν ἔϊλέ. | Διόρισον εἰς καθένα τὸν τόπον τȣ |
| هر کس استدوکي یري السون | Χὲρ κὲσ ἰςεντῆ γέρὶ ἀλσήν. | Α῎ς λάβῃ καθεῖς ὅποιον τόπον θέλει. |
| اوزاغه کیتمیه‌لم اوشته بو اورمانده او طوپطولو در | Οὐζαγᾶ γγιτμεϊελιμ, ἰς τὲ μπȣ̃ ὀρμανντᾶ ἀβ τόπ-τολȣ̃ ντέρ. | Μὴ ὑπάγωμεν μακράν. Ι᾿δὲ τȣ̃το τὸ δάσος εἶναι πολλὰ γεμάτον ἀπὸ κυνῆγι. |
| برازدن بولشرز وطوتدوغمز شکارلري ییرز | Μπὶρ ἀζντὰν μπȣλȣσȣ̃ρȣζ, βὲ τȣττȣγȣμȣ̃ζ σικιαρλαρὴ γέριζ. | Μετ᾿ ὀλίγον ἀνταμονόμεθα, ϗ τρώγομεν τὰ πιαθέντα κυνήγια. |
| طوغرو سویلیم‌مي چوقدن بویله بر او ایتممش ایدم | Ντογρȣ̀ σöϊλεΐμ-μι, τζιοκτὰν μπöϊλὲ μπὶρ ἀβ ἔτμεμισ-ιντιμ | Νὰ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, πρὸ πολλȣ̃ δὲν ἔκαμα τοιȣ̃το κυνῆγι. |
| چلبي قرداشك نه کوزل توفنك اتردي | Τζελεμπὶ καρντασῆν νὲ γγȣ̈ζὲλ τȣ̈φὲνκ ἀτάρντη. | Ο῾ κὺρ ἀδελφός σȣ ἐτράβȣσε τȣφέκι πολλὰ καλά. |
| همان نشانلدوغي یري اورر ایدي | Χέμεν νισανλαντȣγȣ̃ γερὶ βȣρȣ́ρ-ντȣ. | Παρευθὺς ἐκτυπȣ̃σε τὸν τόπον, ὅπȣ ἐσημάδευε. |
| لطیفه ایدرسکز | Λατιφὲ ἐντέρσινιζ. | Μετωρίζεσθε. |
| هایده کیده‌لم بر ذوق سوره‌لم | Χάϊντε γγιντελὶμ, μπὶρ ζέφκ σȣ̈ρελίμ. | Α῎ς ὑπάγωμεν νὰ εὐφρανθῶμεν. |

| | | |
|---|---|---|
| **اوننجي مکالمه** | **Ο῎νȣντζȣ̃ μȣ̈κιαλεμέ.** | **Διάλογος δέκατος.** |
| آغا ایله خدمتکار | *Α᾿γὰ ἰλὲ χιζμετκιάρ.* | Ο῾ αὐθέντης ϗ ὁ δȣ̃λος. |
| بره هو اوغلان چاغره چاغره سسم بوغلدي | Μπρὲ χȣ̃ ὀγλὰν, τζιαγηρᾶ τζιαγηρᾶ σεσὶμ μπογȣλντȣ̃. | Ε῎ϊ παιδὶ, ὁ λαιμὸς μ᾿ ἐπόνησε φωνάζωντας. |
| لبیك سلطانم | Λέππε σȣλτανὴμ, | Ο῾ρίσατε, αὐθέντα μȣ. |
| براتش ایله قلپغمي ویر جوقه‌مي سلك پاپوجلرمي سیل | Μπὶρ ἀτὲσ ἔϊλὲ, καλπαγημὴ βὲρ, τζιοχαμὴ σὶλκ, παπȣτζλαρημὴ σίλ. | Α῎ναψε φωτίαν, δός μοι τὸ καλπάκιμȣ, τείναξε τὸ φόρεμά μȣ, πάστρευσε τὰ παπȣ̃τζιά μȣ. |
| پنجره‌لري اچ که اوطه روزکارلنسون | Πενδζερλερὶ ἀτζ κὶ ὀντᾶ ρȣζγγιαρλανσήν. | Α῎νοιξαι τὰ παράθυρα, διὰ νὰ ἀεριθῆ ὁ ὀνδᾶς. |
| باش اوستنه سلطانم | Μπάσ ȣ̈σȣ̈νὲ σȣλτανήμ. | Μετὰ χαρᾶς, αὐθέντα μȣ. |

| | | |
|---|---|---|
| تيز ايله امدي | Τὲζ ἐιλὲ ἴμντι. | Κάμε λοιπὸν ὀγλίγωρα. |
| بو شيلري بن سكا ديمدين ايتمك كرك ايدك | Μπῶ σεϊλερὶ μπὲν σανὰ ντέμεντεν ἐτμὲκ γγερέ ἴ-ντίν. | Αὐτὰ τὰ πράγματα ἔπρεπε ἱὰ τὰ κάμῃς χωρὶς νὰ σοὶ εἰπῶ. |
| دوشكي قالدر | Ντϋσεϊ καλντήρ. | Σύκωσαι τὸ ςρῶμα. |
| اوطه‌يي سپور | Ο᾽ντὰῃ σϋπϋρ. | Σκέπισαι τὸν ὀνδᾶν. |
| بر صو كتور اللمي ييقيم | Μπὶρ σῶ γγετὶρ ἐλιμὶ γιαϊκαήμ. | Φέρε νερὸν νὰ πλύνω τὰ χέριά μϑ. |
| يوز يشكري بكا وير | Γϋζ πεσκιρὶ μπανᾶ βέρ. | Δός μοι τὸ χειρομάνδυλον. |
| بو كون اوده يمم دوستك بريسي بني اويله ماىجسنه دعوت ايتدي اكر بر شي لازم ايسه سزه الك و ييك | Μπῶ γγϋν ἐβντὲ γεμὲμ, ντοςϋν μπιρισὶ μπενὶ ὄϊλὲ μανδζασηιᾶ νταβὲτ ἐττὶ, ἔγερ μπὶρ σέϊ λαζήμ-ησα σιζὲ, ἄληνϋ γέϊν. | Σήμερον δὲν τρώγω εἰς τὸ σπῆτι· ἕνας φίλος μ᾽ ἐκάλεσεν εἰς τὸ γεῦμα. Ε᾽ὰν σοὶ εἶναί τι ἀναγκαῖον, πάρε ϗ φάγε. |
| شمديلك بلهجه كل دعوت ايتدكلري يره دك | Σίμντιλικ μπιλεμδζὲ γγὲλ νταβὲτ ἐττικλερὶ γερέντεκ. | Κατὰ τὸ παρὸν ἔλα μαζί μϑ ἕως εἰς τὸν τόπον, ὅπϑ μ᾽ ἐκάλεσαν. |
| اندن صكره اوه دوك هر شيي يرلو يرنجه قو اوطه‌لري ترله بلكم دوستك بريسي كله | Ο᾽ντὰν σονρὰ ἐβὲ ντϋν, χὲρ σέϊ γερλὶ γερινδζὲ κὸ, ὀνταλαρὴ τεμιζλὲ, μπέλκιμ ντοςϋν μπιρισὶ γγελέ. | Ε῎πειτα, ἐπίςρεψον εἰς τὸ σπῆτι, βάλε κάθε τι εἰς τὸν ἁρμόδιον τόπον, πάςρευσαι τὲς ὀντάδες· ἴσως ἔλθοι κἀνένας φίλος. |
| باش اوستنه سلطانم. | Μπὰσ ϋςϋνὲ σϑλτανήμ. | Μετὰ χαρᾶς, αὐθέντα μϑ. |

*~~~~~~~~* *~~~~~~~~* *~~~~~~~~*

| | | |
|---|---|---|
| اون برنجي مكالمه | Ο῎ν μπιρινδζὶ μϋκιαλεμέ. | Διάλογος ιά. |
| برکسه‌يي سؤال ايتمك اوزره | Μπὶρ κιμσεΐ σϋὰλ ἐτμὲκ ϋζρέ. | Περὶ τϑ ἐρωτᾶν περί τινος. |
| كيم ايدي اول چلبي كه سنكله دمين لاقردي ايدر ايدي | Κὶμ ἰντὶ ὂλ τζελεμπὶ κὶ, σενὶν ἰλὲ ντέμιν λακηρντὴ ἐιντέρ-ιντι; | Ποῖος ἦτον ἐκεῖνος ὁ κύριος, ὅςις ἐλάλει μαζί σϑ πρὸ ὀλίγϑ; |
| رومدر | Οὐρϋμ-ντϋρ. | Γραικός. |
| رومه كوره توركچه پك ايو سويلر | Οὐρϋμᾶ γγϋρὲ τϋρκτζὲ πὲκ ἐϊ σοϊλέρ. | Ο῎σον διὰ Γραικὸν, ὁμιλεῖ πολλὰ καλὰ τϑρκικα. |
| توركچه‌يي چوق مسلمانلردن ايو بلور | Τϋρκτζεΐ τζιὸκ μϋσϋλμανλαρντὰν ἐΐ μπιλίρ. | Αὐτὸς ἐξεύρει Τϑρκικα καλλίτερον ϗ παρὰ πολλὲς Τϑρκϑς |

| | | |
|---|---|---|
| ظاهر چوقدن بو ولايتلرده كزر | Ζαχὲρ, τζιοκτὰν μπȣ̃ βιλαέτ λερντὲ γγεζέρ. | Βέβαια, πρὸ πολλȣ̃ διατρίβει εἰς τȣ́τȣς τȣ̀ς τόπȣς. |
| بش ييلدن برو بونده در | Μπὲσ γηλντὰν μπερὶ μπȣντᾶ ντήρ. | Α᾽πὸ πέντε χρόνȣς εἶναι ἐδώ. |
| بر يك ايو آدمه بكزر | Μπὶρ πὲκ ἐϊ ἀνταμὰ μπενζέρ. | Φαίνεται πολλὰ καλὸς ἄνθρωπος. |
| آنك ايله كورشمكه پك حظ ايدرم | Ο᾽νȣ̀ν ἐλᾶ γγιορȣ̈σ μεϊὲ πὲκ χὰζζ ἐντέριμ. | Πολλὰ ἐπιθυμῶ νὰ συναναστραφῶ μετ᾽ αὐτȣ̃. |
| سني انك ايله بولشدررم | Σενὶ ὀνȣ̀ν ἐλᾶ μπȣλȣσ̈τȣρέρȣμ. | Θέλω κάμει νὰ τὸν ἀνταμώσῃς. |
| نرده اوترر | Νέρεντε ὀτȣρέρ; | Πȣ̃ κατοικεῖ; |
| بونده يقين اوترر | Μπȣντᾶ γιακὴν ὀτȣρέρ. | Ε᾽δῶ σιμὰ κατοικεῖ. |
| نه زمان اني سلاملغه كيدرز | Νὲ ζαμὰν ὀνὲ σελιαμλαγᾶ γγιντέριζ; | Πότε πηγαίνομεν διὰ νὰ τὸν ἀσπαθῶμεν; |
| نه زمان بيوررسن | Νὲ ζαμὰν μπȣϊȣρέρσαν. | Ο῞ταν προστάξῃς. |
| ايشك اولمدوغي زمان كيدرز | Ι᾽σὶν ὄλμαντȣγȣ ζαμὰν γγιντέριζ | Ο῞ταν δὲν ἔχῃς δȣλείαν, πηγαίνομεν. |
| يارن صباح كيدهلم | Γιάρην σαμπὰχ γγιντελίμ. | Α῏ς ὑπάγωμεν αὔριον πρωΐ. |
| پك ايو سلطانم | Πὲκ ἐϊ σȣλτανήμ. | Πολλὰ καλὰ, αὐθέντα μȣ. |

| | | |
|---|---|---|
| اون ايكنجي مكالمه | Ο῾ν ἰκινδζὶ μȣ̈καλεμέ. | Διάλογος ιβ΄. |
| كيينمك اوزره | Γγιϊνμὲκ ȣ̈ζρέ. | Περὶ τȣ̃ ἐνδύεσθαι. |
| برده هو بركمسه وارمي | Μπρὲ χȣ̃, μπὶρ κίμσε βάρμη; | Εἲ, εἶναι κἀνένας ἐδώ; |
| لبيك سلطانم | Λέππε σȣλτανήμ. | Τί ὁρίζετε, αὐθέντα μȣ; |
| تيز اتشي يق وبني كيدر | Τὲζ ἀτεσὶ γιὰκ βὲ μπενὶ γγιϊντίρ. | Ο᾽ γλήγωρα, ἄναψε φωτίαν, ϗ ἔνδυσόν με. |
| كوملكمي بكا وير | Γγιομλεϊμὶ μπανᾶ βέρ. | Δός μοι τὸ ὑποκάμισόν μȣ. |
| اسيجاق دكل اكر استرسكز اسيدهيم | Ι᾽σσιδζιὰκ ντεϊλ, ἔγερ ἰστέρσενιζ, ἰσσιντεϊμ. | Δὲν εἶναι ζεστόν. Ε᾽ὰν θέλητε, θέλω τὸ τζεστάνῃ. |
| يوق يوق ايودر | Γιὸκ γιὸκ, ἐϊ ντίρ. | Ο῎χι ὄχι, καλὰ εἶναι. |
| چوراپلرمي كتور | Τζιοραπλαρημὴ γγετίρ. | Φέρε τὰ παπȣ́τζιά μȣ. |
| قوندورهلرم قاني | Κοντȣραλαρὴμ χάνη; | Πȣ̃ εἶναι τὰ παντόφλιά μȣ; |

| | | |
|---|---|---|
| ايشته سلطانم | Ἐστὲ, σȣλταινήμ. | Ἰδὲ, αὐθέντα μȣ. |
| يكيسني اصمرلمش ايدم كبي | Γενισινὶ ἰσμαρλαμὴσ̃ ὀντημ κιμπι. | Μοὶ φαίνεται, ὅτι παρήγγειλα ἄλλα νέα. |
| اوت سلطانم انجق دخي بتورممشلر | Ἔββετ σȣλτανὴμ, ἀνδζιακ ντακὰ μπιτίρμεμισ̃λερ. | Ναὶ αὐθέντα μȣ, πλὴν δὲν ἐτελείωσαν ἀκόμη. |
| بو كون كيت بقسك بتورمشلرمي | Μπȣ̃ γγȣ̈ν γγὶτ μπακάσῃν μπιτιρμίσ̃λερ-μι; | Πήγαινε σήμερον νὰ ἴδῃς, ἂν ἐτελείωσαν; |
| كوركي يابمغه ويرمش ايدم كتوردلرمي بقيم | Κȣ̈ρκȣ̈μȣ̈ γγιατμαγᾶ βερμίσ̃ιντιμ· γγετιρντιλέρ-μι; μπακαΐημ. | Ἔδωκα τὴν γȣ̈νάν μȣ νὰ κάμȣν· τὴν ἔφεραν; νὰ ἰδῶ. |
| ايو ميدر نه ديرسن | Εἴμι-ντιρ, νὲ ντέρσιν; | Καλὰ εἶναι, τί λέγεις. |
| پك كوزلدر سلطانم هم سكا پك ياقشر | Πὲκ γγȣ̈ζὲλ ντίρ, σȣλτανὴμ, χὲμ σακὰ πὲκ γιακησ̃ήρ. | Πολλὰ εὔμορφα εἶναι, αὐθέντα μȣ, καὶ σοὶ πρέπει πολλὰ καλά. |
| قاني قلپغم | Χάνη καλπαγήμ; | Πȣ̃ εἶναι τὸ καλπάκι μȣ; |
| چماشرجي يي كورسك ديكه چماشريمي كتورسن | Τζιαμασ̃ιρδζιῒ γγόρȣ̈ρσεν, ντὶ κὶ τζιαμασ̃ηρημὴ γγετιρσίν. | Ἐὰν ἴδῃς τὴν πλύστριαν, εἰπὲ νὰ μοὶ φέρῃ τὰ πλυστικά μȣ. |
| باش اوستنه سلطانم | Μπὰσ̃ ȣ̈σȣ̈νὲ, σȣλτανήμ. | Μετὰ χαρᾶς, αὐθέντα μȣ. |
| قنغي اسپابكي كيرسن بو كون | Χάιγη ἐσπαμπηνὴ γγιϊέρσιν μπȣ̃ γγȣ̈ν; | Τί φόρεμα ἐνδύεις σήμερον; |
| دون كيديكمي | Ντȣ̃ν γγιϊντιμί. | Ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἔνδυσα χθές. |
| دون درزييه كيتدكمي | Ντȣ̃ν τερζιϊὲ γγιττίν-μι; | Ἐπῆγες χθὲς εἰς τὸν ῥάπτην; |
| اوت سلطانم بو كوندن اوتوري سوز ويردي | Ἔββετ σȣλτανὴμ, μπȣ̃ γγȣ̈ντὲν οτȣ̈ρȣ̈ σο̃ζ βερντί. | Ναί, αὐθέντα μȣ, διὰ σήμερον ὑπεχέθη. |
| قپويي چاليورلر بق كيمدر | Καπȣϊȣ̃ τζαλά ϊορλαρ, μπὰκ κὶμ ντίρ. | Κτυπȣ̃ν εἰς τὴν θύραν, κύτταξαι ποῖος εἶναι. |
| درزيدر سلطانم | Τερζὶ ντίρ, σȣλτανήμ. | Ὁ ῥάπτης εἶναι, αὐθέντα μȣ. |
| كلسون ايچرو | Γγελσὶν ἰτζερί. | Ἃς ἔμβῃ. |
| صفا كلدك اوسته درزي اسپابمي كتوردكمي | Σεφᾶ γγελντὶν ȣ̈σᾶ τερζί, ἐσπαμπημὴ γγετιρντίν-μι; | Καλῶς ἦλθες, κὺρ ῥάπτα, μοὶ ἤφερες τὸ φόρεμά μȣ; |
| اوت سلطانم كتوردم | Ἔββετ σȣλτανὴμ, γγετιρντίμ. | Ναὶ αὐθέντα μȣ, τὸ ἤφερον. |
| بن سني بكلردم | Μπὲν σενὶ μπεκλέρντιμ. | Ἐγὼ σ' ἐπρόσμενον. |

| | | |
|---|---|---|
| اوستمه قو بقلم ايوميدر | Οὐσουμὲ κό, μπακαλὴμ ἔΐ·μι-ντιρ. | Δοκιμασαίτο μοι, διὰ νὰ ἰδῶ, ἂν εἶναι καλόν. |
| انشاالله خوشنود اولورسك | Ἴν σ̈αλλὰχ χοσ̈νουντ ὀλκέσουν. | Ἐλπίζω νὰ εὐχαριστηθῆς. |
| بكا قصه كورينور | Μπανᾶ κησσᾶ γγϋρϋνέρ. | Ἐμοὶ μοὶ φαίνεται κοντόν. |
| يكلري اينلي دكلمي | Γενλερὶ ἐνλὶ ντεΐλ·μι; | Τὰ μανίκια δὲν εἶναι πολλὰ πλατέα; |
| خير سلطانم پك ايودر | Χάϊρ σουλτανὴμ, πὲκ ἔϊ ντίρ. | Ὄχι, αὐθέντα μου, πολλὰ καλὰ εἶναι. |
| شمدي بويله كيرلر | Σ̈ίμντι μπόϊλὲ γγιϊρλέρ. | Κατὰ τὸ παρὸν ἔτζι φοροῦν. |
| پك طاريده نه ايلمهلي | Πὲκ νταρὴ ντᾶ νέ·ϊλεμελί; | Καὶ τί χρησιμεύει πάλιν τόσον στενά; |
| خرجلرينه سوزك وارمي | Χαρδζλαρηνᾶ σ̈ϋζϋν βάρμη; | Τί λέγεις περὶ τῆς παρασκευῆς μου; |
| بوه نه كوزلدر | Πὸχ, νὲ γγϋζὲλ ντίρ; | Ὢ, τί εὔμορφος! |
| شريدك ارشيني قاچه الدك | Σ̈ιριντὶν ἀρσ̈ηνὴ κατζᾶ ἀλντήν; | Πόσου ἠγόρασας τὸ σιρίτι τὴν πῆχυν; |
| اوجز بر غروشه الدم | Οὐδζοὺζ, μπὶρ γερουσ̈ᾶ ἀλντήμ. | Ἐφθηνὰ, τὸ ἠγόρασα ἓν γρόσσι. |
| حسابكي كورده يارين كل اقچه كي ال | Χισαμπηνὴ γγϋρ ντᾶ, γιάρην γγὲλ, ἀχτζενὶ ἄλ. | Κάμε τὸν λογαριασμόν σου, καὶ αὔριον ἔλα καὶ λάβε τὰ ἄσπρα σου. |

| | | |
|---|---|---|
| اون اوچنجي مكالمه | Ὁ ν ϋ τ ζ ϋ ν δ ζ ϋ μ ϋ κ ι α λ ε μ έ. | Διάλογος ιγ'. |
| قهوه التي ايتمك اوزره | Καχβὲ ἀλτὴ ἐτμὲκ ουζρέ. | Περὶ τοῦ προγεύεσθαι. |
| قهوه التيه حاضر بر شيئك يوقمي | Καχβὲ ἀλτηϊὰ χαζὴρ μπὶρ σ̈εϊν γιόκ·μου; | Δὲν ἔχεις τι διὰ πρόγευμα; |
| نه استرسكز سلطانم | Νὲ ἰσέρσινιζ, σουλτανὴμ; | Τί θέλετε, αὐθέντα μου; |
| قوزي اتي يوقميدر | Κουζοῦ ἐτὶ γιόκ·μου·ντουρ; | Δὲν ἔχετε ἀρνίσιον κρέας; |
| يوقدر سلطانم انجق سجوق ايله اوفق بورك واردر | Γιόκ-τουρ, σουλτανὴμ, ἄνδζιακ σουδζοὺκ ουλὲ οὐφὰκ μπϋρὲκ βάρ ντουρ. | Ὄχι, αὐθέντα, ὅμως εἶναι λουκάνικα καὶ λεπτὰ πλακοῦντια. |

| | | |
|---|---|---|
| بك ايو وار شراب چسك و صوغق قو | Πὲκ ἐΐ· βὰρ, σ̈αρὰμπ τζέκϋ σοετμαγᾶ κό. | Πολλὰ καλά· πήγαινε, ἔκβαλε κρασὶ, ϗ βάλε το νὰ κρυώσῃ. |
| دوستك بري كلوب بنم ايله قهوه التي ايده جك | Ντοσϋν μπιρὶ γγελὶμπ, μπενὶμ ἰλὲ καχβὲ ἀλτὴ ἐντεδζέκ | Εἰς τῶν φίλων πρέπει νὰ ἔλθῃ, ϗ νὰ προγευθῇ μαζί μυ. |
| چلبيم محلنده كلدك | Τζελεμπὶμ, μεχελλιντὲ γγελντίν. | Αὐθέντα μυ ἐν καιρῷ ἦλθες. |
| هر شي حاضر ايتدريوردم | Χὲρ σέϊ χαζὴρ ἰττιρίϊορντυμ. | Ἐγὼ ἡτοίμαζον κάθε πρᾶγμα. |
| تيز سفره يي قورك | Τὲζ σοφραὴ κύρυν. | Ὀγλήγωρα, βάλετε τὴν τράπεζαν. |
| تپسيلري چتاللري قشقلري بچاقلري كتور | Τεψιλερὶ, τζιαταλλαρὴ, κασ̈ηκλαρὴ, μπιτζιακλαρὴ γγετίρ. | Φέρε τὰ ταλήρια, τὰ πηρύνια, τὰ χυλιάρια ϗ τὰ μαχαίρια. |
| تكلفسز اولك سلطانم | Τεκλιφσὶζ ὄλυν, συλτανήμ. | Χωρὶς τζερεμόνιας, αὐθέντα μυ. |
| شو اوفق بوركلردن دخي اسيجاق ايكن ييكز | Σϋ ὐφὰκ μπϋρεκλερντὲν, νταχὰ ἰσσιδζὰκ ἰκὲν, γέϊενιζ. | Φάγετε ἀπὸ ταῦτα τὰ λεπτὰ πλακέντια, ἐν ὅσῳ εἶναι ζεσά. |
| بك ايو درلر انجق بر از زياده پشمش | Πὲκ ἐΐ ντιρλὲρ, ἄνζακ μπὶρ ἂζ ζιϊαντὲ πισμίσ̈. | Πολλὰ καλὰ εἶναι, ὅμως ἐψήθησαν πάρα πολύ. |
| بقەلم شراب ايوميدر | Μπακαλὴμ, σ̈αρὰπ ἐΐ μι-ντιρ; | Ἴδωμεν, ἐὰν τὸ κρασὶ εἶναι καλόν |
| وير ايچەيم | Βὲρ ἰτζ-ἲμ. | Δός μοι νὰ πίω. |
| عشقكزه سلطانم | Ἠ'σ̈κινιζὲ συλτανήμ. | Εἰς ὑγείαν σας, αὐθέντα μυ. |
| عافيتلر اولسون چلبيم | Ἀ'φιετλὲρ ὀλσὺν, τζελεμπίμ. | Μὲ ταῖς ὑγείαις συ. |
| نه اصل شرابدر بو | Νάσηλ σ̈αράμπ-τηρ μπϋ; | Τί κρασὶ εἶναι τῦτο; |
| شمدي بقرسن طولدر اغايه | Σίμντι μπακάρσην, ντολντὲρ ἀγαϊά. | Εὐθὺς θέλεις ἰδῆ, κέρασαι εἰς τὸν κύριον. |
| طور بر پاره ييەيم | Ντὺρ μπὶρ παρὲ γεΐμ. | Πρόσμενε νὰ φάγω κομμάτι. |
| سجوقلري كتور اغايه بر تپسي وير | Σϋδζϋκλερὶ γγετὶρ, ἀγαϊὰ μπὶρ τεψὶ βέρ. | Φέρε τὰ λυλάνικα, δὸς εἰς τὸν κύριον ἕνα ταλῆρι. |
| شو سجوقلردن يه | Σϋ σϋδζϋκλερντὲν γέ. | Φάγε ἀπὸ ταῦτα τὰ λυκάνικα. |
| شمدي طولدر ايچەيم | Σίμντι ντολντὲρ, ἰτζεΐμ, | Τώρα κέρασον νὰ πίω, |
| عشقكه اغام | Ἠ'σ̈κινὲ ἀγάμ. | Εἰς ὑγείαν σας, αὐθέντα μυ. |
| عافيتلر اولا سلطانم | Ἀ'φιετλὲρ ὀλᾶ, συλτανήμ. | Εὐχαριστῶ, κύριε. |
| نه ديرسن ايوميدر | Νὲ ντέρσιν, ἐΐ μι-ντιρ; | Τί λέγεις, εἶναι καλόν; |
| بك ايودر | Πὲκ εἰ ντίρ. | Πολλὰ καλόν. |

| | | |
|---|---|---|
| چلبي قرداشكز اوته كون بوندن ايچدي و پك بكندي | Τζελεμπὶ καρυτασ̈ηνὴζ ὀτὲ γγȣ̃ν μπȣνντὰν ἰτζτὶ, βὲ πὲκ μπεγεννττί. | Ὁ κύριος ἀδελφός σȣ προχθὲς ἔπιεν ἀπὸ τȣ̃το, καὶ τῷ ἤρεσε κατὰ πολλά. |
| صغر ديلني ديلرسكز كتوره يم | Σηγὴρ ντιλινὶ ντιλέρσενιζ, γγετιρεΐμ. | Ἐὰν ἀγαπᾶτε, νὰ σᾶς φέρω τὴν βοϊδόγλωσσαν. |
| كتور چلبي اندن بر لقمه ييسون | Γγετὶρ, τζελεμπὶ ὀνντὰν μπὶρ λοκμᾶ γεΐσίν. | Φέρε, διὰ νὰ φάγῃ ἀπ' αὐτὸ ὀλίγον τι ὁ κύριος. |
| بو ديلي بكنمدكز ظاهر | Μπȣ̃ ντιλὶ μπεγΐενμεντινιζ ζαχέρ. | Αὐτὴ ἡ γλῶσσα δὲν σᾶς ἀρέζει κατὰ τὸ φαινόμενον. |
| خير سلطانم يدم | Χάϊρ σȣλτανὴμ, γεντίμ. | Ὄχι, αὐθέντα μȣ, ἔφαγον. |
| طولدر بر دخي ايچه لم | Ντολντȣ̀ρ, μπὶρ νταχὰ ἰτζελίμ. | Κέρασαι νὰ πίωμεν ἀκόμη ἕνα ποτῆρι. |
| بن شمدي ايچدم | Μπὲν σ̈ίμντι ἰτζτίμ. | Ἐγὼ τώρα ἔπιον. |
| بر شي يميورسن | Μπὶρ σ̈έϊ γέμεϊορσȣν. | Δὲν τρώγεις τίποτε. |
| اولقدر يدمكه دكمدكه اويله ماذاقسني ييه بلم | Ὅ-καντὰρ γεντὶμ κὶ, ντεγμεντὲ κὶ, ὄϊλὲ μανδζασηνᾶ γεϊὲ μπιλέμ. | Ἔφαγον τόσον, ὥστε μόλις θέλω δυνηθῆ νὰ γευματίσω. |
| لطيفه ايدرسكز هيچ بر شي يمديكز | Λατιφὲ ἐντέρσινιζ, χὴτζ μπὶρ σ̈έϊ γέμεντινιζ. | Ἀστεΐζεσθε, σεῖς δὲν ἐφάγετε τίποτε. |
| كرچك سزه لايق بر شي يوغيدي | Γγερτζὲκ, σιζὲ λαὴκ μπὶρ σ̈έϊ γγιόγ-ȣντȣ. | Ἀληθινά, δὲν ἦτο τι ἄξιον εἰς ὑσᾶς. |
| خير افندم هر شي زيادسيله بكندم | Χάϊρ, ἐφεννττὶμ, χὲρ σ̈έϊ ζιγιαντεσί-ιλε μπεγΐεννττίμ. | Συγχωρήσατε, αὐθέντα μȣ, ὅλα μοὶ ἤρεσαν καθ' ὑπερβολήν. |
| نره جكه | Νέρεδζεϊέ; | Διὰ πȣ̃; |
| نه پك اوتلرسن بر از دخي اوتورك يلواررم سزه | Νὲ πὲκ ἐβετλέρσιν; μπὶρ ἂζ ντα χὰ ὀτȣ́ρȣν, γγιαλβαρήρημ σιζέ. | Τί βιάζεται τόσον; κάθησο ἀκόμη ὀλίγον, σᾶς παρακαλῶ. |
| قرداشم بني يقين بر باغچه ده بكليور | Καρντασ̈ὴμ μπενὶ γγιακὴν μπὶρ μπαχτζεντὲ μπεκλέϊορ. | Ὁ ἀδελφός μȣ μὲ προσμένει ἐδῶ σιμᾶ εἰς ἕνα κῆπον. |
| طور برابر كيدرز | Ντȣ̀ρ, μπεραμπὲρ γγιντέριζ. | Πρόσμειναι, πηγαίνομεν μαζί. |

| | | |
|---|---|---|
| اون دوردنجی مكالمه | Ὁν ντὄρντȣνδζȣ̈ μȣ̈κιαλεμέ. | Διάλογος ιδ'. |
| *بر شي صاتون المق اوزره* | *Μπὶρ σεΐ σατὴν ἀλμὰκ ȣ̈ζρέ.* | *Περὶ τȣ̃ ἀγοράσαι τι.* |
| نه استرسن اغام نه ارارسن | Νὲ ἰσέρσιν, ἀγὰμ, νὲ ἀράρσην; | Τί θέλεις, κύριέ μȣ, τί ζητεῖς; |
| بر كوزل وايو چوقه استرم | Μπὶρ γγȣ̈ζέλȣ̈ ἐΐ τζιοχὰ ἰσέριμ. | Θέλω ἓν εὔμορφον ϗ καλὸν ῥȣ̃χον. |
| بيور ايچرو استانبولك الك ايو چوقه‌لري بونده بولنور | Μπȣϊὲρ ἰτζερὶ, ἰσαμπολȣ̃ν ἓν ἐΐ τζιοχαλαρὴ μπȣντᾶ μπȣλȣνȣ́ρ. | Ὁρίσατε μέσα, τὰ κάλλισα ῥȣ̃χα τῆς Κωνσαντινȣπόλεως ἐδῶ εὑρίσκονται. |
| الك ايوسني چقار | Ἓν ἐΐσινὶ τζηκάρ. | Εὔγαλε τὸ κάλλισον. |
| اوشته سكا بر ايو چوقه | Ἴστὲ σανᾶ μπὶρ ἐΐ τζιοχᾶ. | Ἰδȣ̀ σοι ἕνα καλὸν ῥȣ̃χον. |
| ايودر انجق رنكني بكنمدم | Ἐΐ ντὶρ, ἄνδζιακ ῥενγγινὶ μπεϊένμεντιμ. | Καλὸν εἶναι, ὅμως τὸ χρῶμα δὲν μοὶ ἀρέζει. |
| اوشته دخي اچق | Ἴστὲ νταχὰ ἀτζήκ. | Ἰδȣ̀ ἄλλο ἀνοικτότερον. |
| بو رنكي بكندم امـــا چوقه‌سي يوفقه‌در | Μπȣ̃ ῥενγγὶ μπεϊένντὶμ, ἄμμα τζιοχασὴ γιȣφκᾶ ντήρ. | Τὸ χρῶμα μοὶ ἀρέζει μὲν, ὅμως τὸ ῥȣ̃χον εἶναι λεπτόν. |
| بو چوقه‌يه‌ده بقك اغا غيري يرده بوندن ايوسنـــي بولمزسن | Μπȣ̃ τζιοχαϊὰ ντᾶ μπάκην ἀγὰ, καίρι γερντὲ μπȣννταν ἐΐσινὶ μπȣλάμαζ-σην. | Κυττάξετε ϗ τȣ̃το τὸ ῥȣ̃χον· δὲν θέλεις δυνηθῇ νὰ εὕρῃς ἄλλȣ̃ καλλίτερον παρὰ τȣ̃το. |
| ارشينن قچه ويررسن | Ἀρσȣ̈νὴν κατζᾶ βερίρσιν; | Πόσȣ δίδεις τὴν πῆχυν; |
| اولوب اولاجغني سويله‌يم مي ارشيني اوچ بچوق غروشه اولور | Ὀλȣ̀π ὀλαδζαγηνὴ σöϊλεΐμ-μι; ἀρσȣνὴ ȣ̈τζ μπȣτζιȣ̀κ γρȣσᾶ ὀλȣ́ρ. | Νὰ σᾶς εἰπῶ ἐκεῖνο ὁπȣ̃ πρέπει νὰ εἶναι; ἡ πῆχυς κοσίζει 3½ γρόσσια. |
| چوقجه استيورسن كبي | Γζιοκτζιὰ ἰσέϊορσȣν κίμπί. | Μοὶ φαίνεται ζητεῖς πάρα πολύ. |
| اوجوز سويلدم سزه | Οὐδζȣ̀ζ σöϊλεντὶμ σιζέ. | Ἐξ ἐναντίας ἐζήτησα ἐφθηνά. |
| صوك لاقردي سويله | Σὸν λακηρντὴ σöϊλέ. | Εἰπὲ τὸν τελευταῖον λόγον. |
| بهاسني سويلدم | Παχασηνὴ σöϊλεντίμ. | Ἐγὼ σᾶς εἶπα τὴν τιμήν. |
| بهاليدر اوچ غروش ويره‌يم | Παχαλὴ ντὴρ, ȣ̈τζ γρȣ̈σ βερεΐμ. | Ἀκριβὸν εἶναι· σᾶς δίδω τρία γρόσσια. |
| بر اقچه اكسك اولمز | Μπὶρ ἀχτζὲ ἐκσὶκ ὀλμάζ. | Οὔτε ὀβολὸν παρακάτω εἶναι δυνατόν. |

| | | |
|---|---|---|
| بنده سنك استدككي ويرمم | Μπὲν ντὰ σενὶν ἰςευτιίνι βερμέμ. | Καὶ ἐγὼ δὲν δίδω ὅ,τι σὺ ἐζήτησας. |
| آكسكه ويره مم | Ἐκσιϊὲ βερέμεμ. | Παρακάτω δὲν ἐμπορῶ νὰ τὸ δώσω. |
| ده شوندن ايكي ارشين كس | Ντὲ, σουνντᾶν ἰκὶ ἀρσῆν κές. | Ἄγε, κόψον ἀπ' αὐτὸ δύο πήχεις. |
| سكا يمين ايدرم كه سنك ايله بر فايده م يوقدر | Σανὰ γεμὶν ἐντέριμ κὶ, σενὶν ἰλὲ μπὶρ φαϊντὰμ γιόκ-τυρ. | Σοὶ ὀμνύω, ὅτι ἀπὸ σένα δὲν ἔχω κανένα κέρδος. |
| قصورمي وير | Κουσουρουμοῦ βέρ. | Δός μοι τὸ ἐλλεῖπον. |
| بو آلتوني دكشدر | Μποῦ ἀλτυνὴ ντεϊϊστίρ. | Ἄλλαξε τοῦτο τὸ φλωρί. |
| نيچون | Νίτζιν; | Διατί; |
| الچق در | Ἀλτζιάκ-τυρ. | Εἶναι ἀχαμνόν. |
| اوشته بر غيريسي | Ἴστὲ μπὶρ κάϊρισι. | Ἴδου ἄλλο. |

* ~~~~~~~~~~ *

| | | |
|---|---|---|
| اون بشنجي مكالمه | Ὀν μπεσινδζὶ μουκιαλεμέ. | Διάλογος ιέ. |
| يوله كيتمك اوزره | Γιολᾶ γγιτμὲκ οὐζρέ. | Περὶ τοῦ ὁδοιπορεῖν. |
| بوندن ادرنه يه دك قاچ ميل واردر | Μπουνντᾶν ἐντίρνεϊϊεντεκ κὰτζ μὶλ βάρ-ντιρ; | Πόσα μίλια εἶναι ἀπ' ἐδῶ ἕως εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν; |
| سكز ميل وار | Σεκὶζ μὶλ βάρ. | Ὀκτὼ μίλια. |
| بو كون ادرنه يه كيره بلورميز | Μποῦ γγοῦν ἐντιρνεϊὲ γγιρὲ μπιλίρ-μι-ιζ; | Ἐμποροῦμεν νὰ φθάσωμεν σήμερον εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν; |
| كچدر دخي اركندر اويله زمانيدر يتشرسكز | Γγέτζ ντὶρ, νταχὰ ἐρκὲν ντὶρ, ὄϊλὲ ζαμανὴ ντὶρ, γετισίρ-σινιζ. | Εἶναι ἀργὰ, ὀγλήγωρα εἶναι ἀκόμη εἶναι μεσημέρι, φθάνετε. |
| يوللري كوزلميدر | Γιολλαρὴ γγουζέλ-μι-ντιρ; | Καλοὶ εἶναι οἱ δρόμοι; |
| پك اويله ده كوزل دكل صولر وار كچه جك | Πὲκ ὄϊλέ ντε γγουζὲλ ντεϊλ, σουλὰρ βὰρ γγετζεδζέκ. | Δὲν εἶναι τόσον καλοί· πρέπει νὰ περάσητε νερὰ (ποταμούς). |
| يوللرده قورقو وارمي | Γιολαρντᾶ κόρκου βάρ-μη; | Εἶναι φόβος εἰς τὸν δρόμον; |
| بلمم امّا اولو يولدر اورادن دايما ادم كچر | Μπιλμὲμ, ἄμμα ουλοῦ γιόλντουρ, ὄρανταν νταΐμα ἀντὰμ γγετζέρ. | Δὲν ἠξεύρω, ὅμως εἶναι βασιλικὸς δρόμος, ὅπου διαβαίνουσι πάντοτε ἄνθρωποι. |

| | | |
|---|---|---|
| اورمانلرده خرسز بولنمزمي | Ὀρμανλαρντᾶ χιρσὶζ μπουλουνμάζ-μη; | Δὲν εὑρίσκονται εἰς τὰ δάση κλέπται; |
| كيجه وكوندز قورقو يوقدر | Γγιδζὲ βοῦ γγιουνντοῦζ κόρκου γγιόκτουρ. | Δὲν εἶναι φόβος ἡμέρας καὶ νυκτός. |
| قنغي يولي طوتملويز | Χάνγη γγιολοῦ τουτμαλή-ηζ; | Ποῖον δρόμον πρέπει νὰ πάρωμεν; |
| شو طاغه يقلشديغك كبي صاغين طوترسن | Σοῦ νταγᾶ γγιακλασντηγὴν κιμπὶ, σαγὴν τουτάρσην. | Ὅταν πλησιάσητε εἰς ἐκεῖνο τὸ βουνὸν, πέρνετε τὸ δεξιόν. |
| اورمانلرده يوللر كوچميدر | Ὀρμανλαρντᾶ γγιολλὰρ γγιοῦτζμου-ντουρ; | Εἰς τὰ δάση εἶναι δύσκολοι οἱ δρόμοι; |
| يولكي شاشرمزسن | Γγιολουνοῦ σασηρμάζ-σην. | Δὲν ἐμπορεῖς νὰ χάσῃς τὸν δρόμον σου; |
| اورماندن چقارسك صولكي طوتمغه اونتميهسن | Ὀρμανντᾶν τζηκάρσαν, σολουνοῦ τουτμαγᾶ ουνουτμαΐασην. | Ὅταν εὔγῃς ἀπὸ τὸ βουνὸν, μὴ λησμονήσῃς νὰ στραφῇς ἀριστερά. |
| عمركز چوق اوله | Οὐμρουνοῦζ τζιὸκ ὀλᾶ. | Εὐχαριστῶ κατὰ πολλά. |
| الله راضي اوله | Ἀλλὰχ ῥαζὴ ὀλᾶ. | Σᾶς μένω ὑπόχρεως. |
| هايده اغالر اته بنهلم | Χάϊντε ἀγαλὰρ ἀτᾶ μπινελίμ. | Ἄγετε, αὐθένται, ἂς καββαλικεύσωμεν. |
| قالك ايلكلر ايله | Κάλην εἲλικλὲρ ἰλέ. | Ἔχετε ὑγείαν. |
| وارك صاغلق ايله الله يول اچقلغي ويره | Βάρην σαγλὴγ ἠλᾶ, ἀλλὰχ γγιὸλ ἀτζηκληγὴ βερέ. | Ἀπέλθετε ἐν ὑγείᾳ, ὁ Θεὸς νὰ σᾶς κατευοδώσῃ. |

## اون التنجي مكالمه | Ὀν ἀλτηνδζη μουκιαλεμέ. | Διάλογος ις΄.

### اخشام مانجهسي وقوناق اوزره | Ἀχσὰμ μανδζασὴ βοῦ κονὰκ ουζρέ. | Περὶ δείπνου καὶ καταλύματος.

| | | |
|---|---|---|
| بوراجقده قونه بلورميز | Μπουραδζηκ-τα κονὰ μπιλίρ-μιηζ; | Ἐμποροῦμεν νὰ κονεύσωμεν ἐδῶ; |
| اوت سلطانم پك ايو اوطهلرمز ودوشكلرمز واردر | Ἔββετ σουλτανὴμ, πὲκ ἐϊ ὀνταλαρημήζου ντουσεκλεριμὶζ βάρντηρ. | Ναὶ, αὐθέντα μου, ἔχομεν πολλὰ καλὲς ὀντάδες καὶ κρεββάτια. |
| اينهلم اغالر | Ἰνελὶμ, ἀγαλάρ. | Ἂς πεζεύσωμεν, αὐθένται. |

| | | |
|---|---|---|
| اتلرمزي آخوره چكدر | Ἀτλαρημηζὴ ἀχορᾶ τζεκτίρ. | Ὁδήγησαι τ' ἄλογά μας εἰς τὸν σαῦλον. |
| اغالرك اتلريني طوت وانلره مقيد اول | Ἀγαλαρὴν ἀτλαρηνὴ τȣ̀τ, βὲ ὀνλαρὴ μȣκαϊὲντ ὄλ. | Πάρε τ' ἄλογα τῶν κυρίων, ϗ φρόντισον περὶ αὐτῶν. |
| بقەلم آخشام مانجەسنه بزه نه ويررسن | Μπακαλὴμ, ἀχσὰμ μανδζα σηνᾶ μπιζὲ νὲ βερίρσιν. | Ἂς ἴδωμεν, τί θέλεις μᾶς δώσει εἰς τὸν δεῖπνον. |
| نه استرسكز بيورك اغالر | Νὲ ἰστέρσενιζ, μπȣϊȣ̈ρȣν, ἀγαλάρ. | Ὅ,τι θέλετε, προστάξατε, αὐθένται. |
| بزه بر طاوق قاورمەسي التي كوكرجن التي بلدرجن اون ايكي چاير قوشي صلطه ايله كتور | Μπιζὲ μπὶρ ταβȣ̀κ καβȣρμασὴ, ἀλτὴ γγȣ̈βερδζὶν, ἀλτὴ μπιλντȣ̈ρδζὴν, ὂν ἰκὶ τζαΐρ κȣσȣ̄ σαλατᾶ-ἰλὲ γγετίρ. | Φέρε μας τζιγαρισμένα πȣλλία, ἓξ περιστέρια, ἓξ ὀρτύκια, ἕνδεκα κορυδαλȣ̀ς, ϗ σαλάταν. |
| غيري دخي بر شي بيورمزميسكز | Καΐρι ντακὰ μπὶρ σέϊ μπȣϊȣρμάζ-μη σηνηζ; | Δὲν προστάζετε ἄλλο τι ἀκόμη; |
| خير اول يتشر انجق بر ايو شراب چقار بزه | Χαΐρ, ὂλ γετίσιρ, ἄνδζιακ μπὶρ ἐϊ̈ σαρὰμπ τζηκὰρ μπιζέ. | Ὄχι, αὐτὰ φθάνȣν, ὅμως δός μας καλὸν κρασί. |
| مقيد اولمك ان شاء الله بندن خشنود اولورسكز | Μȣκαϊὲντ ὄλμαν, ἰν σαλλὰχ μπεννντὲν χοσνȣ̀ντ ὀλȣ̀ρσȣνȣζ. | Μὴ φροντίζετε· σᾶς ὑπόχομαι ὅτι θέλετε μείνῃ εὐχαριστημένοι |
| اغالر كيدەلم اوطەلرمزي بقەلم | Ἀγαλὰρ, γγιντελὶμ, ὀνταλαρημηζὴ μπακαλήμ. | Αὐθένται, ἂς ὑπάγωμεν διὰ νὰ ἰδῶμεν τȣ̀ς ὀνδάδες μας. |
| اغالره موم طوتك | Ἀγαλαρὰ μȣ̀μ τȣ́τȣν. | Φέξαι τȣ̀ς αὐθέντας. |
| بولايكي مانجەمزي تيز حاضر ايديدكز | Μπȣλάϊκι μανδζαμηζὴ τὲζ χαζὴρ ἐντέϊ-ντινιζ. | Παρακαλȣ̄μεν νὰ γένῃ ὀγλήγωρα τὸ δεῖπνον ἕτοιμον. |
| چزمەلركزي چقارمدن اوّل يمككز حاضر اولور | Τζιζμελερινιζὶ τζηκάρμανταν ἔββελ, γεμεγινὶζ χαζὴρ ὀλȣ̀ρ. | Πρὶν νὰ ἐκβάλητε τὰ ὑποδήματά σας, τὸ φαγί σας θέλει εἶναι ἕτοιμον. |
| خدمتكارلرمز قنده درلر | Χιζμετκιαρλαρημὴζ χάννταντηρλάρ; | Πȣ̄ εἶναι οἱ δȣ̄λοί μας; |
| هكبەلركز ايله يوقري چقديلر | Χεϊμπελερινὶζ ἰλὲ γιοκαρὴ τζηκτηλάρ. | Ἀνέβησαν ἐπάνω μὲ τὰ δισάκιά σας. |
| پشتوللرمي كتوردكمي | Πιστολλαρημὴ γγετιρντίν-μι; | Ἔφερες τὰ πιστόλιά μȣ; |
| اوّت سلطانم اوشته | Ἔββετ σȣλτανὴμ, ἰστέ. | Ναί, αὐθέντα μȣ, ἰδȣ̄. |

| | | |
|---|---|---|
| جزمه‌لرمي چك اندن صكره وار اتلري كوزت | Τζίζμελεριμὶ τζὲκ, ὀνντὰν σονρᾶ βὰρ, ἀτλαρὴ γγὀζέτ. | Ἔκβαλε τὰ ὑποδήματά μυ, μετὰ ταῦτα, ὕπαγε νὰ φροντίσῃς διὰ τ' ἄλογα. |
| اغالر سفره قورلمشدر | Ἀγαλὰρ, σοφρὰ κυρυλμύστυρ. | Αὐθένται, ἡ τράπεζα ἑτοιμάσθη. |
| هايده كيده‌لم اغالر سفره‌يه اوتره‌لم كه اركندن ياتالم | Χάϊντε γγιντελὶμ, ἀγαλὰρ, σοφραϊὰ ὀτυραλὴμ κὶ, ἐρκεντὲν γιαταλήμ. | Ὑπάγωμεν, αὐθένται, νὰ καθήσωμεν εἰς τὴν τράπεζαν, διὰ νὰ πλαγιάσωμεν ἐξ ὥρας. |
| المزي ييقمغه صو كتورك | Ἐλιμιζὶ γιαϊκαμαγᾶ σὺ γγετίριν. | Δότε μας νερὸν νὰ πλύνωμεν τὰ χέρια. |
| اوتره‌لم بر تپسي اكسكدر | Ὀτυραλὴμ, μπὶρ τεψὶ ἐκσίκτιρ. | Ἂς καθίσωμεν, λείπει ἕνα ταλῆρι. |
| شو قاورمه‌دن ييك پك ايودر | Σῦ καβυρμαντᾶν γέϊν, πὲκ ἐϊ ντίρ. | Φάγετε ἀπ' αὐτὸ τὸ τζιγαρισμένον, ὅτι εἶναι πολλὰ καλόν. |
| كوكرجينلر بر ايو پشمه‌مش | Γγϋβερδζινλὲρ μπὶρ ἐϊ πίσμεμισ. | Τὰ περιστέρια δὲν ἔβρασαν καλᾶ. |
| دخي وير ايچه‌لم | Νταχὰ βὲρ ἰτζελίμ. | Δός μας νὰ πίωμεν. |
| بلدرجينلر پك كوزلدر | Μπιλντιρδζινλὲρ πὲκ γγϋζελντίρ. | Τὰ ὀρτύκια εἶναι πολλὰ καλά. |
| اغام سن بر شي ييميورسن | Ἀγὰμ σὲν μπὶρ σέϊ γεμέϊορσυν; | Αὐθέντα μυ, σὺ δὲν τρώγεις τίποτε; |
| اشتهام يوقدر | Ἰστιχὰμ (ἰσταχῦμ) γιόκ-τυρ. | Δὲν ἔχω ὄρεξιν. |
| يورغونم | Γιοργύν-υμ. | Εἶμαι κοπιασμένος. |
| غيرت ايله | Γαϊρὲτ ἐϊλέ. | Ἔσο γενναῖος. |
| دوشك بكا سفره‌دن يكدر | Ντυσὲκ μπανᾶ σοφραντὰν γέκτιρ. | Ἐπιθυμῶ κάλλιον νὰ εἶμαι εἰς τὸ στρῶμα, παρὲξ εἰς τὴν τράπεζαν. |
| دستوركز ايله كيده‌يم | Ντεσυρυνὲζ ὑλὰ γγιντεΐμ. | Μὲ ἄδειάν σας ἐγὼ θέλω ὑπάγῃ. |
| كيجه‌كز خير اوله | Γγιδζενίζ χαϊρ ὀλᾶ. | Καλὴν νύκτα. |
| خيره قرشو | Χαϊρὰ καρσῦ. | Καλὸν ξημέρωμα. |

## اون يدينجي مكالمه
## بابا ايله اوغل اراسنده در

**Ὂν γεντινδζὶ μϋκιαλεμέ.** **Διάλογος ιζ'.**

*Μπαμπᾶ.ηλὰ ὄγυλ ἀρασηνντᾶ ντήρ.* *Μεταξὺ πατρὸς καὶ υἱοῦ.*

س اي اوغل اوشته بن اختيارلندم بغايم سن نه يپاجقسن

Ἐρ. Ἐϊ ὄγυλ ἰστὲ μπὲν ἰχτιιαρλαννττήμ, μπακαϊῆμ σὲν νὲ γιαπαδζάκ-σην; — Ὦ υἱὲ, ἰδὲ ἐγὼ ἐγήρασα ἤδη, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ μάθω, σὺ τί μέλλεις νὰ κάμῃς;

ج بن سنك سوزندن چقمم سن بنم بابامسن و بن سكا اطاعت ايتملو ايم

Ἀπ. Μπὲν σενὶν σὄζϋνντὲν τζηκμὰμ, σὲν μπενὶμ μπαμπάμ-σην, βὲ μπὲν σανὰ ἰταὰτ ἐτμελὶ ἴμ. — Ἐγὼ δὲν θέλω παραβῆ τοὺς λόγους σου· σὺ εἶ πατήρ μου, καὶ ἐγὼ πρέπει νὰ σοὶ ὑπακούω.

س باق اوغل اكر سن دنياده راحت كچنمك استرسك بنم نصيحتلريمي بر ايوجه طوتملوسن

Ἐρ. Μπὰκ, ὄγυλ, ἔγερ σὲν ντϋνιαντᾶ ῥαχὰτ γγετζινμὲκ ἰσέρσεν, μπενὶμ νασηχὰτλαρημὴ μπὶρ ἐϊιδζὲ ντυτμαλή-σην. — Κύτταξε, υἱέ μου, ἐὰν θέλῃς νὰ ζήσῃς εἰς τὸν κόσμον εἰρηνικῶς, πρέπει νὰ ἐντυπώσῃς εἰς τὸν νοῦν σου καλὰ τὰς συμβουλάς μου.

ج بنمده اويله ايتمكدر مرادم

Ἀπ. Μπενὶμ ντὲ ὄϊλὲ ἐτμέκ-τιρ μϋραντήμ. — Καὶ ἐγὼ ἔτζι σοχάζομαι νὰ κάμω.

س برخوردار اول اوغل الله سنك هر ايشكي راست كتورسن

Ἐρ. Μπερχορνταὰρ ὂλ ὄγυλ, ἀλλὰχ σενὶν χὲρ ἰσινὶ ῥὰς γγετιρσίν. — Εὖγε, υἱέ μου, ὁ θεὸς εὐλογήσοι πᾶν ἐπιχείρημά σου.

ج الله سكاده چوق عمر ويرسون كه سنده بني استديككك كبي كوروب حظ ايدهسن

Ἀπ. Ἀλλὰχ σανά-ντα τζιὸκ ὄμερ βερσίν-κι, σέν-ντα μπενὶ ἰσεντιΐν-κιμπι γγϋρϋπ, χάζ-ζεντέσιν. — Καὶ εἰς ἐσὲ νὰ χαρίσῃ ὁ θεὸς ζωὴν πολυχρόνιον, διὰ νὰ χαίρῃς βλέπων με κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου.

س باق اوغل هر شي اللهه باغلودر سن اللهي سو والله قورقوسني يوركگدن بوش براقمه وهر ايشك اللهك كرميله راست كلهجكدر

Ἐρ. Μπὰκ ὄγυλ, χὲρ σέϊ ἀλλαχᾶ μπαγλή-ντηρ, σὲν ἀλλαχὴ σέβ, βὲ ἀλλὰχ κόρκυ- — Κύτταξε, υἱέ μου, κάθε πρᾶγμα κρέμεται ἀπὸ τὸν θεόν. Σὺ ἀγάπα τὸν θεὸν, καὶ μὴ

σευε γϋρεγιντέν μπὸσ̃ μπράκμα, βὲ χὲρ ἰσ̃ὶν ἀλλαχὴν κερεμί-ιλε ρὰς γγελεδζέκ-τιρ.

ἀπομακρύνῃς ἀπὸ τὴν καρδίαν σε τὸν φόβον τε̃ Θεε̃, ϗ τότε, εὐδοκίᾳ Θεε̃, κάθε σε πρᾶγμα ἔσαι δεξιόν.

ج اويله در زيرا بنده بو ديديككي بر قاچ كرّه تجربه ايتمشم

Α'π. Ὄϊλὲ ντὶρ, ζίρα μπὲν ντᾶ μπε̃ ντεντιγ̃ινὶ μπὶρ κὰτζ κερρὲ τεδζρεϋμπὲ ἰτμίσ̃ιμ.

Ε'τζι εἶναι, ἐπειδὴ ϗ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐδοκίμασα πολλάκις αὐτὸ, ὅπε̃ εἶπας.

س انجق سكا بر سوز سويليه‌جكم واردخي خرستيان دينده قوي دور الك سوزينه قولاق ويرمه وپاپاسلريمز بو خصوصده سكا هر نه اوكرتديلر ايسه اجرا ايله زيرا پاپاسلر بابا يرنده‌در وبابا اوغلنه كملك استمز

Ε'ρ. Α'νδζιακ σανὰ μπὶρ σ̃ὂζ σ̃ο̃ϊελϊεδζεϊμ βὰρ νταχά· χϊρισιὰν ντιννντὲ καβὴ ντὺρ, ἐλὶν σ̃ὂζϋνὲ κυλὰκ βέρμε, βὲ παπασ̃λαρημὴζ μπε̃ χϋσϋσντα σανᾶ χὲρ νὲ ὂγρεττιλέρ-ισε, ἰδζρὰ ἐϊλὲ, ζίρα παπασλὰρ μπαμπᾶ ὀγλυνᾶ κεμλὶκ ἰσεμέζ.

Πλὴν ἀκόμη ἕνα λόγον ἔχω νὰ σοὶ εἰπῶ. Ε'σο σερεὸς εἰς τὴν Χρισιανικὴν πίσιν. Μὴ δίδῃς ἀκρόασιν εἰς τῶν ξένων τὲς λόγες, ϗ μάλισα βάλε εἰς ἔργον ὅ,τι ϗ ἂν σὲ διδάξεν οἱ ἱερεῖς μας, διότι οἱ ἱερεῖς ἐπέχεσι τόπον πατρὸς, ϗ ὁ πατὴρ ποτὲ δὲν θέλει τε̃ ὑε̃ τὸ κακόν.

ج بلي بنده اويله بلورم واول سببدن پاپاسلره اعتبارم چوق

Α'π. Μπέλι, μπὲν ντὰ ὂϊλὲ μπιλίριμ, βὲ ὂλ σεμπεμπτὲν παπασλαρᾶ ἰτιμπαρὶμ τζιόκ.

Βέβαια, ϗ ἐγὼ ἔτζι ἐξεύρω· δι' ὃ ϗ πολλή με ἡ τιμὴ πρὸς τὲς ἱερεῖς.

س باق بزم پاپاسلرندن هيچ بر پاپاس كورديكك وارميدركه كناه ايشلينه وكملك ايدنه آفرين ديسون

Ε'ρ. Μπὰκ, μπιζὶμ παπασλαρηνντὰν χὴτζ μπὶρ παπὰς γγὂρντε̃ϊγ̃ὺν βάρ-μη-ντὴρ κὶ, γγϋνὰχ ἰσ̃λεϊγ̃ενὲ βὲ κεμλὶκ ἐντενὲ ἄφεριμ ντεσίν;

Κύτταξε, ἂν εἶδες ποτὲ κανένα ἀπὸ τὲς ἰδικές μας ἱερεῖς, ὅσις ἐπαινεῖ τὸν ἁμαρτάνοντα ϗ κακόν τι ποιε̃ντα;

ج خير بنم اويله شي كورديكم واشتديكم يوق

Α'π. Χάϊρ, μπενὶμ ὂϊλὲ σ̃έϊ̃ γγὂρντε̃ϊ̃ὺμ βὲ ἰσ̃ιττιϊ̃μ γιόκ.

Ο'χι βέβαια, ἐγὼ ποτὲ δὲν εἶδον, ὔτε ἤκεσα παρόμοιον πρᾶγμα.

س اي چونكه اويله ايسه بل امدي پاپاس نه اولديغني وانلرك سوزندن دشاري چقمه وكوتو آدملر ايله كورشمه زيرا انلر انساني كناهه چكمكه راحت دكلدر باق سنك آتالرك ادلو شانلو آدملر ايديلر هيچ لايق وسزاميدر ال انلري مدح ايتسون وسني ذمّ ايتسون

Ε'ρ. Ἔϊ̃, τζϋνκι ὂϊλέ-ισε, μπὶλ ἴμντι παπὰς νὲ ὀλντεγυνε̃, βὲ ὀνλαρην σ̃ὂζυντέν ντι-

Λοιπὸν, ἐπειδὴ ϗ εἶναι ἔτζι. γίνωσκε τί θέλει νὰ εἰπῇ ἱερεὺς, ϗ μὴ ἐκβαίνῃς ἀπὸ τὸν

σαρὴ τζήκμα, βὲ κότε ἀνταμλὰρ ἠλὰ γγὄ-ρὄσμε, ζίρα ὀνλὰρ ίνσανὴ γγὄναχᾶ τζέκ-μεϊνδζε, ῥαχὰτ ντεϊλλέρ· μπὰκ σενὶν ἀτα-λαρὴν ἀντλὴ σανλὴ ἀνταμλὰρ ἠντηλὰρ, χὴτζ λαήκε σιζάμη-ντηρ ἒλ ὀνλαρὴ μέντχ ἐτσὶν, βὲ σενὶ ζὲμμ ἐτσίν;

λόγον τε ἔξω, ἢ μὴ συναναστρέφησαι μὲ κακὲς ἀνθρώπες, ἐπειδὴ αὐτοὶ, ἐν ὅσῳ δὲν σύρωσι τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἁμαρτίαν, δὲν ἡσυχά-ζεν. Ἴδε, οἱ προπάτορές σε ἦσαν ἄνδρες ὀνο-μαστοὶ ἢ ἔνδοξοι· εἶναι λοιπὸν ἁρμόδιον ἢ ἄξιον ἐκείνες μὲν ὁ κόσμος νὰ εὐλογῇ, σὲ δὲ νὰ κα-κολογῇ;

ح بلي اويله در

Ἀπ. Μπέλι ὄϊλέ-ντιρ.

Ναὶ, ἔτζι εἶναι.

س انجق اولوب اولانجەسي بو دكل سكا سوز وار دخي سويليجك

Ἐρ. Ἄνδζιακ ὀλὲμπ ὀλανδζασὴ μπε ντεϊλ, σανᾶ σὄζ βὰρ νταχὰ σὄϊλεϊεδζέκ.

Ὅμως δὲν εἶναι ὅλον τοῦτο, τὸ ὁποῖον πρέ-πει νὰ κάμης, ἀκόμη ἔχω ἕνα λόγον νὰ σοὶ εἰπῶ.

ح سويله اغا بابا

Ἀπ. Σὄϊλὲ ἀγὰ μπαμπᾶ.

Εἰπὲ, πάτερ με.

س شمديكي ادملريك چوغي كبي يوركڭي اقچەيه وماله ويرمه زيرا زنكين ومالدار اولمق بنم عندمده هنر دكل انجق سن علم تحصيل ايتمسنه چالش كه باري دنياده ايشه يرايەسن بن چوق زنكين ادملر كوردمكه مالارينه كوندكارندن فقرا اولديلر وحالا اودن اوه كيدوب اتمك ديلنيورلر

Ἐρ. Σίμντικι ἀνταμλαρὴν τζιογε γγιμπὶ γγὄρεϊνὶ ἀχτζεϊὲ βὲ μαλᾶ βέρμε, ζίρα ζεγγὶν βὲ μαλνταρ ὀλμὰκ μπενὶμ ἠνντημντὲ χὄνὲρ ντεϊλ, ἄνδζιακ σὲν ἠλμ ταχσὴλ ἐτμεσινὲ τζιαλὴσ κὶ, μπάρη ντὄνιαντᾶ ἰσὲ γιαραϊάσην. Μπὲν τζιὸκ ζεγγὶν ἀνταμλὰρ γγὄρντὲμ-κι, μαλλαρηνᾶ γγὄβεννтικλεριννтὲν, φεκαρὲ ὀλ-ντελὰρ, βὲ χάλια ἐβντὲν ἐβὲ γγιντὶπ, ἐκ-μὲκ ντιλινίιορλαρ.

Μὴ δίδης τὴν καρδίαν σε εἰς τὰ χρήματα καὶ εἰς τὸν πλοῦτον κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν περισσοτέρων τοῦ παρόντος αἰῶνος ἀνθρώπων, ἐπειδὴ τὸ νὰ ἦναί τις πλέσιος ἢ πολυκτήμων δὲν εἶναι, κατ' ἐμὲ, ἀρετὴ, ἀλλὰ μᾶλλον ἀ-γωνίσθητι ν' ἀποκτήσης σοφίαν, διὰ νὰ ἐμπο-ρῇς τὐλάχιστον νὰ χρησιμεύσης τι εἰς τὸν κόσ-μον. Ἐγὼ ἴδον πολλὲς πλεσίες, οἱ ὁποῖοι καυ-χώμενοι εἰς τὰ πλοῦτη των, κατήντησαν πτω-χοὶ, ἢ ἤδη ἀπέρχονται ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν ζητοῦντες ἐλεημοσύνην.

# Συλλογὴ Παροιμιῶν.

ايلك ايله دكزه براق بالق بلمزسه خالق بلور

'Εΐλὶκ ἐΐλὲ, ντενιζὲ μπρὰκ, μπαλὴκ μπιλμέζσε, χαλὴκ μπιλίρ.

Κάμε καλὸν, ῥίψον εἰς τὴν θάλασσαν, ἐὰν τὸ ὀψάριον δὲν τὸ γνωρίσῃ, ὁ Θεὸς θέλει τὸ γνωρίσει.

قول ديدوكي اولمز الله ديديكي اولور

Κȣλ ντεντυγὶ ὀλμὰζ, ἀλλὰχ ντεντιῒ ὀλȣρ.

Δὲν γίνεται τȣ̃ δȣλȣ ὁ λόγος, ἀλλὰ τȣ̃ Θεȣ̃.

هر كون بيرام دكل

Χὲρ γγȣ̈ν μπαϊρὰμ ντεΐλ.

Κάθε ἡμέραν δὲν εἶναι ἑορτή.

دلويه هر كون بيرام

Ντελιΐὲ χὲρ γγȣ̈ν μπαϊράμ.

Τῷ μωρῷ πᾶσα ἡμέρα ἑορτή.

تهي دست قپويه وارسك افندي اويور ديرلر الكده بركدار اولسه كل بيور ديرلر

Τεχὶ ντὲς καπȣϊὰ βάρσαν, ἐφεννὶ ȣ̓ϊȣ̈ρ ντερλὲρ, ἐλιννὲ μπὶρ γγȣ̈ζὰρ ὀλσὰ, γγὲλ μπȣϊȣ̈ρ ντερλέρ.

Ἐὰν ὑπάγῃς εἰς τὴν αὐλὴν μὲ ἄδειον χέρι, κοιμᾶται, λέγȣν, ὁ αὐθέντης· ἐὰν δὲ εἶναι ἐν τῇ χειρίσȣ δῶρον, ἐλθὲ, ὁρίσατε, λέγȣν.

كل چنكلسز محبت انكلسز اولمز

Γγȣ̈λ τζενγγελσΐζ, μȣ̈χαμππὲτ ἐνγγελσΐζ ὀλμάζ.

Τριαντάφυλλον χωρὶς ἀκάνθας, καὶ ἔρως χωρὶς ἀντεραστὴν δὲν ὑπάρχει.

صبر ايلمك شينلك اناختر در

Σὰμπρ ἐΐλεμὲκ σ̈ενλὶκ ἀναχτὰρ ντίρ.

Ἡ ὑπομονὴ εἶναι τῆς χαρᾶς τὸ κλειδίον.

اسكي پنبوق بز اولمز

Ἐσκὶ παμμπȣ̀κ μπὲζ ὀλμάζ.

Ἐκ παλαιȣ̃ γοσσυπίȣ δὲν γίνεται πανί.

بو كون يمرطه يارنكي طاوقدن يكدر

Μπȣ̃ γγȣ̈ν γιȣμȣρτᾶ γιάρηνκι ταȣκτὰν γέκτιρ.

Τὸ σήμερον αὐγὸν εἶναι κάλλιον παρὰ τὴν αὔριον ὄρνιθα.

دمير يرامزدن ايو قلج يوقدر

Ντεμὶρ γιαραμαζντὰν ἐῒ κηλὴτζ γιόκτȣρ.

Ἐκ κακȣ̃ σιδήρȣ δὲν γίνεται καλὸν ξίφος.

اياق اياق نردبانه چقرلر

Ἀϊὰκ ἀϊὰκ νερντεμπανὲ τζηκαρλάρ.

Βαθμηδὸν ἀναβαίνει τις εἰς τὴν σκάλαν.

عيبسز يار استين يارسز قالور

Ἀΐμπσΐζ γιὰρ ἰσεΐὲν γιαρσὴζ καλήρ.

Ὁ θέλων σύντροφον ἄνευ κηλίδος, μένει ἄνευ συντρόφȣ.

كوملك قفتاندن يقين در

Γγȣ̈μλὲκ καφταννὰν γιακὴν ντήρ.

Τὸ ὑποκάμισον εἶναι πλησιέσερον τȣ̃ ἐπανωφορέματος.

ادم تدبير ايدر الله تعالي تقدير ايدر

Ἀντὰμ τεντμπίρ-εντερ, ἀλλὰχ τεαλᾶ τακτήρ-εντερ.

Ἄλλα μὲν ὁ ἄνθρωπος βȣλεύεται, ἄλλα δὲ Θεὸς κελεύει.

سركه مفت بالدن طاتلو

Σιρκὲ μὒφτ μπαλντὰν τατλή.

Τὸ δωρεὰν διδόμενον ὄξος εἶναι γλυκύτερον τῦ μέλιτος.

زماني اويمق كرك

Ζεμανὴ ὒϊμὰκ γγερέκ.

Τῷ καιρῷ δȣλευτέον.

قوكشونك حقّي تكرينك حقّي در

Κονσ̆ȣνȣ̃ν χακκὴ ταγγρηνὴν χακκὴ ντήρ.

Τῦ γείτονος τὸ δίκαιον εἶναι Θεȣ̃ δίκαιον.

بر چپلاقي بيك جبهلو صويمز

Μπὶρ τζιπλακὴ μπὶν δζεμπελὶ σοϊμάζ.

Τὸν γυμνὸν ὔτε χίλιοι θωρακοφόροι ἐμποροῦν νὰ γυμνώσȣν.

دشمن قرنجه ايسه فيل كبي صان

Δὒσ̆μὲν καρηνδζά-ησα, φίλ-κιμπι σάν.

Ἐὰν ὁ ἐχθρὸς εἶναι μύρμηξ, νόμιζε αὐτὸν ὡς ἐλέφαντα.

يرار ات مهموزه احتياجي يوق

Γιαρὰρ ἂτ μαχμȣζᾶ ἰχτιαδζὴ γιόκ.

Ὁ γενναῖος ἵππος μύωπος ὐ χρήζει.

قورقاق بازاركان فايده اتمز

Κορκὰκ μπαζαργγιὰν φαϊντὰ ἐτμέζ.

Ὁ δειλὸς πραγματευτὴς δὲν κερδαίνει.

خدمت اتمكه اوكرنمين افنديلك دخي اتمز

Χιζμὲτ ἐτμεϊὲ ὀγρένμεϊεν ε᾽φεννтιλὶκ νταχὰ ἐτμέζ.

Ὅςις δὲν ἔμαθε νὰ δȣλεύῃ, δὲν ἐξεύρει καὶ νὰ προσάζῃ.

مصلحتلرك خيريسي اورتاسي

Μασλαχατλαρὴν χαϊρισὶ ὀρτασή.

Πᾶν μέτρον ἄριςον.

ياپچه ياپچه كدن بيوك طاغي اشه بلور

Γιαπτζὲ γιαπτζὲ γγιντὲν μπȣϊȣ̀κ νταγὴ ἀσὰ μπιλίρ.

Ὁ ἠρέμα περιπατῶν ἐμπορεῖ ν᾽ ἀναβῇ καὶ μέγα βȣνόν.

داغ داغه قاوشمز ادم ادمه قاوشر

Νταγ νταγᾶ καβȣσμὰζ, ἀντὰμ ἀνταμὰ καβȣσȣ̀ρ.

Βȣνὸν μὲ βȣνὸν δὲν ἀνταμώνεται, ὁ ἄνθρωπος ὅμως μὲ ἄνθρωπον ἀνταμώνεται.

سلطان متغيّر اولدقده زمان متغير اولور

Σȣλτὰν μὒτεγαὴρ ὀλντȣκτᾶ, ζεμὰν μὒτεγαὴρ ὀλȣ́ρ.

Μὲ τὴν ἀλλαγὴν τῦ βασιλέως ἀλλάζει καὶ ὁ καιρός.

كلامي دينه بقمه ديدوكنه نظر ايله

Κελιαμὴ ντεϊενὲ μπάκμα, ντεντιγινὲ νάζρ ἐϊλέ.

Μὴ κυττάξῃς εἰς τὸν λέγοντα, ἀλλ᾽ εἰς τὸ λεγόμενον.

صچان طوغرمز الا صچان طوغرور

Σιτζὰν ντογȣρμὰζ ἰλλὰ σιτζιὰν ντογȣρȣ́ρ.

Ὁ μῦς μόνον μῦν γεννᾷ.

پارەلر مرهملر

Παραλὰρ μαρχαμλάρ.

Τὰ χρήματα εἶναι τὰ ἔμπλαςρα.

لسانك سكوتي انسانك سلامتي در

Λισανὴν σȣ̈κȣ̈τȣ̀ ἰνσανὴν σελιαμετί-ντιρ.

Τῆς γλώσσης ἡ σιωπὴ εἶναι τῦ ἀνθρώπȣ ἡ σωτηρία.

عاقله اشارة كفاية ايدر

Ἀ᾽κηλᾶ ἰσ̆αρὲτ κεφαϊέτ ἐντερ.

Τῷ σοφῷ ἀρκεῖ τὸ νεῦμα. Δίδȣ σοφῷ ἀφορμὴν καὶ σοφώτερος ἔςαι.

ايكي قرپوز بر قولتغه صغمز

Γ᾽κὶ καρπȣ̀ζ μπὶρ κȣλτυγὰ σηγμάζ.

Δύο σκέφιαις ὑποκάτω εἰς ἕνα κεφάλι δὲν χωροῦν.

# Ἐκ τοῦ
# ترجمان نامه
# ἀποσπασμάτια τινὰ πρὸς γύμνασιν.

---

## مفتي افنديه تهنيه‌در

*Τίνι τρόπῳ συγχαίρει τις εἰς Μουφτῆν ἐπὶ τῷ ἀξιώματι.*

ايلچي بك مخلصلري حضور فضيلتلرينه سلاملر ودعالر ايدرلر شوكتلو پادشاه عالمپناه حضرتلري طرف همايونلرندن صدر فتوي جناب فضيلتلرينه سزاوار كورلدكني اصغا ايلدكده زياده مسرور اولوب رب العزّت حضرتلري مبارك ايليوب مسند فضيلتلرنده بردوّام عمرعزّت اوله‌لر ديو تحنيه ايدرلر

Ὁ εἰλικρινέστατός τις φίλος πρέσβυς ἀσπάζεται δουλικῶς τὴν ἐκλαμπρότητά της. Ἀκούσας ὅτι ἡ ἐκλαμπρότης σας ἐκρίθητε παρὰ τοῦ εὐμενεστάτου καὶ κραταιοτάτου βασιλέως ἄξιος τῆς ἀρχιεροσύνης, ἐχάρη χαρὰν μεγάλην, δι᾽ ὃ ϗ συγχαίρων εὔχεται τὸν ἐπουράνιον θεὸν νὰ σᾶς εὐλογῇ ϗ νὰ σᾶς πολυετῇ αἰωνίως ἐπὶ τὸν θρόνον τῶν ἀρετῶν.

## وزيره عقد نكاح اولدقده تهنيه

*Τίνι τρόπῳ συγχαίρει τις εἰς Βεζύρην 'πὶ τῷ γάμῳ.*

ايلچي بك دولتخواهلري حضور سعادتلرينه سلاملر ودعالر عرض ايدر حالا عقد عزّتلر استماع ايدكده عظيم شادان اولوب حقّ جلّ وعالي حضرتلري مبارك ايليوب هميشه مرادات دنيويه واخرويه‌لرينه ميسّر ومقدّر ايليه ديو تحنيه عرض خلوص ايدرلر

Ὁ πᾶν ἀγαθὸν ὑπὲρ ὑμῶν εὐχόμενος κύριος πρέσβυς προσφέρει τῇ ὑψηλότητί της τοὺς ἀσπασμοὺς ϗ τὰς εὐχάς της. Ἀκούσας τὸν ἐντιμότατόν της γάμον, ὑπερεχάρη, ϗ συγχαίρων προσφέρει τὸ εἰλικρινέστατόν του σέβας, ϗ εὔχεται τὸν πανύψιστον θεὸν νὰ εὐλογήσῃ τὰ κατὰ Σὲ, ϗ νὰ χαρίσῃ πάντα τὰ καταθύμια τοῦ παρόντος ϗ μέλλοντος κόσμου.

## اولاد دنياية كلدكده تحنيه *Εὐχὴ εἰς Βεζύρην τεκνοποιήσαντα.*

ايلچي بك حضرتلري حضور دولتلرينه سلاملر ودعالر عرض ايدرلر حالا اولاد كرملري سعادتله وجوده كلدكني استماع ايدكده عظيم محظوظ اولوب حقّ سبحانه وتعالي حضرتلري طول عمر ايله معمّر ونتيجه اولاد وانساب ذوي

الاحترامل دخي ميسّر ايليوب دولت وسعادتله انواع مروّتلرين مشاهده ايليه ديو تهنيه عرض خلوص ايدرلر

Ὁ εὐγενέστατος κύριος πρέσβυς προσφέρει εἰς τὴν ὑψηλότητά της τοὺς ἀσπασμοὺς ϗ τὰς εὐχάς του. Ἀκούσας τὴν εὐτυχῆ τεκνογονίαν της, περιχαρὴς γενόμενος, τῇ συγχαίρει εἰλικρινῶς, ϗ εὔχεται τὸν ἐπουράνιον Θεὸν νὰ σᾶς χαρίσῃ μακροβιότητα, ϗ ἄλλους ϗ ἄλλους εὐγενεῖς παῖδας ϗ ἀπογόνους, ϗ νὰ σᾶς διατηρῇ ἐν εὐτυχίᾳ ϗ εὐημερίᾳ ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν χαρίτων του.

دیکر　Ἑτέρως πως.

قونسلوس مخلصلري بو ايامده عنايتلو افنديمزك كلستان صلب پاكلريندن بر غنچهٔ زيبا يعني بر دختر پاكيزه اخترلري وجوده كلدوكن ايشيدوب عظيم مسرور اولوب اول ورد رعنا باغ جهانده تند باد روزكاردن محفظه صمدانيه ده مخصوص اولمق دعالري تكرآري ضمننده بو قوللريني حضور عاليلرينه ارسال ايليوب تهنيه ايدرلر

Ὁ εὐγενέστατος κόνσουλος ἀκούσας, ὅτι κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας εἶδε τὸ φῶς ἐκ τοῦ λειμῶνος τῶν καθαρῶν ὀσφύων τοῦ εὐμενεστάτου αὐθέντου μας ἕνας ὡραῖος κάλυξ ῥόδου, ἤγουν μία καθαρωτάτη δίκην ἀστέρος θυγάτηρ, ἐχάρη χαρὰν μεγάλην, δι᾽ ὃ ϗ στέλλων εἰς τὴν ὑψηλότητά της τὸν δοῦλόν της τῇ συγχαίρει, ϗ εὔχεται ϗ πάλιν εὔχεται νὰ μείνῃ ἐν τῷ κήπῳ τοῦ παρόντος κόσμου κεῖνο τὸ τρυφερὸν φύλλον ἀβλαβὲς ϗ σῶον ἀπὸ πᾶσαν ἄελλαν ϗ καταιγίδα.

دیکر　Ἑτέρως πως.

قونسلوس مخلصلري دولتلو عاطفتلو افنديمزك بر اركك پسر سعادت اثرلري برج اقبالدن همچو ماه نو طلوع وظهوريني استماع ايدوب عظيم سرور ايله اول ماه آسمان عزّ وشرف خسوفدن پيوسته اسوده اولمق ادعيه لري تذكار ايله بو بنده لرين تهنيه ايچون حضور عاليلرينه ارسال ايتمشلردر

Ὁ εἰλικρινέστατος Κόνσουλος ἀκούσας ὅτι ἀπὸ τὸν εὐτυχῆ ἀστερισμὸν τῆς τύχης προέκυψεν, ὡς ἡ σελήνη ἀπὸ τῆς νεοσελήνου, εὐτυχῶς υἱὸς ἄρσην τῆς ὑμετέρας εὐμενεστάτης ἐνδοξότητος, ὑπερεχάρη, δι᾽ ὃ ϗ πέμπει πρὸς αὐτὴν τὸν δοῦλόν της διὰ νὰ τῇ συγχαρῇ ϗ νὰ τῇ εὐχηθῇ νὰ μὴ ἐκλίπῃ ποτὲ ἐκείνη ἡ σελήνη, ἡ δόξα ϗ τὸ κλέος τοῦ οὐρανοῦ.

وزير سردار سفره چقدقده تهنيه

Εὐχὴ εἰς Βεζύρην στρατευόμενον εἰς πόλεμον.

ايلچي بك مخلصلري حضور عاليلرينه خلوص اوزره سلاملر ودعالر عرض ايدرلر دولت ايله سفر همايونه توجه بيوروب حق سبحانه وتعالي معين وظهيرلري اولوب هرنه جانبه عزيمتلري بيوربلور ايسه فتح وظفر وقوت اوزره اولوب مجد وشوكتيله ينه صدر سعادتلرينه عودت ووصول ميسّر اولمق دعالرينه مشغول اولدقلرين عرض ايدرلر

Ὁ εἰλικρινέστατος κύριος πρέσβυς προσφέρει εἰς τὴν ὑψηλότητά της τοὺς εἰλικρινεῖς ἀσπασμοὺς ϗ εὐχάς της, ϗ ἀκούσας ὅτι, θείᾳ νεύσει μελετᾷ τὴν ἐκστρατείαν εἰς πόλεμον, οὐ παύει εὐχόμενος αὐτῇ διηνεκῶς τὸν ἐπουράνιον ϗ παντοδύναμον Θεὸν βοηθὸν καὶ ὑπέρμαχον, ὥστε νὰ κατευθύνῃ παντοῦ τὰ διαβήματά της πρὸς νίκας ϗ ἀνδραγαθίας, ϗ νὰ τὴν ἀποκαταστήσῃ πάλιν ἐν δόξῃ ϗ λαμπρότητι εἰς τὸν πρῶτον βαθμὸν τῆς εὐδαιμονίας της.

وزير سفردن كلدكده تهنيه

*Τίνι τρόπῳ συγχαίρει τις εἰς Βεζύρην ἐπανερχόμενον ἐκ πολέμου.*

ايلچي بك محبلري حضور سعادته سلاملر ودعالر عرض ايدرلر حالا سفر همايوندن دولت ايله وبونك كبي عظيم فتح ونصرت ايله عودت بيوردقلرينه مسرور وشادان اولوب الله سبحانه وتعالي عزيمتلرين مبارك ايليوب هميشه قدرت وقوت ظفرلري دايم اولمسني ارادت ايدرلر

Ὁ εἰλικρινέστατος αὐθέντης πρέσβυς προσφέρει εἰς τὴν ὑψηλότητά της τοὺς ἀσπασμούς τε ϗ τὰς εὐχάς, ϗ μαθὼν τὴν εὐτυχῆ σας ἐπιστροφὴν ἐκ τοῦ πολέμου ἐν νίκαις ϗ ἀνδραγαθίαις, ἐχάρη, ϗ εὔχεται τὸν πανύψιστον Θεὸν νὰ εὐλογῇ τὴν ἐκστρατείαν της, ϗ νὰ τὴν σώζῃ διὰ παντὸς ἰσχυρὸν, κραταιὸν ϗ τροπαιοῦχον.

صورت استفسار خاطر

*Τίνι τρόπῳ ἐρωτᾷ τις περὶ τῆς διαθέσεως τινός.*

قونسلوس دعاجيلري دولتلو افنديمزك مبارك خاطر شريفلرين سؤال وكمال محبت اوزره عرض خلوص ايدرلر

Ὁ πρὸς Θεὸν εὐχέτης σας Κόνσουλος ἐρωτᾷ περὶ τῆς διαθέσεως τῆς εὐγενείας σας, ϗ προσφέρει φιλικῶς τὸ εἰλικρινές του σέβας.

واليه تهنيه منصب

*Τίνι τρόπῳ συγχαίρει τις εἰς διοικητὴν ἐπὶ τῷ ἀξιώματι.*

قونسلوس بندهلري دولتلو افنديمزك منصب عاليلري تهنيهسيچون حضور عاليلرينه كلمك مراد اولوب نه وقت كلملري استيذانيچون بو قوللريني ارسال ايلديلر

Ὁ δοῦλός σας Κόνσουλος ἐπιθυμῶν νὰ ἔλθῃ πρὸς τὴν ἐνδοξότητά σας διὰ νὰ σᾶς συγχαρῇ διὰ τὸ ἀξίωμα, πέμπει τὸν δοῦλόν της ϗ ἐρωτᾷ, πότε νὰ ἔλθῃ.

ديكر تهنيه منصب *Ἑτέρως πως.*

بايلوس دولتخواهلري دولتلو عدالتلو افنديمك حاكپاي شريفلرينه عرض خلوص عبوديه ايدوب حق سبحانه وتعالى منصب عاليهلرين تحسين ومبارك ايليه درلر

Ὁ πᾶν ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτῆς εὐχόμενος πρέσβυς προσφέρει εἰς τὴν σκόνιν τῶν εὐγενῶν

ποδῶν τῆς ὑμετέρας ἐκλαμπρότητος τὴν εἰλικρινῆ τȢ ἐκδȣ́λευσιν, ȣ̉ εὔχεται τὸν Θεὸν νὰ εὐλογήσῃ τὸ πανέκλαμπρον αὐτῆς ἀξίωμα.

ديكر Ἑτέρως πως.

قونسلوس بكمز دولتلو افنديمزك قدور شريفلرينه تهنيه ايچون بو قولكزي كوندروب منصب عاليلري مبارك اولوب دخي اعلى مراتب ومنتلره نايل و طول عمر ايله معمّر ايليه ديو عظيم عرض خلوص ايدرلر

Ὁ αὐθέντης μȣ Κόνσȣλος πέμπει τὸν δȣ̃λόν σας διὰ νὰ τῇ συγχαρῇ διὰ τὸν πανέκλαμπρον αὐτῆς ἐρχομὸν, καὶ εὔχεται αὐτῇ τὸ ἀξίωμα αἴσιον ȣ̉ εὐτυχὲς, ȣ̉ νὰ προβιβασθῇ καὶ εἰς ἄλλα ἀνώτερα, ὁμȣ̃ δὲ ȣ̉ νὰ ἀξιωθῇ ζωῆς μακρᾶς ȣ̉ πολυετȣ̃ς.

استئذان زيارت

Τίνι τρόπῳ ζητεῖ τις ἄδειαν εἰς ἐπίσκεψιν.

بايلوس بندهلري دولتلو افنديمزك حاكپاي شريفلرينه كلمك ايچون بو قولكزيني كوندروب اذن شريفلرين طلب ايدرلر

Ὁ δȣ̃λός της πρέσβυς ἐπιθυμῶν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν σκόνιν τῶν ποδῶν τῆς ὑμετέρας ἐνδοξότητος, πέμπει τὸν δȣ̃λόν σας ἐμὲ, ȣ̉ ζητεῖ τὴν ἄδειάν της.

ديكر Ἑτέρως πως.

فلان محبلري عزتلو اغا افنديمزه بولشمق ايچون استئذان ايدرلر

Ὁ φίλος της δεῖνα ζητεῖ τὴν ἄδειαν νὰ συντύχῃ τὸν ἐνδοξότατον ἀγᾶν.

ديكر Ἑτέρως πως.

بايلوس مخلصلري اغا افنديمزه عرض خلوص ايدرلر پاشا افنديمزك خدمت شريفلرينه كلوب مشرف اولمق مراد ايدر اذن شريفلرين اولورسه يارين قشلق وقتنده كلوب بولشورلر

Ὁ εἰλικρινέσατος φίλος πρέσβυς προσκυνεῖ τὸν εὐγενέσατον ἀγᾶν, ȣ̉ θέλει ν' ἀξιωθῇ διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς ἐκδȣ́λευσιν τȣ̃ ὑψηλοτάτȣ Πασιᾶ. Ἐὰν ἦναι μὲ τὴν ἄδειάν τȣ, θέλῃ ἔλθῃ αὔριον πρὸ τȣ̃ γεύματος.

ديكر Ἑτέρως πως.

قونسلوس مخلصلري دولتلو عنايتلو پاشا افنديمزه بولشمق استر واغا افنديمزدن رجا ايدركه دولتلو پاشا افنديمزه دانشوب نه وقتنده مساعده عاليلري اولور ايسه بو داعيلرينه خبر ويرهلر

Ὁ εἰλικρινέσατος φίλος Κόνσȣλος ἀγαπᾷ νὰ συντύχῃ τὸν εὐμενέσατον Πασιᾶν, καὶ διὰ τȣ̃το παρακαλεῖ τὸν κύριον ἀγᾶν νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τȣ́τȣ πρὸς τὸν ὑψηλότατον Πασιᾶν, ȣ̉ νὰ μηνύσῃ ἐμοὶ τῷ δȣ́λῳ της εἰς ποίαν ὥραν προσάζει νὰ ἔλθῃ.

دیگر *Ἑτέρως πως.*

فلان افندیمزه کلمك زیاده مشتاقدر لکی اذن شریفلری اولورمی اولمزمی دیو منتظرلردر

*Ὁ δεῖνα ἐπιθυμεῖ κατὰ πολλὰ νὰ ἔλθῃ πρὸς τὴν εὐγενείαν της, πλὴν προσμένει τὴν ἄδειάν σας.*

تهنئه عید رمضان *Ἑτέρως πως.*

ایلچی بك دولتجویلری حضور عالیلرینه سلاملر ودعالر عرض ایدرلر عید شریفلری مبارك اوله الله سبحانه وتعالی حضرتلری نیچه نیچه بونك کبی کونلره ویللره دولت وسعادت وصفا وعزتله ایرشدروب همیشه مسرور الفؤاد اوله دیو عرض خلوص ایدرلر

*Ὁ πᾶν ἀγαθὸν ὑπὲρ σοῦ εὐχόμενος πρέσβυς σᾶς προσκυνεῖ, καὶ σᾶς ἐπεύχεται ἐξ ὅλης καρδίας εἰς τὴν παροῦσαν λαμπρὰν ἑορτὴν, ὥστε νὰ σᾶς χαρίσῃ ὁ ὕψιστος Θεὸς καὶ ἄλλας πολλὰς τοιαύτας ἡμέρας καὶ χρόνους ἐν εὐτυχίᾳ, εὐημερίᾳ καὶ ὑγείᾳ διὰ νὰ εὐφραίνεται ἡ καρδία σας.*

بیراملشمق ایچون

*Τίνι τρόπῳ συγχαίρει τις διὰ τὸ Μπαϊράμι.*

فلان دولتلو افندیمزه عید شریفلری مبارك اولسون دیو عرض خلوص ایدرلر

*Ὁ δεῖνα σᾶς προσκυνεῖ ταπεινῶς καὶ σᾶς ἐπεύχεται ταύτην τὴν λαμπρὰν ἑορτὴν αἴσιον καὶ εὐτυχῆ.*

بو دخی خسته خاطری صورمق محلنده سویلنور

*Τίνι τρόπῳ ἐρωτᾷ τις περί τινος ἀσθενοῦντος.*

قونسلسمز داعیلری دولتلو افندیمزك مزاج شریفلری بر مقدار ناخوش اولدوغن ایشیدوب کمال مرتبه متألم وبو قوللرین مخصوص ارسال ایلدیلر وخاطر شریفلرین سؤال ایدرلر

*Ὁ πρὸς Θεὸν εὐχέτης σας Κόνσουλος ἀκούσας, ὅτι ἡ ἐνδοξότης σας εἶδε πως φιλάσθενος, ἐλυπήθη καθ᾽ ὑπερβολὴν, δι᾽ ὃ καὶ πέμπει ἐμὲ τὸν δοῦλόν της καὶ ἐρωτᾷ τὰ περὶ τῆς περιποθήτου αὐτῷ ὑγείας της.*

دیگر *Ἑτέρως πως.*

قونسلوس مخلصکز دولتلو افندیمزك مزاج شریفلری انحرافنی استماع ایلدکده علم الله ( شهید الله ) اول مرتبه مکدر البال اولمشدرکه تعبیر اولنمز

*Ὁ εἰλικρινέστατός σας Κόνσουλος ἀκούσας τὴν ἀσθένειαν τῆς ὑμετέρας ἐνδοξότητος, ὁ κύριος οἶδε, τόσον ἐλυπήθη τὴν καρδίαν, ὥστε ἀδύνατον εἶναι νὰ τὸ ἐκφράσῃ.*

بو دخی خسته صحّت بولدقده تهنیه در

*Τίνι τρόπῳ συγχαίρει τις εἰς ἄῤῥωσον ὑγιάναντα.*

قونسلوس داعیلری دولتلو افندیمزك مزاج شریفلری صحّته مبدّل اولدوغنی
ایشیدوب دنیالر قدر مسرور اولوب مخصوص بو قوللرینی کوندرمشلردر

Α'κȣ́σας ὁ πρὸν Θεὸν εὐχέτης σας Κόνσȣλος, ὅτι ἀνέλαβε πάλιν τὴν ὑγείαν ἡ ὑμετέρα ἐνδοξότης, ἐχάρη χαρὰν μεγάλην, δί ὃ ϗ τῇ συγχαίρει διὰ μέσȣ ἐμȣ̃ τȣ̃ ταπεινȣ̃ δȣ́λȣ της.

بر دوستك صحّتنده اظهار سروردر

*Τίνι τρόπῳ συγχαίρει τις εἰς φίλον ὑγιάναντα.*

الحمد للّه تعالی صحت بولدوغکزی ایشیدوب دنیالرجه مسرور اولدق حقّ
تعالی وجودکزی امراضدن واسقامدن دور ایلیه

Δόξα τῷ Θεῷ. μαθόντες ὅτι ὑγίανας, ἐχάρημεν ὑπέρπολυ. Ο῾ Θεὸς νὰ διαφυλάττῃ τὸ σῶμά της σῶον ϗ ἀβλαβὲς ἀπὸ πᾶσαν ἀσθένειαν ϗ νόσον.

پاشایا Εἰς Πασιᾶν.

دولتلو مرحمتلو افندیمزك دایما عون وعنایتلرین نیاز ایدرز
دولتلو افندیمزك سایه دولتلرنده اولمق استرز
دولتلو افندیمزك حسن نظرلریله منظور اولمق امید ایدرز

Ε'ξικετεύομεν τὴν διὰ παντὸς ὑπεράσπισιν ϗ εὐμένειαν τȣ̃ γαληνοτάτȣ ϗ εὐμενεσάτȣ αὐθέντȣ μας.

Ε'πιθυμȣ̃μεν νὰ εἴμεθα ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς εὐτυχίας τῆς ὑμετέρας ὑψηλότητος.

Ε'λπίζομεν παρὰ τȣ̃ εὐμενεσάτȣ αὐθέντȣ μας βλέμμα ἱλαρὸν ϗ γαληνόν.

ΤΕΛΟΣ.

# Π Ι Ν Α Ξ

## τῶν ἐν τῇ παρέσῃ βίβλῳ περιεχομένων μερῶν ϗ κεφαλαίων.

# Παροράματα.

Σελ. 16, ςίχ. 18. ἐν εἴσινὶ Γρ. εἴσινὶ, καὶ ἀντὶ εἴσινὶ Γρ. ἒν εἴσινί. Σελ. 23, ςίχ. 27. بر بچوق Γρ. بچوق Σελ. 36, ςίχ. 14. بولوميق Γρ. بولنمق Σελ. 40, ςίχ. 25. او Γρ. اي Σελ. 45, ςίχ. 20. ايكي Γρ. ايكن Σελ. 66, ςίχ. 9. σεβεμεζυτὶμ Γρ. σεβέμεζυτιμ. Σελ. 70, ςίχ. 20. μπαζαραυτὲκ Γρ. μπαζαράυτεκ. Σελ. 92, ςίχ. 5 — 6. ἡνδζὰ, ἐνδζὰ, ἰνδζὲ ȣ̈νδζὲ, ι̰ηνδζὰ, ι̰ενδζὰ, ι̰νδζὲ, ι̰ȣ̈νδζὲ, Γρ. ἡνδζα, ἐνδζα, ἰνδζε, ȣ̈νδζε, ι̰ήνδζα, ι̰ένδζα, ἰ̰νδζε, ι̰ȣ̈νδζε. Σελ. 92, ςίχ. 8. ντöνȣ̈νδζὲ Γρ. ντöνȣ̈νδζε. Σελ. αὐτ. ςίχ. 10. σεβινδζει̰εντὲκ Γρ. σεβίνδζει̰εντεκ. Σελ. 146, ςίχ. 31. شانلو Γρ. صانلو Σελ. 147, ςίχ. 4. σ̈αυλὴ Γρ. σαυλή.

Τὰς πολλαχȣ̃ ἀπαντώσας λέξεις ἐββὲλ, κορκȣ̀, καυγὴ ἢ χαυγὴ, γαΐρὶ, ἀμμὰ, ἀνδζι̰ὰκ, ζιρὰ, ἰμυτὶ, ἐγὲρ γράφε κόρκȣ, κάυγη ἢ χάυγη, γαΐρι, ἄμμα, ἄνδζι̰ακ, ζίρα, ἴμυτι, ἔγερ.

## Διόρθωσις τῶν ἡμαρτημένων ἐν τῇ προσωδίᾳ τῶν χρόνων τῶν τȣρκικῶν ῥημάτων.

| | Παρατ. σελ. 42. | | | | Προς. σ. 43. | Ἐνες. σ. 43. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑν. | ἡμήσ̈ημ | ȣ̓μέσ̈ȣμ | ἰμίσ̈ιμ | ȣ̈μέσ̈ȣμ | ὄλ | ὀλάϊντημ |
| | ἡμήσ̈σην | ȣ̓μέσ̈σȣν | ἰμίσ̈σιν | ȣ̈μȣ̈σ̈σȣ̈ν | ὀλσȣ̀ν | ὀλάϊντην |
| | ἡμὴσ̈ | ȣ̓μȣ̀σ̈ | ἰμὶσ̈ | ȣ̓μȣ̈σ̈ | ὀλαλὴμ | ὀλάϊντη |
| Πλ. | ἡμήσ̈ηζ | ȣ̓μέσ̈ȣζ | ἰμίσ̈ιζ | ȣ̈μȣ̈σ̈ȣ̈ζ | ὄλȣν ἢ | ὀλάϊντηκ |
| | ἡμήσ̈σηνηζ | ȣ̓μέσ̈σȣνȣζ | ἰμίσ̈σινιζ | ȣ̈μȣ̈σ̈σȣ̈νȣ̈ζ | ὄλȣνȣζ | ὀλάϊντηνηζ |
| | ἡμήσ̈λαρ | ȣ̓μέσ̈λαρ | ἰμίσ̈λερ | ȣ̈μȣ̈σ̈λερ | ὀλαλὰρ | ὀλαλάρ-ηντη |

| | Παρατ. σελ. 43. | Μέλλ. σελ. 44. | Παρατ. σελ. 45. | Παρατ. σελ. 47. | Προς. σελ. 47. | Ἐνες. σ. 47 |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑν. | ὀλέρυτȣμ | ὀλάμ | ὀλσάϊντημ | ὄλμαντημ | ὄλμα | ὀλμαΐαϊντημ |
| | ὀλέρυτȣν | ὀλάσην | ὀλσάϊντην | ὄλμαντην | ὄλμασην | |
| | ὀλέρυτȣ | ὀλὰ | ὀλσάϊντη | ὄλμαντη | | |
| Πλ. | ὀλέρυτȣκ | ὀλάηζ | ὀλσάϊντηκ | ὄλμαντηκ | ὄλμαι̰αλημ | |
| | ὀλέρυτȣνȣζ | ὀλάσηνηζ | ὀλσάϊντηνηζ | ὄλμαντηνηζ | ὄλμαηνηζ | |
| | ὀλȣρλάρ-υτȣ | ὀλαλὰρ | ὀλσάϊντηλαρ | ὄλμαντηλαρ | ὄλμασηνλαρ | |

| | Παρατατ. σελ. 48. | Παρακ. σελ. 48. | Μέλ. σελ. 48. | Παρακ. σ. 49. | Μέλ. 49. | Ἀπαρ. σ. 49. | Μετ. σ. 49 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑν. | ὀλμάζυτημ | ὀλμὰκ, κτ. ὀλμαμὶς ὀλμὶς ἰμιμ | ὄλμαϊαμ | ὀλᾳκ, κτ. ὀλμαμὶς ὀλᾳκ ἰμιμ | ὀλμαμὶς ὀλᾳδζακ | ὄλμαμακ | ὄλμαϊȣμπ |
| | ὀλμάζυτην | | ὄλμαϊασην | | | ὄλμαϊα | ὄλμαϊαν |
| | ὀλμάζυτη | | ὄλμαϊα | | | | ὄλμαϊαδζακ |
| Πλ. | ὀλμάζυτηκ | | ὄλμαϊαηζ | | | | |
| | ὀλμάζυτηνηζ | | ὄλμαϊασηνηζ | | | | |
| | ὀλμάζυτηλαρ | | ὄλμαϊαλαρ | | | | |

| | Παρακ. σελ. 54. | | Υπερσ. σελ. 54. | Υπερσ. σελ. 55. | Μέλ. σελ. 55. | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑν. | μπακμήσ̈ημ | σεβμίσ̈ιμ | * μπάκμαμησ̈-ηυτημ<br>σέβμεμισ̈-ίυτιμ, κτ. | * μπάκμαμησ̈-ημησ̈ημ<br>* σέβμεμισ̈-ιμισ̈ιμ | μπακαδζάγημ | σεβεδζεϊμ |
| | μπακμήσ̈σ̈ην | σεβμίσ̈σιν | | | μπακαδζάκσην | σεβεδζέκσιν |
| | μπακμήσ̈ | σεβμίσ̈ | | | μπακαδζὰκ | σεβεδζὲκ |
| Πλ. | μπακμήσ̈ηζ | σεβμίσ̈ιζ | | | μπακαδζάγηζ | σεβεδζεϊζ |
| | μπακμήσ̈σηνηζ | σεβμίσ̈σινιζ | | | μπακαδζάκσηνηζ | σεβεδζέκσινιζ |
| | μπακμήσ̈λαρ | σεβμίσ̈λερ | | | μπακαδζακλὰρ | σεβεδζεκλὲρ |
| Ἑν. | * μπάκμαμησ̈ημ | σέβμεμισ̈ιμ | | | Ἑν. * μπάκμαϊαδζαγημ | σέβμεϊεδζεϊμ |

| | Προςακτ. σελ. 56. | | | | Ἑνες. σελ. 57. | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Ἑν. | μπὰκ | σὲβ | * μπάκμα | σέβμε | μπακὰμ | σεβὲμ |
| | μπακσὴν | σεβσὶν | μπάκμασην | σέβμεσιν | μπακάσην | σεβέσιν |
| Πλ. | μπακαλὴμ | σεβελὶμ | μπάκμαϊαλημ | σέβμεϊελιμ | μπακὰ | σεβὲ |
| | μπάκηνηζ, ἢ | σέβιν ἢ | μπάκμαν, ἢ | σέβμεν, ἢ | μπακάηζ | σεβέϊζ |
| | μπάκην | σέβινιζ | μπάκμαην, ἢ | σέβμεϊν, ἢ | μπακάσηνηζ, ἢ | σεβέσινιζ, ἢ |
| | μπακσηνλὰρ | σεβσινλὲρ | μπάκμαηνηζ | σέβμεϊνιζ | μπακάσηζ | σεβέσιζ |
| | | | μπάκμασηνλαρ | σέβμεσινλερ | μπακαλὰρ | σεβελὲρ |
| | | | | | Ἑν. * μπάκμαϊαμ | σέβμεϊεμ |

| Παρατ. σελ. 58. | Παραχ. σελ. 59. | Υπερσ. σελ. 59. | σελ. 60. σίχ. 4. | Παρατ. σελ. 60. | Παρατ. σελ. 60. | σελ. 60. σίχ. 1. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| * μπάκμαϊυτημ<br>σέβμεϊυτιμ | * μπάκμαμησ̈-ὀλὰμ<br>σέβμεμισ̈-ὀλὰμ | * μπάκμαμησ̈-ὀλαϊυτημ<br>σέβμεμισ̈-ὀλαϊυτημ | * μπάκμασχμ<br>σέβμεσεμ | * μπάκμασαϊυτημ<br>σέβμεσεϊυτιμ | * μπακμάζσαϊυτημ<br>σεβμέζσεϊυτιμ | * μπάκμαμησ̈ ὀλσάϊυτημ<br>σέβμεμισ̈ ὀλσάϊυτημ |

Παρατ. σελ. 61. — Ἑν. * μπακμάζσα-ημησ̈ημ σεβμέζσε.ιμισ̈ιμ | Παρακ. σελ. 61. — μπάκμαυτη.ισαμ σέβμευτι-ισεμ.

Σελ. 62, σίχ. 1. — Ἑν. * μπάκμαμησ̈.ησαμ σέβμεμισ̈.ισεμ | Υπερσ. σελ. 62. — μπάκμαυτηϊ-σάϊυτημ σέβμευτιϊ-σέϊυτιμ.

Υπερσ. σελ. 62. — Ἑν. * μπάκμαμησ̈.ησαϊυτημ σέβμεμισ̈.ισεϊυτιμ | Μέλλ. σελ. 63. — μπάκμαμησ̈.ὀλὲρσαμ σέβμεμισ̈.ὀλὲρσαμ.

Ἀπαρέμφ. σελ. 53. — * μπάκμαμακ σέβμεμεκ μπάκμαμα σέβμεμε | Ἀπαρ. σελ. 64, σίχ. 7. — * μπάκμα σέβμε.

Μετοχ. σελ. 64, σίχ. 17. — * μπάκμαϊεμπ σέβμεϊμπ | Μετοχ. σελ. 64, σίχ. 21. — μπάκμαϊαρακ σέβμεϊερεκ | Μετ. σελ. 65, σίχ. 1. — μπάκμαϊαν σέβμεϊεν

Παρωχ. σ. 65, ς. 13. — * μπάκμαμησ̈ σέβμεμισ̈ | Παρωχ. σ. 65, ς. 15. — μπάκμαυτηκ σέβμευτικ | Μέλλ. σελ. 65, ς. 28. — μπάκμαϊαδζακ σέβμεϊεδζεκ | Μέλλ. σ. 66, ς. 4. — μπάκμαησερ σέβμεϊσερ

Σημείωσις. Κατὰ τὰς αὐτὰς τάτας χρόνας ἡμάρτηται ϗ εἰς ἄλλα μέρη τῆς παρέσης βίβλȣ ἡ προσωδία, δι᾽ ὃ ϗ διορθωσάτω ὁ εὐμενὴς ἀναγνώσης.